

*Проповеди
Том II – Нов Завет
н-р Цветан Литов*

n-p Цветан Литов

n-p Цветан Литов

Проповеди

Том II – Нов Завет

Евангелска Методистка Епископална Църква в България

В памет на П-р Цветан Литов, един от “героите” на Методистката Църква на отминалото столетие, оставил трайни следи в сърцата и паметта на няколко поколения методисти.

В памет на мъчениците за Вярата на Методистката Църква, които не са забравени и ще живят завинаги заедно с нас.

От признателната Църква

Проповеди. Том II – Но^в Завет.
п-р Цветан Литов
Първо българско издание
©2006 Евангелска Методистка Църква

Предпечат и дизайн: п-р Самуел Алтуунян
Печат: Хеликс Прес, Варна

Предговор

Пастир Цветан Литов е един от забележителното поколение Методистки пастори, които оставиха дълбока следа в историята на Църквата и в съзнанието на вярващите. Те продължиха делото на мисионерите, работиха с ентузиазма и всеотдайността на пионерите - първите български евангелисти. Но заедно с това те издигнаха пасторското служение в Методистката църква на голяма висота. Нашите пастори и църкви станаха значим фактор в обществото.

Роден е през 1909г. в Плевен. Пастир Никола Пулев настърчава будния младеж да се посвети на проповедническа служба. Завършва семинарията във Франкфурт. В България завършва право и политически науки в Софийския университет. Оставя ярка следа с пасторуването си в София в църквата "Д-р Лонг" 1932 - 1947г. Още се помнят вечерните му проповеди, които се посещават от широк кръг вярващи и приятели.

Пастир Цветан Литов е високо образован и ерудиран. Той е изключително обаятелна личност. Живял е в едно трудно време между две световни войни, когато е разрушен националният идеал за обединение на Отечеството, съпричастен е на огромното разочарование след Ньюйския договор и дълбоката криза на обществото. Патриот, той не се оставя да бъде воден от настроението на времето, но търси чрез истините на Божието Слово да намери Верния път на националното възраждане - чрез духовното обновление на народа.

В записките на П-р Литов в една негова проповед от 1935г. четем:

"Раса + религия = модерно езичество - Германия."

Каква смелост е нужна, за да може църквата да каже истината в очите на властниците. Да обявиш националсоциализма за модерно езичество във време, когато цяла Европа трепери от завоевателите. Много хора са платили за това с живота си. Каква доблест

за един Методистки пастир да бъде достоен вестител на Истината!

В центъра на неговата проповед е Иисус Христос. Заради това в този том са подбрани проповеди с текстове от четирите Евангелия. Той представя образа на Спасителя като реален и осезаем. Тези проповеди са важни в днешното време на преход и преоткриване на ценностите. П-р Литов ни помага да разберем, че във всяко време е трудно за Христовите последователи и за Христовата църква. Това ни помага да спрем да се оплакваме, а с вяра да погледнем към светлия образ на Иисус Христос.

Проповедите на П-р Цветан Литов продължават да бъдат актуални. И днес България търси нов път за своето бъдеще. Какво можем да очакваме от бъдещето? Смело можем да възприемем основната идея във всички негови проповеди: Ново общество може да се изгради само с обновени хора.

Този том с проповеди има за цел да запознае новото поколение в Методистката църква с неговата личност. Живеем в модерно време, векът на компютрите и Интернет. Но ние чувстваме П-р Цветан Литов като наш съвременник, защото неговите проповеди продължават да са съпричастни на проблемите на нашето ежедневие. Той е част от нас, защото стои твърдо на единствената здрава основа, върху която един проповедник може да гради своята проповед - Божият спасителен план и светлия образ на Спасителя Иисус Христос.

Да, Иисус Христос е актуален и днес. Пастир Цветан Литов ни настърчава да проповядваме Благата вест със същия ентузиазъм, със който той е проповядвал десетилетия преди нас. Нашата проповед продължава да бъде същата: "Иисус Христос - единствената надежда за всички хора!" Това е нашето послание в началото на новия 21-ви век. Това е най-ценното от нашето богато наследство, което получихме и опазихме.

П-р Бедрос Алтунян
Суперинтендент на ЕМЕЦ в България

Съдържание

<i>Предговор</i>	5
Истинската свобода	11
Ловци на човеци	20
Проповед без думи	24
Християнска правда	29
Практично ли е Христовото учение?	33
Да постим ли?	38
Небесни съкровища	42
Невъзможното за християнина	47
Има ли утеша за нуждаещите се?	50
Как ще се подобри животът?	52
Лични и социални задачи	56
Как ще имаме успех като църква?	59
Как ще имаме успех като църква?	63
Върховното житейско правило	67
Ангемерни християни	71
Една обвинителна реч на Христос	75
Зовът на Христос	80
Кой е християнин?	85
Върховното благо	88

Такъв е животът	93
Христос помага на смутените	97
Голямата опасност	101
Автопортрет на Христос	106
Пионери за Христос	110
Христос настърчава	114
Съдбата на будителя	117
В защита на Вярата	121
Кой милее за народа?	125
Опасната набожност	129
Жалки християни	133
Борба за първенство	137
Защо дойде Христос?	141
Силата на Вярата	145
Очите на Христос	150
Голямата заповед	153
Голямата мисионерска повеля	156
Програмата на Христос	161
Подвигът на дребните хора	165
Духовни инвалиди	168
Любов и грех	174
Всекидневни кръстоносци	180
Свещен егуизъм	184

Какво значи да бъдеш последовател на Христос?	188
Работници ни трябват!	192
При нозете на Спасителя	195
Най-потребното	200
В навечерието	203
Земята в пламъци	207
Хора на подвига	211
Поробени души	215
Защо ни са неделятата и църквата?	220
Приказката за душата	224
“Който има уши”	228
Бог стана човек	231
Портретът на апостол Петър	234
Как една душа намира Христос	238
Чудомо в Кана	243
Бичът на Христос	247
Новорождение	251
Жадни души	257
Сразяващият въпрос на Христос	262
При кого да отидем?	266
Защо съм християнин?	269
Оазис сред пустинята	273
Неосъдената грешница	277

Христос - Светлината на света	282
Може ли без християнство?	287
Кой е Христов?	290
Голямото изпитание на Вярата	294
Къде можем да видим Христос?	300
Христос и нашите нужди	304
Христос - единственият път за човечеството	308
Плодовит живот	312
Христос и днешното време	316

Истинската свобода

/Свободни ли сме? Кои са тираниите?/

*“И така, ако Синът ви освободи,
ще бъдете наистина свободни.”*

/Йоан 8:36/

Това се случи в последния ден на един голям национален еврейски празник, когато народът, с цената на много трудности и мъчнотии, се бе събрал тук, в свещения град Йерусалим, за да си спомни и да чества онзи паметен ден, когато и за тях, египетските роби, изгря най-светне зората на свободата.

На утринта, щом небесата блеснаха от златото и пурпурата на току-що изгряващото слънце, Христос напусна Маслинената гора, където всяка вечер търсеше отмора от изпълнения с трудности ден, и навлезе отново в кипящия водовъртеж на градския живот; отиде в храма, а там народът бе най-многоброен. Той застана сред тълпата, празнично и весело настроената тълпа, ала остра болка прониза душата му. Иисус виждаше ясно, че народът, Неговият собствен народ е станал роб и че безнадеждно ще погине. И тая печална действителност го подтикна да възвести нещо ново на ония, които само се смятаха за свободни. Величав и до крайност възхновен, Той застана смело и отправи към гордите си противници смайващите думи: “Ако Синът ви освободи, ще бъдете наистина свободни”.

Тук, приятели, Христос се явява пред нас като невиждан и нечуван дотогава херолд на свободата, онова, за което ние най-силно жадуваме.

Свобода - още при самото произнасяне на тази дума сърцата ни помръдват от радост като тая на Волната чучулига, която с песни се понася нагоре към сините небеса. Свобода - това е може би единствената дума в общочовешкия речник, която е оказвала най-силно и мощно влияние върху неспокойния, винаги борещ се

човек; тя е описнявала до забрава неговата умъчнена душа. Една магическа сума, с неуловима и неизмерима магическа сила. Свобода - това е онзи огромен лост, който тласка напред бавния вървеж на историята.

Всичко живо, всичко, що дишат, таи в себе си неугасимия устрем към свобода. Свободата - онзи величав идеал, който привлича човешките сърца от лълката, та чак до гроба. Има хора, за които свободата е толкова важна, колкото биенето на сърцето или въздуха. Има народи, за които тя е скъпа светиня, на чийто олтар столетия наред те са принасяли хиляди човешки жертвии, неизброимо число от мъченици. За мнозина свободата е по-ценна от самия живот.

С всичко, казано дотук, ние се убеждаваме в голямото значение на свободата. Явява се обаче един друг въпрос. Възможна ли е тя? Може ли да бъде човек свободен? Не е ли това само една празна мечта? В областта на философията се води безпощадна борба относно този сложен проблем. Отговорите са най-разнообразни: и положителни, и отрицателни. А на нас Христос дава един утвърдителен отговор, щом като наблюга на това, че може да ни направи свободни.

Приятели, ние живеем в едно модерно време и в един свят, където свободата е високо ценена, където всеки с въодушевление говори за нея. Реку от човешка кръв са проливани за тая свобода, огромни и скъпи паметници са издигнати в нейна чест, и при все това тя ни липсва. Не се учувайте, общото положение на хората, това, че са до крайност отрудени и обременени, ни доказва най-красноречиво, че свободата ни липсва. Всеки се чувства смъртно потиснат под бремето на живота.

И ние в България, както навсякъде другаде, не сме свободни. Има нещо, което ни гнети. Има един Валяк, който смазва душата на българина. Ние може да парадираме с политическата си свобода, но в свободна България живеят много роби. Да си политически свободен не означава, че си действително свободен човек. Много наши сънародници, живеещи в пределите на свободното ни отечество, са роби по душа. А ония наши кръвни братя, които страдат и гинат в насила откъснатите от родината покрайнини, не ще

бъдат никога превърнати в роби, ни от диктатурата на Сърбия, ни от лукавствата на Гърция, ни от посегателствата на Румъния, защото те са свободни по дух; това никой не може им отне.

Ние в България ще бъдем действително свободни само тогава, когато имаме хора свободни по дух и душа. За такива не може да има политическо или каквото и да било друго робство. Не се е родил онзи тиранин, който би могъл да изкове вериги за свободния дух. Затова трябва да работим в тая насока: да създадем поколения от свободни духове, свободни души. Чак тогава ще се раздаде на една действително свободна България.

В що се състои свободата?

Кой е напълно свободен? Можем ли ние да дадем един правилен и изчерпателен отговор на тоя елементарен въпрос? По общо схващане, този човек е свободен, който може да живее тъй, както си иска, за чиято воля няма нищо, което би могло да я пречупи. Един лекар прави тежка операция на алкохолик, забранява му пиенето, започва борбата, но алкохоликът извиква: "Дайте шишето! Сбогом, очи и светлина!".

Аз не мисля, че в това се изразява свободата. Да вземем за пример един работник, който цял ден с напрегнати до скъсване мускули върши най-тежката работа, за да може да изкара нещо. А вечерта, съвсем свободен, непринуден от никого, нещо повече, против волята и горещото желание на близките си да се завърне въкъщи, влиза в проклетата кръчма. И там, с треперещи от страст ръце той взима червената чаша, която е купил със залъците хляб на гладувашите си жена и деца, и пие сладката отрова, изпразвавща не само джоба му, но и главата му. Е, свободен ли е един такъв българин, въпреки че туря в изпълнение собствената си воля? Никой разумен човек не би казал подобно нещо. Значи с право ние можем да заключим, че не този е свободен, който е в състояние да прави това, което иска, който е неограничен в изпълнението на волята си, но този - въпреки че това е против схващането и мнението на мнозинството - който е в състояние да иска това, което трябва, което му заповядва и диктува волята на Вездесъщия.

Като християни ние не се задоволяваме с общоприетите

съврещания за свободата. Ние имаме друго становище по този труден за разрешаване въпрос. Само недейте да си правите иллюзии и не си съставяйте криви понятия за нея, защото от това зависят много неща. С право е казал Меланхтон, приятелят на Лутер: "Свободата е християнството".

Ние сме дълбоко убедени, че свободата не се състои във външни обстоятелства; тя не се заключава във външни условия, а почива само на нашето правилно становище спрямо Бога. Само така можем да я разберем в пълния ѝ смисъл. Съгласуването на нашата воля с тази на Бога, пълната хармония помежду им - ето това съставлява свободата. Или, с други думи: свободата е пълната зависимост от Бога. За да се постигне истинската свобода, човешката воля трябва да се подчини напълно и безусловно на волята на Всемогъщия. Ако Бог е с нас, кой може да бъде против нас? Кой би могъл да накърни свободата ни? Тогава само можем да бъдем действително свободни, да стоим над всичко, защото само Бог е над всичко: "...където е Господният дух, там е свобода" /2 Кор. 3:17/. Който мисли, който иска, който действа по волята Божия, той е свободен.

Достатъчно е само да напомня за момента в онай тъмна и съдбоносна нощ в Гетсимания, когато Христос произнесъл думите: "Не Моята воля, а Твоята да бъде". Омказ от собствената воля, едно потъване в Бога, едно интимно общение с Него - ето това е единствената родина за човешкия дух, където той може да се радва на пълна свобода.

Апостол Павел, най-големият мисионер и разпространител на християнството, който развълнува даже сърцето на Рим, беше един таъкъв свободен човек, в пълния смисъл на думата. Той можеше да каже пред всички, приятели и неприятели: "Сега не живея аз, но Христос живее в мен". И животът му най-красноречиво потвърждава това: в затвор, в окови, в трудности и опасности той винаги бе свободен. Външно ограничен, вътрешно безграничен.

Ето това е чистата, златна свобода, за която непрестанно трябва да жадуваме. Защото само в нея човешкият дух може да се развие, да процъфти. Всичко друго е само фалш и заблуда.

Кои са тираниите?

След като разглеждаме какво ще рече да бъдем наистина свободни, ясно е, че не сме още такива. Дали ние го чувстваме или не; дали веригите са здрави и груби, дотам, че ни нараняват, или пък нежни като копринени нишки, е все едно - те съществуват и спъват нашето развитие. Съзнателно или несъзнателно, ние живеем и се движим под чужда команда. В нас има много неща, които непременно трябва да отхвърлим, ако искрено желаем да станем чада на свободата. Но от многото тирани, които алчно са се надвесили над нас и се гаврят с нашата свобода, ще спомена само няколко.

1. Заблудата

Това става много ясно от прочетената част на Св. Писание: “Ако Синът ви освободи - никой друг - ще бъдете наистина свободни”. “Истината ще ви...”. Тук започва борбата. Светлината и истината, които Христос донася, и заблудата на цял един народ влизат в губбой. При всяка дума на тия гъвчи противника светят искри. Въпреки гордата самоизмама, която зучи в отговора на еврейския народ: “никога не сме били роби”, Христос вижда пред Себе Си само такива, роби на заблудата. Та каква беше тяхната религия? Не бяха ли това само външни церемонии, запечатали се дълбоко в народната душа? И така този народ искаше да служи и да угоди Богу. Гордите израилтяни се заблуждаваха, затова Христос застава насреща им с най-върховния принцип на свободата. Само с една реч Той унищожава това, върху което заблуденият народ е изграждал своите надежди и своя животни цели столетия. Отървете се от закона на буквоядството, за да станете свободни хора.

Същото важеше и за техния голям идеал, който постоянно стопляше сърцата им – Месия. Сладко и с една вътрешна радост бе произнасяното това име от всяка уста. Но какво означаваше за тях то? Пак заблуда. Очакваният Месия бе много дребнав; величието на истинския Месия те не можаха да открият. Мислеха, че този, когото чакат, ще е само един политически герой, който ще събори чуждото иго, ще счупи железния скунтър на Рим. Не, Христос е Месия преди всичко за душата.

Този Христос ни показва едно ново отношение спрямо света

Въобще. Той разкрива неговата стойност и неговата суемност. “Какво ще придобие човек, ако спечели целия свят, а ощети душата си?”. Той ни помага да хвърлим поглед в основата на всичко и да познаем истината. “Аз съм истината”. И където е тя, там няма измама, няма заблуда. Земният блясък не може вече да заслепи очите на познанията тая истина.

Не е ли една голяма заблуда на днешното време, ако мислим, че само по пътя на формалностите ще подобрим своето положение, че само с външни, формални мерки ще облекчим крещящите нужди? Не, от това трябва да се освободим.

Не е ли голяма заблуда, когато мислим, че само материалното е важно за нас? Та това схващане ни е докарало до такова мизерно положение! И от това трябва да се освободим. Нуждаем се от силен проектор, който да блесне и просвети плесенясалите човешки умове, да пръсне тежката мъгла на заблудата.

2. Грешът

Това е един ужасен тиранин, в чиито костеливи ръце се мъчат хиляди човешки жертвии. Той е толкова стар, колкото и историята на човечеството, обаче и днес ние го чувстваме все тъй силен и безпощаден. Всички сме го изпитвали хиляди пъти през живота си. Той бушува в нашите гърди, той трюви кръвта ни. По най-разнообразни пътища ни примамва, обещава ни много, а сепак, когато сме под ръката му, изсмука без пощада и последната ни кърка кръв. Змийският му образ е винаги пред нас и ни заплашва. Ние знаем добрите и благородни идеали, освободили сме се от заблудата и въпреки това чувстваме печалното безсилие да се освободим от една чужда нам, неприятелска сила. Грях, оловно тежък, сме напрупали на пещищите си. Затова с право е казал Христос: “Който прави грех, роб е на греха”. От черното робство и на тия тиранин, който ни е обвързал в ръждясали вериги и си играе с нас, трябва най-сепак да се освободим. А неговите вериги са най-разнообразни: кражба, насилие, убийство, измама, лъжа, пиянство, до безкрай.

3. Гузната съвест

Човекът живее в настоящето, от което никога не е доволен,

и с една-единствена радост и очакване за нещо по-добро поглежда към неизвестното още бъдеще. Пред него проблясва ту един, ту друг идеал, изгряват нови надежди, които го оживяват. Той се надява да постигне нещо, поне има възможността да се надява. Но, за жалост, в едно отношение му бива отнета и тая последна възможност, надеждата чезне и човекът стои безпомощен.

Става дума за миналото, минало, което никога не се връща и от което остава само един спомен. Това, което някога сме направили, в самотен час на потайно място, което искаме да забравим веднъж завинаги, си остава незаличимо, не се променя вече. Черното петно на нашето минало ще си остане завинаги такова и не ще ни дава покой. Пробудената съвест гризе немилостиво; раната гори болезнено. Ще си послужа само с няколко познати примера.

Черните и тежки вълни на виновността обливат сърцето на Давид. В разкошните палати на царя няма вече радост шумна, няма вече смях звънлив. Разбита лежи седмострунната арфа на певеца. Пискливият вик на виновността оглушава всичко. Царската глава е коронована, бисери блестят по нея, но клемтото сърце страда под натиска на едно тежко робство, робството на виновността. Царят на Израил е станал роб.

Спомнете си още за предателя на нашия учител. Бичът на виновността немилостиво удря гузната му душа, kanku кръв се стичат от нея; мисълта за черното дело, което навеки ще остане за срам и позор, отравя живота му; сърцето му се пръска от мъка.

А Петър? Той “плака горко”.

За виновния няма свобода и радост.

Кой ще ни освободи?

Въпреки всичко в човешката душа се таи един мощен устрем към свободата. Така е било от самото начало. Още в най-далечното минало човекът се е борил за свобода. И тая борба именно е самата история.

Нека хвърлим поглед в страната на загадките и тайните, Индия – и там намираме търсещия свободата. Той е усърден и е готов да се откъсне от света напълно и въпреки това не намира

желаното. Коннекцията по свободата е тъй горещ, както жарът на тропическото слънце, инак усилията са напразни, накато душата си остава безпомощна. А ето и народа край голямата пустиня, където се роди Моисей, където огромните пирамиди гордо поздравяват бавно отминаващите хилядолетия. Или децата на прочутата Елада - всички те, въпреки богатата си култура и придобивки, не можаха да надраснат ограниченията и да намерят вечната, истинска свобода.

Но защо да отиваме толкова далеч? Нека погледнем себе си. Не сме ли и ние обвързани? Не притискат ли различни неща сърцето ни и не правят ли живота ни тежък, евва поносим? Никой не може да отрече, че бремето, под което се намираме, е тежко. Тирански вериги се втичат около душите ни, докато те паднат в несвяст. Сякаш не се повтарят много често часовете, през които се чувстваме обвързани, като че ли сме в железни щипци, часове, когато евва можем да дишаме! О, човекът страда от много неща, той е станал роб, а земята, на която живее, наподобява пазар на роби.

Веригите са груби и здрави, а силите не достигат. Необходима е една чужда ръка, която да дари спасението. Малкият човек се нуждае от един освободител, за да може да разкъса веригите, които го обвързват със земята. Нам се казва, че има един такъв, който може да ни помогне. Той е донесъл златната свобода за безпомощните земни роби. "Дошъл съм да възвестя свобода на затворниците..."

Само Христос твори истинската свобода, защото унищожава тъмната на заблудите чрез светлината на истината, противопоставя се на греха със Своята Божествена сила и прощава нашите дългове и нашата виновност чрез Своята еднократна, но вечна жертвба. Той е и си остава единственият световен освободител. А ние сме "умити в кръвта му".

"Ако Синът ви освободи...". Приятели, истинската свобода ни се предлага. Ние трябва да се определим, да решим какво ще правим. Или ще останем в ръждивите вериги, които се вият около душите ни, и ще мъкнем по-нататък тежкото убийствено иго, докато не се удавим в собствената си кръв, или ще се оставим да

бъдем освободени от Христос. Нека само с Неговата помощ да сринем затвора, тъй че да не остане камък върху камък. Да сложим ръката си в десницата на Христос и идото ще се разбие в едни само миг на хиляди парчета. Тогава ще бъдем свободни, тогава ще живеем. Христос освобождава, защото е Негово царството и силата, и славата.

Амин.

София, 5 март 1933 г.

София, 2 март 1941 г. - "Наистина свободни"

Ловци на човеци

“Еламе след Мен и Аз ще ви направя ловци на човеци.”

/Матей 4:19/

Този път ще се занимаем с темата “Ловци на човеци”. Тези думи ще накарат някои да си спомнят за романти, четени по време на юношеството. Те може би ще се пренесат мислено в безкрайните джунгли на Индия или ще навлязат в самотата на вековните тропически гори, скривалище на кръвожадни зверове. Някои ще си спомнят за дълги и уморителни борби между хората от две раси или две враждебни племена, за тежки преследвания, за заграбването на живи хора и откарването им по робските пазари на Изтона. Но всъщност тези думи се намират в нашата Библия. Изрекъл ги е Христос: “Еламе и ще ви направя ловци на човеци”. Ние ще потърсим тия хора не из дивата природа, но по многолодните, прави и широки асфалтирани улици на Европа. Ще се погрижим да ги намерим в масивните постройки на големите градове. Там е мялото поле на работата, там трябва те да се подвизават.

Христос иска да ни направи такива

А Той бе най-големият ловец на човешки души. Достатъчно бе само да погледне някого, да му каже една дума, и той е вече спечелен. Така Иисус намери учениците Си, пръснати по езерните брегове. Те поправяха своите лодки, кърпеха мрежите си или пък се навъртаяха около своите домашни; но след Неговото мощно “Ела след мен” те напускаха всичко и ставаха Негови ученици и последователи. Само с една среща Той завладяваше напълно техните прости, но богати души. И не само с тях стана така. Писанието ни казва, че подире Му вървяха големи множества. И до днес милиони са били уловени и спечелени от Христос.

Трябва да оставим своите дребни занимания, да не губим

времето си само с кърпеж на мрежи, с кърпеж на стар живот, с кърпеж на догми и разкъсан църковен живот. Ние имаме едно ново призвание: да станем ловци на човеци. Нам е възложена една особена задача. Ние трябва да се хвърлим в огромното море на живота, не да стоим удобно по неговите брегове, и с мрежата на своя чист живот и вдъхновено благовестие да спечелим души за Христос. “Защо стоите ѝал ден така празни? – би запитал Той и днес Своите Си. – Защо не напълните мрежите си с ценни души?”.

Условия да бъдем талиба

1. Сами да сме уловени

“Елате след Мен и тогава...”. Който иска да повлияе на света, не трябва да бъде като него. Трябва да се различава; именно с това, “различното”, се влияе. Ние трябва да бъдем уловени и спечелени от Христос и само тогава свободно Той ще разполага с нас. Иначе, вместо да уловим другите, ще бъдем уловени от тях. Не е възможно да отвеждаме хора към Христос, ако не познаваме пътя и не сме ходили по него.

2. Любов

Към Исус Христос: да не можем да стоим спокойни, когато Той е непризнат и неоценен от другите; само когато Го възлюбим, тогава ще сме готови да работим за Него. Към хората: трябва просто да поставим сърцата си на Въдицата, ако искаме да имаме успех; не своите гръмки фрази, не своите закани, не хвалбите, но сърцата си. Те ще привличат хората. А те са извънредно чувствителни: знаят дали ловим души, работейки от принуждение, или от любов и преданост; формално или по убеждение. Любовта трябва да ни подтиква, тя трябва да ни води и само тогава ще бъдем сръчни и богати душеволовци.

3. Търпение

Много трудно е да влияеш за добро на другите. Извънредно мъчно е да се печелят души: това е най-мъчното. Щял подвиг е да вкараш не света, но само един човек в нови пътища. Необходима е гълга, постоянна работа. Да не се обезсърчаваме. Много пъти ще

събираме мрежите си празни. Много време ще губим. С много надежди ще се простим. Трябва да се научим да чакаме.

За какво да бъдем та��ва?

1. Не за своя слава

Когато се заловим да работим над другите, не трябва да го правим от желание името ни да се разчуе. Не да гърмим наляво и надясно. Не да искаме да се издигнем в очите на другите. Не да минаваме пред тях за големи духове, но да ни схващат като та��ва, подир които трябва да тръгнам. Да не забравяме, че ние сме пратени от името на Един; че работим за Него и по Негова поръка; че Той е, Който ни дава и силите, и хората; че Той е, Който действа чрез нас; че по милост сме допуснати на Неговото дело.

2. Не за свои интереси

Спечеленото не е наше. Ние само работим на едно общо дело, което е Божие. Не разполагаме с резултатите от своя труд. Не трябва да използваме спечелените души, за да въртим търговия или да спекулираме.

3. Но за Христос

Зашото всичко е Негово, пък и самите ние. За Негова слава и за успеха на Неговото дело. Нали е много естествено, че когато ние самите сме уловени от Христос, това, което уловим, ще бъде такъв Неговите ръце.

Кое ни налага да бъдем та��ва?

1. Християнският дълг

Който е спасен, трябва да стане спасител. Иначе ще се покажеш много дребнав и егоистичен. Бива ли ти да си щастлив, а другите да страдат край теб? Бива ли да живееш в светлина, а другите да гинат в тъмнина? Бива ли да се грееш на топлото слънце на Христос, а другите да мрат от студ? Това, което веднъж сме получили, трябва да даваме и на другите. Когато знаем къде е тихото и безопасно пристанище, трябва да отведем и душите на другите там; ще ги гледаме ли спокойно как се давят?

2. Неотложната необходимост

Делото Божие е успявало само тогава, когато Неговите носители и работници са били ловци. Престанат ли да бъдат такива, престава и успехът, нещо повече – престава и самият живот. Ония християни, които не са ловци на души, те са болестните бащи на църквата и Божието дело. Църква, която се задоволява само със сегашното си положение, която се стреми само да го закрепи, тя отива към сигурна смърт. Ония църковни членове, които не искат доброволно да хвърлят мрежи за спечелването на нови души за Христос, те конаят гроба на своята църква. Онзи, който милее за делото Божие, онзи, който обича църквата си, той непременно ще стане ловец на души. Само спечелващата нови души църква ще живее и ще успява; само тя е достойна да живее.

Последната повеля на Христос бе: “Идете”. Идете и за- владейте света. Спечелете всички души за Мене. Под тежестта на тази повеля Павел е казал: “Горко ми, ако не благовествам”, а Уесли: “Светът е моя енория”.

Ние трябва да спечелим своите домашни, своите близки и роднини, ония, с които сме в постиянен допир. Хвърлихме ли поне веднъж мрежата по техните души? Мнозина гинат и се давят край нас. Нека се впуснем в бурното море на живота и да спасяваме души. Една от тях е по-ценна, отколкото целия свят. По такъв начин делото Божие ще се затвърди. Чрез новия приток на нови души в старите жили на църквата ни ще се влече млада, буйна кръв, която ще я направи силна, желана и победоносна.

Амин.

София, 23 декември 1934 г.

Проповед без думи

*“Вие сте солта на земята...
Вие сте светлината на света.”*

/Матей 5:13-14/

Христос е на хълма. Около Него са насядали много хора, жадни да чуят словата му. И Той говори, като никой друг път. Светът се стеле пред Него – голям и безкраен, утринното слънце грее. Той привършва вече Своята безсмъртна проповед за блаженствата и казва: “Вие...”. Казва го на гванадесет прости рибари, чада на простия народ. Да не се чудим на този факт, защото те именно послушаха Неговите думи.

Мълчаливите говорители

“Вие сте...”. Ще замълкнат мъдрите му уста; ще спре помокът на чудните слова; ще загъхне Неговият глас; ще бъде забравена и Неговата единствена и неповторима проповед. Но благовестието не трябва да умре; далеч, по широкото лице на земята, името на Бога трябва да бъде прославено; за Него трябва да се чуе в горещия лог и в белия север.

Ала Той не иска прослава само от устни, не иска цветисти хвалби, не кухи фрази на ленивици и негодници да заменят Неговия свят живот. Тези, които един ден ще тръгнат по стъпките му, не трябва просто да се превърнат в една уста, предъвкваша Неговите истини. Сол и светлина трябва да бъдат те. Колко съдържателни са тия гва символа! Неща, които не издават звук, но които никой не може да отрече – те се проявяват и действат.

Бъдете мълчаливи като отломък сол, лежал забравен за години в земята, но най-сетне открит; търпял удари от чук, но всичко мълком понасял. Бъдете мълчаливи като камък, но действайте като солта.

Бъдете тихи като светлината, като скромния слънчев лъч,

които изва по-далече от всичко друго и никога не въздиша от умора; няма и в замворническата килия, но не се оплаква.

Бъдете „сол и светлина“, говорете за Мен само със своите качества, прояви и живот. По това да видите познайт другите и да възлюбят вашия Отец. Не говорете за любов, но любете; не говорете за вяра, но вярвайте; не говорете за светлина, но светете.

Солта и светлината си остават такива. Не се бойте от нищо. Колкото по-тъмна е нощта, толкова по-необходима е светлината.

А ние прекалено отваряме уста да се оправдаваме, да се крием зад Бога, зад Христос; да маскираме недостойните си дела. Как заблуждаваме другите, как величаем Бога, проглушаваме хорските уши с неискрените си слова. Мълкнете! Не говорете, но живейте! Бъдете сол и светлина.

Това само е най-ефикасното и резултатно говорене и свидетелстване за Бога. Хората днес не искат да слушат, съти са, а искат да видят; докога ще чакат? Само делото и животът не заглъхват във времето, не признават пространствена граница: всеки може да ги види и разбере.

Един мисионер искал да вземе на служба индиец. Последният му казал: “Страх ме е, че ще ме направиш християнин”. “Не – отвърнал мисионерът, - аз никога няма да ти говоря”. “Тъкмо това – рекъл индиецът, - ти без думи ще ме направиш”.

За кого?

Първите християни се впуснаха смело и решително по широкия свят: от Йерусалим до Рим. Те вярваха в новорождението на човешката душа и спасението на народите; надмогнаха тесните граници на ложеството, отидеха при философите на Атина; работиха за едно царство Божие на земята. Те не се свиха в своите черупки, не замвориха очи, лошкани в лодката на блаженствата; не забравиха другите, които нищо не бяха чули за Христос и които никога нямаше да Го видят.

Солта трябва да се разтопи и раздаде; тогава тя оправдава своето призвание. Ние правим ли това? Не забравяйте, че хората имат вкус: знам какви сме и какъв е животът ни.

Светлината свети за другите. А ние какво направихме за тях? За близки и далечни? Не забравяйте, хората иматоко: виждам дали сме мрак или светлина.

“На земята, на света”. За тях сте вие. Не мислете за себе си. Проснете се с дребнавите грижи. Вие сте пред очите на цял свят; земята очаква много. “Поради вас се хули Божието име.” Ако бяхме сол и светлина, щеше ли да става това? Няма място за Каиновия въпрос: “Пазач ли съм аз на брат си?”. Колко много се очаква от нас: да се молим, да вършим добро и да водим лъчист живот за другите.

Влиянието

“Вие сте солта на земята”

1. Направете живота здрав

Солта е антисептично средство, предпазва от гниене. Така и християнинът трябва да влияе. Да не позволява злото да се ширит: да го ограничава и убива. Да запазва душите от прохождане, съвестите от загнояване, сърцата от отравяне. Да бъде пазач на доброто: да не загнива и да не се руши.

Ако днес времената са болни, причината е, че сме обезсолели като християни. Ако хората гният в невежество, мрак и грех, ние не сме ги опазили. Виновниците за болнавия и прояден живот са обезсолелите християни. И може би затова днес светът ги тъпче с нозете си, заслужено.

2. Направете живота вкусен

Ново съдържание да му влеете. Да стане приятен и желателен. Вие само го осмислете. Спасението не ще дойде от другаде. Ще вложите любов, вяра, истина, жертвва и с това ще го направите друг. От вас зависи дали има отчаяни и обезсърчени. Какво направихме? Не сме ли давали на хорските души повече горчилка и отрова?

“Вие сте светлината на света”

1. Мъждукаща свещица

Виждали сте я да гори в Божия храм. Слаба е тя, но говори много: за вечната любов на Бога към нас. И когато я доближиш, душата започва да се моли. Така и около нас да стане храм, животът ни да бъде такъв; и ние да горим, та другите да си спомнят за Бога.

Виждали сте я да гори в бедняшката стая, където хората са окъсани и гладни, изоставени и самотни, болни и с бледи лица. Те впиват очи в плахото пламъче и чакат: болният – здраве; гладният – храна; умиращият – живот.

Да отидем при изоставените, при хората на тъмнината. Те ще бъдат радостни и благодарни и за осъдните лъчи на мъждукаща свещица; и ще благославят.

2. Пламнало огнище

Топло и светло е то, огънят пращи, искрици игриво отскачат, а наоколо е насядало голямото домочадие: там са беловласите старци, видели много радости и тегла в живота, тихите майки, откърмили свидни рожби, работливите и снажни синове и дъщери, палавите внучета. Говорят те за стари времена и за нови дни. В жилищите им една кръв тече, в сърцата им една любов живее.

Така и около нас да се събирамт, да сме център, да ги сближим, на общата трапеза на живота да седнат като братя и сестри, родители и рожби. До един!

3. Спасителен фар

Изправен горд на брега на безбрежно море. Адски тъмнеч оглушава нощния мрак; долу, в тъмната бездна, се чува ревът на сърдити, бесни вълни; смъртта разтваря водни гробове; чува се вик на удавник. А фарът щедро хвърля сноп от светлина и чертае пътека към брега.

През тъмни нощи да светим; в морето на живота да бъдем спасителни фарове. Хората се лутат и гинат, душата морна търси брега. Ние сме виновни за тяхната смърт.

4. Животворното слънце

Виждали сте го през ранната пролет да се бори отчаяно с

дебелите ледове на зимата, сумрин – с гъстите мъгли. Всичко живо го очаква. И то побеждава и прави чудеса: където е било мъртвило, сега блика живот; където са стърчали сухи грани като пръсти на мъртвец, сега има цветове; където е било мъртвото поточе, сега чуваши игришата му песен.

Стонете ледовете на egoизма и злото; да бликне нова вяра и любов; да цъфне нова надежда; да израсте и закрене доброто!

Слънцето грее над добрите и над злите. Така и Вие сте за всички.

“Вие сте солта на земята... Вие сте светлината на свeta”. Едно велико призвание и едно велико обвинение. “Който има уши да слуша, нека слуша”.

Амин.

София, 15 септември 1935 г.

Християнска правда

“Защото ви казвам, че ако вашата праведност не надмине праведността на книжниците и фарисеите, няма да влезете в небесното царство.”

/Мат. 5:20/

Силни и категорични са думите на Иисус Христос: “ако вашата праведност...”. С това Той разкрива съдбата на Своите последователи: какво ги очаква в зависимост от това дали са пълни, истински християни, или пък не. Той ги изправя пред сериозността на Въпроса по начин, който ни кара да попреперим. Християнството не е игра. Не трябва да се залавяме с него колкото да ни минава времето. То не е лесна работа.

Християнството е подвиг. Нужно е да надминаваме другите със своите добродетели, с добрия си живот. Християнинът не бива спокойно да стои и гори да дреме на нивото на другите; той трябва да изпъква, да бъде нещо повече, да се надига като горд планински връх над прашните низини. Иначе заслужава да бъде тънкан от нозете на всеки. Та има ли смисъл да ставаш християнин, ако не се отличаваш от другите, ако не ги надминаваш? Тогава по-добре остани си такъв, какъвто си бил. Не ставай никога плосък християнин, който стои наравно с безбожниците, лицемерите, лъжците, грабителите. Бъди нещо повече от другите: това трябва да ти бъде лозунг и идеал.

Коя е онази правда, която ние като християни трябва да надминем?

1. Безсърдечната правда на книжниците и фарисеите

Те бяха хората, които се държаха здраво за закона и нямаха нито капка милост. Те не се и опитваха да се доближат и да разберат човешкото сърце, но знаеха само едно: да го отриват и

проклинат. Не се запитваха защо и как човекът е паднал, как е стигнал до положението на престъпник.

Пред очите ни е един жив пример. Довеждат грешница, заловена на местопрестъплението. Законът повелява та да бъде убита с камъни. И без да им трепне окото, хората там са готови да останат верни на мъртвия закон, готови са да хвърлят камъни върху онази, с която може би самите те са се гаврили. Не се пумат кой стана причина за нейното падение. Тяхната правда е сляпа и жестока. Но Христос постъпи другояче и избави от смъртта и греха един живот и една душа.

Как безогледно съдим ние другите, от своето становище и от своето удобно положение! Но ако ние бихме били на тяхно място, щяхме да извършим може би още по-тежък грех. Колко несправедливи сме един към друг, защото не се разбираме и не се поставяме в положението на другия. И затова винаги грешим. Слабият смята силния за груб; силният смята слабия за болезнено чувствителен; а нито едното, нито другото е Вярно. Не се нахвърляй на другите, пък било то и на падналите; имай милост към тях, покажи им своето сърце.

2. Едностранчивата правда на книжниците и фарисеите

Те бяха хора, които очакваха другите робски да изпълняват предписанието на Закона. На себе си не обръщаха внимание. Готови бяха да съдят другите, но не и себе си. А това е една безсрамна несправедливост. Преди да искаш от другите каквото и да е, попитай се какво си дал на тях. Твоята правда ще надвишава правдата на книжниците и фарисеите, ако искаш да гадеш на другите повече, отколкото си взел от тях. Колко много очакваме ние от другите, какви големи претенции изявяваме, а колко малко даваме! Това не е нормално. Защото животът се състои и се изгражда върху взаимността; взимайки, трябва и да даваме. На това почива съвместният живот на съпрузите, приятелите, търговците и пр. Преди да съдиши и да искаш от другите, преди да ги критикуваш, дай ту.

3. Теоретичната правда на книжниците и фарисеите

Те бяха хора учени, знатни на мисъл и добре осведомени що е право и неправда. Те можеха да мислят правилно, да говорят хубаво и да градят прилежно спретнати теории.

Но книжната правда не спасява. Не е толкова важно какво ще кажеш, а какво ще извършиш. Християнинът не трябва да се задоволява единствено и само с познаване и различаване на правдата и неправдата, доброто и злото, а практически да докаже и изяви това. Хората знаят достатъчно, но не вършат достатъчно, не прилагат това, което знаят. Само правите ни съвращания и християнският ни мироглед не ще ни спасят. Животът ни ще определи това.

Издигнете се над ония, които знаят само да говорят; надраснете ония, които само многоглаголстват. Станете хора на действената правда; станете хора на правдивия живот.

4. Формалната правда на книжниците и фарисеите

За тях ти си праведен винаги, когато не си нарушил закона. За тях е безразлично какво има в твоето сърце. Може би нещо много по-лошо, отколкото едно видимо престъпление, извършено невинно или случайно. Дали ти би убил, ограбил или измамил, ако не се страхуваше от наказанието, за тях това не е важно. Формалната правда не се тревожи, че ти си съвсем близо до пропастта на падението. Не си ли преминал границата, за да реализираш своите тайни и зли планове, въпреки че ги има в сърцето ти, ти си прав. Законът вижда само делото. Но тази формална правда не е достатъчна. Бог гледа на сърцето и мотивите. Достатъчно е само да помислиш и пожелаеш, ти си извършил вече престъплението. Ако в това отношение се опазиш, тогава само си праведен.

5. Лицемерната правда на книжниците и фарисеите

Те бяха педанти и строги до фанатичност в спазването на закона, но не от любов към него, а заради своеето положение. В дребното бяха взискателни, а правеха важни грешки. Те са класическият образ на лицемерието. Не винаги и всяка бяха безупречни.

Християнинът трябва да надмогне тази гвойственост, да премахне гвойния морал и правда. Има само един морал: какъвто си отвътре, такъв трябва да бъдеш и отвън; какъвто си вкъщи, такъв трябва да си и в живота и на улицата. Не да мъкнем своето християнство като тежък хомот, но да сме проникнати от любов към него. Да бъдем по вътрешно убеждение християни. Да не кривим душите си, да не мамим другите и да не погубваме себе си.

6. Самодоволната правда на книжниците и фарисеите

Те бяха във възторг от себе си. Сами си пееха хвалебни песни. Влюбени бяха в лъжливия си образ. Смятаха се за съвършени и безупречни. И това предизвикваше в тях едно сладостно чувство.

Не сравнявай себе си с другите, по-нискостоящите. Не съпоставяй техните слабости със своите преимущества.

Не се ласкайте. Не е важно дали вие сте доволни от себе си, а дали Бог е доволен от вас. Само Неговата оценка търсете.

Нека се отърсим от своята стара и прогнила вече правда. Да заработим за нова праведност. Да заживеем с нея и ще бъдем щастливи, защото: “блажени, които гладуват и жадуват за правдата...”. Винаги да помним: ако нашата праведност не надмине праведността на книжниците и фарисеите, няма да влезем в небесното царство.

Амин.

София, 18 ноември 1934 г.

Практично ли е Христовото учение?

“...ако те удари някой по дясната бузата, обърни му и другата... Който те принуди да вървии с него една миля, иди с него две”.

/Мат. 5:39-41/

Ще се занимаем с въпроса практично ли е Христовото учение. От много страни и в различни отношения християнството е било изложено на продължителни, ожесточени нападки и атаки. Хората в много неща се съмняват, отричат ги най-безцеремонно, отхвърлят ги като исторически недоказани. Чудесата на Христос, Неговото Възкресение и Възнесение, значението му като Спасител на душата, всичко това търпи безпощадна критика. Стрелите са насочени също така и срещу практическото в учението на Христос, насоките за ежедневния ни христиански живот. Достатъчно е да спомена името само на един, най-злия и злъчен враг Ницие, който нарича християнския морал “жалък робски морал”.

Трябва ли да стоим спокойни? Да гледаме ли безучастно как искам да превземат крепостта на практическото в Христовото учение? Не трябва ли да го защитим? Още повече че има такива между нас самите, които са основани на Евангелието и все пак мислят, че изискванията на Христос са неприложими и неизпълними в днешния модерен живот. Растящата омраза на неприятелите и засилващото се недоверие на привържениците на християнството ни карат да се занимаем с поставения въпрос.

А кое е от значение за всеки един от нас? Ако искаш да станеш християнин и да бъдеш такъв, трябва да живееш по христиански; нуждаеш се от едно морално-етично учение. Но ако Христовото не е достатъчно и не е практично, тогава откъде ще го вземеш? Ще се запитаме има ли Христос правото да изявява тази нечувана претенция: “Аз съм пътят, истината и животът”. Виждате, че

погигнатият въпрос засяга самото значение и стойност на християнската религия. В зависимост от неговото разрешение тя или се извичява в нашите очи, или пропада.

I. Обвиненията

1. Непълно

Колко много въпроси има, които днес ни вълнуват и терзят, а не намирате почти никакъв отговор! Колко много области, в които се кръстосват нашите интереси, са останали незасегнати!

Но когато правим тези възражения, трябва да знаем, че ако Христос би се изказал и би дал Своите наставления относно науката, изкуството, държавния живот и пр. съобразно разбиранията на тогавашната епоха, то тъкмо в такъв случай с промяната на времето и условията Неговото учение би станало непрактично и неприложимо. Той нямаше за цел да дава на Своите последователи подробни предписания за всеки един случай; с това би положил на пещите им тежко бреме, би ограбил свободата им самостоятелно да решават кое е морално. Христос не искаше да бъде законодател, не желаеше да е втори Моисей, а освободител и Спасител на човечеството. Той искаше да всади нов дух в Своите си, дух на синовност. А този дух може да се проявява различно в епохи, времена и обстоятелства. И Иисус направи най-доброто. Даде общите насоки, с помощта на които ние можем да разрешим частното.

2. Наивно

Христовото учение крие в себе си надмогнати вече и останали схващания за природата и света. Днес ние имаме друг мироглед; нашите хоризонти са много по-широки, науката ни спомогна за това.

Даже да предположим, че е така, дали това хвърля сянка върху морално-етичното учение на Христос? За морала не е толкова важно сухото, теоретично, кабинетно знание, от значение е чистата и будна съвест. А Той искаше именно нейното пробуждане, стресване, възкресение.

3. Родено от страх пред края

Той винаги е възвестявал Своето второ изване и съдния ден. С това е заплашвал, стряскал, принуждавал. Имал е винаги предвид залеза на света. И по такъв начин материалното не е представлявало за Него никакъв интерес, културната дейност е без значение; за Него е имало само една цел, изключваща всичко друго: “бързай и спаси душата си”.

Възможно ли е да припишем на Христос такава повърхностност, когато изразява становище спрямо света, който неминуемо отива към своя край? Мери ли се благото с времето, през което може да го имаме? Много по-дълбоко и основно е схващал Христос света и затова е казал важните думи: “Какво ще спечели човек, ако придобие целия свят...”. Къде Христос е заплашвал с края на света? “Не си събирайте богатства на земята...”. Защо? “Не може да служиме на двама господари”. “Не се грижете”. Защо? “Небесият ви Отец знае...”. “Бъдете съвършени”. Защо? “Както е съвършен вашият небесен Отец”. Не мисълта за края на света, а за святостта и милосърдието на Бога е ядката на Христовото учение. Не трябва да го изповядваме от неразумен и вцепеняващ страх, а от лобобъ.

4. Неприложимо

Това се твърди най-често. За нас, каквито сме, Христовото учение е невъзможно. И действително, ако погледнем повърхностно на него, бихме с право се запитали: “Господи, че кой ще се спаси? Та това е невъзможно!”.

Право ли е всичко това? Основателно ли е възражението? Как да разбираме тия думи на Христос?

II. Правилното схващане

1. Да не обез силваме строгите искания на Христос

Не е правилно да загладим онова, което ни смущава, и така да го направим удобно. Неговите искания да нагодим към себе си, а не обратното. С това бихме ограбили съдържанието.

2. Не буквально

Та можете ли да допуснете Христос да иска от нас да не се противим на злото? Нали сам Той при разпита пред Анна, когато бе ударен от един слуга незаслужено, го запита защо Го бие? Пък и целият Му живот не бе ли борба против злото? Гърдите Му бяха открити срещу неприятелите. Едно такова искане не би ли означавало пълен триумф на злото в частния и обществения живот? Искал ли е Иисус буквально, когато ни ударят по дясната буза, да си обърнем и лявата? Не ще ли дадем с това възможност на другия да стори повече злини? Не насищаваме ли човешката бруталност? Да даваме ли всекому? Не ще ли направим с това хората просяци?

3. Но по дух

Да се схване основната и безсмъртна мисъл. Христос често е употребявал кратки, силни изрази, прибягвал е до парадокси, за да направи впечатление, да подчертвае силно това, което хората иначе не биха видели. Думите Му не трябва да се схващат като параграфи от някой закон; те не са мъртви, бездушни правила, а по-скоро примери и илюстрации. Всяка външна проява на человека предполага вътрешен процес на мисъл, чувство и пожелание. Външната проява е само въплъщение на вътрешното. Ето ги двета емана: вътрешното преживяване и външното проявление. Поважно е в душата си да простиши, да понесеш удар, да дадеш. Често е много по-лесно буквально да изпълниш искането на Христос, отколкото истински, по убеждение и дух. Важно е да можеш да направиш противното на буквата и всенак да си действал в Христов дух. Майката удря джемето и всенак го обича. Някой може да откаже милостиня на просяка, за да го накара да работи; да не даде грехата си; да не подложи робски страната си на безумния и побеснелия, и всенак да действа по духа на Христос. Не буквалното изпълнение, но отношението на сърцето е важно.

Да не се противим на злото ще рече да сме смирени; по-добре е да претърпиши неправда, отколкото да извършиш неправда. “Ако някой те удари...”. Има предвид не толкова физическата болка, колкото опозоряваш удар с обратната страна на дланта. Та нека

няма нито кака отмъщение в душата ти. „Иди две мили...”, т.е. имай безгранична любов. Не само да извършим дълга си, но и нещо повече. За Христовата любов няма граници, няма изключения. Христианинът на едната миля има още какво да научи.

III. За кого е възможно?

Вярно е, че който умее да стори всичко това, е стигнал до много високо стъпало. „Бъдете съвършени както небесния ви Отец”. Но Христос никога не би искал невъзможното от нас. Той е казал: „Всичко е възможно за този, който вярва”, „ако имате вяра колкото синапово зърно”. Стига да сме с Бога, ще го постигнем.

Казано е, че за да обикнеш човешкото, трябва да го опознаеш; за да опознаеш Божието, трябва да го обикнеш. Повече любов към Христос - и волята му ще ни стане лека и приятна. По-добър учител и водител от Него не ще намерим. По-възвишено и практическио учение от Неговото няма. Той само има думи на вечен живот.

Амин.

София, 14 април 1935 г.

Да постим ли?

*“А когато постите, не бъдете
унили като лицемерите...”*

/Мат. 6:16/

Приятели, този път ще се занимаем с въпроса да постим ли. Поставянето на такъв въпрос може би на някои от нас се вижда особено, даже чуждо. Та не е ли постенето нещо, характерно за евреите, не е ли то католическа и православна практика? Как така в евангелска църква ще се говори за поста? Защо ние, евангелистите, да се занимаваме с него?

Какво ни казва Библията

Вярващите са постили. Още израилският народ е постил в знак на жалба при известни обществени нещастия. Имало е годишен празник за това. Пък и сам Христос е постил. При важни случаи Той е прибягвал именно до поста. Спомнете си за 40-те дни и нощи, прекарани в пустинята. Апостолите са постили. Първите християни също. Прав е, който е казал: “Постът е забравена част от християнския живот”. Да не забравяме, че в нашата църковна Дисциплина е записано, че се очаква пост и въздържание.

Видове пости

Постът, в широкия смисъл на думата, е частично или пълно отказване както от ядене и пие, така и от други, приятни нам, неща.

1. Предписан от хората

Това е неистинският пост. И ние обикновено имаме предвид него, когато се заговори за пост, и затова гледаме с предубеждение на поста и го отхвърляме. Това е едно отклонение от чистото Евангелие и затова с право се отхвърля. В никой случай постенето

не може да се постави наравно с покаянието или вярата. Истинското постене не е никъде заповядано от Христос, то е предоставено напълно на нашата воля. “А когато...”: това не е заповед. Предполага се, че ние свободно, без принуда ще постим. Който когато може и намери за необходимо. Това отхвърля законническото предписание за пост.

2. Налаган от Бога

Той прави това по различни начини: или чрез болести, или чрез немотия или други страдания. В този смисъл ние всички сме постили вече, били сме принудени. Дали сме го осъзнавали и използвали, то е друг въпрос. Но това става с нас.

3. Доброволният пост

Когато човек, убеден в ползата на поста, сам си го налага. Това става доброволно. Само такъв пост е истински, ценен.

Смисълът на поста

1. Не е цел

Той не означава, че ние сме действително набожни и вярващи. С него ние не сме постигнали още нищо. С постенето не ставаме светии. Лесно би било с изпълнението на такава обредност да спасиш душата си, вместо ежедневно, непрекъснато да се бориш с греха. Постът е само едно благоприятно за вярващия условие и нищо повече. То може само да спомогне растяжка на нашата набожност.

Трябва да отхвърлим аскетизма като средство за примирение с Бога. Не ние се примиряваме, но Христос.

2. За мялото

Човек си вреди повече от преяждане, отколкото с недояждането, ни казват лекарите. Значи, необходимо е да ограничаваме, пък даже и да спираме, тъстия и богат приток на хранци, в който можем да се удавим. Когато напълниш стомаха си, ставаш ленив, негоден за работа, лоши желания се пораждат, мозъкът не работи достатъчно ясно. А как добре се чувстваш, нахранил се с

лека храна! Които иска да се прояви в областта на спорта, трябва да се откаже от много неща, от това зависи победата.

3. За Волята

Постът е самодисциплина и самовладеене. Ще се откажа от това или онова, за да може моят дух и разум да се издигнат над слепите желания. Ако спортсмът тренира тъй продължително и тъй прилежно, защо да не тренираме и ние, та да овладеем желанията и страсти? Воля се проявява и там, където има отричане.

Много неща могат да ни завладеят: алкохолът, пушенето, танцът, спорта. Има само един начин на освобождение: постът, да можеш да се отречеш. Затова и Христос казва: ако те съблазнява окото, извади го. Въздържай се от всичко онова, което води към грех.

4. За другите

Да не станем причина за тяхното падане. Да не се съблазнят в нас. Много неща лично за мен не са опасност, но те са токава за другите. И затова трябва да се отречем. Павел споделя: “За всички станах всичко, тaka че по всякакъв начин да спася неколцина”.

5. За добромъдрство

Не е извинение, че имаме малко и не можем да помогнем. Нека се отречем и спестенето да дадем на нуждаещите се. Ето ви хуманното значение на поста. Колко бихме могли да зарадваме и да спасим по този начин!

6. За общение с Бога

Тук се разкрива най-дълбокият смисъл на поста. Той представлява предварително условие за духовна концентрация. Христос не отиже в пустинята само заради поста, но за общение с Бога, а постът се яви като придвижващо средство.

Колко полезно ще ни бъде от време на време да се откъсваме от храна, занимания, хора, шум, да търсим безмълвие и не-обезпокоявани от нищо да намираме Бога! А само в самотата и тишината се раждат великите неща.

Как да постим?

Отговора на този въпрос даде сам Христос: в тайно; никой да не те види и да не те познае. Защото ние не го вършим за другите, га театралничим пред тях. Пък и с какво право ще товарим другите със своите скърби, защо да помрачаваме тяхната радост, та това не е братско! Не търси ли истинската сълза самотата?

Трябва да обърнем внимание и на тази част от християнството - поста, но да го разбираме тъй, както Христос го разбираше и практикуваше. Да знаем, че животът не е едно шумно празненство. Всяко отричане ще бъде от полза за нас. Това да правим в зависимост от телесната си конструкция и от материалното положение. Мнозина са принудени да преминат живота си в пост. Най-добрият пост е постоянната и строга умереност.

Амин.

София, 17 март 1935 г.

Небесни съкровища

“А си събирайте съкровища на небето, където молец и ръжда не ги разяждат и където крадци не подкопават, нито крадат.”

/Mat. 6:20/

“Небесни съкровища”. Ето ви стойности, които са претърпели почти абсолютно обезценяване, защото:

1. Живеем в материален свят

Почти винаги малцина са се стремили към тях. Не ги считам за нищо, не ги знаят гори. Подиграват се с тяхната цена. Днешният свят е крайно материалистичен. Това е опасно за христианина.

2. Трудно се добиват

И днес пред света стои Христос и със същата сериозност и настойчивост, даже още по-голяма, казва: “Но събирайте си...”. С това Той сочи към тия духовни реалности. Не всичко е материя. В тоя свят няма само земя, но и небе. Извън нас и в нас има гъве начала. Христос ги оценява. Духовното, според Него, е по-важно. Ние може да сме на противно мнение, но от това Христос не губи.

Същина: “съкровища”

Съкровище е онова, което задоволява човешката нужда. То трябва да има връзка с човека. То трябва да му е полезно. Освен това съкровището е предмет на любов; с това се отличава от други необходими, но неприятни, може би, блага.

Тези съкровища не са като материалните, от друго естество са. Те са възвишени. За сравнение не може и да става дума. Те не се купуват с пари.

Тези съкровища са трайни. Предназначени са за вечността. Нямат временна роля.

1. Да правим добро

Животът ни да бъде изтъкан от неговите светли нишки. Чрез всяко нещо, което направим, вземем или дадем, да се издигаме. Земното не е съкровище, цел, то е само средство.

“Жертвата на Катрин” е една история от вестник “Зора”, 17 октомври 1942 г. “Гимназията в града е превърната във военен лазарет. Вън е пролетно слънце; по гвора се търкаля футболната monka. Вътре някакъв герой страда, лобезни сестри се грижат за него.

Отидох да посетя приятеля си от детинство Хайнрих. Гледам го загрижено. Страните му са бледи и отслабнали, очите скрити зад тъмни очила, ръцете обвити в дебели превръзки, едната гипсирана. Той ми казва утешително: “Не е много лошо с ръцете. Те бяха само измръзнали. Белият ми гроб, засегнат от куршум, е на оздравяване. Става дума само за очите”. Аз трепнах. “Не, аз не съм сляп! Знаеш ли какво казах на Катрин, когато тя искаше тихичко да си отиде? “Катрин, аз не съм сляп, знам какво ти е, ти ме обичаш, както и аз тебе. Каквото и да се случи, аз ще те взема”.

Знаеш ли историята с Катрин? Тя бе сираче, но способна и хубава. Бащата на Хайнрих го сгоди за богатата дъщеря на съседа. Но за да избегне сватбата, той отиде доброволец, въпреки волята на баща си.

“Раниха ме – продължи той. – Тогава го ѹде Катрин и ми каза моите думи: “Не съм сляпа, знам какво ти е... Ще те взема”. “Мене, сакатия слепец?” - казах аз. “Говорих с главния лекар; чрез сполучлива операция може да бъде спасено едно от очите ти”. Той мълква. Питам предпазливо: “Хайнрих, излезе ли сполучливо?”. “При мен, да, но дали и при Катрин, не знам”. “Какво искаш да кажеш?”. “Катрин пожертува едно от хубавите си сини очи за мене. Едва по-късно узнах това. Необходимо било да се постави на пострадалото ми око гледец от здрав човек”.

В този миг се доближава до нас хубаво момиче с превързано око и казва сияеща: “Хайнрих, излезе сполучливо. Ти виждаш, и аз виждам. За двама щастливи хора е гостатъчен и един чифт очи”.

2. Облагородяването

Да премахнем животинското и долното от себе си. Да проблесне Божият образ в нас. Да развием и засилим доброто в себе си. Да имаме характер, подобен на Христовия. Душите ни да са богати с Божите добродетели. Всичко хубаво да намира отзив в нас.

3. Спасението

Гаранция за по-висш духовен живот ни дава само връзката ни с Христос. Така е опредено от Бога. А това става чрез вяра в Него. Вярата спасява. Да се спасим от сатана и греха, от злото и смъртта.

4. Христос

Да го опитаме. “Вкусете и видете колко Съм благ”. За Него са умирали толкова много герои! Нему са се посветили толкова велики души! Той е вчера, днес и винаги.

Задължение: “събирайте си”

“Събирайте си” – това е като закон. Това е вашата цел, и оправдание, и смисъл. Останалото е грешка. Това е ядката на земния живот.

1. Продължително: многократно, трудно, безкрай

2. Достъпни са

За тези съкровища няма извинение. И най-бедните могат да ги имат. Има богати бедняци. Има хора с малко средство, но голямо благородство. Вдовицата гаде повече, защото бе по-богата по душа. И Христос бе беден, но кой ще се сравни с Него!

3. За всеки

Да не мислим, че тази повеля е само за грубите материалисти и за големите богатashi. Да не се забравя, че Христос каза това непосредствено на Своите близки ученици, а те бяха бедни. Бедността не е гаранция за духовно богатство. Бедните да

внимават особено, да не са гвойно бедни, те лесно се крият зад богатите.

4. С усърдие

Поне колкото за материалното. С каквото настървение си осигуряваме хляб и дрехи, да се грижим за душите си, би било достатъчно.

5. Сега

Не отлагайте. Времето минава. Да не изпадаме в положението на лекомисления щурец посрещ зима. Още оттук да ги трупаме.

Основание: “Но...”

1. Защото земното е нетрайно

“Молци, ръжда и крадци”. То минава от ръце на ръце. Осъмва с изненади. Колко са оставали излъгани и нещастни! Друг ще се радва на твоята къща.

2. Защото земното е недостатъчно

“Не само с хляб ще живее човек”. Не е достатъчно да имаш пари, нужна е и чест. Не е достатъчно да имаш богатство, трябва и човешина, а не по-силният да грабне изкараното с пом на челото и безсъние. Махнете духовното и материалното рухва. Трябва да имаме от него достатъчно, та да не ни спъва. То е канавата, фонът, на който ще се налага и изпъква духовното.

3. Защото земното опонастява

“Където е сърцето ти...”. То измества. Ангажира ни времето и силите. За сметка на духовното се развива плътското. То свлича. Вкарва молци, ръжда и крадци в човешкото сърце. Истината е, че съкровищата и сърцето са неделими. Служенето на мамона и материализмът ще опонастят човечеството. За пега земя се убива, за един лев се лъже; това човешко ли е?

Повече идеализъм!
Какво и колко имаме от небесните съкровища?
Да гадеш всичко, но небето да спечелиш, това се казва
истински и достоен живот.
Разумни ни направи, о, Боже, га Те послушаме!
Така ще станем богатashi.

Амин.

София, 29 август 1937 г.
София, 18 октомври 1942 г.

Невъзможното за христианина

*“Не можете да служувате на
Бога и на мамона.”*

/Мат. 6:24/

Приятели, въз основа на прочетената част от Свещеното Писание ще се занимаем с темата: “Невъзможното за христианина”. Нека още в самото начало се запитаме, защото този въпрос и без това сам се надига в нашите гърди:

Кое е невъзможно за христианина?

Нали знаем много добре, че той е човекът, който може много да стори в този живот? Нали неговите плещи са силни и могат да понесат и най-голямото страдание, достъпно за човека, тогава, когато другите изнемогват и умират под него? Нали христианинът е онзи, който в долината на смъртната сянка може и трябва постоянно да се радва, винаги усмихва да цъфти на устните му? Нали той може да понесе най-страшното тегло, по-страшно от онова на Йоб, без да преклони глава и да изгуби вратата си в Бога? Там, където е той, бурите затихват, болните стават и вдигат леглата си. За христианина адът е изгубил вече победата си и смъртта опасното си жило. Христианинът е възложил своята съдба и живот в ръцете на Бога, Онзи, Който стои над всичко, Който го управлява, Който го е създал. Христианинът не разполага само със своята ограничена човешка сила, но за него са отворени запасите на неизчерпаемата Божия енергия. И въпреки всичко това има нещо невъзможно за него, нещо, което той не може да стори.

Както във всички други области на живота, така и в духовната, гордият човек се стреми да постигне невъзможното. Той прави неимоверни усилия, употребява различни средства, но това още в самото начало е обречено на неуспех. За жалост, христианинът иска да постигне онова, което не му е отредено, което

е невъзможно и немислимо. Вие ще го видите как замваря очите си пред злото и опасностите в този свят, как мълчи пред тях, как се оставя да бъде обвързан със златни вериги, заслепен от техния примамлив блъсък. Той се заблуждава опасно, мислейки, че неговата вяра, която именно го различава от останалия свят, е една област сама за себе си; че всекидневният живот с неговите изкушения, беди и мъчнотии е нещо съвсем отделно, нямащо нищо общо с личното му християнство. Когато прекрачи прага на храма и отвори устата си да произнесе гореща молитва към Бога, много неща остават скрити. Той е изпаднал в мизерното положение да бъде лицемер пред себе си, другите и Бога. Стана е светски, светското е надделяло в него. Под неговата християнски лустросана душа се крие много гнилота. С единия си крак той е стъпил здраво на тая нему обична земя и с другия – в пределите на царството Божие. Компромиси. Той още не се е решил напълно кому трябва да служи. Но Христос безмилостно изобличава всеки един такъв християнин с половин сърце, особено днешния, казвайки му простата истина: “Никой не може да служи на Бога и на мамона”. Ако върши това, не е християнин.

Защо е невъзможно?

1. Те съвсем различни

Да се служи Богу е една извънредно трудна задача. За нея се изисква голяма подготвка. Не е достатъчно човек да говори красиво за Бога и с това да се заблуждава, че Му служи. Хубавите думи не са още доказателство за едно чисто предано сърце. Пък и Бог не се нуждае от тях. Какво можем да сторим със своя слаб език? Можем ли да опишем величието на Бога? Не замърква ли всеки език пред Него? Не е достатъчно само за момент, откъснати от света, да изпитаме и да се насладим на някое приятно чувство, да се зарадваме малко, да се ободрим, та после с по-голяма жестокост да се впуснем в борбата на живота.

Не служим Богу и тогава, когато даваме своята нищожна, излишна лепта, която не би зарадвала даже и просяка.

Службата на Бога изисква много повече от нас, тя изисква самите нас. Иначе всичко е измама, приятна, може би. Да служим

на Бога ще рече да сме на Негово разположение, да работим от сърце за Неговото царство. Ние, със своите желания и прищевки, да се изгубим; да направим най-голямата жертвa, и то на дело, та другите да не се съмняват в нея; да заработим не вече за себе си, но за общото благо. Не трябва да се търсят изгоди, те губят вече своето значение; на нас владее само волята и словото на Бога.

Да се служи на мамона – това е пълната противоположност на казаното дотук. То ще рече, че човек трябва да забрави всичко останало, своя Създател и своя брат, и да се впусне в повече грабеж. Човек служи на мамона тогава, когато не промяга ръката си да привдигне падналия край него; когато стои спокойен, докато хиляди около него се мъчат и умират; когато забавлява и омайва другите с хубавите си слова, а делата му са ужасни. Човек служи на мамона, когато се стреми само към съкровища, които могат да бъдат разядени от ръжда и от крадец откраднати. Когато е залепнал само за земното; когато се прекланя пред златния телец, забравил истинския Бог. Когато се отдае на недостойното и нечистото и завладяян от него, стане пълна негова жертвa.

2. Те са напълно противни

Бог и мамонът се намират във вечна борба. Примирие между тях не може никога да има. Те са вечните неприятели. Затова и службата на единия изключва напълно службата на другия. Там, където Божият Дух Владее, няма място за мамона, а също така там, където мамонът Владее, Божите заповеди не биват изпълнявани. Това се оказва хилядократно от живота. Погледнете на Юда като на един типичен пример. Желаem ли неговата съдба?

Приятели, време е вече смело да се самоопределим. Да се отървем от тая излагаща ни и отвратителна ввойственост: служба на Бог и на мамона. Нека разберем, че с това нищо не можем да постигнем; невъзможно е да служим на двама господари. Христос иска от нас да My се отгадем напълно. Ще му посветим ли цялото си сърце?

Амин.

София, 29 юни 1933 г.

Има ли утеша за нуждаещите се?

*“... небесният ви Отец знае,
че се нуждаеме от всичко това.”*

/Мат. 6:32/

Има ли утеша за нуждаещите се? Този въпрос докосва всеки един от нас. И затова е важен. От неговото разрешение зависи дали ще се проясни в душите ни, или ще стане още по-мрачно.

Как мислим ние?

Та кой от нас не попада в категорията на нуждаещите се? Кой не е станал роб на ежедневните нужди? Ние превиваме глава пред тях и прекуваме гръбнак под тяхната тежест. Големи и постоянни са грижите за насящия хляб. Как да наситим празните стомаси, как да подновим силите си, за да можем да продължим борбата? С какво ще се облечем? Това са въпроси, които се вият в главите на мнозина като тежки есенни мъгли. Ръцете на някои са загрубели от вдигането на тежкия чук или от борбата с черната земя, все за удовлетворение на крещящите нужди. Други пък прекарват много безсънни нощи в своите кабинети. Нуждата не позволява на уморените и зачервени клепки да се замворят и да си отпочинат.

Има такива, които се нуждаят от един близък човек в живота; от едно благородно сърце; от чиста и неподправена любов – нуждите на душата, гладна и жадна за небесна храна. Ние винаги смятаме, че сме самотни в живота. Убедени сме, че никой не ни обръща внимание, че никой не е готов да ни протегне ръка за помощ. И това до голяма степен почива на нашата житетска опитност. Действително, кой чува нашите стенания? Светът шуми около нас. Той е заливан. Гух е за нашите викове за помощ. И не намираме утеша. Виждаме всичко около себе си черно. Станали сме безутешни.

Как е Всъщност?

Тъкмо противното е вярно. Христос казва: “Има Един в този свят, Който знае за всяка болка. Има Един, Който знае за всяка отронена сълза. Той ги брои; Той ценя сълзите като бисери. Има Един, Който бди над отпадналите и смазани сърца. Той знае нашето действително положение. Той се тревожи заедно с нас. Неговият остър взор прониква и до най-скритите гънки на човешкото сърце. Това, което никой не може да узнае, което завинаги си остава скрито за чуждия поглед, е открито Нему. Тайни няма. Всичко, което ни вълнува и тормози, е явно пред очите Mu. Той не е безучастен спрямо нашата съдба. Той не стои спокoen. Той иска да ни се помогне”.

Кога ще добием утеша?

1. Когато повярваме

С това Той ще стане за нас една реалност. И ще заживеем със съзнанието, че не сме сами и забравени. А това ще ни окрили. Ще ни въздигне.

2. Когато уповаем

Да възложим тогава си Нему. Той ще направи Своето Си. Да сме сигурни в Него, а останалото ще ни се даде. Да правим, както казва Цвингли: “Трижата ме вкарва в молитва, а последната ме изкарва из грижата”.

Когато си самотен или отчаян, спомни си, че: “Небесният ви Отец знае...”. Това е нашата радост, това е нашата утеша и щастие.

Амин.

София, 28 юни 1934 г.

Как ще се подобри животът?

“Но първо търсете Неговото царство и Неговата правда; и всичко това ще ви се прибави.”

/Мат. 6:33/

Приятели, тоя път заставаме пред един от големите въпроси, ако не най-големия, които вълнуват човешкия род: как ще се подобри животът. Та има ли въпрос по-важен от него и по-навременен? Има ли въпрос, който да е по-страшен? И ние като християни трябва да кажем своята дума. Като последователи на Христос, за Чуето царство на тая земя ние работим и се молим, трябва да кажем на света, който се лута, който е в недоумение, как може да се постигне тоя върховен копнеж на човека. Защото действително във всяка човешка гръб е вложен този мощн и никога неумиращ стремеж към добруване. Самият живот е нищо повече, освен една борба за подобрене на живота.

Необходимостта от подобрене

1. Животът е станал непоносим

Ония, които са изпитали неговите жестоки удари, знайт това много добре. Спреме се за малко, огледайте се и тогава страх и болка ще изпълнят сърцето ви при вида на нерадостната картина. Хиляди изнемогват под товара на живота. Хиляди не могат да вземат в ръка най-необходимото, което би могло да ги подкрепи за утрешния ден. Мизерията лакомо изсмуква жизнените сокове на нещастния човек. Сираци, бедняци, страдалци. Защо няма вече чиста радост, нито звънка песен? Всички са печални, с тъмни погледи, набръчкани лица. Вопли, стенания, промести... Не намират вече смисъл в нищо. Животът се е превърнал в ад. И тая земя, вместо да бъде райска градина, за каквато е създадена, е станала долина на смъртта. Почти всеки е съгласен, че така не може да

продължава; трябва да стане реформа. Иначе животът отива към заник. Тъмна нощ ни чака.

2. Христос иска това

Та Той отиде тъкмо между ония, които най-много страдаха и бяха недоволни. Нали един от първите апели към Неговите слушатели бе: “Покайте се”. Той искаше да направи една коренна реформа. Нали Той желаеше да основе едно ново Царство? Иначе за какво би дошъл? Жалкото и извънредно мизерно положение на надналия човек Го принуди да дойде на тая земя. Любовта му към него Го принуди да пролее кръвта Си: за доброто на человека.

Как ще се подобри животът

1. Не чрез подобрене на условията

Една категория от хора имат особено схващане за человека. Те го смятат за продукт на условията и затова проповядват и се стремят към промяна на условията. “Променете ги и тогава и хората ще се променят”, казват те. Ние неискаме да бъдем слепи фанатици и признаваме, че има нещо истинно в това твърдение. За това ни говори нуждата в големите градове, лошата обстановка, състоянието на жилищата, материалната мизерия, призракът на безработицата и последствията от нея. В много мизерни гунки гине ценен живот. Но това не е най-важното. Ако беше така, това би значело, че богатите и охолните са най-добре. Не забравяйте, че има бели лилии и над блатото.

2. Но чрез подобрене на хората

В горната идеология има една заблуда: човек не е добър. Свещеното Писание казва, че ние сме грешници. Повтаря го толкова често. Не сме грешници, защото грешим, а грешим, защото сме грешници. Трябват ни новородени хора, с дух от горе. Човек трябва да стане ново създание, защото той ще подобри условията. Може ли един лош човек да ги направи сносни? Все едно от един бездарник да искаш да ги направи безсмъртна художествена картина. А обновените хора няма да търсят недостойните за человека условия. Ново вино в нови мехове.

3. Не изведенъж

Някои се въодушевяват от идеята, че подобрене може да се постигне само с един замах на меча, като с магическа пръчка. Такива се впуснаха и свалиха престоли, проляха кръв. Революции. Викаха, че извън вече златният век. Но спасението не изва като вълна. То не става с гекрем.

4. Но бавно

Промяната трябва да докосне всесътранно природата на човека. За това се иска време. Христос ни даде пример: царството Божие прилича на квас, който бавно оказва влияние.

5. Не с насилие

Това ще влоши положението. Кръвта вика винаги за отмъщение, кой не знае това? Промяната не е смяна на местата: по-долните да се издигнат. Всички трябва да се чувстват добре при новото положение.

6. Любов

Аз не мога да си представя, че някой би работил за подобрене, без да гори любов в сърцето му; то ще бъде абсурд. А самата любов е вече желаното подобрене: да се внесе лъч и топлинка от нея в студения и мрачен живот. Това е подобреният, братски живот, върховната Христова заповед.

7. Бог в центъра

Непременно трябва да се обърнем към Него. Да поставим дистронирания отново на престола. Назад към Бога. Без него не можем нищо да сторим. Винаги ще ни липсва равновесието в живота, докато не се възьари Бог, Който е пълна хармония. Подобренето е Неговото царство на земята.

Кой ще подобри света?

1. Започни със себе си

Сам Христос е наблюдал върху факта, че който иска да извади съчицата от окото на близния си, първо трябва да извади гредата

от своето. Защото цялото човечество се състои от индивиди. То не е безформена маса, която се огъва в ръцете само на един.

2. Искрен

Само искреният може да постигне нещо. Работата на фалшивия ще рухне. Христос казва: “Горко на вас... лицемери! Защото затваряте небесното царство пред хората, понеже самите вие не влизате, нито оставяте желаещите да влязат”.

3. Всецяло предан

И най-слабата следа от егоизъм трябва да се загуби съвършено. Който не се отрече от себе си, не може да влезе в Моето ново царство – апелира към нас Христос.

4. Първа грижа

Това трябва да бъде големият ни лъчезарен идеал, пред който всичко да се губи и чезне. Първата мисъл през деня, най-важната нужда, най-достойният стремеж. Развръзката на Гордиевия възел, който толкова дълго и безрезултатно измъчва хората, е: “Първо търсете Неговото царство и Неговата правда; и всичко това щеви се прибави”.

Ето единственото и най-правилно разрешение. Само с Христос ще се подобри светът.

Амин.

София, 9 юли 1933 г.

9-11 март 1934 г. - Ралово, Алино, Ковачевци - Самоковско

Лични и социални задачи

“Но първо търсете Неговото царство и Неговата правда; и всичко това ще ви се прибави.”

/Mat. 6:33/

Болничният термометър има една **червена черта**. Тя показва нормалната температура. Под и над нея състоянието е болезнено и опасно за живота. Не мога да намеря друго сравнение, за да изразя важността на Христовите думи: “Но първо търсете...”. Те са такъв указател.

Ето няколко **практични истини**, които са от полза и значение за всеки, без изключение:

I. Погледът и мисълта ни са **отвредени** от близкото, ежедневното, материалното, прозаичното, изтърканото към нещо ново. Няма молци. Няма крадци. Става дума за други стойности, друг свят. Това е царството Божие.

Да търсим царството Божие ще рече да сме религиозни. Заместваме неизвестното с известно. Има около 150 дефиниции на религиозността, така казват. Но едно с положителност може да се твърди: че коренът на религията лежи в устрема към живот. От най-простата клетка до най-възвишения организъм – човека, има стремеж за усъвършенстване.

При религията е същото. Тя отправя мисълта и сърцето към нещо повече, по-възвишено. Тя ни води към по-благородни и големи цели. **Религията е квалифициран жизнен устрем**. В допотопните гиганти завърши стремежът към количественост и големина. Те измряха. В човека този стремеж се превръща в напор към по-добро. От количественост към качественост - диалектиката на живота и вярата.

II. Как да се постигне по-доброто? Кои са пътищата, които ще ни отведат сигурно и най-бързо в новия свят? Как се влиза в царството Божие?

1. **Човекът** трябва да бъде променен. Със стари хора ново общество и нов живот не може да се гради. Това е проста и общопризната истина. И когато Христос иска да промени човека, Той каза: “Покайте се”. **Покаянието** е първата и лична задача. То включва два елемента:

А. Познание. Да видим заблудата си, греха си, вината си, измамата си, своето безумие. Да видим “молчите и крадците”. Човек трябва да види, че не е така, както си го е мислил и представял. Промяна на мирогледа.

Б. Решение. Че ще тръгне по нов път, подир нови идеали, ще се пази от някои неща. Няма да спре. Ще се бори и жертва за постигане на целта да изгради характер: “Бъдете съвършени”.

2. Имате изпечени тухли, но само с тях можете ли да изградите къща? Тухлата не е къща. **Единичният християнин не е царството Божие.** Трябва да се мине към общото и цялото. Трябва план, трябва спойка за тухлите. Така личните задачи ще се влеят в общото **социално изграждане.** То е втората задача.

Тази задача съдържа също два елемента:

А. Благоденствие: “Всичко това ще ви се прибави”. Да се стремим към царството Божие и религията. Всичко трябва да мине под един знаменател: за доброто и благоденствието на общността.

Б. Справедливост: за всички, не само за едни. Апостол Яков е знаменит. Царството Божие е царство на хората братя. Не може да има разкош за едни, а мизерия за други. Това в никой случай не е Божието царство.

III. Има хора на крайностите, които смятат, че само покаяние или само социално преустройство би било достатъчно. Това не е нито библейско, нито практическо, нито вярно. **И въвете** трябва да вървят ръка за ръка. Социалното без личното е тяло без душа; личното без социалното е душа без тяло. Едното е труп,

другото е дух, но заедно дават нещо живо и завършено. Може ли основа без покрив или покрив без основи?

Смяната на климата не е достатъчна за изцелението на всяка болест. Понякога е нужна операция. Но и само тя не е достатъчна. Дори опериран, оздравелият може да се разболее, ако живее при лоши условия.

Трябва да вървим и по гвеме релси едновременно, ако искаме да стигнем благодаренствието.

Ще завърша с една Христова мисъл, много подходяща: “Камо знаете това, блажени сте, **ако го изпълнявате**”.

Амин.

София, 14 септември 1947 г.

Как ще имаме успех като църква?

/I част/

*“... първо извади гредата от
своето око и тогава ще
видиш ясно, за да извадиш
съчицата от окото на брат си.”*

/Mat. 7:5/

*“... ако Вашата праведност не
надмине праведността на
книжниците и фарисеите,
няма да влезете в небесното
царство.”*

/Mat. 5:20/

Не зная дали има друг някой въпрос, който тъй много би ни интересувал, колкото настоящия. Защото той докосва всеку един, доколкото той е част от онова голямо цяло, което наричаме църква. Въпросът е важен и защото от неговото разрешение зависи дали и занапред ще бъдем това, което сме сега, или ще загинем. Защото няма застой в нашия християнски живот: или имаме успех, или пък се връщаме назад, а това е смърт за нас.

Успехът е онова, по което жадуваме. Ние сме избрали веднъж “тесния път”, отрекли сме се от много примамливи неща, които светът тъй щедро обещава да ни даде, с единствената твърда и непоколебима вяра в гърдите, че ще пожънем успех в наченатото дело. Това е било и е амбицията на всички искрени членове на църквата. Мнозина в миналото, пък и сега, могат с открыто чело да кажат: “Ревността за Твоя дом ме изяде”. Успехът е било онова, за което ние сме жертвали време, сили, здраве и пари. Той се е мяркал пред духовните ни очи и към него сме промтягали ръце. Успех сме търсили и гонили и за него работим и сега. То е съкровеното

желание, което ни дава импулс да се подвигаваме и ни окриля, за да преодолеем срещаните трудности.

И ето вече цели 75 години, откак църквата ни работи в пределите на нашето мило отчество, откак Вестта за Спасителя Христос е прокънтила по родните ни поля на чист български език! Една дълга редица от години свидетелства за стореното в името на Бога. Много средства са пръснати досега, много ценна човешка енергия е пропиляна все за тоя успех. Тия 75 години са били години на лишения, гонения, жертвии и борба.

А сега, хвърляйки поглед върху това минало, чиито духовни рожби сме ние тук, какви чувства ни обземат? Горди ли сме? Можем ли така самодоволно да се облегнем на стореното и за малко поне сладко да си дремнем? Не, и с това не отправям ни най-малко укор към тия, които са били преди нас, но ще кажа най-откровено, че остра болка свива нашите сърца. Скръбно ни е и ни е болно, и така и трябва да бъде, че не сме постигнали нещо повече от това, което сега имаме. Та за цели 75 години само толкова малко ли трябваше да сме сторили - една шепа хорица? И между тия, малкото, има толкова много раздори и омраза! Та нима ние изчерпахме напълно своята задача? Какво направихме с поверените ни таланти? Няма ли някога да чуем страшните, вледеняващи думи: "Махни се от Мен, неверни!"? Нека поне да бъдем доблестни и честни да си го признаем и да не се заблуждаваме повече. Нека с трезво око да погледнем действителността такава, каквато си е.

Приятели, има много неща, които вътрешно ни разяждат и не ни дават възможност да напредваме. Има нещо гнило в нас. Убийствени бацили са се загнездили в нашия живот и най-безжалостно изсмукуват жизнените ни сокове, тъй необходими за успеха ни.

Въпросът как ще имаме успех като църква има две страни. Сега ще разгледаме първата – религиозната. Успехът, за който ние говорим, е в тясна зависимост от две главни положения, които ние, като членове на църквата, заемаме. Първото положение е отношението ни към Бога. За да можем въобще да говорим как да разширим и засилим своята дейност като църковни членове, нека първо видим какво сме ние самите. За да доведем други във връзка

с Бога, трябва да бъдем свързани с Него самите ние. За да водим другите, пътят трябва да ни бъде познат.

Нека да не изпадаме в смешното и жалко положение да се опитваме да бъдем слепи водачи на сляпа тълпа, защото смърт ни чака. Как ще подигнем надналия, ако ние сме по-ниско от него? Как ще очистим грешника, ако ние сме по-мръсни от него: "... извади гредата от своето око и тогава ще видиш ясно, за да извадиш съчицата от окото на брат си". Ние ще имаме успех, ако първо за себе си се погрижим, ако себе си издигнем. Нека първо себе си поставим в подобаващо отношение спрямо Бога. Да признаем недостатъците си и това сме направили вече първата стъпка към успеха. За да имаме успех като църква, трябва да премахнем:

1. Лицемерието и неискреността

Много от нас са само по име християни и църковни членове. Те се наричат така, а всъщност не са. Всичко за тях е само една премяна за показ пред хората, една външна дреха, която рано или късно ще бъде заслужено разкъсана в борбите на живота, за да се покаже жалкият образ на онзи, който я носи. С такива хора да дружиш, да работиш, на тях да се осланяш - няма никога да видиш успех, още по-малко пък самите те ще го видят.

2. Колебанието, непоследователността

Мнозина са отдали само половината от своето същество на Бога. Те се опитват да служат на двама господари. Те се разкъсват, пилеят силите си в две противоположни посоки. Такива хора видяват животелния въздух само наполовина, а ние знаем каква е тяхната участ. Дишай дълбоко, бъди цялостен човек.

3. Премахнали гореспоменатите две пречки, ние ще бъдем хора напълно покаяни и обърнати. А това е подобаващото ни отношение спрямо Бога. Тогава ние сме действително църковни членове, а другото е само една жалка карикатура. Ако искаме да имаме успех, то нека да бъдем в областта на религиозния живот далеч от лицемерието и от нерешителността; Бог трябва да бъде изживян и да стане, образно казано, кръв от кръвта ни.

Средства:

А. Това ново и ценно отношение спрямо Бога трябва винаги да бъде подхранвано. То не става веднъж, за да се забрави. Молитвата е, която го поддържа, крепи и засилва. Чрез нея ние влизаме във връзка с Бога.

Б. Четене на Свещеното Писание. Чрез него Бог говори и се доближава до нас.

Спомням си думите на нашия любим епископ Нюелсен, когато той, говорейки пред едно голямо събрание на Юбилейната конференция, се обърна най-сериозно към членовете с думите: "Погодбре никакви методисти, отколкото мъртви методисти".

В името на Бога и на действите, пожертали всичко, за да се стреснем, поправим и заработка.

Амин.

София, 1 декември 1932 г., четвък.

Как ще имаме успех като църква?

/II част/

*“Според дарбата, която всеки
е приел, служете с нея един
на друг като добри
настойници на многообразната
Божия благодат.”*

/1 Петр. 4:10/

*“Каквото и да вършите,
работете от сърце, като за
Господа, а не като на
човеци...”*

/Колос. 3:23/

Тоя път ще отделим внимание на втората страна на онзи тъй важен за нас въпрос: ще имаме ли успех като църква. Разгледали веднъж религиозната страна на въпроса, именно какво трябва да бъде нашето отношение спрямо Бога и в какво то се заключава, разяснили много добре първата половина от материията, ни остава да се занимаем с **етичната страна** на този проблем. Тя изва на второ място, но това не означава, че е второстепенна. По важност тя се равнява на първата. Това са гве, разгледани поотделно, половинки на едно цяло. Те са немислими една без друга.

Успехът, приятели, който тъй сладко ни блазни, и мисълта, която не ни дава покой, са зависими от гве неща: от положението ни спрямо Бога, което вече разгледахме, и от **положението ни спрямо делото**, което сега ще си разясним.

Ако искаме да бъдем доблестни и искрени, ще трябва да си признаем, че сме станали, до една известна степен, чужди към делото и към нашия църковен живот. Ние сме изгубили много от

връзките, които ни държат свързани с него. Отчуждили сме се. А подобаващото ни отношение към делото може да бъде само едно: повече заинтересованост и повече любов към него. Само ако заемем това становище, ще можем и ще имаме право да очакваме успех.

I. Делото включва хората, членовете и приятелите, които работят за неговия успех. Всеки от нас трябва да се замисли за това.

1. Ние трябва да се опознаем по-отблизо

Не само да изваме на богослуженията като такива, които за пръв път се срещат в своя живот, или да се задоволим само с хвърлянето на един бегъл, а понякога и студен, поглед върху другите; не да заставаме пред лицето на Бога като едно общество или църква, а всъщност да не знаем кои сме. Църквата е мястото, където ние, иначе в живота тъй разпръснати, отдалечени и отчуждени, ще се срещнем, ще се погледнем очи в очи и ще се познаем. Защото изваме тук, пред лицето на Всемогъщия, с разкрити сърца и голи души. Именно тук, в невидимото присъствие на Всевиждащия, ние ще смо гнем да видим кои сме и какви сме.

2. Ние трябва да се чувстваме напълно свързани един с друг

Веднъж опознали се, в името на Бога ще премахнем всичко онова, което би могло да ни раздели и отдалечи един от друг. Защото ние трябва да се чувстваме като части на едно цяло, главата на което е Христос. В тъкъв случай ще бъдем неразделни; една еднородна маса, здраво споена. Често отиваме “на църква”, обаче запитвали ли сме се какво е църквата? Ние, хората, сме това, което я съставлява; ние сме църквата. И много естествено този, който не е съединен с другите братя с една неразривна и вътрешна връзка, не може никога да има дял от и във тая църква, а завинаги ще остане в периферията, да се лута без полза за себе си и без полза за другите. И тук ние трябва да се научим и да приложим мъдрите думи на нашия национален лозунг: “Съединението прави силата”. Свързани помежду си, ще образуваме един единен фронт, който ще устои на всички препятствия и ще ги преживее.

II. Делото включва в себе си и работата, която се върши. И в това отношение трябва да имаме ясно становище.

1. Щом като ние сме онова, което съставлява общество то и църквата, тогава става ясно, че имаме своите дългове към това цяло, на което сме части. Трябва да даваме подкрепа, ако искаме да кажем: "Това е моя църква, това е мое дело". Иначе то си остава чуждо. Даването се изразява в:

A. Морална подкрепа. Тя съставлява въщност най-ценното от онова, което можем въобще да пожертваме за работата и делото

- Ние трябва да останем винаги последователни в своя живот. Нагърбили се веднъж с тежкия кръст на Христос, да го носим вярно и докрай. Да не правим никога компромиси. Не само да парадирате с хубави думи, които да ни служат за маска, но да съгласувате живота си с тях. Защото светът бди извънредно зорко върху нас и нищо не остава скрито;

- Да бъдем съработници. Нямаме правото да хвърляме всичко само върху плещите на другите, а ние да стоим безучастни. Защото пред Бога всеки ще отговаря само за себе си и ще дава сметка за своите дела. Приятели, най-сетне трябва да разберем: църквата не е театър, където отиваме да си седнем за час или два и само да гледаме. Богослуженията не са театрални представления, за които си плащаме определения вход, та да слушаме и на-блодаваме. Ние не отиваме на службите като чужденци, които само следят какво става около тях, не сме зрители или слушатели, дошли само за едно развлечение и запълване на времето. Ние сме участници във всичко, ставащо в църквата.

А това, което получаваме тук, на това място, трябва да изнесем навън. Да разнасяме Благата Вест. Да заквасваме и други. Да разчупим малката черупка, която ни е обвила. Да бъдем дейни мисионери. Не светило под шиник, под църковен покрив, но вън, на открито, в сред стихиите на живота.

B. Материална подкрепа. И тя е необходима, за да можем да посрещнем своите задължения спрямо света. Ние живеем в такива обстоятелства, които изискват нашите давания и жертви.

2. Трябва и да вземаме, да получаваме подкрепа в работата. Ние сме първите, които ще изпитат благотворното влияние на Божието дело. И ако това не стане с нас, едва ли ще го дочакаме за другите. Ние трябва да почувствувае ползата от него. Питали ли сте се поне веднъж защо отивате на църква? Дали по принуждение, защото сте дали веднъж обещание, или по навик, защото така сте правили в миналото, защото ще се видите с приятели и познати, ще се отделите от винаги заобикалящия ви тесен домашен кръг?

Това са понякога всичките причини, които ни карат да отидем на църква. Печален факт... преситени от църква. Идваме с празни духовни стомаси, със своя глад, жажда, мъка и неволя. Не знаете защо се мъкнете към църковните гвери. Който искрено иска, ще му се gage.

Амин.

София, 8 декември 1932 г., четвък.

Върховното житейско правило

“... всяко нещо, което желаете да правят човеците на вас, така и вие правете на тях...”

/Mat. 7:12/

Този път ще се занимаем с темата за Върховното житейско правило. С много неща Христос ни е дарил богато. Той ни откри Своята небесна мъдрост, даде ни чудни познания за сложната човешка душа, за безкрайния Бог, за последните времена, за бессмъртието. Но Той ни даде също така нещо извънредно хубаво и ценно за ежедневния практичен живот, за всеки ден; даде ни “златното правило”.

Нуждата от него

Още тогава, в онова далечно минало, на събранието около своя учител бяха с обвързани души. Предписанията на тяхната строга религия нямаха край. Те бяха едно тежко бреме за вярващия. И затова Христос смело разкъса всички тези стари, мъртви, религиозни закони, които сковаваха човека и го правеха роб, и му даде единственото и най-необходимото за живота.

И днес ние се нуждаем от кратко и практически християнство, освободено от закони, свободно от спекулации и умувания. Всички странични въпроси трябва да бъдат оставени на страна. Има нещо централно в християнството. Едно е то, него да бихме могли да научим, запомним и приложим, ще бъде дос tatично. Не се ровете из книгите на Библията, не тълкувайте съмнителни места, не решавайте отвлечени въпроси, та каква е била ползата, като сте правили това досега! Приложете и се дръжте само в едно – златното правило, и ще бъдете истински християни. То съдържа в себе си и закон, и пророци, и всичко. Трябва ни практически

християнство. Както вяра без дела е мъртва, така и християнство без живот е мъртво и непотребно.

Животът, в който сме попадени, е извънредно сложен. Той трябва да се урежда. И затова ние трябва да имаме един принцип, едно ръководно начало. Не може и не бива наслуки да се живее. От много страни ни се поднасят предложения, програми... Но Христос ни дава най-същественото, едно-единствено за целия обширен и разнообразен живот; правило крамко, достъпно, изчерпателно. Той не ни дава цял сборник със суhi правила и закони, но само едно ръководно начало. За практичесия живот всичко трябва да бъде практично.

Съдържанието му

1. Да бъдем активни в доброто

Та какво искаме ние от другите? Какво очакваме? Нали добро?

Да обърнем внимание на положителната форма, в която е облечено правилото: "прави". Наш дълг е да действаме. Не бива да се отмекляме от другите, да не замваряме очи пред тяхното страдание, да не замваряме уши за техните викове за помощ. Не трябва да избягваме и да страним даже и от най-лошите. Та Христос сам не отиде ли при грешниците и митарите? Ние трябва да вършим добро, независимо от това какво другите правят на нас, дали са добри или зли. Не тяхното поведение е мерило за нашето, но онова, което бихме искали от тях. Ние трябва да творим; не суми, но дела са необходими. Ние имаме дълг спрямо другите, който трябва да бъде изпълнен.

2. Да бъдем справедливи към другите

Те имат същите права, каквито имаме и ние. И те са като нас. Ето как до мен изпъква вече "другият". И той душа, живее, чувства, разва се, скърби, както и аз. И той има права и претенции, както и аз. С какво съм повече от него? Не сме ли всички равни пред живота и пред Бога? Защо да го ограбвам? Защо нескончаемо и ненаситно само да искам от него, без да му дам? Защо само да изявявам претенции? Въз основа на какво? Защо забравям своите

задължения? Ние всички сме равноправни. Нямаме основание да накърняваме правата на другите и да ги ощетяваме. Защо да не им дадем дължимото? Не искай от другите това, което не си готов га им дадеш. Смърт на егоизма! Помисли и за другите!

Ние искаме към нас да се отнасят справедливо: ученикът иска това от учителя, служещият е против пренебрежението, работникът не е доволен да бъде само един номер във фабриката, той иска да е човек, личност; нашият народ иска равноправие. Такива ли сме ние към другите? Искаш доблест, никой да не лъже, да не те подценяват; да не ограбват честта и доброто ти име. Не ограбвай и ти! Искаш другите да не са злозначни, завистливи. Но и ти не бъди такъв! Искаш да са учили, но и ти не бъди брутален и груб, защото и те са чувствителни. Искаш ли да кажат лошо за теб, тогава говори само лошо за другите; искаш ли да те чернят, тогава черни. Иначе нямаш морално право да вършиш това. Не е ли отвратително лицемерие и жестока несправедливост да искаш от хората едно, а да им причиняваш друго? Нека изявяваме претенции, но преди това да изпълним своя си дълг.

Стойността му

1. Винаги валидно

Какви ли не упреци се правят за християнството: че не било пригодно за практическия живот. Вярно ли е подобно твърдение? По-голяма нелепост може ли да има? Кой не би признал върховенството на изключителното правило на Христос? С него той ни дава класически мащаб за практичесния живот. То е еднакво достъпно за малкото дете и за учения професор, за грубия селяк и за нежния художник. В каквото и положение да сте, достатъчно е да се запитате: “Какво бих желал да ми сторят другите?”, и веднага ще се отвори път пред Вас; ето Ви готов отговор. По своите собствени нужди най-добре узнаваме от какво се нуждаят другите. Времената, хората, мненията и условията могат да се менят, но това правило ще си остане. С право е наречено “златно”.

2. Най-изисканото

С неговото приложение само ще се разреши болният социален

Въпрос, ще се регулира общественият живот. То е тайната на личното и общественото щастие. То ще хвърли мост между ненавиждащите се народи. Всички други опити да кърпим разкъсаните си човешки отношения ще останат напразни. То е първото и последното. То ни дава идеалното разрешение.

Kак коренно различен би станал животът, много по-добър и по-светъл, ако ние прилагахме златното правило: Всеки ден, в най-тесния домашен кръг и при най-дребните работи! „Прави!“. Нека всеки каже доброволно и решително: „Това е моето върховно житейско правило“.

Амин.

София, 31 март 1935 г.

Лицемерни християни

“Пазете се от лъжливите пророци, които идват при вас с овчи дрехи, а отвътре са вълци грабители. По плодовете им ще ги познаете... Не всеки, който Ми казва: Господи! Господи!, ще влезе в небесното царство, но който върши волята на Моя Отец...”

/Мат. 7:15-21/

Ние намираме Христос на планината. Далеч от шума и суетата на света прокънтя Неговата хубава проповед. Седнал на един от планинските склонове, спокоен и със сияещо от щастие лице, заобиколен от тълпите жадни души, Той изрича словата на блаженствата. И след всичко ние виждаме как чертите на лицето му стават строги, погледът му – остър и от устата му зазвучават тревожните думи: “Пазете се... вълци грабители...”. Това е Христовият глас, който иска да ни предпази от фалшивото християнство. Това са думи на Божествено негодуване към лицемерните християни.

Те са най-опасните врагове на християнството

Имало ги е още в самото начало, когато християнството е изживявало своя първи изгрев. Имало ги е през всички времена. Има ги, за жалост, и днес. Много неприятели са се надигали против християнството. То е изживявало критични моменти. Хилядите врагове безжалостно са повдигали убийствена десница, за да го смажат. Опасностите са били големи и безчет. Та днес ние имаме една от най-големите пред себе си! Безбожническата вълна облива цялото земно кълбо и дави душите на милиони. Пред нея ние потръпваме от ужас. Но колкото и да е страшна, колкото и да е жадна за жертвци, тя не е най-голямата опасност. Има един друг неприятел, който действа не отвън, а отвътре.

Знае се, че вътрешният враг е най-страшен, а него можем да открием в лицето на самите християни, лицемерните християни. Християнството има голямата претенция, че е върховната религия в света, че не може да бъде надминато от нищо, че е съвършено. Но как ужасно то бива дискредитирано тогава, когато заради някои лицемери самото то се показва като лицемerie! Тогава отчужденият от Бога свят ликува; той злорадства и ехиудно се надсмива; той оправдава своето становище и още по-разпалено и убедено отхвърля християнството; започва да се гаври с неговите големи претенции.

Разговорете с когото искате, пък бил той и най-големият безбожник, и ще се уверите, че и той не може да каже нито дума против Христос, че и той се въодушевява от чистия Му образ, че и той е съгласен с великото Му учение, което е съвършено и вечно. Всички прекланят глави или, най-малкото, мълчат благоговейно пред Христос. Но те не ще се поколебаят да ви посочат църквата, нейните тъмни дела в тъмното минало, пък и в настоящето; ще ви посочат невъзмутимо спокойните и охранени църковници и техните отвратителни дела, безсромното им лицемerie. И с всичко това тези хора се настърчават, подкрепят и агитират.

Единствено лицемерните християни стават причина религиозното безразличие да се превърне в съзнателна омраза против всичко християнско. Те са морално отговорни, че има врагове на християнството. Не напразно Христос казва: “Пазете се”. Ето това е най-голямата опасност. Лицемерните християни са гробарите на християнството.

Тяхното сходство с истинските християни

Такова има. И то понякога е толкова голямо, че ние едваме да ги различим. Колко пъти сме се лъгали, даже в тия, които сме считали просто за светии в живота, колко горчиво сме били разочаровани. Прочутият американски евангелизатор Муди разказва, че видял една особена картина на една изложба. Отдалеч се виждали съсухрени, скръстени за молитва ръце и бледо, посърнало лице на монах, а отблизо – страстно смикащи винена чаша глани. Христос майсторски ги описва, представя истинския им лик.

1. Набожни думи

Те знайат и могат до припадане да викат: “Господи, Господи!”. Гласовете им са мазни, очите премрежени. Те даже пророкуват. Предъвкват като нещо най-обикновено най-свято то, дадено ни от Христос. Но фразите им са кухи; те са чупливи и гнили.

2. Набожни дела

Казва ни се, че такива извършвали и “велики дела”. Но те са само като една огърлица, която блести и замайва, но камъните са фалшиви. Те служат само за показ отдалеч. Спомнете си за фарисея. Делата на тези хора са пресилени, те са декорация. Тяхното слънце не топли, водата им не утолява жаждата, цветята им не издават аромат.

Видове лицемерни християни

1. Несъзнателни

Те се наричат такива, израсли са в такава атмосфера, без да са Христови. Те са такива по силата на традицията и навиците. Има опасност от религиозна самоизмама. Църквата не значи още християнство. Колко са жалки тия същества! Те не виждат своята мизерия.

2. Съзнателни

Които нагаждат преднамерено сумите и делата си към християнството. Които вършат всичко, но прикрито, в служба на своя egoизъм. Под белоснежната мантня на християнството те прикриват своите мръсни и черни души.

Kак да ги открием?

Христос ни дава най-добрания и ефикасен начин: “по плодовете”. Той иска да каже: не обръщайте внимание на декорациите. Те са тъй много, тък и сполучливи. Не се заблуждавайте. Не се спирайте никога пред едното само добро дело. Разгледайте го добре. То може да е изкуствено. Погледнете даже зад него.

Не са християни онци, които случайно или умишлено, с долни цели са извършили някое добро. Християнството не трябва да бъде

нещо принудено и нагласено, а га е като един плод, т.е. естествена последица, нещо, което цъфти, расте и зрее. Не се възхищавайте на всяко дърво, което ви показва своята разкошна цветна премяна. Това не е достатъчно, за да се уверите в неговата доброкачественост. Чакайте. Опитайте след време плодовете му.

Ако видиш, че онзи, който редовно ходи на църква, е корабосърден към бедните, знай, че е лицемер. Ако набожното лице с радост наднича из бордешите на падението с маска, ако чуеш устата, която под църковния покрив горещо се моли, вън да клевети и да се гаври, знай, че този човек е мръсен, а устата му – проядена от баща на лицемерието.

Тяхната награда

Лошото дърво не ще остане в Божията градина, то ще бъде хвърлено в огъня. Ще дойде ден на разплата. Страшната, неотменима, но справедлива присъда на Бога ще срази лицемереца. Колко горчива ще бъде мъката тогава и колко болезнено разказянието! Защото Той вижда сърцето. Лицемерецът ще бъде разкрит и покривалата на жалката му душа разкъсани. Даже самоизмамата никога да не ни е напускала, даже докрай отлично да сме играли актьорската си роля на сцената на живота, ще дойде най-сетне момент, когато играта свърши. Нечия ръка ще свали маските. Ще прокънти страшното: “Махнете се”.

Нищо не ни ползва, ако пред собствените си очи или пред тия на другите сме признати за истински християни. Християнството и християнската ни вяра трябва да станат преди всичко една вътрешна сила, от която органически всичко да произлиза: мисъл, слово, дело. Вярата и набожността ни трябва да станат едно жизнено условие, нещо, без което не можем. Иначе, съзнателно или несъзнателно, ще бъдем и ще си останем лицемери в Божите очи. Затова: долу лицемерието, повече искреност и откровеност в нашия религиозен живот!

Амин.

София, 3 септември 1933 г.

Една обвинителна реч на Христос

*“Горко ти, Хоразине! Горко ти, Витсаудо!
Защото ако бяха се извършили в Тир и
Сидон великите дела, които се извършиха
у вас, те отдавна биха се покаяли във
вретище и пепел. Но, казвам ви, на Тир и
Сидон наказанието ще бъде по-леко в деня
на съда, отколкото на вас.”*

/Mat. 11:21-22/

Ние познаваме Иисус Христос като Онзи, Който всяко е готов да променя десницата Си, за да приведе падналия в калта на живота човек; като Онзи, Който винаги е готов да защити безпомощния, изложен на атаките и присмеха на ония, които имат силата и властта в ръцете си. Спомнете си само за грешницата, заловена на местопрестъплението, довлечена насила при Иисус, може би от самите тия, които я изнудиха, но грешница, която дълбоко се разкаяваше за своя грех. Спомнете си за разбойника на кръста, който в предсмъртния си час изповядва пред Христос своите кървави, престъпни дела и Иисус не само му прости, но му обеща и райско блаженство. Знайте, приятели, Христос проща и защищава виновника само тогава, когато той горчиво се разкае за извършените грехове.

Но не забравяйте, че Той може и най-енергично да въстане против всяко престъпление, да произнесе най-тежката присъда над виновната душа, да исканейното смъртно наказание.

Христос обикаля градовете край Генисаретското езеро. Той събира народа и по начин кратък и ясен им разкрива волята Божия. Но те нямат уши за Неговите слова. Той извършва пред тях велики дела, невиждани още от никое човешко око, изцеление и възкресение. Но те нямат очи да видят това ръжко, единствено по рода си величие. Те не искат да Го разберат, не искат да Го послушат; остават си все същите, както и преди. Това човешко кора-

Восърдечие дълбоко възмущава душата на Иисус Христос. Нещо неудържимо и стихийно кипва в Него.

И един ден, застанал на брега на езерото, Той обгръща с мрачен поглед издигащите се наоколо градове, горди, но проядени от греха и непризнателни, и в момент на голямо вълнение и ужасна, остра душевна болка, отваря устни, от които се отронват страшни думи на тежко обвинение. С гордата осанка и величието на световен съдия, той посочва с изобличителна ръка виновниците и ние чуваме как произнася силните думи: “Горко ти, Хоразине, горко ти, Вимсаugo, горко ти, Капернауме”. Христос държи над закоравелите и непокаяни съвести Своята пламенна обвинителна реч. Това е Неговото безпощадно слово над ония, които са се унесли в сладка дрямка, забравили своите отговорности. Всяко обвинение сразява сърцето като гръмотевичен удар. “Горко ти...”.

На какво набляга тази обвинителна реч?

Първата голяма и ценна мисъл, която се прокарва в нея, е, че има една лична, морална отговорност. Това бе дълбокото и твърдо убеждение на Христос. Това искаше Той да подчертава, та всички да го видят и разберат. Искаше просто с един светкавичен удар да го забие в безчувствените и замрели хорски души. Искаше да пробуди и опомни ония, които спят и се самозалъгват.

Та не е ли необходимо и нам такова едно тежко, но справедливо обвинение? Не са ли забравили хората в днешно време своята отговорност? Или, най-малко, не се ли стремят да я отхвърлят от плещите си? Чувството за отговорност не се ли притънява постоянно в народа ни? Та там, където грехът се проявява в най-ужасни форми, хората си остават лениво спокойни! Вместо стихийно възмущение да кипне в гърдите им, ние виждаме как те търсят най-разнообразни причини за извинение, като:

1. Наследственост

Родителите и прародителите стават тези, върху които с лекота може да се хвърли вината на техния недостоен потомък. Та нали техните уста са завинаги заключени, те не могат да се оправдаят! Затова хвърляй безогледно собствената си вина върху чуждите гърбове.

2. Лошо възпитание

Сякаш не е имало кой да каже що е добро и що е лошо. Сякаш не е имало нито един достоен пример в живота. Сякаш само бурени растат в тая земна градина.

3. Умопомрачение

Сякаш онзи, в чиято глава всичко е мрачно, има право да облее в кърви и да попону в траур невинния свят около себе си.

4. Лоши социални условия

Какво дръзко подценяване на човешкото достойнство! Сякаш човек е една вещ, с която си играят вълните на живота. Сякаш той е играчка в чужди ръце.

Нека бъдем обективни и да призаем, че гореизложеното играе роля в човешкия живот, но в никой случай то не отнема човешката отговорност. Горните евтини и лесни извинения представляват за истинския човек една голяма опасност. Ако ние винаги прибягваме до тях, то не ще бъде далеч времето, когато ще потънем отново в ужасно Варварство. Щом се извинява и най-върл грях, то горко ни тогава, земята ще се препълни и ще загине от престъпления.

Погледнато от християнска гледна точка, изводът може да бъде само един – че има лична морална отговорност. Човекът е винаги отговорен за това, което е извършил. Той не е само материя, но като духовно същество има правото и възможността да избира и да се самоопределя. Сам Христос наблюга на това.

На какво се позовава тази обвинителна реч?

Има ли предпоставки, за да можем да бъдем въобще обвинени от някого? Има ли неща, които свидетелстват за нашата отговорност? Може ли някой, пък бил той сам Христос, да застане с право пред нас и да ни иска сметка? По какво ще съди Той за нашата виновност? Кое определя степента на нашата отговорност? Това са гъв неща: знанието и волята.

Бог никога не ще изисква нещо от нас, преди да ни Го е дал. Той

не е толкова жесток. Даже и един обикновен човек надали би го направил, та колко по-малко Бог! Когато обвинява и апелира към нашата отговорност, Той все трябва да има Своите основания, все трябва да ни е дал нещо. Той не иска нищо от нас на Вересия. Обвинителната Му реч трябва да се позовава на неща, в които всеки един от нас е убеден, неща, които всеки един има. Кои са те? Кое ни прави отговорни?

1. Съвестта

В гърдите на всяко човешко същество е вложена от самата ръка на Създателя поне малко съвест. Колкото и да е паднал човек, колкото и да е обезобразен, до каквато и степен да е заглушил и упоил съвестта си, тя все говори. Нейният глас не замърква никога. С шепа злато можем да затворим устата и на най-жестокия обвинител, с пари ще подкупим и смъртните си неприятели, но това не ще можем никога стори със съвестта си, с онзи вътрешен непримирим обвинител. И с пурпурни одежди да я покриеш, царска корона да и гадеш, тя ще те изобличава. Нейният строг съдийски глас никога не ще ти даде покой. И в тишината на ноцта ще граби сладкия ти сън и ще ти напомня, докато ти дотегне чак, за извършения грех. Съвестта подсказва на човека що е добро и що е зло.

2. Христос като въплъщение на съвършенството

Със Своя живот Той ни даде най-светлия пример. Показа ни ясно какви трябва да бъдат нашите идеали. Борейки се със същия живот, в който ние сме поставени, със същите несгоди, сред които ние се намираме, Той ни посочи какво трябва да правим. В Негово лице ние виждаме онзи съвършен образ, когото трябва да догояваме.

Та нали затова сме дошли на тая земя? Нали трябва да се издигнем? Нали трябва да вървим напред? Нали всеки ден трябва да допринесе с нещо за нашето усъвършенстване? Всеки един, който загуби своята душевна невинност, който омърси своята младежка чистота, с която е дошъл на тая земя, трябва да отговаря. За онова, което сме сторили и което не може да се припише със спокойна съвест на Христос, ние сме отговорни. Блестящият пример на Христос е пред нас, а за разликата, за онзи морален дефицит ние ще отговаряме.

3. Евангелието като сила

Защото то е действително такава. Докоснало нашето сърце, то го разтърсва и го кара да бие по-силно. То влага в задрямалите ни души зачатъците на нов живот. Всеки негов допир оставя следа по коравите ни сърца. Само нежеланието може да я заличи. А за това вече сме отговорни. От всичко, казано дотук, се убеждаваме, че християнинът има най-голямата отговорност. Защото неговата съвест е чувствителна, той познава много добре съвършения образ на Христос и силата на Евангелието, която толкова пъти е раздвижвала сърцето му. За него няма извинение. Обвинителната реч, която се отправи към него, ще бъде хиляди пъти по-остра и по-жестока, отколкото тая към гордия Капернаум.

Затова блажен е онзи, който е недоволен, който е неспокоен, който съзнава отговорностите.

Какво предвещава тая обвинителна реч?

Че който не мисли за последствията, който не се грижи за спасението на своята душа, който не съзнава никаква отговорност, такъв ще бъде съден, съд го чака. Ония, които живеят сега безгрижно, подобно на гордия Капернаум, ще дочакат най-сетне тежката си крайна съдба.

А на тия, които не искат да вярват в такъв един съд, който ще ги сполети някога, казвам: самата световна история е световен съд. Той започва още тук, на тая земя. Та не е ли съд, не са ли осъдени още сега ония, чиито сърца са закоравели до такава степен, че даже и да искат, не могат да вярват? Каква по-жестока съдба от тая? Още тук са обречени на смърт. Тъй бива отмъщавано на онзи, който си играе със своята морална отговорност – той бива морално парализиран. А това не е ли съд?

Приятели, ще чакаме ли да отидем толкова далече? Мислили ли сте каква ще бъде обвинителната реч, която ще прокънти и над нашиите глави? Ще бъде ли тя едно многократно “горко ти”, или ще чуем: “Хубаво, добър и верен слуга... Влез в радостта на господаря си”.

Амин.

София, 21 май 1933 г.

Зовът на Христос

“Еламе при Мен всички, които се трудите и състе обременени, и Аз ще ви успокоя. Вземете Моето иго върху себе си и се научете от Мен; защото съм кротък и смирен по сърце; и ще намерите покой на душите си. Защото Моето иго е благо и Моето бреме е леко.”

/Mat. 11:28-30/

Приятели, нека сега, за малко време поне да се откъснем от света, да оставим далеч зад себе си неговия постоянен оглушаващ шум, да не обръщаме внимание на генонощните му тътнезжи и да дадем ухо на хубавите думи, които Христос и тая сутрин отправя към нас: “Еламе при Мен...”.

Ако се пренесем в онова далечно минало, когато Иисус е произнесъл тия забележителни думи, ние ще Го видим как неуморно работи и поучава между простия, потънал в невежество и беднотия народ. Виждаме Го как извървява неравните и мръсни пътища на Палестина, носещ в гърди Си Благата вест за отрудените и обременените човешки души. Ходи от село на село и от град на град да ги търси. Аз виждам как този великан Христос със смели стъпки обхожда земята, по която малките човечета се вият от болки и гинат, за да им подаде Своята ръка на Спасител. Ония, които знайат нещо за Неговия живот, ще си спомнят за многото случаи, когато Той помагаше от сърце на хората.

Ние знаем, че Иисус се спира там, където има болни, които години наред не са се отделяли от леглата си, които болезнено са чувствали как острите зъби на смъртта гризе нишката на техния страдалчески, но скъп живот. Ние знаем, че Той отива при ония, които много рядко са изпитвали чувство за състост, при гладните, в чиито жили тече малко кръв. Той е готов да разговаря приятелски

с ония, които досега не са чували ни една топла дума. Той е готов да сгрее сърцата на ония, които са изживявали само зимни студове и виелици през своя злочест живот. Той е готов да хвърли розова светлина по лицата на ония, които са бледи като мъртвци, изпити, които не познават още сладостта на усмишката. Той иска да премахне бръчките по целата на ония, които са изминали своя живот само в страдание. Той призовава скърбящите, ония, чиито очи са станали непресъхващи кладенци на сълзи, да ги утеши. Така Христос обхожда земята. Така Той кръстосва човешките пътища, за да помогне на страдалците и нещастниците.

“Еламе при Мен всички, които се трудите и сте обременени!”. Тоя зов Христос отправя към целия човешки род. Това са думи, които оказват едно благотворно влияние върху всяко човешко сърце. Ако то е изморено, те го освежават, ако е отнагало, го укрепяват. Тия думи са за нас като един пресен дъжд, който след продължителна суша пада върху напуканата земя.

Христос ни зове. Но колцина чуват Неговия глас? Колцина се спират и се замислят върху онова, което Той казва? Колко от нас му обръщат внимание? Колко знаят, най-малкото, че Той ги призовава? Защото, от друга страна, животът е препъленен с безброй самозвани хора, които направят всичката си енергия да привлекат другите при себе си. Техните жили са изопнати, очите им са почервенели от големия напън да надникват другите.

Една от злините на днешното време е тая, че са се наплодили извънредно много дребнави водачи, всичкото майсторство на които се състои само в това - да викат. Най-ценното у тях е грубото им гърло, което не знае покой и пред нищо се не спира. Те просто оглушават човека със своите вече дрезгави, отвратителни гласове. Безброй са ония, които зоват останалите към себе си. Тук ще чуеш някой, със стотици години изпреварил времето си, нов учител, който е извънредно щедър в раздаването на своята фалшиви мъдрост. Там пък друг някой модернист светотатствия и се гаври с най-ценното за човешкия род, добито и пазено с хилядолетия. На трето място самозабравил се политикан вика колкото му глас държи и из разненените му уста се сипят хули и чернилка върху всички ония, които не са повлекли стъпки по него. А с благи и

майсторски скроени слова той превъзнася себе си до небесата и без мяра обещава даже райско небивало щастие на ония клемници, които със зяпнали уста го слушат.

Пазарищата на живота са препълнени от викачи, фокусници, които се опитват да омаят и без това омаяните тълпи и да ги повлекат при себе си. За своя лична изгода. Горко на днешния човек, той бива разтяган и дърпан от всички страни, той бива най-безжалостно разпъван. Всеки му вика най-нахално: "Ела при мен". Въздухът се цепи от многогърлените викове на мнозина негодици, продаващи своята вехтошарска стока на подлъгания народ. Но над тая едва поносима виканица, над тоя оглушителен шум, из ужасния хаос се долавят и приятни за сърцето звуци, музика, като че ли долитаща от други светове: "Еламе при Мен всички...".

Зовът на Иисус Христос не трябва да се понесе само за малко над нашите глави и да се загуби, да отекне нейде в далнините и да замре. Той е отпрашен нарочно към някого. Той има свое то значение. Той важи за:

1. Тези, чиито души са измъчени

Ония, които са имали щастието в живота си да се запознаят с Христос, да чуят Неговото слово и да Го последват. Ония, които са станали Негови, но поставени при извънредно тежките условия на тия живот, са изпитали и горчивината от онова деликатно положение да знаеш що е добро, а да не можеш да го реализираш.

Тоя зов е отпрашен към всички ония, които са убедени, че са обикновени грешници; които изпитват тягостното чувство, че не са такива, каквито би трябвало да бъдат. А това вълнува тяжната душа и не им дава покой. То ги смущава. И те напрягат всички сили, с които разполагат, правят върховни усилия, докато изнемошли надам на земята и всичко причернява пред техните гаснещи очи. Те се чувстват безпомощни в големия въздей. Борбата е неравна. Те чувстват, че има нещо тежко като олово, което почива на техните крехки души. Товарът им най-безмилостно ги потиска и задушава. На тия Христос казва: "Еламе при Мен...".

Когато външни обреди и церемонии или пък безкрайните предписания на закона спъват някоя душа, тя също трябва да отиде

при Христос. Онова, което я тормози, което ограбва нейния покой и блъсък, Той ще го премахне. Изтезателят ще бъде прогонен и нов живот ще настъпи за такава душа.

2. За всички

Защото всички ние сме “отрудени и обременени”. Няма такива щастливици, които биха могли да кажат, че са напълно свободни от мъките и теглата на тия живот. Напротив, целият човешки род се намира под огромния натиск на едно бреме, което почти го смазва. Той въздиша дълбоко и с болка. Човечеството охка като мъртвец на смъртно легло. То стene жаловито. Около себе си долавяме само неговите стенания и писъци, които разкъсват душата. А от време на време се чуват и остри проклятия, изречени от озлобена уста. Много тегоми носи човекът и много страдания вливат отровно жило в душата му. И той се гърчи от остри болки.

А, от друга страна, ни се казва, че Бог иска да помогне на човека, че Той иска да го избави от безизходното му положение. Затова именно Христос се обръща към всички и ги зове да го дадат при Него и да намерят горещо желаната почивка. Великото в Неговия зов е това, че Той се обръща към страдалците и към изнемогващите.

Христос не се стеснява да отиде при отхвърлените. Той даже ги търси. Ония, които са осиротели, които са останали без цел в живота, те са за Него. Ония, чиято пътеводна звезда е замъкдяла през някоя тъмна нощ, чиито крехки надежди са безмилостно попарени, за тях е повикът на Христос. Той отива, пълен със състрадание, при бедняците, при измъчените и притеснените да им нашепне спасителните думи. Той иска да избистри утайката на човечеството, когато казва: “Елате при Мен всички, които се трудите и сте обременени!”.

3. За нас

Когато говорим за другите, не трябва да изключваме себе си. Защото ние сме една малка част от онова мнозинство. И ние сме “отрудени и обременени”. Страданието е станало нашият ежедневен хляб. Нуждите постоянно са около нас. И те стават все по-

непоносими, все по-тежки. А щом е maka, зовът на Христос е отпрашен и към всеки един от нас лично. Той ни призовава, Той шепне на всяко ухо: “Ела при Мен, ти, който се трудиш и си обременен”.

Нека не забравяме, че само когато вземем върху си Неговото бреме, т.е. станем Негови последователи, когато отидем при Него, тогава ще настъпи онова жадувано успокояние. Тогава мътната душа ще се избистри, замрълата ще се оживи. Отидем ли при Него, ще чуем властния му глас: “Спри, усмири се”, и бурята в душата ще затихне.

Христос стои с хилядолетия изправен пред страдащия човешки род и кани: “Елате при Мен всички...”. Той държи отворени Своите горещи обятия, готов да ни обгърне с голямата Си любов. Той чака и кани - иди и се хвърли безрезервно в тия обятия.

Амин.

София, 22 декември 1933 г.

Кой е християнин?

*“... който върши волята
на Моя Отец...”*

Мат. 12:46-50

Пред себе си ние имаме един от най-хубавите и мили моменти от живота на Христос. Той е между народа. Говори му и го поучава на небесна мъдрост. Разкрива му хубостите на един богопосветен живот. И ето че из тълпата си пробива път една възстара жена, с мургаво, но хубаво лице, и с нея няколко мъже, в разцвета на своята сила. Те се спират и чакат Иисус да свърши Своето слово. Майката иска да види сина си. Ето години вече как Той скита от място на място. Как ли е прекарвал? Кой ли Го е хранил? Дали се намира някой, който би Го приуличил? Ах, как би искала тя да Го погали, да Му се нарадва, да Го разцелува. Та Той е нейната първа рожба. А тя тъй ръждко Го вижда!

Някой казва на Христос, че майка Му Го чака. Нещо трепва в сърцето Му, но Той се овладява и с вгълбен в далечините и в синьото небе поглед казва: “Коя е майка Ми и кой са братята Ми...”. С думите, които изрече, Иисус дава един пълен отговор и определение на въпроса кой е християнин.

Важността на въпроса

1. Край на самозалъгането

Ние всички сме християни или поне имаме претенциите да сме такива. Но едва ли сме пропити от великото значение на това призвание. Нашите съвращения за християнството са много бледи и слаби. Ние лъжем себе си, като мислим, че християнството е нещо обикновено. Ако се замислим сериозно, ще бъдем може би изненадани, като се уверим сами, че досега не сме били истински християни.

2. Край на компрометирането на християнството

Един съвсем малък процент от последователите на Христос заслужават да бъдат наречени такива. Малцина носят с достойнство това име. Със своите дела те петнят хубавото име на Христос. Защото светът ги зачита и гледа на тях като християни, като на такива, които трябва да бъдат пропити с любов към своя близък, като на такива, които трябва да протягат ръка към падналия, които прилагат в живота си светлите и съвършени Христови принципи. А всъщност те са като другите.

3. Край на тесногръдата омраза

Всички, които нямат ясна представа за образа и качествата на истинския християнин, обръщат внимание на второстепенните белези. Те стават дребнави в своите схващания. И това ги поделя на лагери. Те се критикуват взаимно, мразят се и си оспорват правата, а всичко това ги прави жалки и смешни пред очите на другите. Ако се разбере кой е истинският християнин, тогава по отношение на централната мисъл ще има единство, за второстепенните въпроси ще се проявява търпение, а в различията – любов.

Кой е християнин?

1. Не самозванецът

Не този, който е мег или кумвал. Няма такъв християнин, който да е без вътрешно звание. Номиналните християни са само външно такива. Християнството е тяхната мантрия, която им служи за показ пред света. С него те прикриват много тъмни страни от своя характер и живот. Човек трябва да чуе глас и да види ръка, която го повежда, да остави своите мрежки в живота – имот, жена и деца – и тогава става християнин отвътре.

2. Не догматикът

Хубаво е да знае човек в какво вярва, да може ясно да го каже на другите. Добре е да може да доказва правотата на своите верски убеждения. Но това не е достатъчно. Верујомо не спасява. Изреченията, колкото и прави да са, си остават мъртви. Такъв е примерът с книжниците.

3. Не църковникът

За него християнството се свежда до изпълняването на известни обреди. Той може редовно да посещава службите, но това не е гаранция, че е християнин. Такъв може да има бледо и изпито като на отшелник лице, но това не ще рече, че има християнско сърце. Той може би редовно вика: “Господи, Господи!”, но кой знае кому се кланя в действителност? Църковният регистър не е книгата на живота. С месечна вноска не се изкупува грешна душа.

Има един друг мащаб за измерването на християнина. Когато си задаваме този въпрос, има само Един, Който може да ни даде верен и пълен отговор, това е сам Христос. Той казва: “които върши волята на Моя Отец”.

4. Който върши волята Божия

Долното и човешкото у него остават назад. Неговата собствена воля бива прекършена. Той се стопява и губи пред Бога. Само Христовият образ и Неговата кауза израстват пред него. Не е достатъчно твой само да се е запознал с волята Божия, дори не само да вярва в нея. Най-важното е да я върши. Изисква се практическо послушание.

Всичко това докосва вътрешния живот до самите му дълбини. То включва цял един живот. С други думи, Божията воля трябва да ни стане закон и предводител, господар в живота. Само по този начин ще бъдем истински християни. Като такива не трябва да живеем ние, но Христос в нас.

Амин.

София, 29 октомври 1933 г.

Върховното благо

“Небесното царство прилича на имане... което човек, като го намери... продава всичко, което има, и купува онази нива. Небесното царство прилича още на търговец, който търсеше хубави бисери и като намери един скъпоценен бисер, отиде, продаде всичко, което имаше, и го купи.”

/Мат. 13:44-46/

Ще разгледаме предмета “Върховното благо за човека”. Като основа за своите мисли ще вземем току-що прочетените притчи на Иисус Христос за Небесното царство, защото посредством тях Той още тогава се е потрудил да посочи ясно и нагледно на Своите обични ученици що е върховното благо за тях. Той е искал още да ги предпази навреме да не се скунат напразно в живота по измамни видения и мечти. Искал е да им спести излишни усилия, губене на време и горчивото разказание за напразно пропиян живот.

Всички търсят блага

Навременно е, пък и от голямо значение е, за нас да си изясним въпроса за нашето върховно благо. Защото то дава цел и смисъл на живота ни. Та нали той не представлява нищо друго, освен една отчаяна борба за блага! Та кой не тича подир тях, кой не се е впуснал да ги догонва? Тоя именно вихрен стремеж за блага е характерното за днешното време. Нали работникът с черния труд на Своите ръце, ръце, навикнали на работа, иска да изкове Своите блага? Там, в подземното царство, където цари мрак, където слънчев лъч още не се е промъкнал, където е влажно и задушно, там миньорите, почернели като въглен, къртят из дълбините на земята парче по парче блага за себе си и другите. Нали морякът за това се е впуснал по безбрежните води и се носи над кипящи бездни, за

да намери свое то благо? Нали ученият деенонощно се труди и блъска главата си над трудни проблеми, чието разрешение носи улеснение? Та нали от ранно утро, та чак до късна вечер селякът пори черната гръб на земята и очаква тя да го дари богато със своите блага? Човек търси и се бори за блага, но повече за такива, които са от областта на материалното. Той иска да ги пипне с ръцете си, да ги види с очите си и чак тогава се уверява в тяхната стойност. Блазни го повече онова, което обещава външно да промени и да подобри живота. Около му се спира на неща, които имат блясък, но неща нетрайни. Той не познава върховното благо, което единствено може да го направи щастлив. Благо, което ще задоволи напълно ненаситната му душа. Христос застава пред всички, които са недоволни от това, което имат, които виждат как то се мени и губи стойност, които отварят ръцете си, жадно протегнати за повече блага, и ги намират, за своя почува и разочарование, празни, и им посочва върховното благо. Небесно царство е неговото име. То е скритото имане, то е скъпоценният бисер, за който човек си заслужава с радост всичко да продаде и да го купи. Това е общата идея на гвете притчи.

Що е Небесното царство?

Какво трябва да разбияме под това понятие? Какво представлява то?

1. Не е отвлечена представа

За мнозина самото споменаване на думите “Небесно царство” е неприятно. На тях им се струва, че то е едно неспособуливо построение на разпалени мозъци, непотребен продукт на забравили се в своите чувства хора. За тях то е нещо съвсем отвлечено, нещо напълно чуждо. Те мислят, че то е нещо, което може да вирее само горе, в небесата, че няма абсолютно нищо общо с този препъленен с трудности живот. И като такова те с право го отхвърлят. Но това не е неговата същина. Ако биха го истински познали, биха се възхитили от него.

2. Не е невъзможна програма

То не представлява една безкрайна сума от предписания на строгия тиранин Бог. То не е едно извънмерно искане, което

надминава нашите сили. Не е вярно, че Небесното царство не ще може никога да се приложи на тази земя. То не е една голяма тежест за нас. Грешат ония, които мислят, че то ще е бреме, което ще потиска човека, ще го мачка. То не загасва в никой случай буйния пламък на живота, напротив, разпалва го. Небесното царство не е онова, което ще направи живота пуст, сух и неприятен. То не е черен воал, който ще покрие снагата на земята в знак на дълбока печал.

3. Не е привилегия на знатните

То не е ценност, до която ще се домогнат само малцина избраници или щастливици. Не ще бъде един страшен режим, който ще дава сила и власт само в ръцете на малцина, а другите, мнозинството, ще пъшкат и охкат заради него. Тогава няма да има отхвърлени. Всички ще бъдат едно: чада на един баща.

4. Господството на Божията Воля

Във всички клонове на живота ще се почувства Божието благотворно влияние. Бог ще бъде доброволно и едногласно признат за върховен управител. Всичко онова, което е в разрез с Неговата воля и в противоречие с вечните му закони, ще бъде премахнато. Този, който сега е дистанциониран от много човешки сърца, прокълнат и непризнат от много неблагодарници и скудоумци, ще се възкачи отново на Своя трон. Той ще стане център на всичко.

5. Послушание на човека

Човек ще прекърши своята горда воля и ще я подчини на Върховния. Това е едно състояние, когато човекът предава всичко в ръцете на Бога. Безрезервно става Негов. Превръща се във верен поданик на своя Небесен Цар. Царската воля става негова воля. Тогава само ще се възциари една пълна хармония в живота; той ще се превърне отново в една великолепна песен.

Зашо Небесното царство е “върховно благо”?

Мнозина се съмняват може би в това. Мнозина не го схващат и не го признават още за такова. Мнозина не са убедени, че то превъзхожда всичко останало.

Затова трябва предварително да си изясним какво трябва да се разбира под думата “благо”. Какво заключава тя в себе си. Благо е онова, което отговаря на моите нужди и което способства за моята цел и предназначение в живота.

За да се убедим, че Небесното царство е действително върховното благо за човека, трябва да докажем, че то отговаря на горните условия.

1. Задоволява нуждите

Колко много са се опитвали да намерят своето благо другаде! Колко много са се впускали в различни посоки в живота! Но те винаги са се връщали с разбити надежди, дълбоко разочаровани. И макар и да успеят да постигнат нещичко, теnak остават недоволни. Ако успеят да задоволят една от нуждите си, то безброй други се надигат стръвно пред тях. Преди всичко трябва да бъде задоволена основната и най-дълбока нужда на човека. Това е нуждата от Бог. Ако тая огромна празнота в човешката душа бъде запълнена, всичко останало се ureжда по един лек начин.

2. Способства на моята цел

Човек има предназначение, не е възможно тъй безцелно да е изпратен на тая земя. Целта не е той да изгуби своята първоначална красота и да обезобрази своето божествено подобие. Душата ми не трябва да се разложи, заразена от греха. Тя трябва да бъде запазена чиста и красива, непокътната. Тя трябва да отива все по-близо при своя първоизточник. Това ще може да се осъществи само тогава, когато помежду им има непосредствено общение. А това общение е вече Небесното царство. Душата се чувства приютена във Вечните и пълни с любов обятия на Бога.

Тогава студеният метал, по който човекът е копнял тъй много и тъй горещо, не ще може вече да го задоволи. Другите бисери, за които той е прахосал толкова ценности, ще бъдат оставени настрана. Лудата гонитба на щастие ще престане, защото човек ще се убеди, че върховното благо се крие само в ръцете на Бога и в Неговите обятия.

Как се добива то?

По кой път трябва да тръгнем ние, път, който ще ни изведе най-сетне при него? Та кой не би се рафвал, ако би могъл да го намери? Толкова е важно това за нашето тъй бедно на пари и богато на нужди време. Кой не би желал да види в ръцете си онова, по което е бленувал?

1. Неуморно търсение

Какъв труд и колко много време е коствало на онзи човек в притчата, който намери голямото богатство! Колко пъти е ровил той черната земя, колко пот е изтекла по челото му, колко пъти е губил надежда! Търговецът скитал по световните пазарища, но продължавал да търси. Който търси, намира. Но ние трябва да търсим преди всичко него, то да ни бъде първата мисъл и цел. Ние трябва да търсим само него. Ония, които се насилят, ония, които щурмуват небето, те ще влязат в царството Божие, те ще го завладяват.

2. Готовност за жертвва

Онзи, който намери скъпоценния бисер, продаде всичко, въпреки че му бе мило за него, защото години наред го бе спестявал и бе привикнал с него. Така е винаги: който иска да спечели, трябва да се откаже от много неща. Спомнете си за апостол Павел. Сам той изповядва, че за да придобие Христос, е сметнал всичко останало за измет, за непотребно. Това отричане обаче не трябва да бъде само външно, а вътрешно. Ти може би си пожертввал всичко, раздал си го, за да прекараши останалите дни от живота си между четирите неприветливи стени на манастира, инак с нищо не се ползваш. А може би някой си е останал същият богаташ с несметни богатства и така раздал всичко. Важното е дали вътрешно си се отрекъл. Приятели, нека сринем идолите, на които са се покланяли досега нашите сърца, да се отвържем от веригите, които са ни обвързвали с тая земя, защото само върху техните развалини ще мине пътят, водещ към Небесното царство.

Нека търсим и да дадем всичко за скъпоценния бисер. Това да бъде нашата първа задача. Хвърлете земното в земята и откъснете късче небе, и царството Небесно ще дойде.

Амин. София, 28 май 1933 г.

Такъв е животът

*“А ладията беше вече на сред езерото,
блъскана от вълните, защото вятърът
беше насрещен.”*

/Mat. 14:24/

Такъв е животът. Ние сме в него. Ние го живеем и все пак бихме попитали: какъв е? Има място и за този въпрос. Чували сме често да се говори за него. Много е казвано и пак – не всичко. Защото **животът е подобен на море**. Така безкраен, така дълбок, така тайнствен, така неуловим, така стихиен. Това сравнение е и реалистично, и библейско. Позната ви е драматичната сцена: една нощ сред бурното море учениците в ладията се борят със смъртта. Та това е картината на живота!

Но ние днес няма да се спирате на цялата картина, колкото и внушителна и изразителна да е тя. Ще се спрем само на един факт: “вятърът беше насрещен”. Само толкова – три думи. Но това е най-пълната характеристика на живота. И вярна, и сбита, и силна, и незабравима. Основната мисъл е: **в живота духам насрещни времове**.

Денят клони към залез. Учениците влизат в лодката и се впускат в езерото. Водната шир е синя и гладка. Слънцето се усмихва. Чува се отмереният плисък на вълните. А волните чайки със своите леки полети изплитат мрежи от неразгадаемо писмо. Толкова е хубаво! Така прави обикновено човекът. Копне за радост, опъва бели платна, впуска се в живота, очаква много, бленува пъстроцветно. Да плуваш е радост, да живееш е щастие. Тъй си мислим понякога. И се лъжем, че все така ще продължава. А това е **само едната страна на живота**. Това са нашите коннекти, това са нашите мечтания, това е утрото, това е празникът. Но това не е пълната истина.

Пада нощ. Небето тъмнее. Кълбести облаци извирам от хоризонта и лудо почвам да се гонят. Бурята почва да вие като гив звяр, морето закипява. Ладията като орехова черупка е подмятана от вълна на вълна. Сякаш самата смърт е решила да си поиграе и я мята от ръка на ръка. Лицата са бледи, косите – настръхнали, очите – изцъклени, сърдата – замрели. Това е **другото лице на живота**, когато е бесен, жесток.

Колко пътуваха при слънце, покой и тишина? В началото. Докато се отдалечаваха от брега. А после? Тогава бурята запя своята зла песен. Ще завие като бясно животно, ще трае цяла нощ. Как в четвъртата стражка на нощта се явява Христос и бурята утихва! Насрещните ветрове **са чести и продължителни**. Много по-чести от попътните.

Как са се излегнали в ладията, отпуснати по гръб, загледани нагоре или в далечината, радващи се на езерната хубост! Кой би помислил за това, което след малко ще дойде? Не биха тръгнали. Или биха чакали Исус. Лек попътен ветрец като невидима ръка нежно ги поведе. Но ето обрат: вятърът става насрещен. Подлъгани са, подмамени са. Морето и времето ги подведоха. **Животът е коварен**. Ненадейно те издебва и удря. От изневиделица изва с изпитанията си.

Кога тъкмо “вятърът беше насрещен”?

1. Когато търсиш покой

Зад тях е ден, пълен с усилна работа. Идвам от пустинята. На изпитание е бил поставен човекът, силата и вярата му. Хиляди са нахранени. Кошове са видигнати. А никак не е толкова лесно и душите да нахраниш, въпроси и копнежи да задоволиш.

Прег тях е нощ, тиха и обещаваща покой. Ще се приломят кромко в нейните топли пазби. Сън сладък ще засънуват. Замъкна многогласната тълпа. Няма гълъч и смехове, и плачове, няма вайкания и молби. Олеква, но за малко.

Когато си уморен, когато жадуваш мир. Когато искаш никой да не те търси, нищо да не те смущава. Тъкмо тогава като че ли

се сговарят стихиите на живота да те зашибат. И се втурвам бясно. Ограбват ми покоя и превръщат нощта в аг.

2. Когато решиш да се покаеш

“На отсрецната страна”. Да не изхождаш от старите становища. Да добиеш нов поглед за нещата. Тогава идва кризата.

3. Когато изпълняваш поръката на Христос

“Накара учениците да влязат в ладията и да отидат”. Когато направи това, бурята излезе. Вътърът в живота е насрещен, когато вършиш това, което Христос иска. Павел се оплаква: “понеже не върша това, което искам, а онова, което мразя, него върша”. Когато решим да бъдем добри, разумни, отстъпчиви, съвестни, лобвеобилни, тогава идват редица несгоди, заплахи, съблазни, пречки, все насрещни ветрове.

4. Когато си на правия път за отвъдния бряг

Точно там, където Христос ги праща. Оставили са страната на пустините, залисиите, немотията, глада. Тръгнали са към други брегове. Блажената страна е пред тях. Светлите брегове на нов свят. Но пречки се явяват.

5. Когато ти предстои да довършиш

Учениците са на път. Брегът зад тях се губи в далечината. Ще стигнат скоро целта си. Тя е близо вече. И тъкмо сега идва жилавото изпитание.

За да не потънем?

1. След бурята, ако бихме излезли, колко ли отломки ще намерим? Или колко изхвърлени на брега останки, незнайни жертвии? Много съвести са разбити, много души потопени, много корабокрушенци, щом са далеч от Христос. Но учениците **имаха отножение към Христос** и се спасиха.

2. Имаше един, който гледаше само на вълните, бездните, смъртта и бурята. За него всичко друго изчезна: и бряг, и слънце, и Бог, и живот. Затова започна да потъва. **Не гледай вятъра.**

3. Петър се “уплаши”. Той се отчая. За него няма надежда.
Вярвай!

“А в четвъртата стража на нощта Той дойде”. И това да не се забравя. Цяла нощ борба, цял живот мъчнотии, опасности, изпитания и бури. Но Той ще дойде. **Христос се явява и бурята утихва.** Тя отминава, не трае вечно. Пак покой настъпва.

Ветровете не можем нито да спрем, нито да променим. Но можем нещо друго. **Както мъдри мореплаватели** така да нагодим платната и себе си, че да впрегнем даже насрещния вятър. В нещастията има нещо добро. Насрещните ветрове ще развият вяра, търпение, издръжливост, съчувствителност, човешина, широта, духовност.

Сега да отвърнем поглед от широкия живот. **Към своята ладия** да се гледаме и замислим. Две неща ни интересуват:

А. По кой път е тръгнала, в каква посока върви, към кой брегове?

Б. Христос в нея ли е, с мен ли е?

Амин.

София, 15 декември 1946 г.

Христос помага на смутените

*“Дерзайте! Аз съм;
не бойте се.”*

/Mat. 14:27/

Христос помага на смутените. След като бе извършил голямото чудо, с което нахрани и душите, и празните стомаси на събрали се около Него тълпи; след като въодушевлението на хората да Го прогласят за свой цар бе избликало като един вулкан, ние Го виждаме как се отдръпва в самота. И там горе, на плавнината, където често е бил, има едно интимно общение със Своя Небесен Отец. През тихите нощи часове Той е разговарял с Него лице в лице. Но този път отдалеч, от планинските склонове там горе, Той вижда как Неговите ученици, намирали се в откритото езеро, са в опасност. Вижда тяхната голяма и извънредна нужда от помощ, тяхната отчаяна борба. И отива да им помогне. Защото тяхната болка е и Негова болка; тяхната нужда е и Негова нужда.

“Дерзайте. Аз съм; не бойте се!”, най-вече за днешното време.

И ние сме смутени

Та ние днес, без изключение, не наподобяваме ли ония Христови ученици, които посрещ нощ са в развълнуваното море? Та нима мракът, който днес ни е обвил като една дебела плащаница, е по-малко опасен от онзи през оная бурна нощ? Та нима боязън не се е гнездила и в нашите сърца? Кой ще отрече това? Нали днес през големите народни маси минава постоянно нещо, което ги сенва и стряска като електрически ток. Те са се раздвижили, те са неспокойни.

Отдавна отминаха ония блажени стари времена, когато светът е бил спокоен и радостен. Днес е съвсем друго. Душата човешка е пронизана жестоко като с меч, с меча на смущението, безпокойството и страхът. Ние не можем да се справим с настоящ-

щето. Животът е станал извънредно суроен. Всички се борят просто до изнемогване. Със страх и смущение е пропито всяко едно сърце.

Бащата е смутен, когато иска да намери работа, а не може; когато предлага своите мазолести ръце, за да изкарва прехраната на дечицата си, а никой не го поглежда. Смутена е и майката, която милее за своите скъпи рожби, гледайки как те са обречени да прекарат своя живот в едно безрадостно и безумесно време. Смутено е даже онова, иначе безгрижно и мило, детенце, когато види сълзите по лицето на майка си или прочете тъгата в хлътналите очи на бащи си. Смущението за утрешния ден е още по-голямо. Самата мисъл за това е страшна. Какво ли ще ни донесе този, какви ще бъдат неговите изненади? Дали не ще изгубим и малкото, което имаме? Дали животът не ще ни захвърли на улицата? Та този го е сторил с толкова много досега. Дали този няма да ни премаже? Ние се страхуваме от всичко онова, което може да дойде и да се случи. Възможно е да има страшни стълкновения, ужасни войни. Как да изживеем живота си? Ето всичко това смущава човека.

Причините за нашия смут

1. Нашето безсилие

Във време, когато много се говореше за заложбите на човека и неговите възможности, това го подмами да отхвърли гордо Бога настрана. Той поиска да стане напълно самостоятелен и независим. Повярва силно в себе си, възвеличи се. И така се хвърли в един живот, лишен от Бога. Самоизмами се, че би могъл и без Него да бъде щастлив. И ето до къде го доведе това му схващане. Негов плод е гнешното мизерно и безнадеждно положение. Той е паднал на земята, в прахта. Лежи безпомощен и безсилен, изгубил е равновесие, останал е без надежди. Това го смущава.

2. Нашето маловерие

Вярата ни е станала много дребна и хилава. Тя не е вече една опора, на която ние бихме могли да се облегнем. При наличността на толкова лоши условия ние почти сме я изгубили. Тя е разклатена

от бурите на живота, подронва се от вълните на мизерията. Нашият житейски кораб се лъшка по безбрежното море; чака го страшно крушение. Та нали ние сме смутени само затова, защото нямаме вяра в добрия изход на нещата! Своето бессиле приписваме и на Бога. Не помисляме, че Той може да помогне. О, маловерни!

Кога помага Христос?

1. Не когато виждаме само лошото

Спомнете си за учениците в оная нощ. Страхът бе превзел крепостта на сърцата им. Те бяха ужасно изплашени. Пред техните очи се мяркаха само отвратителни и страшни призраци. Учениците виждаха само как бездните на морето разтварят своите обятия; те чувстваха само резливото шибане на разъздания вятър; чуваха само бученето на пенещите се вълни; трепереха пред костеливия образ на смъртта. Но това не им помогна. Напротив, то ги смущаваше и ужасяваше още повече.

2. Когато гледаме на Христос

Достатъчен е само един поглед. Да откъснем очи от мрачното и нерадостното, което ни измъчва. Да не забравяме никога, че около нас има нещо друго, което е хубаво и светло. Та Христос бе именно там, в оная тъмна нощ, сред вилнеещата буря! Достатъчно бе само ученикът да се взре, да види поглед в мрачните, за да види Неговата величава и мощна фигура. Христос е най-вече там, където има смъртна опасност.

3. Когато го призовем

Даже и тогава, когато потъваме. Даже и в последния момент да извикаме, Той ще ни чуе и ще ни се притече на помощ. Та вижте Петър. Той загива. Маловерието му намеждава и го смъква в дълбините морски. Но в момента, когато извиква: “Господи, избави ме!”, една мощна ръка се простира към него и го спасява.

Приятели, нека никога не забравяме, че Христос помага на смутените и смъртно изплашените. Затова колкото и да е тежък и непоносим животът ни, именно поради тая причина, било в най-

тъмната нощ, при най-страшната буря или при най-болезненото
страдание, винаги да търсим с поглед нашия Спасител, да гледаме
на Него и да Го призоваваме и бъдете уверени, че ще чуем Неговото
радостно и мощно: “Дерзай! Аз съм; не бой се”.

Амин.

София, 14 септември 1938 г.

Плевен, 28 септември 1933 г.

Голямата опасност

*“Внимавайте и се пазете от
кваса на фарисеите и
сагукеите.”*

/Mat. 16:6/

“Голямата опасност”. Камо си поставяме за разглеждане тази така общо формулирана тема, ние сме принудени да правим много догадки. Ако става дума за опасности, има хиляди такива, от най-разнообразно естество, които постоянно заобикалят човека; да загубиш нещо, да се разболееш, войни и пр.

Но имайки пред себе си хора вярващи, аз нарочно ще огранича предмета си, като ще говоря за голямата опасност за християните. И с това искам да бъда както интересен, така и полезен на всички ви.

Да не мислим, че когато тръгнем подир Христос, паралелно с това всичко започва да върви в ред; да не мислим, че тогава сме в най-голямата безопасност и сигурност, което толкова желаем, въпреки че в едно отношение то е вярно; защото още по-вярно е, че опасностите са страшни. От момента, когато се решим да Го следваме по пътя Му нагоре, който води към съвършенство и към Бога, оттогава се разтварят бездни, които стават толкова по-главоломни, колкото по-високо се изкачваме. Опасностите за християните са големи, защото отговорността им е велика и тежка.

Коя е тя?

Когато говорим специално за християните, могат да се посочат няколко неща, които представляват опасности за тях.

1. Не кръстът

А обикновено от него най-много се боим. В човека има вродено отвращение от неговата горчилка и неприятност. Ние мислим:

опасно е да се отречеш от света, защото животът ти ще стане монотонен, ще бъдеш изоставен и тогава какво; опасни са гоненията, защото не ще имаме мир и спокойствие и какво ще стане с онова, което сме си събрали; опасно е да го дадеш положението дотам, че с живота си да докажеш християнската си вярност. Така мислим и се боим от кръста. А този въщност не е опасност, а една желана от Христос необходимост: “които не вземе кръста си... не е достоен за Мен... които изгуби живота си заради Мен, ще го намери”.

2. Не малкото число

Какво сме ние в сравнение с обширния свет? Какво влияние ще му окажем? И докога? Не ще ли се претопим още утре? Не ще ли ни задуши светът? А въщност какво от това, че хвърляш малкото зърнце злато в море от кал? Тонак злато си остава. “Не бой се, малко стадо...”.

3. Но влиянието на фарисейски и садукейски дух

В християнина никога не трябва да навлиза чужд дух; да не се повлияваме от света; да не се нагаждаме към него: “не се съобразявайте...”. Да не изгубим същината си, онова, което оправдава името и съществуването ни. Да не се приравняваме с останалия свет в неговите разбирания, чувства и средства. Това е страшното за нас. Здраво ли е сърцето, цялото тяло ще е здраво и устойчиво. Само Христов дух!

“Внимавайте и пазете се”, апелира Христос пред Своите ученици. Той не се обръща към чуждите, а към близките. От кваса на фарисеите и садукеите трябва да се боим. Тоя квас е бил надлъж и нашир зломворното си влияние в нашето време. Смъртна опасност ни грози като християни.

В какво се състои?

Той посочва две крайности, които са еднакво опасни и вредни

1. Фарисейски дух. Фарисеите бяха една религиозна партия; отличаваха се със своя формализъм и фанатизъм; ревностно очакваха извънешето на Месия. С това бяха станали пословични.

А. Дух на формализъм

Само външно са се стремели да пазят предписанията на закона и га показват благочестието си. Били са, както сам Христос ги нарича, “гробници Варосани”; в сърцата им е имало леш, мръсотия, тъмнина и смърт. Но външно блестят. Делото не отговаря на вярата. Да не мислим, че можем да изължем Бога, ако лъжем околоите си. Той гледа на сърцето и познава мотивите. Ходиш на църква и се молиш, и пееш, и говориш, и даваш, но защо? Кои са подбудите? Пазете се от фарисейски лицемерен дух. Не само между набожни го има, вън е повече, но тук смущава в много по-голяма степен.

Б. Дух на лекома

Не залъгвайте Бога с дребни и непотребни неща. Размислете се за сериозността на Божия апел; не бъдете спокойни, по-върхностни.

В. Дух на безотговорност

Ом другите фарисеите са изисквали спазването на безброй предписания, но не ги гледай какво правят. Себе си забравят. Не влизат в царството Божие. Всичко се отнася за другите, никога не се трогват и сърсват.

Г. Дух на доволство

Изправени по ъглите, се молят, за да ги видят: “Не съм като другите грешници”. Ако сме доволни, заквасени сме от тоя проклет дух. Само веднъж на църква, защо повече?

Д. Дух на буквоядство

А това води до противоречия и безсмислие; “прецеждаме комара, а камилата погъщате”.

Е. Дух на фанатизъм

Самото им име ги характеризира: “отделени”. Само на своеето сърдък, а чуждото презират.

2. Сагукайски дух. Те са били свещеническата аристокрация; противници на фарисеите. Малко се знае за тях: държат само на закона, като отхвърлят предписанията на равините, отричат Възкресението на мъртвите, ангелите и Божието предопределение. Не забравяйте, че те убиха Христос и преследваха апостолската църква.

А. Дух на безразличие

Те уповаваха на себе си и не бяха толкова близки с Бога; имали са властта в ръцете си и затова малко са се надявали на Божията помощ. Никога пламенни; никога ревностни; ни топли, ни студени. “Духа не уgasвайте”.

Б. Дух на рационализъм

Което не разбираха, го отхвърляха; възкресение и ангели за тях не съществуваха. А великите реалности се схващат не с интелекта, а с духовно и верско виждане.

В. Дух на материализъм

Никога не можаха да жерят настоящето за бъдещето, нито своето за Божието; искаха и едното, и другото. Центърът на тежестта е само в тях, никога не падна върху Бога.

Не се ли оглеждаме в тях? Колко фарисейщина и колко сагукайщина има в нас! Не е ли опасно положението ни?

Какво да правим?

1. Изчистете се

Колкото и да е малко чуждото в теб, не го търпи; то заквасва, заразява, обзема. Не можеш да го ограничиши. “Никой не може да служи на двама господари”. В началото ние си играем с греха, а после той си играе с нас.

2. Пазете се

Най-вече от чуждите учения. Един е нашият Учител.

Колко е важно учението и разбирането; те са рамките, в които се движи животът ни.

Ние си влияем; има съкаш индиго между хората.

Христос осъжда фарисеите и садукеите: “Горко на вас!”. Ами ако каже това и на нас? Как да понесем тази присъда?

Да се опазим чисти.

В нас, в сърцето и в главата ни, да бъде само Христос и никой друг.

Амин.

София, 14 март 1937 г.

Автопортрет на Христос

“... Кой е Човешкият Син?”

/Мат. 16:13б/

За христианина има много въпроси, често пъти мъчителни или неразгадаеми. На целия свят и на всичко той трябва да погледне с очите на Христос. Обаче, за него най-важното си остава: кой е Христос? Това е централният въпрос. Омък се разрешавам всички останали.

Трябва да Го познаваме

1. Той иска

“Кой е Човешкият Син?” - numa Той. Има нужда да зададе този въпрос. Изправи на един неочекван изпит Своите близки; и труден, и лесен. И те мълчаха. Само един проговори; само един бе готов; само един улучи и Христос му каза: “Блажен си”. Малко ли е това?

2. За нас е потребно

Знаем доста за този или онзи велик мъж. Не ни е простоено да не познаваме най-великия. Би трябвало най-много за Него да знаем, за да сме на чисто пред себе си. Това ще ни даде вътрешна стабилност. И друго – за да сме готови и способни да дадем отговор на другите.

Не ни трябват човешки мнения

Tакива има много. Всеки се мъчи да се произнесе. Всеки има претенцията да е улучил истината. Те обаче могат да навредят в две насоки:

1. Да отнемат от Христос. Като го принизят с това, като прибулят Неговото величие и божественост. Някои твърдят, че е само пророк, учител, пример, човек. Това е карикатура.

2. Да добавят на Христос. Да Му приписват неща, които Той никога не е помислял. Много твърдят, че бил философ, лекар, социалист.

Кой е?

Какво Той мисли за Себе Си?

Да сме благодарни, че имаме запазени Неговите самооткровения. Няма да разгледаме всички, те са толкова много; само ония, в които Той си служи направо с формата “Аз съм”.

1.” Аз съм *Месия*” /Йоан 4:26/ - това означава на еврейски “Помазаник”, а на гръцки “Христос”. Името открива най-дълбоката Му същина. Той, подобно на царя, е помазаник. Велика задача му е определена. Обещан и с векове очакван.

И първосвещеникът, и пророкът са били помазани. Посвещение: да ни върне към Бога, да посредниччи. Посветен на Бога и спасението на грешната и слаба човешка душа.

2. “Аз съм хлябът на живота” /Йоан 6:35/. Има ли нещо похранително от Него? Не стои ли Той в основата на нашата дейност? Откъде сили? Няма живот, където Го няма Христос. Душата умира от глад и слабост. Има ли нещо по-необходимо? Все за Него се борим. Който има Него, има всичко. Той трябва да бъде прием. Ако само Го гледаш отдалеч, няма полза.

3. “Аз съм светлината на света” /Йоан. 8:12/. Колко страшно и неприятно е да си в мрак! За нищо неспособен, изложен на опасност. На светло виждаме нещата, познаваме истината. Открива ни се какво сме: грешни и недостойни. “Който е видял Мен, видял е Оца”. Той ни дава ориентир: “Бъдете съвършени и вие, както е съвършен Вашият небесен Отец”. “Да бъде светлина” – ето началото на нов свят.

4. “Аз съм вратата” /Йоан 10:9/. Каква е нейната роля? Тя е граница между две отделения. Но тя е и връзка. През нея преминаваме: от смърт в живот, от грях в святост.

5. “Аз съм добрият Пастир” /Йоан 10:11/. Какво означава това? Той храни, пази, търси загубената овца, “дава живота си за овцете”. Какво повече искаме? Това е Христос за нас. Колко необходим! Каквото е овца без овчар, това е душа без Христос.

6. “Аз съм възкресението” /Йоан 11:25/. “Който вярва в мен, макар и да умре, ще живее”. Възкресението е тържество на живота, вечност. Какви чудни перспективи ни открива! Живот безкраен.

7. “Аз съм пътят...” /Йоан 14:6a/. Безпътицата е страшна. Губили ли сте се в планина или гора? Тогава само ще ме разберете. Път към Бога; към човека; към спасение; към възход.

8. “Аз съм истината” /Йоан 14:6b/. Тя е една. Какъв трябва да бъде човекът – ето; какъв е неговият произход – ето; къде отива – ето; какъв е Бог – ето. Всичко имаме открито и показано.

9. “Аз съм животът” /Йоан 14:6b/. Какво по-скъпо от него? Остманалото е измама. Пълен, съдържателен живот. Няма осъдяща; не е вярно, че християнинът води ограничен живот.

10. “Аз съм истинската лоза” /Йоан 15:1/. А ние сме пръчките. И нищо повече. Ние сме зависими от Него. От Него живеем. Без Него не можем нищо да сторим. От Него черпим животелни сокове. Всяко добро е от Христос. Трябва да оправдаем това, което получаваме, като даваме изобилен плод.

11. “Аз съм цар” /срв. Йоан 18:37/. Всичко е Негово; всичко е в ръката Му. Край Него не може да има никой друг, нито нашата воля. Всичко да е само Нему подчинено.

Ето ви пълния и оригинален образ на Христос. Никаква подправка. Колко просто, но колко смислено и вярно! Това е Христос, нищо повече и нищо по-малко.

Какво да правим?

1. Да Го обикнем. Това е единственото, което можем и трябва да сторим. Да Му се отгадем, да Го оценим, да Му се посветим, да Го пазим, да не опетняваме.

2. Да Го показваме. Да сме горди с Него! Защо да Го крием и мълчим?

Винаги да Го имаме пред очи и да Го последваме, когато ни каже: “Върви след Мен”.

Амин.

София, 5 юни 1938 г.

София, 6 юни 1943 г. - “Христос за Себе Си”

Пионери за Христос

*“Пригответе пътя за Господа.
Прави направете пътеките
за Него.”*

/Mark 1:3/

Един ден по бреговете на река Йордан прозвучават нечувани още слова: “Пригответе пътя за Господа!”. Еквивалентът, който стряска човешките сърца. Той представлява цяла програма на цял един живот. Едва ли ще ни стигнат земните дни, за да можем да я изпълним. Бъдете пионери за Христос! Излезте в първата редица, не се крийте назад. Не търсете изгоди и лесотия, не чакайте да тръгнете по гладки пътища. Напред за Христос! Бъдете Негови ратници, хероди, труженици, пионери!

Кои могат да бъдат такива?

Не всеки е годен за такъв подвиг. Има хора, които вечно ще си останат назад, за да бъдат влечени от другите, да бъдат тикани от тях. Те са товар за колесницата на човешкия напредък. А напротив, Христос иска от нас да сме първи. Кои са условията, за да станем такива? За кои е възможно това? Кои са те?

1. Които Го познават

Та възможно ли е иначе? Можем ли да защитаваме нещо, което не познаваме? Можем ли да се борим за нещо, без да знаем за какво? Сам Йоан, този непосредствен пионер за Христос, го познаваше: “След мене иде Онзи, Които е по-сilen от мен, на Когото не съм достоен да се наведа и развържда ремъка на сандалите му”. Трябва да се запознаем с живота на Иисус, с Неговото дело, какво значение има то за човечеството; с Неговото учение, с величавото и изключителното в него. Да схванем духа на Христос; да ни стане Той близък.

2. Които Го чувстват необходим

Трябва да бъде съпоставен Той и това, което искаше, със самата действителност. Тогава ще изпъкне големият контраст между това, което е, и това, което трябва да бъде. И този контраст ще бъде един мълчалив, но мощн зов към нас да заработка за Христос. Лошото и безнадеждно положение ще ни тикне към гибел, тогава Той ще изпъкне пред нас с всичката Си мощ и необходимост, защото иде и трябва да го дойде, но има една опасност: да не би нак да бъде прикован на кръст.

3. Които Му се посвещават

Пионерството не може да бъде нещо наложено. То е резултат от лобов към някого или нещо. Където има преданост, там има и пионерство. Пионерите не са роби, наред които площи господарски бич и ги кара да работят; те са доброволци. Те не се страхуват, не вървят по течението, остават верни на своите разбирания и влечението към Христос.

Какво ще рече да сме такива?

1. Да осмислим живота

За какво сме на тази земя? За какво изживяваме дните си? За какво ни са дадени способностите? Защо имаме толкова много възможности в ръцете си? Дали само за да се наситим? Дали само да напълним стомасите си? Дали да затворим душите си в тясната клемка на въпросите за ядене и пие? Дали да си осигурим едно сносно преживяване? Дали да имаме покрив над главата си? Само за една пълна трапеза ли живеем? Дали е най-важно да имаме край себе си и със себе си едно стаго от такива доволни хора? Колко безцветен, безкусен, празен, дребен и скучен би бил един такъв живот!

Христос ни казва: “Не се беспокойте... какво ще ядете или какво ще пиеме... Но първо търсете Неговото царство”, т.е. пригответе пътя. Има нещо друго, не само ядене, пие, спокойствие и сигурност; има нещо възвишено и върховно, по което трябва да коннеете. Всред тази безкрайна пустиня на живота трябва да заработка за прокарването на нови пътища, да я превърнеш в годна почна за Божието

семе. Пустинята трябва да стане благодарение на твоя пионерски труд градина. И само в този непосилен труд и борба за пресъздаването на свете човекът изпитва истинско щастие. Можем ли ние да изживяваме в спокойствие своето дребно лично щастие, докато волята на Бога се търпче и повикът му не се чува?

Има ли нещо по-хубаво от това да се посветиш на някое велико дело? Да станеш носител и проповедник на една светла идея? Да станеш пионер на нещо велико, най-вече за Христос? Какво блажено чувство е да знаеш, че можеш да се отдаваш на някоя кауза, която далеч те надвишава; ти може да паднеш, да се отречеш, да умреш, но тя ще продължава. Това вече ще даде единствено смисъл и цена на живота. Иначе всичко е напразно, дребно, недостойно.

2. Да работим над света

Да станем първи борци за нещо ново. Вековете са напластвали толкова много заблуди – те трябва да бъдат разрушени. Изникнали са грапавини, които са се превърнали в страшни главоломни пропасти – те трябва да бъдат изгладени. Да няма вече омраза и неправди.

Пионерът трябва да построи и прокара път за нови идеи, за нови схващания. Един нов дух трябва да проникне човечеството, този на Христос. Да набраздим и разработим човешката душа и да хвърлим там семената на Христовото слово. Като пионери трябва да строим нови мостове: от сърце до сърце. Разделеното и отчужденото отново да се сближи. Мостове, които да надхвърлят вековните прегради и стени. На мястото на стария, прояден от грях и омраза, живот да изградим нов, проникнат от Христос.

3. Да сътрудничим на Бога

Със своите слабости и недостатъци ние се наредждаме на Неговия фронт, влизаме в Неговите кадри; ставаме Негова уста, за да прогласяваме волята му; ставаме Негова ръка, за да извършим делото му. Ето така ставаме напълно и всецяло Негови. Спомагаме за изпълнението на вечния му план. А има ли по-велико и по-достойно призвание от това: да работим, ние, смъртните, с Бога и за Бога?

“Пригответе...”. Какво направихме? И днес този апел трябва да ни стресне. Трябва да ни накара да тръгнем по дългия път, който ни чака. Защото често ние сме бездейни, не пионерстваме, не разчистваме, но даже нещо повече: самите ние ставаме спънка за другите по този път, ние го правим труден и неравен, ние ставаме причина за падането на другите.

Кой е готов да каже: “Емо, проводи ме!”? Кой пръв ще се спусне в тъмното царство на греха с факела на Бога? Кой пръв ще удари и разкърти твърдите сърца-скали? Трудно е. То е цял подвиг. Нека едно да си спомняме винаги: “Брадвата лежи вече при корена”. Каквито и великани да са пред нас, ще паднат. Пионерите ще завладеят света. Защото заг нас изва най-силният.

Нека това да е нашето решение: да бъдем пионери и ратници неуморни за Христос; да живеем и работим винаги за Него.

Амин.

София, 16 декември 1934 г.

Христос насърчава

*“Не бой се, само
вярвай.”*

/Mark 5:36/

Още при самото прочитане на тия думи ние чувстваме осезателно, че оказват едно благотворно влияние върху нас. Ако духът ни е отпаднал, той започва да се съживява. Ако сме с наведени глави, натегнали от отчаяние и тежки мисли, чувстваме как тия думи като една незнайна сила се покосват до нас и ние надигаме отпаднали глави, тъй както едно цветенце надига повехналата си главичка, щом живителните канку на росата или дъжда го обляят. От тия думи лъха нещо свежко, нещо, което подига и окриля нашите сили се безнадеждно в своята неволя души.

А и от тях най-много се нуждаем. Защото почти всички сме хора обезсърчени. Ние сме правили многократни опити в миналото да поdobrim собственото си и положението на другите, но всичко е излизало напразно или, най-малко, не е довеждало до желаните резултати.

Живеем в едно време, когато нуждите и кризите са взели връх. Лошото и грехът като една огромна вълна застрашават да потопят света и да го заличат. И нашите сърца потрепват от ужас при тая мисъл. Без надежда са хората и за утрешния ден. Бъдещето се рисува пред тях изключително само в черни краки. Няма нищо радостно, надеждите са покосени, хората са обезсърчени. А за такива именно са насърчителните слова на Христос. На такива като нас Той иска да помогне.

Иисус изрече тези думи при най-неблагоприятни обстоятелства, тогава, когато всяка надежда бе изчезнала далеч от сърцето на един, който най-много се нуждаеше от надежди. Началникът на синагогата губи своята дъщеря. В разцвета на живота си тя бива грабната от жестоката смърт. Вкъщи всички са дълбоко наскърбени. Чува се сърцераздирателен плач.

Кога се бои човек?

1. Когато изгуби нещо важно

Когато му се отнеме онова, върху което той е възлагал надежди, неговата опора, основата, на която е градил своя живот. Отнеме ли му се тя, той става вече несигурен; страхува се. Детето на началника! Той го е обичал от цяла душа. Умира то - умира и надеждата.

2. Пред заплашващи опасности

Неканената гостенка смърт стана едно страшилище за нещастния баща. Той изпита нейната жестокост, отврати се от нея. Но тя е вече за него една постоянна опасност. Той я вижда готова да се нахвърли върху му и да отнеме и онова, което му е останало. Хората се страхуват пред болестите. Те са за нас невидими неприятели, които постоянно ни атакуват. Нападат ни ненадейно. Опасности са и катаклизмите в природата. Хиляди намират своите гробове само в една минута, внезапно биват заличавани от лицето на земята. Опасности са катаклизмите в стопанството, от тях също се боят хората. Днес са първи богатиши, а утре може би последни бедняци.

3. Сами и безсилни

Когато човек, колкото и да е горд, се озове сам срещу многобройни и силен неприятел, боязън разряжда сърцето му. А има толкова много неприятелски сили! Малкото човешка сила, с която разполагаме, не е достатъчна.

Колко пъти сме се обезсърчавали, губили сме надежди, мислили сме, че потъваме в някоя преизподня, като че ли краят е извал!

Какво да вярваме?

1. Присъствието Божие

Да знаем, че има Един, Който вижда всичко; Който знае за всяко страдание; Който вижда всяка сълза; чува всеки вопът; Който е навсякъде: в студената бедняшка хижка, в затвора, в неволите. Значи, ние, хората, не сме сами, не сме изоставени като сираци.

2. Готовност да помогне

Даже когато най-голямото зло ни сполети, Той ще ни се притече на помощ. Откажат ли или не могат да сторят нещо другите, Той е винаги сигурен. Даже те го считат за невъзможно и да се присмичат, Той ще го стори, Той ще даде радостен отговор.

Нека се издигнем над страданията и небесата ще ни се усмихнат. Да погледнем пълни с упование към Спасителя и да Го замолим. И ще чуем Неговото даряща жицом: “Стани!”.

Амин.

София, 23 февруари 1933 г.

Съдбата на будителя

*“Искам да ми дадеш още сега, на блудо,
главата на Йоан Кръстител.”*

/Mark 6:17-28/

Каква е съдбата на будителя?

Безкраен низ от падения и възходи е историята на човешкия род. Колкото и да са били големи лутането, страданията и греховете, Бог е изпращал велики духове да застават начело. Със своите мощни и нови слова, мисли и дела те са давали нови насоки на заблудените, пред очите на отчаяните са запалвали нови слънца, а сърцата на смразените са сгрявали.

Всеки народ има такива избраници и се гордее с тях. И с право. Ние също бихме могли да изредим имената на мнозина. Но има един, който надминава всички, от всеки народ и всяко време: Йоан. Христос каза за него: “Между родените от жени не се е издигнал по-голям от Йоан Кръстител” /Мат. 11:11/. Да проследим пътя му; той е път на всеки великан и истински будител и водач.

Какъв е той?

1. Предопределен

Белязани души: “...ще се изпълни със Святия Дух още от майчината си утроба” /Лука 1:15/. Такива личности се раждат, определени за изключителното си дело. Те не се създават; училище за тях няма; не могат като стока, по калъп и желание да се фабрикуват.

“...Божието слово доиде до Йоан...” /Лука 3:2/. Бог сам го избра и му възложи мисия. Зад всяко негово дело се крие Бог; сам нищо не върши. Той е само оръдие в по-висши ръце.

2. Скромен

“... носеше облекло от камилска козина и кожен пояс около

кръста си; а храната му беше акриди и див мед” /Мам. 3:4/. Не той да изпъкне, а онова, което има да каже; не личността, а делото. “Той трябва да расте, а пък аз да се смалявам” /Йоан 3:30/. В Месия бе мисълта и радостта му. “Не съм достоен да развържа ремъка на сандалите Му...” /Лука 3:16/. Даже да Му служи не е достоен.

3. Смел

“... Ирод се боеше от Йоан...” /Марк 6:20/. Ни власт, ни сила, ни богатство не го спря и парализира. Пред нищо не трепваше. Не той се страхува, а другите от него; смелостта му бе такава, че предизвикващето страх в людските сърца.

А. Изобличител на старото: “Покайте се...” /Мам. 3:2/. Много грях и престъпления имаше пред него. Това бе велико обвинение на целия тогавашен свят. С първата дума произнесе тежка присъда. “Рожби ехиднини! Кой ви предупреди...” /Лука 3:7/. Камо гръмотевици надаха думите му; искаше да разрушши старото. “...Йоан казваше на Ирод: Не ти е позволено да имаш братовата си жена” /Марк 6:18/. Където и да е грешът, го изобличава и бичува.

Б. Вестител на новото. Не само да рушиш! “...но иде Онзи, Който е по-слен от мен... Той ще ви кръсти със Святия Дух и с огън” /Лука 3:16/. За дух и огън говори; това са нови неща. “...понеже наближи небесното царство” /Мам. 3:2/. Ново царство възвестява. “Който има две ризи, нека гаде едната на този, който няма...” /Лука 3:11/. Това ги смяваше; никой не бе говорил така.

С какво се борят срещу него?

1. Примамка

Казва се, че Саломия е била лудо влюбена в него; тя е искала да го съблазни и увлече, но той останал твърд. И на тая знаменателна вечер тя в захлас е танцуvala танца на седемте покривала; всички са впивали нагли и жадни погледи в нейното пъргаво и сочно тяло, но тя е мислела само за един, онзи, който във вериги стоял настрана, без даже един поглед да хвърли върху нейните сластни танци, затворника Йоан. Със сласт тя искаше да го превземе и увлече; в нова посока да го тласне, по нови пътища да тръгне.

2. Насилие

Когато не успява, с наранено честолюбие и гордост, тя поисква главата му. Горе хората се веселят, песни се пеят, вино се лее, а в подземието, по царска повеля, отсичат главата на проповедника. И я донасят на блого. Да, главата му могат да имат, но сърцето и душата, никога! Силата замваря устата, която смущава.

Резултатът?

1. Той умира

Със собствената си кръв запечатва своето дело; остава верен докрай, не се отказва, не променя пътя си.

2. Делото му остава

То е по-велико от самия него, надживява го. Докато свят светува, ще го помнят. Никой не може да възпре доброто. С цената на хиляди жертвии, то нак ще възтържесмъвува.

Да намерим нещо достойно и възвишено и за него да живеем, работим и умрем!

Амин.

София, 27 септември 1936 г.

В защита на Вярата

“Не бой се, само вярвай.”

/Mark 5:36/

“Малката ми дъщеря бере душа” – така се моли и оплаква началникът на синагогата. Колко болка и колко вяра! “Дъщеря ти умря; защо още затрудняваш Учителя?”. Всичко е загубено. Нищо не помага. Къдемо нищо не помага, ето какво Христос препоръчва: “Не бой се, само вярвай”. Това е най-добрата защита на Вярата. Ето Неговото мнение по въпроса. Той ни улеснява в нашата задача днес.

Днес Вярата е **неоценена**. За мнозина тя не струва нищо. Най-малко за нея се интересуват. Защо ми е? Че какво може тя да стори? Тъкмо противоположното схващане от това на Христос. Той казва: “само”, те: “нищо не струва”. Не са ли вярващите лоши, безпомощни и слаби?

Да сме наясно. Ние говорим **за истинската** Вяра и нея защищаваме. Какво ли не минава под етикета “Вяра”! Има книжна, мъртва Вяра. Тя прилича на нарисувана трапеза, която не храни, на нарисуван огън, който не топли. Не за нея ми е думата.

Във влака пътува професор по богословие. Срещу него – дама; разговор. “Аз съм невярваща”. Той ѝ изброява няколко книги, свързани с Вярата. Тя казва, че не ги е чела. Той я пита чела ли е поне катехизиса. “Не” – отговаря тя. “Тогава – отвръща професорът – трябва да кажете: “Аз съм невежа”, а не “Аз съм невярваща”. Незнанието е често причина за неверието.

1. Вярата била излишна, защото не издигала и не облагородявала човека.

Това е едно заблуждение. Закхей, грешницата, Савел – кого Вярата направи лош, кого накара да лъже, краде, убива, безобразничи? Хората стават лоши чрез безверието си. Кое прави пиянициите

трезви; крадците честни; гордите смирени; грешните светци? Нали Вярата в Христос Спасителя? Благородни хора само Вярата ще създаде. Човекоядците и човекоубийците само Вярата ще направи истински хора и чада Божи.

2. Вярата била вредна, защото затънявала, замъглявала човека.

Как може да се твърди подобно нещо? Нима Моисей, който написа Битие, не бе по-просветен от всеки кабинетен учен? Нима Даниил не виждаше по-далече от всеки държавник? Нима Давид е надминат с безсмъртните си псалми? Соломон колко мъдрост ни е дал? Неверникът знае ли нещо повече за Бога, греха, вечността, сътворението, бъдещето, отколкото христианина? Кой осмисля живота по-добре?

3. Вярата правела хората страхови и несамостоятелни, размеквала ги, слагала всичко в Божите ръце.

Така ли е? Кой отиваше с песни на уста по кървавите арени? Кой е умирал в затвори и изгарял на клади? Не е ли тъкмо този слабак, който се срами да се нарече христианин и вярващ? Кой има повече опора, повече енергия в живота? Как може да е страхови този, който вярва, че Всемогъщият е с него винаги? Страхливи, но пред Бога; безстрашни пред хората и живота. /Вж. Евреи, 11 глава/

4. Вярата ограбвала свободата на човека. “Това не прави”, “онова не прави”.

Тъкмо обратното е вярно. Вярващият е свободен, не е роб на мода, на греха. Тъкмо невернищите робуват на лоши навици, на греха, на сатана. Свободен за: подвиг, любов, служба. “Ако Синът ви освободи...”.

5. Вярата ограбвала и убивала радостите в живота.

Кои радости? На пияницата? На скудоумния? Вярващият е радостен, морално е доволен; съзнава, че Бог го крепи, че пред него се разкриват по-славни перспективи – радостта на спасението.

6. Вярата била стеснявала хоризонтите и интересите.
Докъде стигат тези на безбожника? До гроба. Нищо повече.
А на Вярващия? Във вечността. Ето истината. Правете вие
сравнение и избирайте.

Прав е следователно онзи, който изобразил Вярата със звезда
и написал: “Виси на небето, служи на земята”.

“*Само Вярвай*” – първостепенен фактор. Да не отнемаме
Вярата!

Тя е достатъчна; имаш най-важното.

Амин.

София, 26 януари 1941 г.

Кой милее за народа?

“Жал ми е за народа...”

/Mark 8:2/

Има ли действително някой, който милее за този народ, който е бил толкова често разпъван на кръст? Има ли някой, който жалее народа, така жестоко изтезаван? Кой мисли за неговото добро? Има ли и днес някой, който искрено и честно би казал: “Жал ми е...”?

Нуждае ли се народът от това?

Не го ли подценяваме ние, ако го свеждаме до това положение да го съжаляваме? Не убиваме ли неговото достойнство? Не подронваме ли гордостта му? Кое ни говори, че той е доведен дотам, че трябва да бъде съжаляван?

1. Стопанската криза

Тя е станала особено остра в последно време. Човешката сила е вече излишна. Големите железни гиганти, машините, изместват вече трудолюбивите ръце на работника и с това заедно погъщат неговия насыщен хляб. Има хиляди, които искат да работят, които с труд, мъка и пот на челото са готови да поддържат своя оскъден живот, но не могат. Много левенти със заякнали от напрежение и работа мускули са принудени напоследък да отпуснат бездейно ръце и да провесят от обезсърчение глави. Мнозина има, които хлопат по хорските порти, молят се и плачат за работа, но не могат да получат такава. Човекът не е вече в състояние да създаде това, което иска, и толкова, колкото иска. Той е станал роб на бездушната техника, ще издъхне под нейния натиск.

“Жал ми е за народа”.

2. Социалната криза

Какви са взаимоотношенията между хората? Как става

разпределението на благата? Нали, от една страна, има такива, които са се самозабравили в своята луда гонимба по богатства, банките на някои страни са пълни със злато, някои плуват в разкош, познават само пресната в живота, а, от друга страна – цели тълпи от бедняци, които протягат ръце като просящи! Нали има безчет такива, които са родени в немотия, които израстват в нея и так там ще издъхнат! Колко биха били благодарни за една черна, твърда кора хляб! Всичко това е взривен материал, който някога ще причини ужасна експлозия.

3. Морална криза

Та нали за това ни говори изкривеният морален образ на днешния човек! Старите здрави и солидни основи на морала са разклатени. Модерният човек знае да се надсмива нахално. Зад всичко той слага своята голяма въпросителна. Чистата душа е опетнена, замърсена. Нейната девственост е покосена.

4. Религиозната криза

Днешният човек е заразен от безбожническия бацил; той е смъртно болен. Жизнените му сокове биват изсмукувани. Той е тръгнал подир слепи водачи, които убиват душата му. Нали навсякъде е кипнала една отчаяна пропаганда против всичко свято, божествено, верско! Милиони нехранимайковци нахално са обърнали гръб на своя Небесен Баща и не Го признават.

При наличността на подобни неща, кой честен човек не би се затрогнал? Кой не би даже плакал? Кой не би извикал с горчива болка в душата: “Жал ми е за народа”?

Кой милее действително за народа?

1. Не лицемерните водачи

Не ония, които, кой знае как, може би с пъзене, са се настанили по върховете. Не ония, които са вълци в овчи кожи. Не ония, които са винаги на първите места, щом става дума за облаги и подялба, радости и веселия, а когато доидат нещастия и неволи, те липсват даже и от последните места. Не милее за стадото онзи овчар, който знае само да го млякото и стриже вълната.

2. Не голословните опозиционери

Не ония, които шетат и кръстосват, подбуждани само от недоволството, че други са ги изпреварили. Не ония, които до виртуозност са успели да се научат да мамят и залъзват народните маси по мегданите и клубовете. Не ония, които знаят да правят само обещания, в които самите те не вярват. Ония, които много говорят, а не вършат нищо.

3. Христос

Той е бил и е водач и опозиционер, но тъкъв, който се различава от другите. Ако сте имали досега друго мнение за Него, то трябва да Го опознаете и от тази страна. Той не остана никога чужд за нуждите на народа. Напротив, отиде при отхвърлените, презрените, при народните маси. Сърцето Mu тунтеше действително от лъбов към тях. Той ги опозна и виждаше тяхната външна и вътрешна мизерия. И затова, както в гадения случай, милее за народа. “Жал Mi е...”. Ето ви Единствения, който най-искрено и сърдечно е скърбил за нещастния народ.

Чрез какво доказва Той това?

1. Своите слова

Той ни донесе и даде едно чисто, чисто като утринна роса, учение. Той казваше: “Ако имаш две дрехи, дай едната... лъби близкия си... лъби врага си... вие сте братя... иди и продай... еламе при Мене...”.

2. Своите дела

В помощ и служба промече целият Mu земен живот. Той бе винаги на разположение на другите. Веднъж среща погребално шествие. Сълзите и писъците на вдовицата, изгубила единствения си син, опората на своята старост, трогват Неговото сърце и Той ѝ го възвръща от царството на смъртта. Несигурната походка и въздушките на слепите Го карат да види ръце и да ги изцелява; мизерният вид на прокажените с разканани меса раздвижва душата Mu; тълпите гладни Го карат да се смили над тяхната участ. Там, където е имало нужда, неволя, тежка орисия, Христос е отивал да помогне, състрадавайки от сърце.

3. Своята смърт

В Своята преданост към нещастния народ Той отиде дотам, че пожертвва не само времето и силите Си, но и живота Си. Раздаде Себе Си за другите. А от това не получи никакви облаги; не можеше и да очаква такива. Напротив: черна неблагодарност. Няма поголяма обич към народа от тая да гадеш живота си за него. А Христос стори това.

Знайте, приятели, че само ония истински миеят за народа, които вършат това в Духа на Христос, а също така ония само имат Духа на Христос, които миеят за народа, както Христос милее за него.

Амин.

София, 30 юли 1933 г.

Опасната набожност

*“Знаеш заповедите: “Не убивай; Не ...
Едно не ти достига: иди, продай
Всичко, което имаш, и го раздай на
циромасите... и ела и Мен следвай.”
/Mark 10:17-22/*

Ще се занимаем с предмета “Опасната набожност”.

Може би това ще предизвика в някои от вас почуда: как може да се говори за една опасна набожност? Възможно ли е това? Нали набожността е онова състояние, когато човек се чувства най-близо до Бога и с това най-сигурен? Та има ли нещо по-гарантирано от това? В опасност може да се намира само онзи, който е далеч от Бога. И все пак, когато погледнем в Свещеното Писание и когато се взрем в живота, ще видим и ще се сблъскаме с тази “опасна набожност”. Не знаем, че има такава, и не я познаваме, затова тя е още по-опасна.

Коя е тя?

Класически изразена и очертана ние я намирраме в образа на “богатия юноша”. Може досега той да е представян съвсем другояче пред вас, може да сте се възхновявали от него, но сега ще го разглеждаме от друга една страна. Действително има нещо много хубаво в него. Той е един чудесен човек, който се интересува от Христос. Не минава край Него хладнокръвно, нито пък Го отхвърля. Той отива при Него. Интересува се от духовните неща. В неверие или лош живот не може да бъде обвинен. Той е симпатичен и с това, че има зад себе си една чиста, девствена младост. “Всичко това съм опазил...”. Той се бе опазил чист; не бе позволил да се лепнат петна по младата му душа. Стремил се бе само към чистото, възвишеното.

Действително набожен човек: най-старателно и фанатично е пазил изричните Божи заповеди. Той чувства своята съвест чиста и

спокойна пред Бога и все пак нещо скрито, безименно, неопределено се вълнува в него. Грях не е извършил и все пак нещо му липсва. Той е недоволен и това го кара да го даде при Христос. Той е от тези хора, които водят нормален живот, не излизат извън реалността, не могат да бъдат обвинени в нищо лошо. Той е коректен, образцов, набожен. Та нали пази заповедите! Какво повече да искаеме от него? Това е достатъчно.

Но Христос не е доволен от това. Той го разклаща силно, разтърсва го със Своите думи и искания. Разбива миналия живот, с който младежът се е гордеел. „Иди, продай всичко и го раздай“. Това нова заповед, която трябва да бъде прибавена към старите, ли е? Не. Но големият познавач на човешката душа слага пръста Си точно в раната. Той не намира, пък и сам младежът си признава това, никаква сигурност за един вечен живот.

Бе набожен, но за какво? Такава набожност не ползва. Увереността в спасението му липсваше. Той нямаше нещо ясно и солидно в себе си. Далече не можеше да види. Очите му бяха навикнали да четат само скрижалите и нищо повече. Засманал е само пред вратата, без да влезе вътре.

Той е успял да опази заповедите, строгите заповеди на Бога, но нека се запитаме и да разгледаме дали това е така. Или има нещо друго, което го държеше и не му позволяваше да ги престъпи? Да не изпускаме от внимание богатството и гарантиранието благоприятни условия, сред които бе поставен. Затова тъй страстно той се държеше о тях. Беше го страх да се пусне. По-скоро бе готов да се откаже от Христос, нежели от богатството си. Той се страхуваше, че ако се накърни тази опора, душата му ще открие голотата и беднотата си.

Христос му казва: „Не прелюбодействай!“. И той бе горд, че е изпълнил това. Но само по себе си не е никакъв героизъм, защото целият му живот е протекъл при нормални условия. Той не познава мизерията на живота, която тика човека към гибел. Той не познава ужасното, сиво ежедневие, което пробужда в бедната и измъчена душа неутолима жажда за удоволствия, наслаждение и изживяване. Нуждата не го е сграбчила и не е впила безмилостно нокти в него и затова сега той може да се смее. Но ако това би станало, тя би го отнесла в някой болен и мръсен тъгъл на живота. При други об-

стоятелства и условия неговата безпочвеност би се открила; ще се види, че виси във въздуха, че е носен от ветровете.

“Не убивай!”. Никога не е стигал дотам. Напротив, той е бил учтив и лобезен в отношенията си с другите. Но ако неговото положение би се разклатило и той би паднал там, където купи борбата за насъщния, под въпрос е дали ще си остане така лобезен към другите. Кой знай дали не ще свие юмруци. Кой знае дали не ще дигне ръка, за да грабне, да бълсне. И какво остава тогава от тази негова доброма, която не му позволяваше да убие? Не е ли била тя нещо недействително? Една измама? Не са ли го крепили обстоятелствата?

“Не кради!”. Той е спокoen и пред тази заповед. Кой ще го обвини в нещо подобно? Но запитайте се защо не го е направил. Та нали бе богат? Той нямаше нужда от чуждото; неговото му бе достатъчно. Изкушението за кражба никога не бе се додължавало до него. И затова може би не му се е поддал. Но ако би дошла немотията, осъдицата, липсата на най-необходимото, дали нямаше да се пробуди в него желанието да промежне ръка към чуждото?

“Не лъжесвидетелствай!”. Нямаше нужда от това. В каквото и положение да изпадне, той има средствата да се избави. Не е принужден да се нагажда към другите, а точно обратното. Той е независим. Но ако нямаше нищо друго, дали не би прилягнал до лъжата?

“Почитай баща си и майка си!”. Та и те имаха достатъчно! Не очаквала от него нищо. Не жерташе нищо за тях. Те са си отделно. Не го смущават ни най-малко. Но ако трябваше да ги храни, облича? Или бяха болни? Той пазеше заповедите. Но сумите на изкусителя от книгата Йов се отнасят и за него: “... проспир ръка и се допри до всичко, което има, и той ще Те похули...”. Тогава една заповед подир друга ще бъдат престъпени; ще рухнат; набожността му ще се изпари. И той ще стане лош, ще бъде виновен.

Но дали това ще стане тепърва? Не бе ли това скрито в него, само че не е имало случай да се прояви? Ако дойдат критични моменти, тази му набожност не ще му помогне. Подложи ли се на

изпитание, ще падне. Пази заповедите и все пак бездна зее около него. Тогава какво особено и извънредно върши той? И още нещо. Той е изпълнил само заповедите към человека. Само те се споменават. А това е само половината. И то второстепенната. Той се боеше от Бога, но, по-право, той се боеше от онова, което би могло да му ограби сигурността и почвата под нозете.

Въз основа на всичко това Христос виждаше пред Себе Си набожността, но посредствената набожност. А тя е опасна. От нея не остава доволен този, който я има. Защото тя го води само донякъде. До сигурността за вечния живот не се стига. Мислим, че имаме нещо, а всъщност нямаме нищо. После, Христос е недоволен от нея. Той я разбива, намира я без здрави основи. И иска га положи такива.

Чрез какво я надмогваме?

1. Omказ от всичко

“Иди, продай всичко и го раздай”. Omкажи се, отречи се. Мнозина има, които са коректни в своята набожност. Те ходят на църква, молят се, вярват онова, което им се казва, искат нещо възвишено да постигнат. Но трябва да се откажат от някои неща, към които се е била прилепила душата им. Това може да са пари, удоволствия, разкош, роля в живота, лош език. Който сериозно иска да го даде при Христос, трябва да се откаже от своя идол.

2. Omдаване Богу

“Ела и Мe следвай”.

Да се сдобиеш и да спечелиши самия Мен. С това ще имаш съкровище, което не може да бъде от крадец откраднато, никоимо от молец разядено.

Колко много набожни хора, ако се срещнат с Христос, биха чули думите: “Иди и раздай... ела...”. Сдобийте се с нова, здрава, сигурна и полезна набожност.

Амин.

София, 19 август 1934 г.

Жалки християни

*“... и онези, които вървяха отзад,
бяха обзети от страх.”*

/Марк 10:32/

Христос настигна мнозина, които бяха тръгнали по опасно надолнище и рискуваха да се погубят; мнозина спря по техните пътища на грях и падение; мнозина заблудени и отчаяни повика; мнозина издигна; отвори слепи очи и показа път на лутащите се. И в резултат мнозина Го последваха. Някои с Вдъхновение и безпримерна преданост, до забрава; от такива самите ние се възхищаваме и се насърчаваме от тяхната готовност и всеотдайност. Но е имало и други, и те не са липсвали, които са кретали, мъкнели са се с мъка зад Него.

Пък и до днес ги има: напълно предани души, пред които ние се покланяме, пред които благоговеем, които ни пленяват, и други, които заслужават да бъдат само съжалявани – християни за окайване, жалки в своите разбирания и живот.

Кои са те?

Прег нас е една от многото съдържателни картини от живота на Христос. Върви Той по стръмен път, водещ към свещения Йерусалим, навикнал да избива пророците. Той е напред, върви гордо и самоуверено, от движението Му лъха решителност и готовност; с Него – малка група от ученици, смели, какъвто е Той. А зад тях, далеч назад, се виждат други, които евва пристъпват; стъпките им са неуверени, по лицата им е изписан страх, те са разпръснати. Мислят, че Го следват. На тях ще се спрем.

1. Скритите: да ги не познаят

Те намират действително нещо хубаво и изключително в Христос; другаде го няма; те го ценят и искаха да го имат, защото

им е станало насъщна нужда. Но същевременно искам останалите хора да не гледат на тях с друго око, да не изгубят името си в света, да запазят старите си места и положение, да използват Христос и все пак да Му останат чужди; мислят само за своите интереси; искам да пият от дъва извора; нямат смелостта да застанат плътно зад Христос! Те искат да заблудят света, водят двойствен живот: да бъдат близки и на единия, и на другия; не са готови да свидетелстват. А ние знаем присъдата на Христос над такива: "Но всеки, който се отрече от Мен пред човечите, ще се отрека и Аз от него пред Моя Отец, Който е на небесата". Това е ограбване на Христос: да живееш от Него и да не си за Него. Не се ли скриваме?

2. Дезертьорите: да не споделят тежката Му съдба

Той отива към Йерусалим. А там като пороен дъжд ще руние върху Него злобата човешка; ще Го оковат и осъдят; ще Го подиграват; кръст ще Му сковат; на Голгота ще издъхне. А защо да се върви по този страшен и кървав път? Защо да се стига и свършива на Голгота? Не може ли да се избегне всичко това? Докъдето е възможно и приятно, ще бъдат с Него; готови са да Го напуснат всеки миг, за да запазят своето спокойствие и живот; стоят по-назад; не са готови да излязат на първа линия, защото е опасно за тях. Готови са да се отрекат, да кажат подло, че не Го познават. Движат се само в известни граници, а такива не трябва да има. Бъди готов да отидеш, докъдето те отведе Христос, гори и на Голгота. Не бягай. Ще идем ли докрай?

3. Ленивите: да не им възложи служба

Те взимат всичко от Него. Чудните Му слова хранят гладните души и насырчават отпадналите, Чудесата Му даряват живот, привдигат болни и отварят очи на слепи, Той слага богата трапеза и те се насищат. Но само толкова. Не са готови да дадат нищо за Него. Той нахранва хилядите, но поне дъва хляба трябва да му бъдат дадени от наша страна. А те предоставят всичко само на Него: Той да върви напред, да прокарва пътища, да се сблъсква с неприятели, да отбива нападки.

Христос иска да работим, да сложим ръка на ралото; не иска ленмяни, това би било обидно за Него; иска творци. Какво сторихме?

4. Гузните: да ги не изобличи

Когато са далеч зад Него, се чувстват по-свободни. Берат и непозволените плодове; вършат каквото си искам. Зад Неговия гръб те извършват своите саманински дела; мислят, че са скрити от погледа Му. Те се страхуват да се доближат, защото Той ще види жалките групи на душите ми, проядените от грях сърца, кървавите ръце. Не могат да търсят Неговата проницателност и чистота. Това ги смущава. Когато някой стои далече от Христос, знайте, че той се чувства в нещо виновен. Които грижливо пазят дистанция, са гузни; както който не поглежда в светлината, признава, че е чадо на тъмнината. Далеч ли е някой от Христос, той е близо до света. Не треперим ли пред словата и бича Му?

Защо са такива?

1. Измъчват себе си: “бяха обзети от страх”. Така, както е изплашено малкото дете, далеч от скута на майка си. А страхът смущава и не дава покой, той разяжда душите, прави ги треперливи, сковава и парализира волята, тика към долни и подли дела. Такива хора правят постоянно компромиси, разпъват душите си, не са никога радостни и доволни, постоянно хленчат и се оплакват. А едно такова съществуване е жалко; и в рая да си, плачеш ли, той е за тебе аг. Християнин ли си, тежко ли ти е, то ти е станало мъчилище, макар че иначе може да бъде нещо великолепно.

2. Спират вървежа на Христос

Такива хора са вътрешна опасност и пречка. Тяхното влияние е съдбоносно за делото. Не външни въздействия и съпротива биха могли да спрат Христос по пътя на завоеванията Му, а такива, които евва се мъкнат след Него. Няма съдба по-жалка от тази: да станеш пречка за напредването на победния марш на Христос и за растежка на царството Божие.

Какво да сторям?

1. Или да се откъснам...

Щом Христовият път не е за тях, да тръгнат по груз.

Когато са решили себе си да погубят, поне да оставят другите да се спасят. Християнството би се втурнало изведнъж напред, ако по-скоро би могло да се освободи от тия госадни спирачки, излишен баласт, смъртоносни паразити.

2. ... или да се доближат.

В Христовата правда грехът им ще изчезне, в Неговата чистота порокът ще се удави, в Неговата лъбов омразата ще намери своя край. Близо до Него: Той да ги води, да бъде техният импулс, да живее в тях.

Къде сме ходили досега? Далеч зад Христовия гръб или с Него? Скърбели ли сме с Неговата скръб и развали ли сме се с Неговата радост? Той върви напред. Нека га Го догоним, та да сме заедно.

Амин.

София, 27 октомври 1935 г.

Борба за първенство

*“... и който иска да бъде
първ между вас, ще бъде
слуга на всички.”*

/Mark 10:44/

Ще се занимаем с предмета “Борба за първенство”.

Още в началните страници на Свещеното Писание ни се казва, че след сътворяването на света Бог оповестил намерението Си “да създаде човека по Свой образ и подобие”, като венец на творението. И тая горда и скъпа Божия рожба, човекът, заживява живот на щастие, доволство и радости без край. Докато веднъж между дългата вървотица на светлите и приятни райски дни се промъква един черен, страшен и съдбоносен ден - денят на изкушението и падението. Венецът бива покъсан, тронът бива разбит и първенецът на творението – човекът- се превръща в един жалък роб. И все пак, в душата на този дегенериран владетел е останал споменът по предишното величие. В ушите му още звучат думите на изкусителя: “Ще бъдете като Бог”. Това го блазни, това го мами и тика напред, със заслепени очи.

Стремежът за първенство

Един ден двама от Христовите ученици отиват при своя Учител. Нещо, което отдавна се е набирало в душата им, ги кара да го направят. Една демонична сила ги влече. Те знайат, че другите ще им завидят, но все пак бързат да ги изпреварят. Те знайат, че Христос е строг, и все пак не могат да мълчат. Защото адският огън на желанието по светно първенство се е разгорял в душите им. Те не са доволни с това, което имат в ръцете си; изградили са си хубави, съблазнителни планове за бъдещето и бързат да ангажират първите места. Само това може да ги задоволи: първите места при световния владетел. И от устата им се изтръгва

некромната молба: “Дай ни да седнем – един отясно на Теб, а друг отляво на Теб – в Твоята слава”. Те искат величие, име, награди. Това гъделичка тяхното славолобие. И те, “синовете на гърма”, трябва да го постигнат.

Има нещо мощно и гигантско в тази молба на гвамата ученици. Първичният глад по слава и стремеж по величие на човешката душа се проявява в тях. И не само в тях гвамата. Те са представители на други милиони и милиони, които са търкали по лицето на тази земя и так са се връщали в нея с неугасимия стремеж по първенство.

Цялата човешка история ни говори само за това: че човекът умира, но желанието за първите места не умира. Защо са се водили толкова много братоубийствени войни? Защо се е проливала кръв? Защо се мразят народите? Заради първите места, заради власт и величие. Тия подбуди ще намерите вие в душата на младежка, когато седи на ученическата скамейка или когато мери своите сили на спортното игрище. Във всички области на живота човек се стреми към първенство. В него отеква още ехото на изкусителните думи: “Ще бъдете като Бог”.

Сам по себе си този стремеж не е лош, не е за отхвърляне. Той обаче е добродетел и недъг. От една страна, ни напомня за нашето първично призвание: да бъдем владетели на тази земя, даден ни е от Бога. От друга страна, ние сме го обезобразили и изопачили.

Голямата опасност

1. Брутални към хората

По пътя към първенство интересите на хората се кръстосват и те стават корави и безсърдечни един към друг. Там не съществува вече близък човек, всички са чужди, нещо повече: всички са неприятели. Който иска да докона до първите места, трябва да мине през трупове. За него няма мило и драго. Стремежът към първенство и властване убива любовта към брата. Стреми се към първенство, но не ставай брутален. Не забравяй: ти искаш да станеш първенец, а не грубиян; благородник, а не помисник.

2. Нахални към Бога

Опиянен от мисълта за величие човекът забравя и отхвърля Бога. Той не се нуждае от Него; чувства се достатъчно силен и горд. Той може вече да прехвъръква от полос до полос, отпраща далекогледа си към необятния Всемир да търси нови звезди, той пълзи по дъното на океана, знае що има в сърцето на земята. Той се надява, че ще разгадае и последните загадки, ще разкъса веригите. Смята себе си вече за бог. А това е само измама. Ако намери едно разрешение, десет нови застават пред него. Кой си ти, който искаш да смъкнеш Бога? Ти си земя. Към нея ще се върнеш. С пот на челото си ще се бориш. Тръни и бодили ще растат из твоята градина. Смъртта те дебне и плаши, разбива гордите ти планове. “Глупако! Тази нощ ще ти изискам душата...”.

Как се постига то?

За разгорещените и забравили се по първите места ученици думите на Христос са били като студен душ: “Вие знаете, че онези, които са признати за князе на народите, господаруват над тях и големците им властват над тях. Но между вас не е така; а който иска да стане големец между вас, нека ви бъде служител”. С това Иисус срива до основи нашето криво съвящане за първенството и величието. То не се постига така, както ние мислим, и по начина, по който го правим. Но тъкмо обратното. С малкото и нищожното трябва да се започне.

Сам Христос дава пример в това отношение. Той се смиши. Понесе кръст, нагърби се с нашите грехове. Понесе човешките подигравки. Не потърси царствата и златото на този свят, въпреки че самана Му ги предлагаше на евтина цена. Не го подмамваше одобрението, хвалебствията и “Осанна” на тълпата. Той вървя само по пътя на смирението и себеотричанието и този път Го изведе до вечна прослава. Има ли някой по-велик от Христос? Ето как се стига до първенство: чрез служба на страдащите, болните, уморените, отчаяните. Пътят на службата е път на величие. “Който изгуби живота си заради Мен, ще го намери” – така учи Христос. Величието трябва да бъде бавно изградено. Започва се отдолу.

Насън ангел повежда душата на едного към един великолепен храм. Той е омаен, съвършен. Но след малко душата забелязва, че на тази сграда липсва един камък, и пита ангела: "Зашо е забравен този камък?". Той отговаря: "Тази празнота е за тебе; но ти искаше да вършиш големи и велики неща, затова тази дунка е останала". Когато човекът се пробудил, решил да стане смирен Божи работник за великия му храм.

Всеки има своето място. Ще бъдем най-полезни не когато отидем там, където ние искахме, но където Бог ни е отредил място. По стълбата на служението ще се издигнем дотам, докъдето Бог иска.

Не е достатъчно да знаем това, но и да тръгнем по начертания от Христос път.

Старостта била на голяма почит у спартанците. По време на Олимпийските игри са се събирали всички племена. Веднъж, когато били заети всички места, дошъл белокос старец. Никой не му отстъпвал място. Застанал до спартанците и всички млади станали почитително. Атиняните изръкопляскали, а стареца рекъл: "Атиняните знаят що е добро, а спартанците го вършат".

Да бъдем първенци по служба!

Амин.

София, 1 юли 1934 г.

Защо дойде Христос?

*“... Човешкият Син не дойде
да Му служат, но да служи
и да гаде живота Си...”*

/Mark 10:45/

Защо дойде Христос? Ще се потрудим да намерим правилен отговор на този въпрос. И действително, заслужава си да се занимаваме с него. Защо Христос не е едно обикновено явление? Неговото изявление не става многократно. Той е Онзи, Когото земята видяла, като най-гостоен свой Син. Та беше ли Той само един светъл метеор, който в даден момент проблесна и прикова погледите на съвременниците си, за да изчезне после так тъй бързо и безследно? Напразно ли беше Неговото появяване, както това на мнозина други?

Коя бе върховната Му цел?

На тоя въпрос хората дават най-различни отговори, защото те различно Го схващат. Едни Го отричат, като Го смятат само за един обикновен смъртен, борил се и умрял за правдата, тежко наказан от злобата на хорските сърца. Други Го превъзнасят, като Му приписват най-светли и хубави качества, но стигайки дотам, че Го правят съвсем чужд на всичко земно и човешко.

Това не може да бъде истинският образ на Христос. Защото той не е правен от човешка ръка. В дадения случай сам Той, а това е именно ценното, ни разкрива по един много прост и достъпен начин целта на Своя живот. От Неговите устни се изтъргват думи, които ни дават възможност да Го видим такъв, какъвто е. Може би този образ е противен на схващанията на мнозина, но не трябва да забравяме, че той ни е представен саморъчно.

1. Не га тиранизира

Сърцето на цял един народ векове наред Го очакваше с гореща любов, пееше Му песни. Те бяха готови корона от злато да Му изковат и жезъл в ръката Му да гагам. Но когато Той се появи на хоризонта на обществения живот, много сърца се видяха горчиво измамени, защото очакваха да израсте сред тях един мощен владетел. А този не грабна грубо юздите на управлението, не се впусна стремглаво да гони примамния образ на властта. Той не искаше да наметне пурпурна мантия на плещите Си. По никой начин не искаше да се качи на царски трон. Той желаеше да основе Свое царство, царство не от тоя свят. Христос гойде не за да се покачи на евтина цена по гърбовете на другите и като лентяй да седне там. Не бе за Него да вдигне без милост желязна ръка и да я стовари по главите на другите. Не можеше да смаже и без това издъхващите от тегло и неправди роби. Насилието Му бе чуждо. С кръв не искаше да измива ръцете Си.

2. Не га експлоатира

Не избра лесния път, но онзи, който отвежда към кървава Голгота. Той не гойде да изгради щастлието Си върху нещастието на другите. Не можеше и не искаше насила да отвори ръката на сирачето или бедната вдовица, сгъснали последния си къшер хляб. Христос не е от ония, които могат да пият потта на изнемогващите от непосилен труд. Той не се яви на тая земя, за да бъде един паразит, който да изсмуква последните жизнени сокове на и без това умиращата снага на човечеството. Той гойде не за да бъде тежест. Не га впрегне тълпите и да гишиба по изранените гърбове, та те робски да Му служат.

3. Но га служи

Служба – това е съдържанието на Неговия живот. Още от ранна възраст Той запретна ръкави като прост работник. А по-късно презря всичко, откъса се от облаги, доброволно стана сестрият бедняк, за да се посвети на служба за другите. Стана тихен приятел, даже нещо повече: тихен брат. Той се притеже на помощ на загиващото човечество. Това бе единствената Му мисия.

В какво се състои тя?

1. Христос учеше

На всяко място, където е имало уши да Го чуят, Той е отварял уста да поучи народа. Ние Го намираме ту в синагогите, ту в храма да спори, ту пък вън в природата. Седнал в някоя ладия, която стои като закована на гладката езерна шир, близо до брега, Той говори на тълпите, привършили дневната си работа. Или пък в пустинята, нажежена от горещото слънце, се обръща към жадните души. Седнал на някой планински склон, Той дава класическите обещания на блаженствата. Той е кръстосвал прашните пътища на Палестина, хлопал е по хорските порти, все с Благата вест на уста. На всеки срещнат разкривал небесни мъдрости, на промеждните ръце давал вечните истини. Показвал им на разбран и прост език пътя към щастието и спасението. Учил е не като книжници те и фарисеите.

2. Христос се молеше

Още в ранно утро, когато всичко спи, Той отивал на някой планински връх и там имал разговор със Своя Небесен Баща. Колко пъти Той вдига очи нагоре към синьото небе, молейки се за някой нещастник или за някой заблуден син! В Гетсимания молитвата му била оросена с кънку кръв. Даже и на кръста, когато всички Го оставят, когато гвоздеи се впиват в тялото му и шипове в челото му, Той се моли за другите, за Своите злосторници. Молитвата е била винаги една от свещените му задачи.

С нея може много да се служи на другите. Те може би ни обръщат гръб и не искат да ни слушат, но все пак ние можем да се молим за тях.

3. Христос правеше добро

Още ранно утро до късна вечер Той бе между народа, за да им помага. При Него се стичаха гладните, хората с празни стомаси, за да се наситят. Той лекуваше болните, които гниеха от години на леглата си. Той им възвръщаше най-висшето благо на тая земя, здравето. Хромите можеха да тичат по цветните поляни, слепите да се радват на безбройните красоти на този Божи свят. Той

Възкресяващ мъртвите, за които бяха пролени може би реку от сълзи. От студения гроб се показваше цветето на нов живот. Той издигаше наднадите; повеждаше изгубените по сигурни пътища. И не се уморяваше да прави добро. То Му бе наследната храна: да благославя и служи.

4. Христос даде живота Си

Това е върховното, което Той стори за благото на човечеството. Ние не ще смогнем никога напълно да го оценим. Той отиде дотам, че се забрави, раздаде не само това, което имаше, но и сам Себе Си: разломи Своята плът, проля Своята кръв.

С това се уверяваме, че Христос е най-големият благодетел на човечеството.

Амин.

София, 14 май 1933 г.

Силата на Вярата

“... твоята Вяра те изцели.”

/Mark 10:46-52/

Приятели, тоя път ще се занимаем със силата на Вярата. Въз основа на прочетената част от Свещеното Писание ние ще се потрудим да си дадем един ясен отговор на въпроса в какво се състои силата на Вярата. Защото действително съществува една такава сила. Вярата не е нещо мъртво, неподвижно, безжизнено, нещо, което се пуска в движение с помощта на външни механични средства. Тя не е и нещо, което е толкова нежно и ефирно, че да не може да се забележи, защото не оказва никакво влияние върху околната среда.

Не е вярно, че Вярата е хилава рожба от други светове, непригодна за сировите условия на този земен живот. Тя не е нещо, което за момент се появява, за да изчезне отново, не оставяйки ни диря след себе си. Тя не може да бъде като дим, разпиляван от жестоките вихри на живота. Тя не се изпарява в горещия губбой с трудности и изкушения. Напротив, Вярата съдържа в себе си огромни запаси от сила; самата тя е сила, проява на сила. Христос я признава за такава, когато казва на слепеца: “Твоята Вяра те изцели”. Значи за Него тя представлява една мощ. Онова, което се случва в съдбносния момент, чудото, което замайва човешките умове, Той приписва на Вярата. Христос я посочва като скрития, но мощн гдвигател на описаното важно събитие.

I. Отрицателно

Има много неща, от които, на пръв поглед, Вярата е зависима. Но всъщност те нямам нищо общо помежду си.

1. Вярата не зависи от външни благоприятни условия

Досега ние сме свикнали да мислим така, но в този момент трябва да се простим веднъж завинаги с това си мнение. За мнозина

никак няма да е лесно, защото за тях Вярата е само едно “галено чедо”, което и при най-слабото подухване на вятъра е готова да се разболее. Тук, в областта на Вярата, няма благоприятни условия. Напротив, може да се каже: колкото по-зле, толкова по-добре. За тая цел нека да разгледаме разкриващата се пред нас случка и ще се убедим в това, защото тя ни го представя много ясно и нагледно.

А. Вярващият е един бедняк. Върху неговите плещи почива тежкото бреме на нуждата за настъпния хляб, който докато доиде в бедняшките му ръце, става студен и корав. От ранна утрин до късна вечер той е трябвало да се рови из прахта на мръсните улици, седящ ту на този, ту на онзи ъгъл, да простира трепереща ръка към залисаните минувачи и да ги моли с пресипнал глас за една нищожна, просешка милостиня. Всеку ден неговият черен, еднообразен живот е бил в зависимост от хорските подаяния: той трябва да проси за тях, ако иска да живее.

Б. Вярващият е един слепец. Приятели, можете ли да си представите какво голямо, неизказано страдание се крие в тая дума “слепец”; каква ужасна, потресаваща съдба ни разкрива тя? А той може би е сляп още от раждане. Да не видиш никога голямото светило слънцето, което със своите горещи, живителни лъчи облива земята, ще рече да си чужд на живота. Да си сляп, то е да не познаваш девственото величие на гордите планински върхове, нито пък омайната пъстрота на обширните ливади. Да си сляп ще рече още нещо, при тая мисъл сърцето попрепъвва от ужас – скъпите лица на тия, които са те родили, на драг баща и мила майка, да ти останат завинаги непознати. Черна, безкрайна нощ е разгънала своята плащаница около слепеца. За него няма светъл ден, няма слънчев лъч. Земята със своите красоти и прелести не е за него нищо друго, освен една мрачна бездна. Не можем да си представим по-тежък и еднообразен живот от тия на слепеца. Защото всичко онова, което е около нас и което със своите багри привлича и пленява окото ни, което отвлича нашето внимание, което ни разсейва – всичко това не съществува за него. Часовете и дните минават за него много бавно; техният вървеж е муден и монотонен. А това тегне ужасно на душата и я задушава.

Тук, приятели, не може и дума да става за благоприятни

условия. Защото пред нас се изпречва най-ужасната и мизерна картина, която бихме могли да си представим.

2. Силата на Вярата не зависи от познанието, което имаме

Защото в такъв случай книжниците, чиито престарели глави са препълнени от знания, би трябвало да имат най-силната вяра. Напротив, ние виждаме, че тя им липсва. Те нямат онова, което онзи бедняк и слепец има в сърцето си. Той няма и не може да има ни най-малка представа за ония богати познания, които са напластиени в главите им благодарение на дългогодишен труд, но той има едно и това му е достатъчно: той знае, дочул е отнякъде, че в родината му е дошъл един незнаен човек, който прави слепите да виждат. Това е цялото му познание за Христос, Когото даже не е и виждал.

Ето, приятели, за вас става ясно, че силата на Вярата не зависи нито от благоприятни обстоятелства, нито пък от много дълбоко познание, защото и вие липсват тук.

II. Положително

Тя е една тясна зависимост от други неща, които ние сега ще разгледаме. Те са меродавни в случая.

1. Непоклатимо упование

Без много познание за Иисус Христос, без може би да знае нищо за Неговите проповеди и поучения, доловил само малкомо, че Той е син Давидов и че изцерява болни, в душата му се поражда желанието да възложи всичко само на тоя случайно минаващ покрай него човек. Ако Той действително е изцерявал други, ако е възкресявал даже мъртви, може да му помогне и може да го извади от грозното тегло. Тая мисъл изпълва цялата душа на слепеца, тя го въодушевява, тя му дава сили да отиде напред и да потърси горещо желания си изцелител. Той упование напълно на Христос като такъв, който може да му помогне и който иска да му помогне. Той възлага всичко, последната си надежда, само на Христос. Тука намираме корените на неговата тъй силна вяра.

2. Непобедима смелост

За слепеца това е първата среща с Христос. И ние можем да

си представим какво той е преживял в онния моменти. Вътрешино той изживява едно голямо вълнение. Ето че Христос минава покрай него. Той не може да Го види, но чува много добре глъчката, която Го сънътства; той чувства близкото присъствие на Иисус. А това пробужда в него твърдото решение да стане, да се отърси от прахта на улицата и да тръгне пинешком към Него, или най-малкото да извика със силен глас, та дано бъде чут. Тази смела мисъл се възпламенява в него, тя го подтиква вътрешино. Той съзнава, че с тия няколко минути е достигнал до един съдбносен завой в своя живот; не, целият му живот зависи от това: сега или никога. Това е борбата, която се разиграва тайно в душата му.

А от другата страна ние виждаме големите множества. Те се намират в едно празнично настроение, те са радостни и весели. Усмихнати лица. Пък и околността е красива. Това е Йерихон, градът на благоуханията, раят на Палестина; палми и балсамови дървета го обкръжават.

И изведенъж, при тая приятна обстановка, в сред общината радост и веселие, се разнасят нечи смущаващи викове. Кой ще да е този, който сега се осмелява тъй дръзко да се провиква за помощ? Кой наруша общото весело настроение? Кой е този, който внася смут? Че кой ли може да бъде? Това е онзи, в чиято душа, въпреки всеобщата радост, е накипяла остра болка – това е познатият слепец.

За да се провикне пред един непознат, и то не обикновен човек, за когото той е чувал да се говорят чудни неща, и при едно такова общо весело настроение на хора, далеч по-издигнати от него, той е много смел. Смелостта е изпълвала сърцето на онзи прост, беден и отхвърлен човек.

3. Настойчивостта и постоянството на моленето

Всички са недоволни от неговата постъпка, те го мърсят с остри думи, а може би някои са готови да го избутат с груба ръка назад. Всички са против един. Никой не се застъпва за него. Обаче това ни най-малко не го смущава. Той продължава да зове името на Христос, за Когото вярва, че ще го изцели. Нещо повече: колкото по-строги ставаха заканите и заплахите, толкова по-силно зовеше той. Той бе постоянен.

III. Резултатите

1. „Исус се спря“. Скритата вяра в гърдите на слепеца можа да победи противодействието на цяла една тълпа и да спре самия Христос.

2. Вярата твори желаното спасение. Христос помага на силно вярващия. Тъмната нощ, която е забулвала очите му години наред, се превръща сега в светъл ден. Обетованата земя лежи пред нозете му. Красотата пленява погледа му. Той се чувства в един нов свят. Сега за него започва един нов живот. И всичко това благодарение на силната му и жива вяра.

Затова, приятели, ако нямаме вяра, нека се молим за такава, ако пък имаме, нека я направим сила.

Амин.

София, 18 декември 1932 г.

Очите на Христос

“И Иисус... разгледа всичко...”

/Марк 11:11/

Приятели, темата, която ще разгледаме, е “Очите на Христос”.

Камо каза “Исус”, аз виждам нозе, две ръце, устни: това е Христос.

Ние знаем добре, че Той е бил онзи велик съчувствител, Който неуморно е ходил по прашните и каменисти пътища на Палестина, за да разнася Благата Вест; до израняване на нозете е крачил от място на място, защото е нямало къде глава да подслони. Знаем, че Той е простирал ръцете Си към падналите, за да ги издигне, към хромите, за да проходят, към слепите, за да прогледнат. Неговите устни са били извор на мъдрост и утеша. Но сега нека се запитаме какъв е бил Христовият поглед. Относно това ни се съобщава много крамко: “И Иисус... разгледа всичко”.

Христос е на път за Йерусалим. За малко поне по пътя на смъртта Той бива заобиколен от ликуване и почести. Шествието, тръгнало с Него, е бурно, то се вълнува като море. Мнозина са зад Него, мнозина са отпред, готови да Го понесат на ръце. Те хвърлят грехите си, за да стъпят по тях новият и отдавна очакван цар. С викове и песни те влизат през градските врати. Христос прекосява улиците и отива в храма.

И разгледа всичко. Разгледа неговата хубост, защото сръчната майсторска ръка е работила на него и защото златото на един цар е там. Христос разгледа неговия стил, наредбата, съдовете. И докато Той всичко разгледа, ето че навън се е стъмнило. Толкова внимателен е бил Той. Толкова зорко е било Неговото око. Този стих не означава ли нещо повече за нас? Само за разглеждането на храма ли се отнася?

Какво вижда Христос

1. Нашия живот

И то в неговата цялост. Нищо не може да остане укрито. Пред Неговите пламенни очи и тъмнината е като светъл ден. Острият му поглед пронизва и дебелия воал на годините. Веднъж Той среща самарянката при кладенеца и започва да ѝ разкрива нейното тъмно минало. Започва всичко да изрежда като на филм, тъй че тя е в недоумение и уплаха. Христос познава много добре нашите отношения с другите хора. Всяка наша постъпка му е известна. Колкото и многообразен и заплетен да е животът ни, Той проследява всеки негов момент и знае подробностите, повече от нас.

А. Доброто, което вършим. Колкото и малко да е то, Той го ценя. Знае за него и тогава, когато е извършено тайно, тогава, когато едната ни ръка не знае какво е направила другата. Макар да е само чаша вода, подадена на ближен в нужда, тя блести пред Неговите очи като огромен брилянт. Ако е една утешителна дума, която сме казали на обезсърчения, тя прозвучава в ушите му като божествено красива музика. Ако е само една усмишка, тя свети пред Него като слънце.

Той вижда и доброто, в което сме. Знае да се радва от сърце с ония, които се радват. Когато в душата ни заблика щастие като планински поток, Той вижда всичко това. Когато духът ни е окрилен, когато ни се иска да литнем във висините, Той ни съчувства. Христос сяда и на сватбената трапеза.

Б. Злото, което вършим. А то е толкова много. В какви ли не форми се проявява, къде и кога ли не се върши! Но Христос вижда и него, макар даже да се тули под мантията на тайната. Спомнете си за големия гръх на Давид. Ловко бе скроен планът за обсебването на една чужда жена. Но Бог наблюдаваше и виждаше. Христос знае за нашите черни дела, независимо от това дали те са извършени в дълбините на земята, или в нощен час. Той знае за нашите обноски в семейството, за страданията, които причиняваме на близките си. Той вижда и сълзите, които ние изстискваме от очите на другите. Той вижда постъпките ни в църквата. И за всичко това има да ни каже Своето: “Махни се от Мене...”.

Иисус вижда и злото, в което сме. Той знае и е готов винаги да плаче с ония, които плачат. Той вижда вихрушките над нашите глави,

тъмните облаци, настегнали от гръм и светкавици. Когато нещастие ни сполети, Той жалее за нас. Когато се губим, потъваме, когато черна нощ ни обвива, Христос внича още по-силно поглед към нас. При всяко падане Той ни следи и бди над нас като нежна майка над своето чедо.

2. Нашето сърце

Колко пъти са извали при Него хора с тайното желание да Го изпитат или подмамят! Но всеки път те са се връщали посрамени. Защото погледът му е бил достатъчно проницателен да стигне и до последните дълбини на прикритите им и лукави сърца.

А. Доброто. А в чие ли човешко сърце то не надира глава, макар и рядко? В сърцата, макар и потиснати, се таят трепетите на състраданието. Там, в дълбините някъде, тлеет огънят на любовта. Всеки благороден трепет на човешкото сърце се отбелязва от Божията ръка. Той знае за нашата преданост към Него, за нашата вярност. Той познава вярата ни.

Б. Злото. То е една ужасна бездна. Това е стаената злоба против братята. Това е зависмостта, когато другият се издигне по стъблата на живота. Това е лицемерието и фалшът, който крие отвратителния си образ под хиляди маски. Христос ни наблюдава и тогава, когато ние започнем да се съмняваме в Него; когато се мъчим да Го забравим или Го отричаме, като Петър, когато се опитаме да Го излъжем.

Ето, приятели, ние се убеждаваме и си напомняме още веднъж, че Христос всичко вижда: нашия живот и нашето сърце. Затова нека да внимаваме. За да не бъдем изплашени от Неговото внезапно явяване или изобличение, нека винаги се запитваме и добросъвестно си отговаряме на въпроса: "Какво би казал Христос за всичко това?".

Очите на Христос:

1. Тревога наша.
2. Утеша наша.

Където и да си, следят те гъвчи очи - очите на Христос.

Амин.

София, 19 октомври 1933 г., София, 8 октомври 1939 г.

Голямата заповед

“... га възлюбии Господа, твоя Бог, с цялото си сърце, с цялата си душа, с всичкия си ум и с всичката си сила.”

/Mark 12:30/

“Голямата заповед”. Няма друго учение и друга религия, по-практична от християнството. Вместо да ни дава хиляди предписания, които да регулират нашия живот; вместо сложни системи, недостъпни за простия и тежки за обременения; вместо цял кодекс от закони, които биха поробили душите ни, то ни дава една-единичка заповед, която стои над всичко друго. Тя е първата по важност; тук се крие изходната точка за всичко останало.

Преди всичко трябва да се определят и коригират отношенията ни с Бога, това е най-важното за нас. Каквито сме спрямо Бога, такива сме и спрямо хората и обратно. Ако сме добре с Него, добре сме с всички. Друг би бил животът на тази изстрадала земя, ако изпълниме тази единичка заповед на Христос. Тук се крие развръзката за един щастлив човешки живот. Преди да помислим за друго, каквото и да е то, и преди да започнем с него, пръв дълг на човека е: да се научи да се държи с Бога.

Какво да е отношението ни?

1. Не само благоговение

Някои Го признават и имат око и чувство за Неговото величие и необятност, на всяка стъпка съзират следите на мощните му ръце, ширите на Неговата мъдрост: в безкрайно малкото и безкрайно голямото, в дивите планини и върхове и в нежното и скромно цветенце, във всемира, дено със светкавична бързина милиони светове се носят. Пред всичко това: разнообразие, безкрай, сила и чудо, те се прекланят, свят трепнат ги обзema,

ръцете се кръстосват и устата шепнат молитва, гърдите се вълнуват и душата се надига. Но това не е достатъчно.

2. Не само очакване

Не само да виждаме своята зависимост от Него и да промагаме постоянно очакваща ръка; да ни е длъжен, а ние да сме храненици. Нека не обичаме повече даровете от Дарителя, нито създанието от Създателя. Не само чудеса да очакваме, да храни гладните ни стомаси и умове.

3. Не само страх

Някои от вярващите много държат на това. То е за тях най-важното. Но трябва да кажем, че криво разбирам Писанието. Те са за окаяване, че така схващат и се държат към Бога. Действително, иска се и страх Божи, но не всеку страх пред Бога е страх Божи.

Страхът може да е първобитно чувство. Огромната природа, пълна с изненади и опасности, огнените светкавици и оглушителният трясък, проливните дъждове, буйните реки, тъмните гори, дивите бури са смайвали първия беззащитен човек и той е треперел пред непознатото, но силно и страшно божество. Наследили сме го. А Бог не иска да е плашило, да не Го правим такъв.

Страхът може да е робски – пред неограничен и жесток господар: никой не може да му държи сметка; жъне, където не е сял. Но знаете каква бе присъдата над тези, които смятаха така. Бог не иска да е тиранин, това е обидно за Него.

Друг вид страх е този на престъпника пред железния закон и тежката присъда на неумолимия съдия. Така Каин се побоя след страшното престъпление. И това е страх, но Бог не го иска.

Признавам, че трябва да имаме боязън пред Бога, но влагам в това ново разбиране и съдържание. Страх не за себе си, а за онзи, който ти е мил. Когато обичаш някого, боиш се и най-малко да не го огорчиш, боиш се не че ще се разгневи, а да не насърбиш тъкмо този, който никога сам не ще те огорчи. Това е Божият страх; той има друго естество. И той е по-ценен. Демето от страх пред наказанието ли не извършва нещо, или от любов и почит към родителите? Кое е по-добро? А Бог ни е баща.

4. Но лъбов

“Да възлъбиш...” – това е първата и най-голяма заповед, дадена ни от Христос. Едно се иска – лъбов. Свещен трепет и чувство към Вечния. Ако рядко се среща към хората, още по-рядко към Бога. А тя е велика, кардинална добродетел. Лъбовта е най-хубавото, което имаме. Тя е лично отнасяне, най-голяма близост, готовност за всичко, служба и жертвба. Тя обгръща в себе си всичко: и благоговение, и страх, и даване, и вземане.

Kak ga Go obichame?

1. С пълно чувство - “с цялото си сърце”. Да не се разделяваме, само Нему да сме предани, да бие сърцето ни, да горим от копнеж, да ни е радостно, това да ни е блаженство, да ни въздорява.

2. С желязна воля - “с цялата си душа”. Устрем и решение да се проявят, във всичко да се проявява влечението към Него, без колебание.

3. “С всичкия си ум” - не сляпо, не неразумно; да мислим за Него и делата му; да изследваме плановете му; самата мисъл да е възхищение. Да не се боим и да не отхвърляме разума, и той може да послужи на Бога. Той не иска празноглави поклонници.

4. “С всичката си сила” - не малко, но до последна степен, до краен предел, до забрава. Нищо да не може да ни откъсне, всичко възможно да направим. Лъбовта ни към Бога да има сила, да не е пародия на тая, която е по-силна и от смъртта, да не е хилава, да не се нуждае от подпори, да не е болна, да не се задъхва, да не се нуждае от постоянни инжекции за свестяване. Да бъде увлечение, ураган, който всичко помита и покорява. Лъбов - сила.

Бог не иска нещо невъзможно или незаслужено. Той пръв ни възлюби, затова и ние да Го възлюбим. Това е повелята на Бога и това ще ни спаси.

Амин.

София, 1 декември 1935 г.

Голямата мисионерска повеля

“Идете по целия свят и проповядвайте благовестието на всяко създание.”

/Mark 16:15/

Приятели, тоя път ще разгледаме голямата мисионерска повеля – тази на Иисус Христос. Ние определяме днешния ден като мисионерски. Днес трябва да кажем нещо повече за мисионерското дело и да размислим за неговото огромно значение. Защото, нека си признаям, ние слабо се интересуваме от него. Смятаме го за нещо второстепенно. А то всъщност е една от най-важните прояви на християнския дух.

Самите ние сме нейни плодове

Та представете си, че няма мисионерско дело! Къде щяхме да бъдем ние? Какво щеше да стане с нас? Ако някога, преди десетки години, не бе прозвучала в душите на чужди нам по кръв хора тая голяма мисионерска повеля на Христос: “Идете по целия свят... идете в България”, щяхме ли ние да бъдем събрани тук? Та кому дължим ние тая голяма привилегия да имаме още от ужасните дни на нашето тъмно робство Свещеното Писание на разбираем, матерен език? Кому дължим ние своите познания за божествените истини? Кой ни ги донесе? Кой ни ги изложи? Кой ни показва пътя на спасението? Не бяха ли това ония труженици, посветени изцяло на делото Христово – мисионерите? Ония, които, макар живеейки далеч от нас, зад ширния океан, можаха да чуят безмълвния, откъсващ се с остра болка от поробената българска душа зов: “Ела и помогни ни”? Мисионери, които не пожалиха нищо и дошли тук, на обления в кръв Балкан, да гагам и живота си. Всеки един от нас е плод на тяхната дейност. Ние сме живи паметници на техните благородни усилия. Слава и чест на ония, които първи стъпиха на българска земя с Евангeliето в ръка.

Ние ще бъдем вечно благодарни на г-р Лонг, на Претиман, които още през 1857 година са дошли в нашата татковина. И тая масивна сграда, под чийто покрив редовно храним своите души, е един скромен израз на нашата благодарност и почитание към г-р Лонг.

Евангелското семе с усърдие е било пръскано по българска земя: едно е падало на път, друго на скали, трето заглушавано, но има и богати плодове. Такива сме вие, драги приятели. Ето защо трябва да се размислим за мисионерското дело - то е нашата духовна майка. Мисионерството е покрило всички страни. То е обгърнало почти цялата земя. Ето, вече 200 години се върши системна мисионерска дейност! Днес има 400 мисионерски дружества, 30 000 мисионери орат нивата на Божието царство, 150 000 местни проповедници сеят семената на Евангелието.

Защо има мисии?

1. Христос повелява

“Идете...”. Годините на Неговата обществена дейност, свързани с толкова много трудности и мъчнотии, бяха изминали. Той бе успял да хвърли в много души, знайни и незнайни, искрата на Божествения огън. Той положи основите на голямото изкупително дело. Подпечати го със Своята кръв на Голгота. И сега, отново възкръснал, Се явява пред Своите ученици, за да им даде последен завет, великата Си повеля: “Идете...”. Малкия огън, който вложих във вашите души, трябва да разнесете от страна на страна, град на град и село на село, докато цялата земя бъде обхваната от буйните пламъци на този евангелски пожар.

Мисионерският път е начертан и по него тръгват хиляди, една дълга редица от герои мисионери. Те кръстосват надлъж и нашир сушата, за да търсят загубени в грях души. Те се понасят над кипналите води и зеещите бездни на морето. Буря ги настига, играе си с тях, разбива техните кораби. Повелята Христова ги повежда и към страни, обковани във вечни ледове, където всичко е бяло, студено, мъртво, където слънцето рядко грее. Те минават и през жарките пустини, биват застигани от урагани, засипвани от пясъци. Мисионерите отиват до края на земята. За тях няма граници. Те казват като Уесли: “Светът е моята енория и души да

спасявам, моето призвание. Смело забивам знамето Христово”.

2. Окаяното положение на нехристияните. Те тънат в голямо невежество. Роби се раздат и роби умират. Не познават стойността на живота. Не намират щастие за своите безсмъртни души. Те нямат съзнанието, че са венец на творението. Постоянен страх пред природните стихии ги гнети. Те падат пред камък, пред дърво и се кланят. Те дават много на своите жестоки богове, понякога и собствени си рожби, но така всичко е напразно. Техните жени са робини. Докато в нечии души, макар и несъзнателно, живее викът: “Ела!”. Затова ще има мисии.

Мисионерската дейност

1. Духовна

Единственото оръжие, което мисионерите имат в ръцата си, когато отидат между дивите племена, е Словото Божие. То е гвострият меч. С него те трябва да разрушат невежеството и езичеството. С него трябва да разкъсат веригите, впили се в душите на тия нещастници, и след това да изградят един нов свят и живот. Те са носители на чистото Евангелие. Пръскат неговата светлина в езическия мрак. Христос грейва като топло слънце. Проповядват Неговия живот и Неговата смърт. Казват за изкупителното му дело. Това възражда душите. Прави ги нови. Велики реформатори.

2. Просветна

Ония, които са родени и израснали в пустите места, биха също така умрели и с пусти умове, ако мисионерът не го дойде и ги научи на четмо и писмо. Техният кръгозор се разширява. Техните непохабени способности се проявяват. Започват да се хранят с хилядолетишната култура на други народи, изпреварили ги далеч по пътя на своето развитие. Започват да прелистват страниците на Свещеното Писание и духовните им очи се отварят. В тях и около тях всичко светва.

3. Социална

Те тънат в ужасна мизерия. Болестите са постоянните им спътници. Те гинат жалки, без да могат да си помогнат. Проказа разяжда месата им. Прогниват в своите леговища на черната земя. Костите от собствените им тела се оголват. Не могат да познаят сами себе си. А мисионерите са и лекари. На колко много са помогнали, колко много деца предпазили от ранна смърт! Болници се строят, където мнозина намират своето изгубено здраве.

Големите трудности

1. Напускането на родния край

Да оставиш земята, която те е хранила, и да отидеш в далечни и незнайни страни не е лесно. Да напуснеш бащин дом, където за първи път си видял тоя свят, да оставиш зад себе си майчино сърце, мили хора, другари, всичко родно и близко и да отидеш при хора чужди и по кръв, и по дух, хора, които не те искат, е цял подвиг. Да минеш живота си в пусты места, неразбран и неоценен, е много нещо.

2. Всестранна подготовка

Мисионерът трябва да е здрав, сръчен. И шивач, и зидар, и говорител. Да знае език. На всички въпроси да дава отговор, на всички нужди да помага.

3. Опасностите

Толкова много, ненадейни! И болести, и убийства, и смърт! Къде е гаранцията?

4. Компрометирането на белите

“И те водят войни, значи не са по-добри”. Тровят ги с алкохол, опиум. С какво морално право ще застанеш там?

5. Неподатливостта

Нехристияните са роби на своите жестоки нрави. Сраснали са се с хиляди грехове. Трудно е обикновено да се печелят души, най-трудно. Затова да ценим мисионерите, да благоговеем пред тях.

Мисионерската ни отговорност

1. Пред Бога. Като Негови последователи трябва да изпълним голямата Му повеля.

2. Пред езичниците. Те ще ни обвинят един ден. И страшно ще бъде тяхното обвинение. На Ливингстън е казано: “Как търпяхте толкова столетия? Защо не ни казахте по-рано?”.

Нашата родна мисия

Преди да отидем в далечните страни, да отидем при своите близки. Да благовестваме. “Идеме...”. Родители, идете в домовете. Деца, кажете на своите родители. Работници – в своите работилници. Ученици – в храма на просветата. Да се събудим и да заработим. Ние трябва да завладеем света. А това ще го сторят само хората мисионери.

Нашата парола е: “**Христос за света - светът за Христос**”.

Амин.

София, 4 март 1934 г.

Програмата на Христос

*“Духът на Господа е на Мен,
защото Мe е помазал да благовестява
на сиромасите; пратил Мe е да проглася
освобождение на пленниците
и прогледдане на слепите, да пусна на
свобода угнетените, да проглася бла-
гоприятната Господня година.”*

/Лука 4:18-19/

След посвещението и голямото изкушение Христос се връща в родния Си град, там, където протекоха сълнчевите дни на Неговото детство. Всяка уличка е позната. Всичко е както преди. Само хората са станали други, времето е ударило своя с нищо незаличим печат върху лицата им. Побелели са косите и набръчкани са лицата на старите познайници, угаснали са техните погледи, личи, че са смазани от живота. Отива Той в синагогата и разтваря една от книгите на древните пророци. Какво ли ще каже Той, чадото на техния град? Те си Го спомнят като малък. Всички внуват поглед в Него.

Той е в зората на Своето безсмъртно дело, на прага на публичната Си дейност. И отваря уста, за да прогласи Своята програма. Велика задача го очаква. Необходим е план. Така е с всяко движение. Това е Неговата горда прокламация.

В нея не са включени дребни интереси, тя не отговаря и не е нагодена според локални нужди. В нея има нещо величаво и вечно, за всякъде и всякога. Той е помазан от Бога.

“Благовестие на сиромасите”

1. Възприемчивите

Хора, които нямат, чувстват празни ръцете си и търсят да заграбят, чувстват празни умовете си и душите си, затова искат

повече да учам и повече да изживея. Те са недоволни от себе си, от настоящето си. Те са хората, които се стремят и искат. За тях гойде, за “нищите по дух”, да им прогласи блаженство. Той носи нещо ново. А доволните и ленивите не са за него.

Не сте бедни, стига да имате богати и широки души! Христос е за прогресивни души.

2. Отхвърлените

На които никой не се спира, никой не ги поглежда, отхвърлят ги като непотребна грива, те са утайката, непотребни са, нищо не представляват. Няма за тях блага дума, няма покана, няма приятелство и любов. Живеят самотни един студен живот.

Той е тихен приятел; с тях и за тях иска да живее. Ще ги зарадва и обнадежди. Като никой друг Той им отваря широко обятията Си, приканва ги нежно: “Еламе”.

Не сте отхвърлени!

“Освобождаване на пленниците”

1. На злато

“Който върши грех, роб е”. Тъмни сили владеят човека, демоничното ни измъчва и погубва. Ние вършим злато, покоряваме му се. В неговите вериги сме. Искаме доброто, а ето, злото е пред нас. И неговата робия мъкнем от лълка до гроб.

Но то е победено, смазано е. Стига да поискаме от Бог, и Той ще ни даде свобода. “Ако Синът ви освободи, ще бъдете наистина свободни”. Ще ни даде от Своя Дух освобождаваш, Който убива злото.

Свобода!

2. На смъртта

“Заплатата на греха е смърт”. Това е последствието от нашата служба на греха.

Но Той поема нашите грехове върху Себе Си, възвръща ни отново към живот, дългът ни е изплатен. С Възкресението Си победи: “О, смърт, къде ти е жилото?”. “Аз съм животът”.

Живот!

“Прогледдане на слепите”

1. Слепи за доброто

За които животът е черна нощ без светли пролъжения, в мрачна безнадеждност, виждат само престъпления и грехове, пороци и развала.

Вижте, че има и добро в този свят: слънце, цветя, песни, любов, пожертувателност. Вижте доброто и в себе си!

Не еднооку!

2. Слепи за Бога

Ом Него идва всичко и само с Неговите блага можем да живеем, но так се съмняваме или Го отричаме.

“Който е видял Мен, видял е Отца”. Омкроверение Божие.

“Свобода на угнетените”

1. От презрението на горделивите

Тежко се понася хорската надменност, да си отхвърлен и неоценен. А всъщност всички сме едно, ние сме братя. И под парцалите, и под коприната се крие все Божие чадо. Душата на бедняка струва повече от златото на богатия, повече от целия свят.

Чувствайте се свободни и достойни. И вие сте нещо, колкото е и всеки друг. Премахнете обезценяващите мисли за себе си.

2. От неправдите на силните

Някои са зле третирани; вдовиците и сирачетата се ограбват. Горко! Добрите и беззащитните се експлоатират, а те са мнозинството.

Христос застана на тяхната страна. Всекиму заслуженото. Всеки има право над благата на живота.

“Благоприятната Господня година”

На пръв поглед това е празен израз, почти нищо не ни казва. Но съдържанието му е богато. В него е включен здрав замисъл и светло чувство.

1. Оптимизъм

Хубав поглед към бъдещето – то е пълно с възможности. Ще го дадат благоприятни времена. Не се отчайвай, че има сиромаси, пленници и слепи. Всичко това може да се промени. Вяра в подобренето, вяра в човека.

2. Съдействието Божие

Бог желае това извънне на благоприятното време. Той е невидимият Сътрудник при всяко добро начинание и дело. Вяра в Божието благословение и помощ.

Колко величава и многогранна е тази програма! И Той я изпълни: с живота и смъртта Си.

Програмата на Христос трябва да стане и наша.

Амин.

София, 19 януари 1936 г.

София, 20 юни 1943 г.

Подвигът на дребните хора

“И, ето, мъже, които носеха на постелка един болен човек, който беше парализиран; и се опитаха да го внесат вътре и да го сложат пред Него.”

//Лука 5:18/

Много поучителни и реалистични са всички епизоди из живота на Христос. Особено ценни са срещите му с хората. Такъв е и даденият случай. Едва ли сме обръщали внимание на това, което дребните хора вършат в този разказ. За нас главни действащи лица са Христос, паралитикът, множеството. Но знаете ли, че има други, на чиито плещи, въщност, всичко лежи? Това са носачите. Дребни, незначителни хорица, но с големи заслуги.

Колко вярна картина на живота! Така става често. Много подвизи и безсмъртни дела не биха станали без дребните хорица. Там, където най-малко очакваме, там пада тежестта и се решава съдбата.

Неоснователното пренебрежение

1. “И, ето, мъже...”

Това е, което знаем за тях. Имената им са останали неизвестни. Когато се появиха пред множествата, ако биха били видни, силни, биха им направили място. Те нямаха слуги, не пратиха никого, но никой не се помръдна; никой не ги зачита. Защо? Защото са обикновени хорица, като другите. Не блестят, нито изпъкват в общество с нещо особено.

2. Без тях не може

Нима има такива? Че какво могат да сторят? Ние сме навикнали да се прекланяме само пред изключителното. Да бъдеш извънредно надарен, хитър, с обществено положение, учен, богат,

само тогава би могъл да сториш нещо важно и забележително в живота. А мака ли е?

Какво би могъл да стори пилотът, ако някоя част от машината спре? Чрез нея той може да се възвеличи, но тя може и да го провали. Можете ли да си представите Наполеон без верните му воини, които еднакво се биеха за него по жежките египетски пясъци и по заледената руска земя? Неувяхващият венец на военната му слава е изплетен всъщност от воините му.

3. Дребните са вършили велики дела

Моисей каза: “Господи, аз не съм красноречив”. И той бе на това погрешно мнение, че обикновените хора не могат да вършат изключителни дела. А после? Стана освободител от дълго робство, силен неприятел, тръгна през пустини и морета.

Йеремия каза: “Не зная да говоря, защото съм геме”. Но Бог него избра да засрами старите, мъдрите, силните.

Какви бяха учениците Христови – рибари, митари. Но света завладаяха.

Жените първи бяха очевидци на Възкръсната. От тях имаме тая вяра.

Първите християни са били обикновени, даже имената им не знаем, но станаха безсмъртни. Победиха непобедимия Рим.

4. А ние?

Обикновени сме и затова се подценяваме. Имаме вяра и желание, но сме готови да ги реализираме при две условия: “когато стана” и “когато имам”.

Каквито сме, можем да извършим подвизи в живота си.

Желание неудържимо

Това тяхно желание бе “да го сложат пред Него.” И нищо повече.

1. Кого: паралитика

Какво е нещастието на този човек! Страшно е да си болен. Бил е тежен другар, но не може да споделя с тях радостите и благата на живота. Това измъчва и самите тях.

2. Прег кого? Прег Исус. Защото в Неговото лице те виждат лекар.

3. Какво добро желание и решение! Заслужава си труда. А ние пилеем силите си за непотребни неща.

4. Има работа за всеки

Ако нямаме изключителни дарби, не можем ли поне това да сторим: да занесем някого “пред Него”. Да му кажем, да го доведем или да се молим?

Непреодолимите трудности

Takiva има много. “Onumaha”

1. Не бе лесно да понесеш болен човек през града. Може би сам той не е искал. Колко се бяха натрупали, какъв шум и недоволство! Чак на покрива да се изкачиш с носилка: вреди и руки.

2. Но те не гледаха на труда. Пред нищо се не спираха. Те се мъчиха в името на нещо похвално и велико: за един живот, здрав и чист; за една душа нещастна.

Има ли нещо по-ценено от душата? Не спирате ли още при първите трудности?

Резултатите – блестящи

1. Те не зависеха от хората, или само до известна степен. “Пред Него” да го понесат, само това могат да сторят, нищо повече. Останалото зависи от Христос. Не закъсняха. Не бяха напразни усилията им. Стана чудо. Болният се привдигна и тръгна.

2. А без тях? Какво би станало?

Без нас?

И ние сме малко, и ние сме дребни. Но можем да имаме големи заслуги за околните си. Край нас има болен свят. Или сами сме парализирани. Да го отнесем пред Христос. Чак тогава животът ни ще добие смисъл. Макар и дребни, да сме в служба на най-великото: Христос!

Амин.

София, 10 март 1938 г., четв., София, 19 май 1940 г. н. с.

Духовни инвалиди

*“Човече, прощават ти
се греховете.”*

//Лука 5:20//

Въз основа на прочетената част на Свещеното Писание ще се занимаем с темата “Духовни инвалиди”.

Не зная дали вие ги познавате, дали можете да ги посочите с пръст, защото те майсторски умеят да прикриват своите недостатъци. Външно ви се представят като обикновени, нормални хора, на които като че ли нищо не липсва. Вие добивате впечатление, че те сякаш са напълно здрави, че в жилите им тече изключително чиста кръв. Но ако бихме могли да надзърнем в потайните кътчета на техните души, ние бихме се ужасили.

Под хубавите, биещи на очи труфила и под елегантните косъмоми ние бихме могли да посочим с отвращение много недъгави души, души сакати, които безсмислено се влячат по лицето на тая земя. Та кой не ще признае, че мнозина нямат очи да видят теглата и трудностите, в които другите тънат и загиват? Кой не ще признае, че мнозина са останали без ръце, ръце, които би трябвало да бъдат прострени към ония, които са паднали, които са изненадали, които се намират в предсърдна агония? Кой не е съгласен, че нозете на мнозина са като изсъхнали, нозе, с които те би трябвало да тръгнат по тесните улички да търсят заблудените, нозе, с които те би трябвало да прекрачват с месеци непрекрачваните прагове на склонените къщурки, там, където мизерията цари, където скъп човешки живот гасне? Не са ли станали всички безчувствени към своите близки, към техните тегла и нужди?

Кой ще отрече, че това е една обща духовна парализа? Не е ли това една духовна недъгавост? Не са ли такива хора духовни инвалиди? В борбите на живота мнозина са изгубили своите свежи

сили, мнозина са пропилели съкровищата на душите си, мнозина са паднали с обронени глави пред всичко стъпквашите нозе на злото. Колко са ония, които гордо се бият против неприятеля, опазили себе си цялостни и непокътнати? Кои не са заменили изгубената си лъбов, разсеченото на парчета състрадание, чистотата си с мъртви, изкуствено направени, чужди за тях части?

Животът е препълен от духовни инвалиди. И затова не върви напред. Защото ние не тичаме в духовно отношение, а се влачим жалко или гнием с години на леглата си. Но колкото и да се прикриваме, има Един, Който ни изобличава като такива.

Кой знае, че сме инвалиди?

Една хубава иллюстрация на моята мисъл е онзи момент от живота на Христос, когато Той отново се връща в малкото градче Капернаум. Тълпи народ се стичат към Него. Всички искат да видят Тоя, Който сам казва, че бил Месия; всички искат да чуят Неговото слово, което е властно даже и над бурята. Христос е отседнал в една малка къщичка край езерото. Народът се тълпи нататък.

Там са книжниците и фарисеите, които гордо поглеждат към събраниите; от време-навреме разменят по някая дума и една слаба усмишка проиграва по лицата им - те са готови още сега да се надсмеят над Исус. Там са учениците и приятелите му, които с лъбов поглеждат към Христос. Всичко е препълено и стаено. Сякаш ще се случи нещо. А вън е народът, който може само да се чуди, без много да разбира. Тук-там около къщата са застанали групи от хора, които разговарят нещо. Измежду тях има много, които са слепи, други, които са саками, въобще хора на страданието. Така събрани, те представляват купища от тегла, жива сбирщина от мъки.

И ето че из една от улиците се задават четирима души, които бързо са понесли на носилка един нещастник. Те минават покрай другите, без да се спират, и отиват направо към вратата на къщата. Някои отправят поглед към този болник, поглед, пълен с тихо съжаление, поклащат глава, сякаш искат предварително да кажат, че всичко е напразно, а той лежи съвсем неподвижен, безчувствен към всичко онова, що става около него.

Колко ли е дълга неговата страдална история? Колко ли опити е правил той, за да се изцели? Колко ли средства е пръснал, колко напразни очаквания е преживял, колко разочарования и так нови надежди? В самото начало на своето боледуване той болезнено е чувствал печалното положение, в което се е намирал. Плакал е горчиво, вайкал се е и е искал всекиму да изкаже болката си. Даже често са извали моментите, когато е пожелавал и предпочитал самата смърт пред този мизерен живот. Да лежиш постоянно на легло, да не можеш да се помръднеш, да очакваш всичко от ръцете на другите, да си като един труп - това ужасно го е измъчвало. Каква остра болка е пронизвала сърцето му, когато е виждал как другите, които са здрави, със засмени лица и пъргави движения са излизали вън сред природата, където слънцето гали всичко с топлите си лъчи! Той е завиждал и на ковача, който неуморно е трябвало да върти чук в близката работилница, завиждал му е всеки път, когато е чувал ясния звук от наковалнята.

Но в течението на дългия низ от години той се е примирил донякъде с тежката си участ. Болката е започнала да става по-тъпа. Ала на нейното място се явява друга една. Захвърлен на леглото, този човек е имал възможността да размисля за станалото, да обсъжда положението си, а също така и своя минал живот, когато е бил здрав. Чак сега той разбира напълно какво е струвал в миналото, какво е вършил с тия сега неподвижни ръце, къде е ходил с тия сега мъртви нозе. И това му причинява ново страдание. Греховете му, които той така добре съзнава, които са застанали ясно пред него, не му дават покой. Те го измъчват ден и нощ. Покрай болките на тялото започва да усеща много по-осезателно и тия на болната си душа. Но няма никой, който би могъл да надзърне в нея, няма никой, който би могъл да го разбере. Никой не вижда духовната му болест, никой не знае, че той и духовно е станал инвалид. Другите го съжаляват само за телесните му болки, без да подозират, че на тая носилка лежи не само едно изсъхнало от болест тяло, но и една болна душа. Та това е именно изворът на големите му страдания, това го прави да премалява от болки.

Убедили се, че е невъзможно да се приближат при Христос,

защото къщата е препълнена, приятелите на болния, след кратко съвещание, намират изход. Любовта, както всяка се показва, и тук е твърде изобретателна. През един отвор на покрива те спускат болния долу, тъкмо пред нозете на Христос.

Нарежението е голямо. Какво ли ще стане сега? Неприятелите на Иисус ликуват, виждайки, че това е един извънредно болен човек; сега Неговата слава ще се затъмни, евва ли ще може да помогне на този нещастник. А приятелите му са в очакване да видят едно ново и голямо чудо.

Обаче Христос вижда пред Себе Си не само това, което другите виждат. За Него на постелята лежи не само едно обезобразено тяло, но и една болна душа, душа, която е прогнила, която се е скапала, душа пълен инвалид. Та тя Го интересува на първо място. Най-напред Той иска на нея да помогне. Затова Христос не прави изведнъж очакваното от всички чудо, затова не приведигна още в първия момент болника. Той се погрижи за душата му. Това бе важното за Него. Защото Христос е преди всичко лекар за душите, тъкъм тогава за недъгавите тела.

Кое прави хората духовни инвалиди?

Словото на Иисус нарушава гробната тишина. Вместо да извърши видимото, очаквано чудо, Той говори нещо за греховете. Това раздъвижва за малко всички. Само болникът, който лежи пред нозете му, се стресва. Сърцето сякаш престава да бие. Та изненадата е най-голяма тъкмо за него. Без да го познава, Христос туря пръста Си на раната. Той разкрива страданието му, голямото му тегло. Христос показва ясно кое е онова нещо, което досега е разяждало живота и душата му. Та нали именно това - греховете - причинява острата болка! Мълчаливо той признава пред Христос: "Живях като че ли няма Бог. Всичко опронастих. Внусках се тук и там и осакатих душата си. Тя е недъгава".

Онова, което осакатява хората в духовно отношение, е грехът. Той наранява човешката душа. Той отсича най-безмилостно всичко онова, което е благородно, чисто и свято в нея, и я прави мъртва и недостойна. Грехът влива отрова в човешките жили; отрова, която парализира волята на човека да върши добро; отрова,

която прави ръцете и нозете му негодни да вършат волята на небесния Баща. Грешът обезобразява човека, превръща го в едно мизерно същество. Грешът отнема нещо от неговата цялост, прави го да куца, да се влачи - прави го инвалид.

Кое може да лекува духовни инвалиди?

1. Не личните усилия

Колко пъти тоя болник е искал от дълбините на сърцето и душата си, искал е искрено и горещо да се освободи от своите духовни недъзи! Той е бил готов да ги удави в собствените си сълзи, които непрестанно е проливал. Той е правил неимоверни усилия да секнат болките, но те постоянно са го разяджали. Всичко е било напразно. До онзи момент, когато той се намира пред нозете на Христос.

2. Опрощението чрез Христос

Когато прозвучават думите: "Прощаам ти се греховете", всичко изведнък се променя. Болният забрави даже и острите си телесни болки. Той се убеди, че тук става нещо особено. Това бе процесът на лекуването и на оздравяването му, оздравяване, което той ден и нощ бе жадувал, тъй както само един болник може да жадува за здраве. Опрощението, което Христос в момента му дари, бе като балсам за изранената му душа. Той чувства това орощение като:

А. Мир. Една струя на успокоение се разля по него, успокоение, което той от години вече не бе изпитвал. Душата му се помону в един дълбок мир, мир, който не може да бъде нарушен от нищо, даже и от болките. За момент огънят на неговите душевни рани затихна, започна да гасне. Спокойно, приятно и светло стана на душата му, почувствала се примирена с Бога, пред Когото бе извършила толкова много грехове.

Б. Сила. Тя започва да се разлива по сухите му жили. Те започват да набъбват. Той чувства, че може да понесе много по-тежки неща. Чувства се заякнал - станало му е леко на душата,

която само преди малко беше болнала и недъгава, изпоядена от греха.

В. Живот. Опрощението за него е начало на едно ново битие. Със старото напълно се скъсва и се туря край. Сега закипява в него нов живот живом, буен и чист.

Той инвалид, изцелен духовно от Христос чрез оправдение, прави и първия опит да се надигне от постелята си, което му бе омръзнала. И виж, той сполучва, започва да крачи като малко дете. Да, малко дете, защото той духовно е новороден, не е вече старият инвалид - той е оправден.

Приятели, само при Иисус Христос можем да изцелим недъзите на своите души, само чрез Неговото оправдение ще станем здрави, силни, истински човеци.

Амин.

София, 19 март 1933 г.

Любов и грях

*“... защото тя обикна
много...”*

//Лука 7:47//

Любов и грях. Те са тъй близки! Едно чудно съчетание на гвеме най-велики сили в света. Това не е плод на нашето пожелание и мисъл, но самият образ на действителността. Любов и грех вървят ръка за ръка. Те са помежду си и най-блиските, но и най-далечните. Светът е пълен с грех, а Бог е святост и любов. Може ли да има различие по-голямо от това между тия гвеме? И всенак, най-блиските са светът и Бог. Разгърнете бунището на всеки грех и ще откриете в него да бие сърцето на някоя любов. Любовта е живот; грехът е смърт. И както тия гвеме се преплитат и допълват неизнаваемо, така е и с любовта и греха.

Те са тъй властни! Любовта е за човека съдба, съдба е и грехът. С тях ние живеем, с тях или против тях се борим. Ако някога ви попитат какво е човекът или животът, отвърнете: любовта и грехът. И не ще сгрешите, защото сте казали самата истина, всичко сте казали.

Една от най-романтичните и трогателни, но същевременно пълна с безсмъртен замисъл, сцени от срещите на Христос е тази в богатия дом на Симон фарисея, когато една от градските блудници пада пред Исусовите нозе. Представете си картината: миро и сълзи се разливат, плач и целувки се преливат. Една душа се възражда из още горещите пепелища на греха. Заслужава си с часове да стоим пред нея и да съзерцаваме великото чудо на новия живот.

Коя е тя не знаем, макар че някои виждат в лицето ѝ Мария Магдалина. Защо става всичко това с нея? И ние бихме се чудили не по-малко от сътрапезниците на Христос, ако сам Той не беше ни казал: “защото тя обикна много”. Ето нейната тайна. Оттук ще разбереш нейния позор и срам, нейните сълзи и разкаяние.

А това е и тайната на всеки. Това е и нашата тайна. Зад всичко стои любовта, тя движи света. И когато много неща ни се виждат чудни и загадъчни, с помощта на тоя клоч – “тя обикна много” – бихме ги разбрали. Любовта е обяснение за онай жена, любовта е обяснение и на нашия живот. И дано някой, вглеждайки се в нея, себе си познае.

Зашо е там? Защото много е обикнала. Любовта е гвусътър меч. Да видим какво може да направи.

Любовта е погубителка

Това, което ни е дадено като най-важно в евангелския разказ, не е единственото. То е завършек на една борба, минала през няколко фази. Тя лесно би могла да се възстанови с малко психология. Какво е станало преди това?

1. Пробуждането

Виждате ли я, презряна, нещастна разпътница? Чувствате ли отвращение от нея? Как да не се погнусите? Колко младежи е съблазнила, колко души е покварила, колко семейства разорила!

Обаче, тя е била и друга. Върнете погледите си назад за няколко години и ще видите пред себе си не блудница, а девственица. И тя е имала чиста младост; и тя е кърмила в душата си блян за щастие. Била е нежна, крехка, красива и чиста, недокосната от никой като първа пъпка на майска роза. Но един ден в нея се пробужда странно чувство. Срешне ли младеж, сърцето ѝ забива силно, страните се зачервяват, а главата се замайва. Тя предвкусва сладостите на неизпитано блаженство. Любовта в нея се пробужда.

И ние някога сме били с девствени души, и в нас се е пораждало влечението, и ние сме таили своите надежди. Пък и всеки ден в сърцата ни се надигат нови пожелания. Това е естествено като самата любов. То трябва да става и става. Да видим само в какво може да се развие.

2. Опиянението

Тласкана от една незнайна сила, тя търси другари на буйната си младост. И намира повече, отколкото ѝ трябват. Останала сама без майка и баща, безгрижно започват да минават дни и нощи. Тя е

пленница на лъбовта. Не избира вече, готова е да я дели с всеки срещнат. Тя е жадна за наслади и пари. А кой не ще ѝ ги даде? Кой би могъл да устои пред чудния ѝ чар? Пред когото се яви, див пожар разпалва и раздухва; от младата ѝ плът се лее похот: устните са сочни, гърдите носят лудост, очите са размътени блата на сласт. Когото поискаш, може да има. Кой ли ще изброя безумните ѝ обожатели и безволовите ѝ роби? И един ден самата тя открива, че едва ли има нов човек в града, с когото не е делила наслади.

Докъде я въвлече страстита ѝ! Нима е искала някога да стигне дотам? Никога. Греховете бяха тъй сладки и пътищата тъй хълзгави. Стъпка след стъпка и тя пропада в бездната на разврата.

Това са страстиите човешки – никнам във всяко душа. Но когато пораснат, стават страшни. Лъбовта е неудържима, лъбовта е силна като смъртта. Не само лъбовта към жена, но и към всичко друго.

Какво обикна тя: нощите, насладите, оргиите, безгрижието, парите, разкоша – греха. Тя бе заблудена в лъбовта. Много е лобила, много е грешила, защото обикна онова, което бе достойно за омраза и погнуса.

Не можем да не лобим нещо в живота. Лъбовта е първият Божки дар за човека. Тя пропича в нас като луд пролетен планински поток. И като него или ще отнесе къща и нивя, или ще донесе благословение. Важното е да го уловим и овладеем. И своите човешки сили на привързаност, лъбов, опиянение, възторг, посвещение, а такива има във всеки един, трябва да знаем и да внимаваме добре към какво ще насочим. Един обича пари, друг власт, трети лъжата, измамата, дълг, отчеството, Бога.

Коя е нашата лъбов? В името на какво живеем, борим се и се наядяваме? Какво сме обикнали? На какво сме се отдали? Дали не сме направили от душите си велики грешници? Дали не сме развратили здравите си чувства на правда, дълг, състрадание, благодарност?

Лъбовта е изкупителка

1. Разказанието

Лъбов я провали, лъбов я нак въздигна. Тъй както става с всеки един от нас.

Всички ѝ завиждат. Животът ѝ изглежда непрекъснат празник, безчетни са нейните богатства, за една нейна милувка са готови чудеса да сторят. Но тя открива нещо странно в себе си. На дъното на чашата, препълнена със сладости, има горчилка, под шумните радости се крие пустота и смърт.

И най-голямата любов може да бъде разочарована, като тая на блудницата. Нима не сме чувствали понякога недоволство от онова, което имаме и което сме избрали като цел в живота? Не сме откривали неговата суета и лъжа?

Тя се замисля за бъдещето. Пред нея се изправя повяхналото лице на една куртизанка - сухо, сбръкано, изстискано. И тя познава себе си. Какво ще стане с нейната хубава младост само след няколко години? Ще бъде ли все така горда и желана? Тя се мъчи да забрави тия черни мисли и се хвърля с удвоена страст към познатите наслади. Но душата остава празна, гладка. Нещо се бунтува в нея. Каква полза от всичките пари и удоволствия? Не е ли всичко това лъжа? И открива, че е пропиляла за нищо скъпите гарове на младост, красота и живот.

Дали мнозина от нас, след едно обстойно обмисляне, не биха дошли до същото заключение? Или, ако това не стане днес, утре не ще ли го изживеем още по-болезнено?

Всички хора изживяват подобна душевна криза, под една или друга форма. Това е тревогата по безкрайното. Земното ще ни разочарова и отчае.

Един ден, минавайки по градския площад, тя долавя бегло от проповедта на Галилеянина откъслечните думи: "Какво се ползва... Аз съм светлината... еламте при Мен... ще Ви дам жива вода.. не ще изпъся". Не може да ги забрави. Бучат като хиляди водонагу в главата ѝ.

Не сте ли чували такива гласове? Не сте ли се и вие колебали да направите завой в живота? Това са святите моменти, когато най-висшата любов работи във вас.

След една незабравима душевна криза, след борби, болки, съмнения, гръм и буря, когато се прояснява нейният душевен небосклон, ние виждаме познатата грешница на едно пиршество. Но не вече за ласки, не за песни и за блудство.

Христос е в къщата на Симон фарисея. Сътрапезниците са все хора знатни и почитани. Изведнъж пред очите им застава тя; всички я познават. Малко ли са тия, които са се молили за една милувка, които са заспивали на нейния скум, които всичко са давали, за да пият от медовината на нейните устни? Защо ли иде? Не бива. Само не сега. Пред очите на Христос не бива да ги излага. Тя трябва да си иде. И всички гневно я изглеждат. Обаче тя не търси тях и от злобата им не се смущава.

С тежък, пълен със скъпо миро алабастрен съд в ръце тя се промъква до Христос. Едно движение и мирото се разлива по нозете му; тя ги обгръща с грациозните си ръце, избухва в ридания, а сълзите ѝ, едри и горещи, като пороен дъжд закапват. И обсипва нозете му с целувки, тъй както никога до днес не е целувала. А косата ѝ, волна и буйна, обърсва нестихващите сълзи.

Свят момент. Един стар, опорочен живот се погребва и дави в сълзи, а от неговите развалини нов възкръсва. Все пак, обходила всички срамни пътища на греха, тя е запазила нещо хубаво за себе си. Има една последна kanka с чиста любов. И тя ще неутрализира отровата, смъртната отрова на нейните безбройни грехове. Любовта към Христос ще спаси и най-голямата грешница-душа.

2. Опрощението

Всички се раздвижват. Скандалът е на своя връх. Готови са да се нахвърлят върху нея. Как посмява да го дие при тях! Тя е загубена, паднала. Но като гръм от ясно небе се чуват словата на Исус: “Много е любовта, много ще ѝ се прости”.

Има ли душа по-паднала от нейната? Има ли живот по-позорен, срамен от нейния? Не. Но и за нея има спасение. Защото люби.

Любовта, ето универсалния лек за греха. Любовта ще ни освободи от него. Не се е родил толкова голям грах, който любовта да не може да победи.

Тя обикна чистотата, макар и след като я загуби, но много повече от ония, които мислеха, че я имат. Та нейните обвинители не бяха ли тъй мръсни, както нея преди малко? Но те не правят това, което тя прави. Тя обикна откровеността. Когато грешеше,

целият град знаеше. А нейните партньори се прикриваха. Когато се нокая, некаnak го знаят. Тя обикна Христос. Богатият Симон вода не My gage, а тя със сълзи изми нозете My; той целувка не My gage, а тя непрестанно целува нозете My; масло не отдели за Него, а тя миро разлива. Тя обикна и хората. Тия, що са около нея, са се гаврили с нейната чест, те са пили от нейните сладости, а сега се гаврят и срамят от нея, готови са да я захвърлят и да я заплюят. Тя и това понася. Тя им проща. Тя ги съжалява.

А когато липсва в нечие сърце любовта, знаете ли на какво е признак това? „Комуто малко се проща, той малко обича“. Хората, които не могат да любят, още не са изживели Божието великодушие и прошка.

Без любов сме най-бедни, без любов сме най-нешастни, най-окаяни, най-назадничави, безнадеждни, осъдени, проклети.

Искаме ли живот, прошка, душевна свобода, радости и щастие, изкупление? Нека любим.

Любовта ще премахне греха и смъртта. Любовта е живот, Бог, вечност.

Амин.

София, 13 ноември 1938 г.

Всекидневни кръстоносци

“Ако някой иска да го идзе след Мен, нека се отрече от себе си, нека носи кръста си всеки ден и нека Ме следва.”

/Лука 9:23/

Тоя път ще се занимаем с предмета “Всекидневни кръстоносци”.

Още при първото споменаване на думата “кръстоносци” ние се понасяме духом столетия назад в миналото при ония, които направиха от кръста Христов своя хоругва и свое име. Между тях има неколцина, които с характера и положението си успяват да раздвижат тълпите. Те създават едно вековно движение. Те успяват да размътят душата народна и тя става особено неспокойна. С мощно слово и с интриги раздухват опасния фанатизъм в гърдите на вярващите. Религиозната им светиня е осквернена, паднала е в ръцете на неверници, тя трябва да бъде освободена.

Това са искрите, които предизвикват големия кръстоносен пожар. Ту водени от сляпа ревност, ту тласканi от желания за приключения или пък от жажда за богатства, безбройна папач плъзва в посока към изток. Надигали са се няколко вълни, които са заливали и нашето отечество. Малко и голямо е тръгвало с гордост в душата и с кръстния знак на ръка. Мнозина са умирали още по път; помощи от кърви са се леели. Защо всичко това? За гроба на Онзи, Който няма гроб. И все пак те са вървели с кръста напред. Не са се срамували, не са се страхували от него.

Има ли и в нас тази готовност: да понесем и ние своите кръстове, да оставим родина, спокойствие и да тръгнем към неизвестното и към смъртта? Не кръста-знак, но кръста-живот, който тегне на пещите, който не е украса, а притиска и мачка.

Отношението на христианина към кръста

1. Не кръстомразец

Ние обикновено бягаме от кръста на живота, не можем да го носим, не обичаме да ни се говори за него. Защото сме горди. Не обичаме да носим нещо тежко по себе си, още по-малко за Бога. Именно затова, защото ни се предписва оттам, ние го отхвърляме. Бягаме от кръста, защото той означава за нас безкрайни жертви и себеотричане. Премного обичаме себе си. Нашето себелюбие не отстъпва място на кръста. Мразим го, той ни е противен.

А Христос много ясно, изрично и повтаряйки, казва, че не е възможно за онзи, който иска да бъде Негов, да е същевременно и кръстомразец. На Своите Си Той не обещаваше леснотия, не им чертаеше едно розово бъдеще. Той не искаше да направи от тях хора слаби и недъгави, които чакат да се приломят само под някоя стряха и да скръстят ръце. „Човешкият Син няма къде глава да подслони“. Вие още по-малко. Той изискваше от тях с готовност да се отречат от примамките и удобствата на живота. „Който не се отрече от майка или баща, не е достоен за Мене. Когато тръгнете по Moume стълки, тогава няма да ви викам „Осанна!“, а „Разпни ги!“. Ще бъдете гонени и мразени. Ако не го понесете с радост, тогава вие не сте Mou.“

2. Но кръстоносец

Има много неща, на вид по-примамливи: сила, победи, чест и щастие, но те не трябва да ни блазнят. Да не ставаме едно-странчиви в живота – да търсим само хубавото, лекото и приятното – защото не ще го намерим и по такъв начин ще бъдем винаги нещастни. Ние трябва да знаем и да можем да носим и едното, и другото: лекото и тежкото, радостта и скръбта. Не подобава на христианина да бяга страхливо от трудностите в живота. Той трябва да бъде смел кръстоносец.

Не е вярно обвинението, че християните били слаби, меки и неспособни. Кръстоносци са те. Христос не иска ленивици подир Себе Си. Неговият път не е за нозете на безделници. Делото Му не е за ръцете на нехайници. Християнинът трябва да понася твърдо несгодите на живота, да не се оплаква нескончаемо, да не рони само

сълзи, да не въздиша като старица, свита край огнището. Христос трябва да има здрави плещи, Неговият гръбнак не се кърши тъй лесно. Той може да понася неудобства, удари, подигравки. Той е призван да извърши подвиг в живота, не само веднъж, но всеки ден. Защото всеки нов ден носи нови трудности и задачи.

Не само когато хората ни виждат, сочат ни с пръст и ни ръкопляскат, но и в пустите делнични дни. Не е разумно да се бяга от кръста на живота или пък да се подвиба крак и да се почива под неговата сянка, защото ще падне отвисоко и ще ни смаже. Той трябва да бъде носен. Греши онзи, който избягва трудностите. Печели онзи, който търси как да ги понесе и надмогне. Това е идеалното разрешение: дадено ни е от Христос.

Какво значи “носене на кръста”?

1. Не всяка мъчнотия

Животът е препъленен с трудности и мъчнотии. Има разни нужди, които постоянно хлопат на нашите врати. Има болести, които изсушават живота на хиляди. Има всекидневни неприятности, малки и големи. Това прави съществуването ни горчиво и тежко. Ние постоянно се оплакваме от него. Но то в никой случай не е нашият християнски кръст. Той е нещо по-специално.

2. Да страда заради Бога

Не е кръст, когато страдаме поради своите болни амбиции. Не заради своето благо, не за своите тъй грижливо пазени интереси. Не от нашата немактничност и поради нашите слабости. Кръст е само онова, което правим заради Бога. Да страдаме, да жертваме, да се отричаме за Него.

3. Да убиваш грешното в себе си

Понасяли са в буквния смисъл на думата своя кръст ония, които са били осъдени на смърт. С кръста те са тръгвали по пътя на своя заник. Християнинът, вземайки кръст, обича нещо от себе си на смърт. Старият му живот, старият характер, старото сърце: това всичко трябва да бъде пригвоздено и да умре. На неговото място ще възкръсне ново.

4. Да си отхвърлен

Осъдените са носили кръст, а те са били презрени от всички. Били са проклети. Никой не е искал да бъде във връзка с тях. Със своя кръст те са се отличавали от другите, били са познавани от всички, имали са нещо характерно. Били са различни от останалите, различни от тълпата, която е гъмжала край тях. Християнинът трябва да личи. Той не е от света.

Кога ще можем да носим кръста си?

1. Когато оценим Христовия кръст

Без него нашият кръст е немислим, носенето е невъзможно. Без Христовия кръст нашият е безсмислен. Само когато узнаем и повярваме, че “първо Той възлюби нас”, че Той се натовари с нашите грехове, че умря, за да живеем ние, че “с Неговите рани ние се изцелихме”, тогава ще направим опита поне да носим нашия кръст. Когато застанем в почуда пред великото Му дело, когато се убедим в огромното, направено за нас, тогава ще понесем малките си кръстове.

2. Когато го носим съвместно с Него

Само тогава не ще го изпуснем от ръцете си и не ще бъдем в миг премазани. “Отделени от Мен, не можете да направите нищо”. Ние ще зрохнем. Ще бъдем пречупени. Ще се задушим и ще паднем по пътя. Християнин, който не носи съвместно с Христос своя кръст, не е успешен. Затова толкова много падам, толкова много се отказват и се връщат назад. Те са били без Христос, не са търсили Неговата помощ, за да надмогват; Неговата сила, за да носят докрай.

Да не бягаме от своя християнски кръст. Смело да го сграбчим и да го хвърлим на здравите си плещи. Той е от полза за нас, защото “на всеки кръст виси по един спасител”.

Разказва се, че някога небесата се разцепили и мощнен глас казал на император Константин Велики: “С това /с кръста/ ще победиш”. Носи го всеки ден. Да ти стане знаме, гордост и смисъл на живота.

Амин.

София, 17 юни 1934 г.

Свещен егоизъм

“Понеже каква полза за човек, ако спечели целия свят, а изгуби или ощети себе си?”

/Лука 9:25/

Свещен егоизъм. Има ли такъв и може ли да се говори за него? Та нали егоизъмът, сам по себе си, е нещо лошо? Нали той стои в основата на всички злини? Успеем ли да го премахнем, тогава друг ще стане човекът и животът; в това никой не се съмнява. Може ли да има “свещен” егоизъм? Дължен съм да отбележа, че не аз за първи път се спирам да кажа нещо за него; сам Христос говори за този свещен егоизъм и го препоръча на Своите Си. Само че не го нарече с това име. Може да ви се вижда чудно, но така е: Този, Който ни каза да обичаме и враговете си, както себе си, сам Той завеща на Своите последователи, и с това и на нас, никога да не оставям свещения егоизъм. Алtruизъм, основан на Свещеното Писание!

В какво се състои той?

Изчерпателна и пълна характеристика му дава Христос с думите си: “Понеже каква полза за човек, ако спечели целия свят, а изгуби или ощети себе си?”. Душата ви стои над всичко. И за тая душа трябва да се грижите. Недейте забравя себе си, каквато и да е работата ви и трудностите ви.

Да се стремиш да опазиш себе си от суевата на света, това е свещен егоизъм. Да не позволяваш нищо да те завладява, това е свещен егоизъм. Да опазиш от похищение бисерите на своята душа, да не позволиш на мръсната и лакома ръка на самана да ограби благородното в тебе, това е свещен егоизъм. Да опазиш в себе си чист и неопетнен Божествения образ, да не позволиш на никого да хвърли семената на злото, славата и властта на света, това е

свещен егоизъм. Свещен е, защото си служи със свещени средства за свещено нещо – душата.

Необходимостта от него

1. Без него себе си погубваме

Хората се отдават на много неща и се забравят в тях. Всеки се е втурнал по своите идеали и по удовлетворяване на безкрайните си нужди. Хората са ненаситни, от нищо не са доволни, света искат да обгърнат и да го нарекат свой. Погледнете отгоре и какво ще видите: едни тичат, други се потят над книгата, лакейничат, лъжат и са забравили, че са хора и с това – синове на Бога. Материалистичното настроение на днешното време не говори ли за загубени души? Ако ги имахме, бихме се грижили за тях. Хората спечелват света, но губят душите си. А защо ти е свят, когато ти си загубен?

Американски милионер поради неуспех решил да сложи край на живота си и заръчал да му изляят златни куршуми за тази цел. Даже когато умира, със златото си иска да умре. Това е светът днес. Това ни открива велика трагедия: вън от себе си търсим смисъл.

Да се опомним. За себе си да се погрижим, за своето бъдеще и вечността.

2. Без него един друг се погубваме

В тоя демонски стремеж към повече хората пред нищо се не спират. Самана им предлага света и те падат и му се покланят. И като негови поклонници и роби те вършат велики грехове. Когато не цениш душата си, без трепет ще пролееш невинната кръв на брат си; когато не искаш да опазиш Божието в себе си, със саманинска жестокост и лукавство ще грабнеш благото от ръцете на беззащитния и слабия; когато не мислиш за своето духовно издигане, на всичко си способен и всичко ти е позволено. Защото хората не мислят за себе, а само за своето, но това са две различни неща. Затова има и убийства, грабежи, лъжи, неправди.

А свещеният егоизъм значи смърт на този убийствен животински егоизъм.

Защо да го имаме?

1. Душата е над всичко

Забравили сме тая истина; самоунижили сме се дотам, че продаваме себе си за някакви преходни блага. А Христос ни припомня, че всеку един от нас, какъвто си е: беден, неук, болен, малък, всенак е по-ценен от “целия свят”. “Какво ще даде човек в замяна на душата си?” - пита Той. И с това слага на везни, на Божествените Си везни, от една страна, човека, а, от друга, целия свят; **и човекът напежава.**

Целият свят – с всичките му пари и злато, е нищо пред душата ти; защо си готов тогава да я дадеш за една шепа от онзи проклет метал? А я даваш, и то незабелязано и невъзвратимо, когато мислиш, желаеш и пилееш времето си само за пари, сметки, лихви и печалби.

Целият свят – с всичките му радости, е нищо, защото лесно пресекват и горчивина има в тях. Със своите интриги можеш да завладееш “целия свят”, но какво ще стане с теб? Не е ли това поважно?

Ние сме венецът на творението. Не ние сме за света, а той е за нас, а пък ние – за Христос.

Бог доказа това, защото “толкова възлоби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине никој един, който вярва в Него, но да има вечен живот”. Загубена душа – всичко е загубено.

2. Защото е смисъл на живота

Защо сме дошли? Дали за малко пари, радости и скърби? Дали да пълним джобовете и касите си? Не. Ами душите? “А си събирайте съкровища на небето, където молец и ръжда не ги разляждат...”. Ще спечелиш и злато, и къща, но като те повика Бог ненадейно, кому ще ги оставиш и защо бе всичко това? Ами душата? Ще живееш безгрижно, ами душата? Не е ли недостойно и трагично да се грижиш повече за сметки, наеми, лихви, керемиди, уроци, облекло, домакинство, отколкото за душата?

Размисли: какво ти остана, какво направи до днес, каква полза, че си жив? Ненаситно се стремиш и трудиш, и трупаши, но нещо незабелязано се изнizва из ръцете ти: твоето време. Краят

неочеквано идва. Каквa полза за човек, ако изгуби себе си?

Дали само ощети душата си отчасти, или съвсем я погуби? Какво направи със своя живот? Мисли ли и грижи ли се за душата си? Какво направи за нея? Достатъчно ли е?

Всичко – за душата: нашите пари, занимания, трудове, наука, приятели, молитви, за облагородяването на душата. Всичко друго е лъжа и измама. “Понеже каквa полза за човек...?”.

Амин.

София, 15 ноември 1936 г.

София, 30 май 1943 г.

Какво значи да бъдеш последовател на Христос?

“... един човек Му каза: Ще Те следвам, където и да идеш.

Исус му каза: Лисиците си имат лего-вища и небесните птици гнезда, а Човешкият Син няма къде глава да подслони.

А на друг каза: Върви след Мен...

Остави мъртвите да погребат своите мъртвъци, а ти иди и прогласявай Божието царство.”

/Лука 9:57-62/

Ще се потрудим да си дадем отговор на този важен въпрос що значи да бъдеш последовател на Христос.

За да можем по-лесно да си разясним това, нека хвърлим поглед в далечното минало, когато хората започват вече да употребяват тая дума, когато тя се вмъква в техния речник. Столетия преди Христос, пък и по Негово време, е било модно да бъдеш последовател. Така са го налагали тогавашните обстоятелства. Защото мъдростта и знанието по онова време не са се раздавали само във великолепни храмове, съградени за тая цел, както е днес, но техният глас се е чувал по шумните ориенталски улици, по пазарищата, там, където са се събирали хора от почти всички краища на света, носейки произведенията, изработени от изкусната ръка на техните сънародници. Но не само това, те са се гордеели да покажат и нещо от духовното богатство на своето племе, от стръмните и опасни пътища на мисълта и творчеството, водещи към шеметни висоти. Спомнете си за древна Елада, улиците и пазарищата на която бяха просто препълнени от философи и мислители; едно непрекъснато

гъмжило. Още при свежия изгрев на слънцето те започваха своите безкрайни разяснения и диспути, за да ги продължат до късна вечер.

Taka бяха и равините по времето на Христос в Палестина. Всеки се мъчеше да изпъкне пред другите, да ги привлече. Пък и хората са тичали подир тях. Защото само там те могат да чуят чудните слова на мъдростта. И мнозина са се решавали завинаги да следват стъпките на оногова, който с тънкостта на своята мъдрост и изкуството на своята реч е съумявал да ги плени.

Тъй като такива учители и философи постоянно са се движели от място на място, били са пътници, тръгнали на ниска цена да продават сладките плодове на мъдростта, то и техните привърженици е трябвало да ги придружават от място на място, да ги следват по техния път. По такъв начин се появяват последователите на някой философ или въобще на някой голям ратник в областта на духа.

И ние доспа сме говорили досега, че сме последователи на Христос. Може би с гордост сме се наричали пред другите такива, като сме искали тайно в сърцето си само едно: да изтъкнем своите преимущества пред другите и така да се поласкаем. Следването ни на Христос често е било само един биещ на очи накут, една декорация. Ние сме си играли с него, без да знаем неговата цена. А ако бихме се потрудили да го схванем в неговото пълно значение, бихме се ужасили и отдръпнали назад. Защото ще видим, че то не е място, където сладко бихме могли да приспиваме своите дремещи духове.

I. Отрицателно

1. За да си последовател на Христос, не е достатъчно само да си чул или чел за своя Учител. Защото това е косвен път, по който едва ли някога ще можеш да пристъпиш в пределите на обетованата земя. А и това, което ще намериш по този път, не е напълно истинско, защото то е пречупено веднъж през призма, ти не познаваш истинския му лук. Нищо не ще ползваш твоята жадна и замряла душа, ако само чуваш или четеш, че нейде си, по пленническите склонове, блика чиста, кристална вода. Ти не си задоволен само от това.

2. За да си последовател на Христос, не е достатъчно само да симпатизираш на Неговата личност или на Неговото учение. Не стига само да казваш, че то е добро, и за момент да се въодушевиш от него, а после така лесно да го забравиш, както бързо си го и приел. В този случай то ще бъде като семе, хвърлено на пътя: помърси го след малко и не ще го намериш вече, защото неприятелят го е грабнал. Само с едно външно одобрение, а една вътрешна студенина, не се върши нищо.

Да бъдеш последовател на Христос ще рече нещо много повече. То изисква от човека много жертвии и труд. То е един кръст. Така го е отредил Бог; Той не ни залъгва с приятни и празни леснотии.

II. Положително

1. Разрив с миналото

Първо човек трябва да се освободи от всичко онова, което го е връзвало досега, да излезе от тесните рамки на традиции и обичаи, да остави зад себе си много неща, на които досега е робувал. Първите ученици оставиха на езерния бряг мрежите си, презряха доходи и печалби, с болка се отделиха от всичко старо.

2. Друг да тръгне пред теб

Много естествено, че това трябва да стане, ако искаш да тръгнеш подир някого. Ти трябва да се отречеш от личния си избор, от хубавите си планове, колкото и примамливи и да са те, и да предоставиш всичко на оногова, който е пред теб. Ти ще правиш само едно – да вървиш по неговите стъпки, а пътя и всичко останало ще избира твой.

3. Под лично водителство

Между този, който върви напред, и този, който крачи отзад, трябва да има тясна връзка. Дистанцията не може да бъде голяма. Последователят трябва да чува със собственото си ухо и да усеща със собствената си ръка присъствието на водача. Лично твой трябва да го води по трудния път, а не чрез свои заместници, колкото и добри да са те. Христос е възкръснал, Той може да бъде при всеки.

4. Споделяне на съдбата

Омрекъл се веднъж от всичко минало, решил се да тръгне по стъпките на Христос, последователят трябва да бъде готов да изпие начената чаша до дъно, гори ако там се таи горчилка, пък даже и отрова. Там, където Христос бива приковаван на кръста, не е достойно последователят да се отдръпва страхливо назад, закрилящ своя дребен животец. Той трябва да се чувства едно със своя водител. За тях двамата може да има само един живот, една радост, една смърт. Само в пълното споделяне на съдбата последователят намира съвършеното си проявление.

Ето това значи да бъдеш истински последовател на Христос. Такива Той ни иска и това очаква от нас. Нека оправдаем Неговите надежди!

Амин.

София, 18 декември 1932 г.

Работници ни трябват!

*“Жътвата е изобилна, а
работниците малко; затова
се молете на Господаря на
жътвата да изпрати
работници на жътвата Си.”*

/Лука 10:2/

Целият живот на Христос бе едно мисионерстване. Както сам, така със съдействието на Свояте, Той искаше на първо място да овладее Своя народ. Два пъти прави два големи опита: изпращането на дванадесетте и това на седемдесетте. Сам не може да смогне да стори всичко. Ако на едни говори, хиляди други Го не слушат; ако на едно място лекува, на безброй други боледуват. За великото дело трябват много кадри. А не може да стои спокoen при едно такова положение. “Жътвата е изобилна, а работниците малко”.

Не обикновени работници – такива има, даже се оплакват от безработица, но хора за специална работа. Тя може да се върши покрай другата, успоредно с нея; тогава и обикновената работа ще бъде благословена. Една категория работници ни липсват; и винаги е било така, затова сме в това състояние.

За какво?

Светът е нива, има постоянна жътва. Христос е първият велик работник в нея: “Идеме по целия свят”.

Да можем да погледнем с очите на Спасителя, ще видим хиляди неотложни задачи; ще видим жътва в децата, които отиват на училище; в работниците, които влизат във фабриките; в чиновниците, които пълнят заведенията; в пътниците, които се возят в железницата; в милионите, които служат нещастно на езичеството.

1. Да кажат за Иисус Христос

Какво знаят масите за Него? Само името му. А Той трябва да им стане хляб и живот.

Жътва от невежи.

2. Да умешават

Има толкова много болни и нещастни в тоя свят. Мнозина падат под ударите на живота. При тях трябва да се отиде и да се обнадеждят, да им се кажат топли думи, да се направят годни за живота.

Жътва от отчаяни.

3. Да изобличат

Колко грехове, тайни и явни, колко неправди, колко самоизмами! Да се тури край на всичко това, да гръмнат с правдивите си слова, да посочат истината, да открият скритото, да стреснат съвестите, лицимерите.

Жътва от грешници.

4. Да покажат

Как трябва да се живее. Да бъдат сол на земята. Да внесат нов дух и настроение. Вместо омраза – любов; вместо зависимост – помощ; вместо грабеж – правда.

Жътва от чакащи; готови.

5. Да предупреждават

Божието царство е наблизило, а това означава край на настоящето. Да не срастваме с него, защото и нас ще повлече. Нещо ново идва, ние сме негови предтечи. Не ще върви все така, нов ден се зазорява.

Жътва от безгрижни.

Какви?

1. Веднага започват

Досега все е отлагано за по-благоприятни времена и за нови средства. А жътвата гnie и преминава. С какво ще изкупим загубите? Ако днес не кажеш, утре ще бъде късно и безполезно. Това е най-важното.

2. От любов го вършат

Можеме ли да откъснеме жътваря от жътвата? Поставете го в разкош, тойнак се чувства нещастен. Пред вашия парфюм предпочита аромата на цветята; пред мекия стол, сочната трева; пред вашите пиниета, студената вода; пред вашите полилеи, за-смяното слънце. Там е неговото място, сред полето и природата. Това са истинските жътвари. Те са и истинските Божи работници.

3. С постоянство докарват

А жътвата не е игра, черен труд е тя. Ако не успее една година, не зарязва, а чака до втората.

Непризнателна и трудна работа. Но да я оставим ли затова?

Как ще ги имаме?

1. Измолени

Не само труд, но и молитва помага в тая велика световна задача. Молитвата е най-голямата чудотворка. Както се молим за хляб, за дрехи, молим ли се за духовните работници? Ако го сторим, ще имаме и тях, както и хляба. Обещано е.

2. Изпратени

Хора, които са почувствали Божия зов, знайт, че имат небесна мисия, че са пратеници Божи. Това съзнание е съдбоносно. Не се иска наемничество, а призвание.

Трябват! Защото жътвата е изобилна, защото работниците са малко. Не е ли така?

Тогава: на работа! И днес Бог няма: "Кого да изпратя?". Гласът Му остава глас в пустиня. Нима не сме ние тези? Нима не ще кажем за тая най-благородна работа: "Ето, изпрати мен"?

А за награда: "Хубаво, добър и верен слуга... Влез в радостта на господаря си".

Амин.

София, 1 май 1938 г.

При нозете на Спасителя

“... Мария... седна при нозете на Господа и слушаше словото Му.”

//Лука 10:38-42//

В прочетената част от Свещеното Писание ние намираме Христос при един особен случай. Той е за момент далеч от многолодните тълпи, които понякога са Го заобикаляли, за да търсят помощ от Него, а също така е далеч и от ненавиждащите Го народни водители: книжници и фарисеи. За момент виждаме как той вечен друмник Христос се спира по Своя неравен път, за да изживее няколко сладки мига на отдух и интимно беседване с една немощна човешка душа.

Тежка бе съдбата на Христос и безкраен бе Неговият път, защото Той го водеше от човек до човек и от сърце до сърце, а знайно е, че няма по-трудни пътища от тия. Те биват извървени само от мъчениците на този свят. Презрял слава, великолепие и почит, взел на Себе Си нерадостната участ на един простосмъртен, Христос се е скитал непризнат и отхвърлен по лицето на тая бедна земя.

Най-великото, което Той донесе, и единственото, което искаше от цяла душа да осъществи, бе спасението на обременения човешки род. И с тая само Блага Вест, пригружаван от Своите лобими ученици, Той обхождаше безспирно градове и села. Колкото и да са били големи трудностите и препятствията, те не са могли да Го задържат, нито за момент да Го забавят по Неговия път. А ние знаем, че те са били наистина големи.

Колко често, съжалявайки хората, Той е отивал към тях да им помогне, но, за жалост, тъкмо да пристъпи прага, и е виждал как нечия ръка тежко е затваряла вратите пред Неговото собствено лице. Че какво ги караше да Го отблъснат и презрамат? Той не протягаше ръка за помощ, Той не искаше от никого милостиня,

напротив, промтягаше им ръка, пълна с блага, от които те се нуждаеха. Виждайки кораво сърдечето на хората, тежко замвorenите хорски порти, по които често хлопаше, и Своята изоставеност, Иисус сигурно е скърбял дълбоко и сълзи са потичали от Неговите очи, не видели радушни хора.

Той не просто е бил отхвърлян и пренебрегван от хората, те Го ненавиждаха. Нека си припомним за онзи случай, когато Неговите ученици, покъртени от хорската неприветливост, Го молят най-настоятелно да падне огън от небето. За да се огорчат до такава степен, е имало основателни причини.

Обаче това не е всичко, което Христос е срещал по Своя земен път. Имало е и светли моменти, които са Го окриляли. Такъв един е и гаденият случай, когато Иисус седи в тесния домашен кръг на Своя добър приятел. Далеч от шума на големия град, под стряхата на селска хижа, Той може да си отдъхне и отпочине. Но най-важното не е, че не е обезпокояван, а че намира тук души, които жадуват за Него, хора, които най-радушно Го приемат. Това са Марта и Мария, двъя образа, които никога не ще загубят своето значение.

Като четем тая кратка история, ние чувстваме симпатия към единия от тия образи и антипатия към другия. Като че ли само Мария носи със себе си грижата за Вечното. Вярно е, че едната клони повече към едно здраво и непоколебимо отношение към живота, че тя е повече продуктивна и активна, а другата е повече затворена, пасивна, с нежна душа. Но важното за нас сега не е какви характеристики те са имали, а как се отнасят в гадения момент към Христос.

Тяхното отношение към Христос

Казва ни се, че едната от тях “седна при нозете на Господа”. И именно тия няколко думи са особено важни за нас. Те са малко, обаче ни разкриват много неща.

При нозете на Спасителя - какво ще рече това? Има ли то своето значение? Какво да разбираме под тия кратки думи?

1. Да бъдеш при нозете на Спасителя, ще рече да се отречеш и да пренебрегнеш всичко останало поне за един момент.

Какво стори Мария? Няя чакаше цялата домашна работа, тя

би трябало да се лута насам-натам точно тъй, както стори и нейната сестра, за да угоди на редкия гост, тъй както го изискват обичаите, наследени от праотците.

Но тя стори тъкмо обратното – пренебрегна всичко това и се отрече от него. Тя видя ясно кое е по-важно и го предпочете. В дадения случай тя избра “добрата част”. Така и ние трябва да слагаме на едни точни и чувствителни везни всичко онова, което ни заобикаля, и убедили се в неговата стойност, да го приемем или отхвърлим. Само така ще видим кое е важното и вечното за нас и тогава ще извикаме към Спасителя с радостен глас, тъй както направи древният певец: “Ако бих имал само Теб, тогава не бих питал ни за небе, ни за земя”.

Ние, модерните хора, много трудно можем да се откъснем от околната си среда, защото сме се сраснали с нея. Ние сме се обезличили и загубили. Хората тичат насам и натам, машините работят безспирно, фабричните комини пушат денем и нощем: всичко се е втурнало до самозабрава. Това е хубаво, обаче не трябва да забравяме и нещо друго – именно в натиска и залисията на всекидневния живот да се отдръпнем от заобикалящото ни, да си отпочинем и да се опомним. Не трябва да бъда криворазбран. Не искам да кажа, че ние въобще трябва да пренебрегнем своите задължения и връзки с околния живот, а че трябва от време на време да се откъснем от тях.

Христос обвинява Марта не че тя въобще усилено работи, но че върши това тъкмо в тоя момент. В живота има достатъчно време за работа, трябва да има и време за отмеляне и за издигане над самата ежедневна работа. Ние никога не бива да отиваме дотам, че сами себе си да изгубим и да се отъждествим с околната среда, трябва винаги да бъдем готови гордо да я пренебрегнем.

2. Да бъдеш при нозете на Спасителя, ще рече:

А. Да бъдеш в Неговата близост. Оная близост, която свързва отдаващия се усърден слушател с говорещия Учител. А Спасителят говори. Седящата при Него слушаше Неговото Слово. Той говори винаги. Бог има всяко време да говори с нас, стига ние да имаме време да Го слушаме, но действително да Го слушаме, защото

слушането не е малко изкуство. Мнозина слушат, но само наполовина, а малцина разбирам тънкостите и дълбокото значение.

Б. Да чувстваш нуждата, насъщната нужда да получиш нещо. Защото първо тук се учи човек, че не може да дава. Това е капиталният урок. Може би това звучи в ушите на мнозина парадоксално, но за мен то е един факт: ние не можем да дадем на Бога абсолютно нищо. Едничкото, което можем да направим, е да промянаме десница и да чакаме, за да получим от Него нещо. Храната, с която ще наситим своята безсмъртна душа, ще ни се даде само от Него. Той дава всяко добро нещо.

Приятели, чуйте ме. При настъпването на свежото утро, когато слънцето праща светлата си и блестяща усмишка към земята, цветята вършат само едно: те разтварят своите чашки, за да се излее живот в тях. Цветята не се мъчат да увеличават блъсъка на слънцето, нито пък топлината му, защото те и без това не могат да стори – те са само жадни за неговата даряща живот светлина. И ние, хората, спрямо Бога сме тъй, както цветята спрямо слънцето. Ние можем само да отворим чашките на душите си, а останалото ще го извърши Той.

3. Седенето при нозете на Спасителя е и една временна самозабрава

В този момент цялата ни същина и природа се прелива в нещо друго. Погледнете Мария. Тя стои при нозете на Христос и се е напълно самозабравила. За нея не съществуват вече никаква домашна работа, никакви обичаи и формалности; тя забрави даже собствената си сестра. За нея се загуби целият околен свят. И пред духовния взор се бе възправил само образът на Спасителя. С всяка минута Той израстваше пред нея и ставаше все по-голям и по-величествен. Единствен Той съществуваше.

И в този момент стана нещо много важно: тя получи едно лично впечатление от Христос. И това ѝ остана завинаги. Този, Който говори сега с нея, ще напусне тая земя, ще изчезне за нейните телесни очи, Той ще умре, но в своите гърди тя ще носи Неговия светъл образ и ще пази скъп спомен за Него. В нейния живот ще проблясва Неговата чистота и любов, в очите ѝ ще гори пламъкът

на Неговия сеген поглед. Тя ще бъде готова да пожерта най-хубавото и най-скъпоценното, което има, за Него. Миро ще разлее по нозете Му, при които сега се е смирено приутила.

Ето защо трябва да седим при нозете на Спасителя. Тук е единственото място, където възрастват ония, които ще сторят нещо особено в живота. При нозете на Бога седя Моисей, преди да стане водач на своя поробен народ, за да му дари свободата. При нозете на Бога седя сам Христос, преди да започне Своята, пълна с трудности, публична дейност. При нозете на Спасителя трябва да седим и ние, ако искаме да сторим нещо. Всичките ни трудове и усилия ще бъдат напразни, ако не седим там. Първо при нозете на Спасителя и чак тогава – на работа, и ще видим, че нашата скромна дейност ще бъде богато благословена.

Приятели, аз много се радвам, че през настъпващата конфирментна година съм тук, в софийската църква. Ние ще работим задружно за Христовата кауза. Можем сърдечни благопожелания след тая встъпителна проповед са всяко посещение на нашите богослужения да бъде в действителност едно седене “при нозете на Спасителя”; всяко нещо, сторено за Него, да бъде так там сторено. Въобще целият ни живот да бъде един живот “при нозете на Христос”.

Амин.

София, 6 ноември 1932 г. - първа проповед в Методистката църква “Д-р Лонг”

Най-потребното

“Но Господ ѝ отговори: Марто, Марто, ти се грижиши и беспокоиш за много неща; но едно е потребно; и Мария избра добрата част, която няма да се отнеме от нея.”

/Лука 10:41-42/

Най-потребното. Мнозина е имало, които отдън душа са мразили Христос. Мнозина са Го ненавиждали. Но също така не са липсвали и онези, които са били готови винаги да Го приемат и да дадат израз на лъбовта си към Него. Когато е почуквал на вратите, много пъти някой груб глас се е обаждал зад мях, но често и приятелска ръка ги е отваряла и най-лъбезно Го е поканвала. И Христос е имал Своите близки приятели и приближени души. Такова е било семейството на Лазар. Ние Го виждаме дошъл да си отпочине. Всички My се радват. Разшевтвам се. Христос цени това, но все пак чувства за Свой съвлг да им каже, че има нещо основно; има нещо, което е най-потребно: “Марто, Марто...”.

Кое е то?

Ние живеем във времената на ненаситните желания. Животът е станал многогодишен и с това и нашите потребности неимоверно много са се увеличили. Ние се нуждаем от хиляди неща. Нуждаят се млади и стари, хората от всички слоеве. И когато ни се удава да постигнем нещо, ето че десет нови се изпречват пред нас и ни измъчват. Ние сме в постоянна гонитба. Никога не намираме доволство и покой. И в този свят на нуждите и кризата Христос се провиква, казвайки: “За много неща се грижиши”.

1. Дали хляб?

Действително той е необходим. Как би могла ръката да сгъска ралото или да върти чука? Как би могъл ученият да седи

спокойно в своя кабинет и да открива нови неща от полза за всички. Как би могло да има смях и доволство без хляб? Но той не е най-необходимото. Защото и когато го има, все пак може да липсва най-важното на човека. Той не е гаранция за щастие. Без него не може, но и само с него не може.

2. Дали дрехи?

Те ни предпазват от жарките лъчи на слънцето, от стрелите на вятъра или острото хапане на студа. Но и когато ги имаме, все пак душата може да е простинала и болна; може да е пронизана от отровните стрели на греха; да е разкъсана от зъба на съвестта. И облеченият може да се чувства нещастен. Щастливо сърце не тупти само под коприна.

3. Дали здраве?

Колко стройни и здрави хора минават край нас, но ако бихме могли да надзърнеме в грижите им, ще видиме каква болница се крие там. Колко болести се таят. Лице червено, но душа анемична. Мишци здрави, а характер слаб. Та какво ползва само тялото, когато може да изгнє спрavedливо в някой затвор или пък да провисне на бесилото за извършено престъпление?

4. Да имаме Христос

Ето най-важното и необходимото. Той ще промисли за нас. И за насъщния, защото Той храни хилядите. Ще ни облече, защото лилиите на полето са Негови. Ще ни направи със здрави души, защото Той е Великият лекар. Имаме ли Него, тогава ние имаме всичко. Тогава не ще питаме и не ще търсим нищо друго.

Какво ще рече това?

1. Да Го обичаме

Когато Христос отиде в къщата на Марта, тя се впусна в своите залиси и може би Го бе забравила. А Мария остави всичко. Захвърли го. Забрави своите задължения. Всичко отстъпи. Тя бе готова да понесе мъренето на своята сестра. Наг всичко за нея стоеше Христос. И затова тя не Го изпусна.

Един мъченик на Вярата бил пред палачите си. Докарали жена му с милите дечица. Всички падали на колене и го молили да се откаже. Той целувал всяко едно нежно, а на жена си казал: “Аз от Христос не мога да се откажа. Той ми е най-обичен”.

2. Да общуваме

За Мария околнят свят замря. Тя поглъщаше всяка Негова сума, всяко движение. Обогати се, насърчи се. Тя Го прие не само в къщата си, но и в сърцето. Той говореше, тя слушаше; той даваше, тя взимаше. Ето това беше “добрата част”.

И днес Христос се обръща към залисаните в света: “За много неща се грижиш...”. Нека се спрем да се ослушаме, да впием поглед в Христос, да Го включим в сърцата си. Да копнеем по Него, най-потребния. “Имам само едно силно желание: това е Той”. Не се лутай, но потърси Христос!

Амин.

София, 19 юли 1934 г.

В навечерието

*“Кръстът ви да бъде препасан и светилниците ви запалени;
и самите вие да приличате на човеци,
които чакат господаря си...”*

/Лука 12:35-36/

Приятели, тоя път ще се занимаем с предмета, който съм озаглавил “В навечерието”.

Ето, пред нас са светлите празници. Те ще похлопат на всяка порта. Звънки песни ще се понесат. Подаръци ще се дават. Радост ще бликне поне за малко навсякъде. Ще ни залее едно празнично настроение. Сърцата ни потръпват още отсега, когато помислим, че само след няколко часа старата година ще си отиде, ние ще се разделим с нея завинаги. Тогава ще забият тържествено камбаните и ще възвестят изването на новата. Сладостно чувство ни обзema тогава, когато си представим богато окиченото с подаръци и трептящи свещици коледно дърво; когато чуем хубавите коледни песни; когато в паметта ни възкръсне добре познатата и все пак мила и скъпа рожденствена история за младенца от Витлеем.

Но това ли е всичко? Нямат ли тия празници никакъв друг смисъл? Защо изват те всяка година? Не ни ли говорят безмълвно за нещо? Кой ги проумява? Не говорят ли те за един друг край, вместо този на поредната крамка година? Не говорят ли те за едно друго изване, освен за онова, станало сред витлеемските полета? Чакаме ли Христос? Помисляме ли за Неговото изване? Тия празници не са само едно възпоменание, но и една бъдна надежда.

Какво да чакаме?

1. Хората

Такава е нашата съдба, че трябва да чакаме в живота. Желанието, което се ражда в душата ни, остава там може би за

години, докато бъде реализирано. А много от желанията умират. Или ще грейне жаркото слънце и ще ги изсуши, или пък мразовита зима ще ги умъртви. Хората чакат щастиеето да ги навести. От лълката до гроба те очидат по него. Скръбният чака деня, когато на душата му ще олекне. Страдалецът чака изгрева на радостта. Болният чака за здраве; затворникът чака свободата. Във всяко едно сърце се крие нещо, което трябва да дойде. А дали ще дойде? И един чака търпеливо; годините не го обезсърчават; огънят не загасва. Друг пък заканително вдига ръка; той се бунтува, недоволен е, не може повече да търпи.

2. Ние

Какво трябва най-много да очакваме? Кого да чакаме? Наг всичко трябва да изпъква едно: Христос. Да чакаме Неговото царство. Действително, сега има много трудности и е необходима голяма доза вяра да чакаме това. Досега са изминали толкова столетия, а резултатът какъв е? Какво е сторено досега? Тия въпроси ни задава всеки. Какво да отговорим? Дали да се обезсърчим? Да захвърлим тия надежди в калта? Че ние сме толкова малко, за какво царство да говорим? Не е ли това една нескромност? Но при това никога не забравяйте думите: “Не бой се, малко стаго...”; “О, смърт, къде ти е победата? О, смърт, къде ти е живото?”. Въпреки гнешното положение ние можем да се надяваме и трябва да чакаме Неговото изване и Неговата крайна победа. Царството Му ще дойде. За него са се молили толкова хиляди уста. Тия молитви ще бъдат чути. Господството ще бъде Негово. Без тази надежда ние ставаме мъртви християни. Само тя ни дава импулс: вярата в крайната победа. Твърдото чакане.

Кога чакаме ние Христос?

1. Не когато сме бездейни

Когато сме скръстили ръце. Това не е чакане, а лентяйство. Който не върши нищо за Христос, той не Го очаква.

2. Когато служим

“Кръстът ви да бъде препасан”. Всякакво препятствие и

спънка да бъдат премахнати. Когато сме със запретната ръкави. Когато с ръцете си подготвяме почвата за Неговото изване, когато пригответваме пътя, по който Той трябва да мине. Когато сме се предали на Неговата кауза: вложили сме там всичко, що имаме.

3. Когато светим

Светилниците ви да бъдат запалени. Това ще бъде признак на живот, иначе, ако е тъмно, ние сме мъртви. Така да живеем, че хората, като видят добрите ни дела, да прославят нашия Отец. Животът да бъде светещ, да блески от лобов и доброта. Светим ли, когато клеветим своите братя? Светим ли, когато произнасяме лицемерни молитви? Светим ли, когато не се грижим за подналия? Светим ли, когато нашият живот не съответства на хубавите принципи, с които парадирате? Свети ли нашата вяра? Правим ли това, което Христос би направил?

Kak ga chakame?

1. Будни

Да наблюдаваме всичко, което става около нас. Да не спим като християни. Да не спи нашата лобов, нашата доброта, нашето милосърдие, нашето християнство.

2. Търпеливи

Да не се обезсърчаваме. И тъмна нощ да се спусне, да вярваме в изването на светло утро. Да не губим вяра в крайната победа. Земята може да премине, но Неговото царство няма да премине.

3. Готови

Taka, като че ли Той днес още би дошъл.

Веднъж в красива Италия един посетител влиза в голямо имение. Градинарят държи градината в отлично състояние. “Кога ще дойде господарят ти?” – пита посетителят. “Той не е извал от десет години” – му отговаря градинарят. Посетителят се учуди: “И въпреки това тук всичко е в такъв ред, като че ли ще дойде утре”. Градинарят му отвърнал: “Не, господине, нека и днес да дойде, не утре, аз съм готов”.

Готови ли сме да застанем пред Христос? Уредили ли сме своя живот? Снокойна ли е съвестта ни? Всичко в ред ли е?

4. Радостни

Мисълта за Него трябва да ни въодушевява, да влива бодрост в гърдите ни, да разва душите ни. Да Го очакваме.

5. Верни

Ще дойдат много изкушения. Ще ни бъде предложено богатството на света. Ще ни се поднесат много примамки. Но в никой случай да не продаваме душата си. Верни до смърт. На поста си.

6. С любов

Да чувстваме една празнота в живота си, ако Той ни липсва. Да Му се отдавам напълно. Чакането да не бъде принудено. Ако трябва, да бъдем готови въйно повече да чакаме и да жертваме.

Награда за чакането

1. Постигам целта. Техните надежди не са напразни. Той изва, макар и късно.

2. Христос ги поставя на почетно място. Онзи, който е бил пръв в работата, ще вземе и първото място в Царството.

Нека да чакаме. Никога да не угасва този огън в душите ни. Неговото изване е Новият ден. “Онзи, Който свидетелства за това, казва: Наистина извам скоро. Амин! Ела, Господи Иисус!” “Аз чакам”.

Амин.

София, 31 декември 1933 г.

Земята в пламъци

*“Огън дойдох да хвърля
на земята...”*

/Лука 12:49/

Земята в пламъци. “Огън дойдох да хвърля на земята.” Това са думи, които вие едва ли бихте очаквали да чуете от устата на Христос; на миротвореца Христос, при Чието раждане се пееше: “И на земята мир между човечите...”; на нежния Христос, Който слагаше благославящи ръце върху къдрявите и палави детски главички; на великодушния Христос, Който бе казал: “Ако те удари някой по ясната буза, обърни му и другата”.

Думите Му гърмят, както гърми буря в своя луд разгар, и смелите Му огнени слова режат душите, Той като светкавица разрязва небесата. Дори самите ученици са слисани. Това ли е Той – учителят на кромостта? Това ли е Той, Който толкова пъти е говорил за любов? А сега иска да хвърли цялата земя, със самите тях, в един световен пожар? Не е ли жестоко от Негова страна? Не е ли безумие? Тъй се питат те, а Той продължава да говори със звънкия си глас, а очите Му искрят, отразяват пламъците, лумнали в душата Му.

За какво гойде Христос на тази грешна земя? Дали да основе една силна църква? Дали да даде на човечеството нова религия? Дали да прогласи чудновато учение? Дали да положи основите на стройна философия? Донесе ли Той някоя политическа или социална програма? Нищо подобно! Той не написа нито една книга, за да разреши световните въпроси, не написа нито един рег, който да завещае на бъдните поколения. Та какво искаше тогава? Дали само да предизвика фурор със Своята поява? Дали да поработи само някакви три години? Та това е съвсем малко, то е нищожно! Заслужава ли си тогава да го споменаваме даже? Дали делото Му е кратко като краткия Му земен живот? Та Той нали умря още в разцвета на

Своята младост? Какво успя да направи за толкова малко време? Чуйте какво сам Иисус казва: “Огън дойдох да хвърля на земята”. Това бе Неговата цел и задача. Достатъчно бе да хвърли първите искри, пък пожарът ще гори и след ранната Му смърт. И така и стана.

Той дойде да хвърли огън на земята. Не да запали едно слабо, мъждукащо канделце в далечна Палестина, което малцина ще видят и за което малцина ще си спомнят. Той не иска да обхване само малки кътчета от земята; не да постави огън в залутаните и никому непотребни ъгли на живота. Не иска да си играе с малки пламъчета, които всеки може с пръст да изгаси. Той иска да запали цялата земя, иска да обхване целия живот, да обгори цялата душа. Христос не донесе дребни пламъчета, на които лентяите да топлят своите замръзнали от мързел ръце, не стъкми дребен огън, та някои да варят на него своите постни учения и додадки. Той дойде пожар да предизвика на земята, пожар огромен, страшен.

Характерното за огъня

1. Той свети

Той пръска лъчи в гъстия мрак, разбива тъмнината. Той превръща нощта в ден.

Така и Христос иска да освети заблудените. Той иска да им посочи пътя към истината, да ги ориентира. Той е дошъл за ония, които са загубени в живота. Неговият огън ще бъде за лутащите се слънце денем и звезда нощем. Той ще ги поведе по нови пътища. Той ще им отвори очите, за да видят света. Той ще ги просвети така, че да могат да видят какви са Всъщност: че са жалки, проядени от грехове, че душите им са омърсени. Той носи огън, за да освети далечните върхове на съвършенството, към които ни води нашият път. Дава ни светлина да видим и проумеем Бога.

2. Той стопля

Студеният камък може да светне от него и парчето лед да се стопни.

Той е дошъл да стопли хорските сърца. А те Всъщност са корави като камък и студени като лед. Мразовита зима е сковала

човешките отношения. Благородното и доброто не виреят. Смъртта цари. Хората измират в студения живот. Студени са погледите, студени са душите, обниските, думите. Христос иска да ги претвори. Той иска да превърне сърцата в горещи пещи, горещи от любов.

3. Той унищожава

Ненаситните му езици помитат много неща по пътя си. След него остава много малко и дълго ще се помни, където той мине.

Той хвърля огън, за да унищожи лошото. Онова, което е гнило, трябва да падне; което е чупливо, трябва да се счупи; което не е издръжливо, трябва да се изгори. Старата вяра ще се овъгли, след като по нея мине огънят Христов; старите сърца ще се претопят; старите навици ще се премахнат; старите схващания ще изчезнат; старите грехове ще бъдат умъртвени; старите традиции изгорени. Да се сложи край на стария живот. Ще се превърне в пепелище. Нито следа да не остане. Всичко ще отстъпи пред огнения му напор.

4. Той пречиства

Онова, което успее да излезе из огнената баня на огненото кръщение, е ценно, трайно, вечно. Златото, за да стане злато, трябва да мине през назъжената пещ.

Хората трябва да бъдат основно претопени, за да се освободят от вредното и малоценното. Техният живот трябва да добие ново съдържание и нови форми.

5. Той променя. Това е процес на превръщане.

Кой е Христовият огън?

1. На любовта към Бога

Христос често е бил в преддверието на храма в Йерусалим и е виждал по олтарите да гори жертвен огън. Игриви пламъци са се въздигали към небесата. Ден и нощ те не са преставали. И Той се е питал: трябва ли това да става само по каменните олтари? Не могат ли и човешките сърца да се превърнат в такива? Не могат ли и там да лумнат огньове към Бога? Огънят на коннека и любовта?

2. На лъбовта към братата

Веднъж Иисус се отбива в една рибарска колиба край брега на Генисаретското езеро. Тъмни облаци покриват небето. Луди ветрове се блъскат в слабата хижка. А морето се пени и бучи, реве като тежко наранен звяр. Вътре в домашното огнище гори огън. Дърво след дърво изгаря, за да образуват и поддържат един пламък.

Не е ли това символ на тяхното единство и лъбов? Събра-
ните в хижата ученици и Учител са едно. Те са като много главни,
но образуват един пламък. Те са единодушни. Те са братя. А такива
трябва да станат всички, които са пръснати по широкия свят. Да
няма граници и омраза. Да са всички едно. Да образуват едно
безкрайно, световно братство.

3. На жертвата

След дълго лутане Той се връща в отдавна изоставената родина. Отново е при майка и при братя. В един отъглите на стаята забелязва малко светилничче, на което трепти осъдено пламъче. Маслото привършва и фитилът се скъсява. Но то свети само затова, защото се самораздава. Не ще има светлина и лъбов на този свят без жертвба. И Той иска именно този огън да се разгори във всички сърца: един за всички и всички за един. В нас да трепти готовността за жертвба. Да сме назрели да изгорим за другите; изгаряйки, да им бъдем и светлина, и топлина. Сам Иисус бе този огън: сърцето Му коннееше по Отца; лъбовта Му бе толкова силна, че можа да каже: "Аз и Отец сме едно"; лъбеше човека, независимо дали е приятел или враг; и, най-сетне, даде Себе си в жертвба за другите, даде живота Си за тях. Христос свали духовен жар от горния свят. Той иска всяка душа да мине през едно огнено кръщение. Първо трябва да се опожари старото, и тогава ще поникне новият живот. Из пепелищата на старото ще възкръсне безсмъртният феникс на нов огън. Всеки от нас да стане пламък; животът ни да бъде огнен език. Ние трябва да предизвикаме световен пожар. Искри га сме! Така да живеем, работим и се молим, че да видим цялата земя в пламъци.

Амин. София, 13 януари 1935 г.

Станимака, 20 януари 1935 г., София, 28 октомври 1945 г.

Хора на подвига

*“Подвизавайте се да влезете
през тясната врата...”*

/Лука 13:24/

Приятели, този път ще се занимаем с предмета “Хора на подвига”.

След като бе обходил градовете и селата на Своята родина, след като Неговата смела проповед бе звъннала в душите на хиляди, които жадуваха небесни откровения, след като в много гърди се бе надигнал копнежът да станат други, не такива, каквито са били, Христос чертае нови пътища към нов живот. След като бе обещал блаженство на нищите духом, на кромките, на милостивите, на жадните и гонените, Той им показва и вратата, през която трябва да минат, за да стигнат крайната цел. Защото към Бога не водят много пътища, в Неговото светилище се влиза през една врата, а този път и тази врата са тесни и малцина минават през тях, защото малцина ги познавам.

Сам Христос тръгна по този тесен път и през тази тясна врата, за да поведе след Себе Си ония, които са готови да се отелят от отъпканите пътища на човешкото стаго, ония, които са назрели духом, за да бъдат самостойни, а не да се водят от безличната и неразумна тълпа. И Той се обръща с един сериозен апел към всички ония, които искат да започнат нов живот, които искат да тръгнат след Него, които искат да станат последователи на най-великия, когото никога е видяла земята: “Подвизавайте се...”.

Ние предпочитаме най-малкото съпротивление

С това Христос слага пръста Си на най-слабото ни място. Неговият призив е много уместен. Срещнем ли най-малката трудност в живота, ние започваме да се оплакваме от нея, не можем да я търпим. Искаме винаги гладки пътища, удобно да се

Върви по тях, га са посипани с рози, га е слънчево, га е приятно, га има само смехове, га е тихо, без всякакви ветрове, га няма никакви препятствия. Трудното обикновено го отхвърляме настрана, впускаме се само по леснодостъпното. Гоним онова, което бързо може да бъде постигнато, искаме да бъдем сигурни предварително в крайния резултат, и то без много мъчнотии.

Ние търсим своеето удобство, слагаме го над всичко друго. Само така можем да си обясним защо почти всеки е във възторг от Христовите принципи, възхновява се от тях и се прекланя пред тях и все пак не ги прилага; малцина са действените християни. Пък и станали веднъж такива, ние все пак избираме пътя на най-малкото съпротивление. Не искаме да бие на очи, не искаме да настройваме другите против себе си, премълчаваме си. Много християни се водят от принципа: "Преклонена глава сабя не я сече". А Христос апелира: "Подвизавайте се...". Голям контраст.

Всичко ценно е трудно

Със своята слабост към леснотия и удобство ние не постигаме нищо трайно. Ценно е онова, наг което човешкото око ден и нощ не се е затваряло. Достойно е онова, което постоянно е било напоявано с изобилна човешка пом. Не се руши онова, което е рожба на години. В един миг, с един замах блага не се творят. Никой не е станал велик и не е постигнал нещо с леснотия. Всички великаны на човешкия род е трябвало да минат през тясна врата и да вървят по тесни пътища. По широкия път вървят само обикновените, които са толкова много, които са просто повторение един на друг. Но редките, изключителни личности ще намерят само по тесния път. Философът ден и нощ развива своя мозък, той не е като другите, за които сериозната мисъл е едно изключение, и затова идва до познание на нови истини. Ученият не знае покой в кабинета си, той дълбае в неизвестното, не е повърхностен като другите. Всичко ценно и благородно се изкупва с много борби, отчаяние, мъки, жертвии, пък ако щете, и живот. На полесражението се раждат героите, не край огнището. И затова искаме да станем духовни герои, християни на подвига, трябва непременно да тръгнем по начертания от Христос тесен път.

Незаслужените упреци

Тях ще ги чуете често. Сипят се по адрес на християните. Те били хора, които на познавали живота. Те не са годни да направят нищо. Ето вече толкова хиляди години се молят и пеят на своя Бог. Какво са постигнали? Те са способни само да мечтаят по хубави дни, но не могат да ги създадат. Те само приспиват своите съвести с хубави думи. Те не могат да виреят на почвата на ежедневието. Те се боят от грубата действителност. Те затварят очи пред земния ад и жадуват небесен рай. И затова някои считат за унижение да станат такива. Но тия господа не познават Христос, не познават Неговите искания. “Подвизавайте се...”. Къде остава страхът, слабостта? Не е ли тъкмо обратното?

Да станеш и бъдеш християнин е подвиг

Не е за всеки. Това не е за слабите, които се страхуват от най-слабото полюляване на житейския кораб; не е за нерешителните, които не смеят да се хвърлят в бурните вълни, та да преплуват на отсрешния бряг; не е за мекушавите, които са като глина в ръцете на условностите и на другите.

Подвиг е да намериш онова, което води към живот. Да познаеш истината, да не се луташ, да не губиш времето си и силите си по суетата, да не се заблуждаваш, да вземеш правилна посока в живота, да тръгнеш по истинския път, да откриеш своето призвание. А християнинът е извършил това.

Подвиг е да тръгнеш с Христос в живота. С онзи, в Когото другите се съмняват, Когото те отричат. Да се довериш на Онзи, Когото не виждаш, да поемеш този риск – да възложиш упованието и вярата си на Бога, да направиш този скок от материалното в духовното. А християнинът е извършил това.

Подвиг е да не се водиш от другите. А тъй хубаво се върви с мнозинството, тъй приятно е там! Просто си тикан, влечен, без да си даваш усилие. Да вървиш по течението е толкова лесно и удобно! Колко трудно е да се отделиш от шаблонните схващания и чувства на тълпата; какво геройство е да не вървиш по отъпканите пътища! Ще бъде трудно, ще има трудности, изненади, падания в пропасти, но това е вече подвиг. Колко завидно е да можеш

га се отделиш от ония, които са се впуснали към своя заник и своята жалка смърт, и да обърнеш лице към изгрева! Има ли стъпка, порешителна от тази? А християнинът вече я е направил.

Подвиг е да скъсаш с лобимия товар. Онова, което си почитал и наг което си треперел, а всъщност само те е спирало. Минавайки през тясната врата, непотребното да бъде смъкнато от плещите ти. Да ти олекне. Да станеш свободен. Да гониш нови идеали и да тръгнеш по нови пътища. Да навлезеш в нов свят. А християнинът е сторил това.

Подвигът е наш дълг

Ние не трябва да се оставим да бъдем влечени. Няма да вървим по течението. Широкият път не е за нас. Друго е нашето предназначение. Или ще бъдем хора на подвига, или никакви. Ние сме като войници: борба и победа ни чака. Онзи, който е ленив, неподвижен, бавен, ще бъде пронизан от неприятелски куриум или меч безславно. Ние не трябва да се боим от трудностите. Те ще ни дават само импулси. Те са най-добрата почва за нашето християнство и вяра.

Накъде отиваме сега? Кои са били пътищата ни? Откъде минахме, дали през тясната врата?

“Подвизавайте се...”. Не стойте със скръстени ръце, не се изнежвайте, не бягайте на завет, не се крийте зад другите, не заобикаляйте трудностите. Бъдете смели, бъдете готови за всичко. По тия пътища е минал нашият лобим Вожд Христос. Ако имаме чувство за чест и вярност, ще Го последваме.

Душата ни трябва постоянно да купи, да се напряга. Никога да не сме в покой. С всеки нов ден да отбелязваме и нови подвизи. Чрез преъзмогнатите трудности ние се изиграме и доближаваме до Бога. Това да ни е девиз: “Подвизавайте се...”.

Амин.

София, 3 февруари 1935 г.

Поробени души

*“Елете, понеже всичко
вече е готово.”*

/Лука 14:17/

Приятели, този път ще се занимаем с предмета “Поробени души”. Става дума за отнета свобода. Едва ли има друга дума, която да е по-приятна и по-звучна за ушите ни и по-мила за душите ни, от тази. Едва ли от нещо друго личности, пък и цели народи, тъй силно и тъй продължително са се въодушевявали, както от свободата. Коннекцията на всеки и на всички ни е свобода.

Ние искаме да бъдем свободни, искаме сами да разполагаме със себе си, своето време и своите средства. Да сме свободни: да правим това, което искаме и в което сме убедени. Да няма над нас чужда воля, да няма чужда намеса, да няма повеля на тиранин.

Хиляди жертвии са принасяни на олтара на свободата. Народи са давали най-достойните си синове. Не са жалели нищо, били са готови всичко да гагат за нея. Та спомнете си за нашата история. Как скъпо е изкупена нашата свобода! Робството е трябвало да бъде удавено в кръв и чак тогава на негово място да гойде желаната свобода. Младите български синове, жадни за волност, са кръстосвали Балкана и осезателно и категорично са доказвали на вековния тиранин, че са решили да станат свободни. Или пък са взимали перото да кажат на близки и далечни, че е време да видят глава. Някои като апостоли са кръстосвали от село на село и от град на град да поддържат буден народния дух. Ние обичаме и жертвуваме за свободата си. И тя заслужено грейна на нашия хоризонт. Но при все това я нямаме в нейната пълнота. Само някои от лъчите ѝ достигат до нас. Ние все пак сме си роби. Политическа свобода имаме, но душите ни са останали робски. При днешната свобода все пак има поробени души.

Кое ни поробва?

Нито някой азиатски кръволов, нито някой европейски тиранин. Ние сме роби на един невидим властелин. Той не слага ръка на нашите имоти, нито на нашата чест, но на сърцата ни. Взима ги и с това ни взима всичко, което имаме и което сме. Ние не сме го виждали никога, защото няма образ. Но все пак го чувстваме, защото той ни владее и тормози. Той ни е обгърнал отвсякъде. Даже нашите мисли и пожелания са под негова власт. Толкова е опасен. Неговото име е грях, зло. То царува в нас и затова сме станали толкова зли, затова животът е толкова труден. Ние сме принуждавани да вършим грабежи, да мачкаме, да онеправдаваме, лъжем, мамим, лицемерничим, злословим. Иначе сме добри по душа, ние сме създадени по образ и подобие на Бога. Нас ни владее една чужда сила и тя ни кара често да вършим нещо, което не искаме. А после сами на себе си се чудим как сме могли да го извършим. Случва се да отиdem дотам, че да навикнем и да изгубим своята воля, безропотно да вършим всичко, което ни се заповяда. Жалки роби на греха.

Кога проличава това най-силно?

Когато трябва да направим най-решителната крачка в живота си. Когато трябва да се самоопределим спрямо най-важното – Бога. Той ни кани, говори по най-различни начини: чрез естеството, чрез съвестта, чрез словото Си. Но най-добре и най-ясно Той говори чрез Христос. “Елате”. Той понесе наказанието за удовлетворение на нарушенния закон, за да бъде възстановена правдата и по такъв начин ние да станем невинни.

Друг поема нашите грехове. Друг ще отговаря за нас пред вечната справедливост, нашият ходатай Христос. Той извърши вече делото Си. Чрез смъртта на Голгота и възкресението от гроба Той приготви спасението на всички. Той ни кани на богата трапеза. Само да отиdem и да седнем. Но както в притчата, така и в живота днес хората не го правят, не се отзовават на Божията покана. Нещо ги спира, спъва ги. Хубаво е, но не го изпълняват. Друг разполага с тях. Дали не искам, или не могат, но не идвам при Христос. Пропускат такова благовремие, такъв великолепен случай! Когато стане въпрос за Бог, ние винаги се показваме като жалки роби.

Еламе при Христос, вие, грешници; еламе, измъчени и отруени. И днес Той вика и кани. Кани всички без разлика. Кой ще Го чуе? Кой ще послуша поканата? Кой ще оцени голямата чест, която му се прави? Кой ще сграбчи предлаганото? Кой ще се трогне от голямата лъбов на Бога? Кой ще напусне трапезите на този свят и ще отиде там, където има храна, от която не ще огладнее, и вода, от която не ще ожаднее? Кой ще се освободи?

Кои са веригите?

1. “Нямаме нужда”. Самодоволство

“Купих си нива”. Той е вече богат, има достатъчно. И всяка есен нивата ще го дарява богатство. Трапезата от нея ще бъде много по-богата от тази на пиршеството. Така поне си мисли той. Защо да изпуска, което има, и да чака да му се даде нещо от други? Неговото му стига.

Човекът иска да има свои схващания и разбирания. Не искаме да ни се месят. И без това Христос не играе никаква роля в живота ни. И без Него може. Ние сами ще се грижим и ще се контролираме. Сами ще обработваме нивата на своя живот.

И Бог оставил хората да извърват пътищата на своя безбожнически мироглед и живот. Те разбиха небесата, отхвърлиха вярата. Какво спечелиха? Станаха врагове един на друг. Теглят тежки бразди, окопи, бездни помежду си. Зароди се в тях ламтеж по заграбване: защо нивата да е една, нека станат две. Семената, които хвърлиха, бяха лоши. Поникнаха тръни и бодили: омраза, лъжа, убийства. Светът на безбожните стана така студен, страшен, чужд, неприветлив. Хората станаха самотни, бездомни, сираци, озлобени. Нямат ли те нужда?

2. “Нямам време”. Заетост

“Купих си пет впряга волове и отивам да ги опитам”. Не един, а толкова много! Не ще смогна да свърша работата. А кога друг път? Тя не търпи отлагане. Толкова много съм зает. Пък, най-сетне, от това ми идвава прехраната.

Труд и мъка е животът ни. Той е толкова сериозен, шега не бива. Времената станаха такива: изискват цялото ни време, сила,

мисъл, воля. Ние не можем да се занимаваме със странични неща. Когато всеки час те чакат пет цифта ангажименти, как да мислиш за Бога или да отиваш при Него?

Могат да бъдат припомнени думите: “Марто, Марто… едно е потребно…”. Човекът се забрави в своята работа. Той ѝ стана роб. Тя го мачка, изстисква и после го изхвърля като непотребна вещ. Младите и силните биват предпочитани и те заместват старите. Последните биват изхвърляни на улицата. Работата е станала тежест и проклятие за человека. Тя разбива редките му и скъпни радости. Тя убива нещо хубаво в него. Той я върши по неволя, като роб, мъкне я като хомом. Пее ли поне един, когато работи, както това е било по-рано?

3.”Нямам желание”. Любов към света

“Ожених се”. Той намира онази, по която сърцето му години наред е коняло. Той намира най-хубавата, добрата и милата. Как ще тръгне сега по други места! Нищо не го влече. Любовта му е спечелена. Той иска да бъде само при нея.

Така и мнозина са се влюбили в света. Искат да си отживеят. Дават простор на горещата си буйна кръв. Пият до насита чашата на удоволствията. Завладени са и робуват на салоните, танциите и забавите. Много по-лесно е да се танцува, отколкото да се носи кръстът на Христос. Докато те чака твоята избраница, защо ти е да ходиш при Бога?

И хората пуха чашата на удоволствията, откъсваха всяко цвете, даваха простор на страстиите си. И с това те се похабиха и развратиха. Спечелиха си болести и мизерия. На мястото на чистото възхищение го ѹде скверността, на мястото на любовта – похомта.

4. “Нямам смелост”. Страх

Какво ще стане с моите приятели и близки? Те ще ме оставят, ще ми се надсмеят. Прието е ако искаш да минеш за интелигентен и модерен, да си безверник. Как да скъсам? Защо ми е тази неприятност? По-лесно се върви с тълпата по отъпканите пътища.

Ето това са четирите здрави вериги, които ни обвързват и ни грабят свободата.

Господ ни кани доброволно да отидем, не ни принуждава. Macama Mu не ще остане празна. Има търсещи, гладни и жадни, те ще го дадат. На мястото на първо поканените ще го дадат други.

Освободи се! Има много повече между нас, при които гори желанието. Това убива човешкото ти достойнство: га си останеш роб. Ще превиваш ли глава? Напън. Скъсай. Поне се бори. За твое добро. “Свобода или смърт”.

Амин.

София, 27 декември 1934 г.

София, 29 юни 1947 г. – “Души в окови”

Зашо ни са неделята и църквата?

“И в часа на Вечерята изпрати слугата си да каже на поканените: Елате, понеже всичко вече е готово.”

/Лука 14:16-24/

Зашо ни са неделята и църквата? Не сме ние първите, които задават този въпрос. За жалост, той вече се е пораждал в душите на милиони. Те го задават с презрение и му дават един **отрицателен отговор**. За нищо, излишни са, лукс, отживелица. Това положение ни налага да се занимаем и ние с него, да потърсим истината.

Волтер бил казал: “Съмнявам се дали ще се изкорени християнството, докато има неделни служби”.

В притчата за голямата вечеря откриваме и двете: неделята и църквата. И така може да бъде изтълкувана. Денят на угощението – това е неделята; трапезата – това е църквата.

Неделята

1. Тя е за тялото

В шест дни човек работи усилено. Тича, не си доспива, в тъмно, на студено, на опасно. При тия условия почивката се явява естествена необходимост. Неделният ден е един естествен закон. Който го пренебрегва, ще понесе последствията. Един нюйоркски работодател споделил: “Работниците ми, които посещават църква, са средно 25% по-ценни от ония, които прекарват неделята във веселие”.

2. Тя е за душата

Не сме машини. Не само с хляб се живее. Да не се превръщаме в бездушни механизми. Имаме и душа. И за нея трябват грижи. И тя трябва да бъде стоплена, нахранена, прочистена, вдъхновена. Неделният ден е преддверие към небето, пригответя ни за другия

свят. Живот без неделя е човек без усмишка, пролет без цветя, лято без слънце.

3. Тя е за семейството

Да се повидям, да си поприказвам, да заякчам връзките си.

4. Тя е за църквата

Да се съберат братята и сестрите. Да се почувствват едно. “Работата е богослужение за седмицата; богослужението е работа за неделата”. За служби!

5. Тя е за Бога

Негов ден е. Дал ни е шест, а за Себе Си е резервирал само един. Ние си позволяваме и него да Му вземем.

Първо освещаване, а после почивка. Розегер е казал: “Дайте на душата неделя, но и на неделата душа”.

Ние се извиняваме с работа, както в притчата, но не трябва да го правим. Един работодател искал от работника си да му работи и в неделя. Работникът му отговорил: “Вярно е, че Христос е казал да видим осела, щом падне в кладенеца, но ако оселът се научи всяка неделя да пада в кладенеца, тогава или кладенецът трябва да се затвори, или оселът да се прогони”.

Църквата

1. Тя е Божия уста

Омкрива ни волята Божия, Негова е, от Него основана, за Него живее и работи. Това е непосредствената й задача. Кой ще ни каже вечните истини? Химията ли, историята ли, или математиката?

Някои отговарят: “О, това го знаем, учили сме го още в училище”. Така е. Но истината е като хляба, който е нужен всеки ден – не ни стига само да знаем какъв е вкусът му.

2. Тя е съдия

Изобличава против грех, неправди. Казва истината. Нарича ни с името ни.

3. Тя е майка

Утешава, възпитава. Един син попитал баща си: “Защо да ходим на църква?”. Бащата отговорил. “Ти защо искаше да акордирам пианото?”. “Зашпото не може да се свири” – бил отговорът. “Е – рекъл бащата, - така е и с човешката душа”.

Църквата сплотява под крилата си. Един глух старик посещавал редовно службите, въпреки че нито дума не разбирал. Веднъж пастирът го запитал защо е така редовен, като не разбира, не може ли да си прочете нещо въкъщи. Тогава старият отвърнал: “Заради общението на светиците.” Не се прави разлика: надничари и банкери, всички са грешници и Божи чада. Вън – презрение, тук – убежище и топлома.

4. Тя е Ноев ковчег

Носи ни над вълните на живота. Държи ни далеч от крушение и смърт. Запазва душите и живота ни, здравето и спасението. Имало човек, който неделно време, като бият камбаните, казвал на жена си: “Иди, пък се помоли и за мен”. Веднъж сънувал, че са умрели и се намират пред вратите на небето. Явява се свети Петър, отваря вратите, поканва само жената и казва: “Ти можеш и заради него да влезеш”. Затваря вратата. Оттогава мъжът ходел на църква заедно с жена си.

5. Тя е зародишът на новия живот

Тя е обновителка на света. Идеалите за човечина, чест, правда, любов, справедливост, жертвва, вярност, рай отдавна биха изгаснали. Тя ще докара други хора и други времена. Тя ще докара царството Божие. Един пастир минавал с дъщеря си по полето, където жените белят платна. Една женичка ги поздравява и казва: “Колко хубаво проповядвахте в неделя, бих искала да запомня всичко, но забравям”. “Но защо тогава идваме, като забравяме?” – учудило се момичето. “Господи – отвърнала жената, - то е като с моите платна. Аз поливам, Бог дава слънце. Нищо не се забелязва, но стават по-бели”.

Неделята и църквата: колко много крият в себе си!

Махнете ги! С това **ще ограбите** човека и живота.

Възстановете ги! Пазете ги! С това **ще ощастливите**
живота и човека.

Ние, които знаем вече тая истина, нека се борим в тяхна
защита, нека накараме и други да вкусят от тяхната сладост.

Амин.

София, 20 декември 1942 г.

Приказката за душата

“Също така, казвам ви, има радост пред Божите ангели за един грешник, който се кae.”

/Лука 15:1-10/

Кой не знае и кой не ще помни завинаги притчите притчи на Божия Син? Тъй близки до сърцето са те, тъй познати, тъй верни, тъй дълбоки! И малкият палавник, чиито бузки са станали червени като ябълки от тичане и игри, би оставил всичко настани и смирен би седнал в ската на своята майка, за да слуша хубавите приказки на Христос. И белобрадият стар философ, с набраздено чело, с дълбоки очи, много видял, много чел, много изживял, с радост и надежда отново би се замислил над необятните дълбини и чудните висини в притчите на Христос. В тях ще познаем света, ще познаем човека, ще познаем Бога. Толкова много крият те в себе си.

Когато Христос ни говори за изгубената овца или изгубената драхма, Той Всъщност ни разказва чудната приказка за човешката душа. Овца, драхма, блуден син – това са само образи, картини, символи. Зад тях стои душата, душата на човека. Моята душа, твоята душа – за нея говори Той, за нея се бори, нея иска да разберем и затова ни разказва приказката за душата.

Душа: колко си близка и колко далечна; колко си позната и колко странна! Какво знаем ние за душата? Колко знаем ние? Тя е океан, а ние като че ли сме на брега и оттам виждаме малко. Тя е много по-обширна, отколкото си мислим. “Сърце, море, небе – три думи, три гатанки тайни; небе, море, сърце – три бездни, три свята безкрайни”.

Всичко си има своята история, своята приказка. Един народ, една земя, един идеал, една душа.

От всичко обаче най-чудна е приказката на човешката душа. Ние не можем да изброим нейните криволичещи пътеки; не можем

проникна в нейните бездънни дълбини; не можем да я стигнем по нейните небесни висини. За нашите души има много да се каже: една дълга приказка. За техните радости и страдания, блянове и разочарования. За техните незнайни пътеки и главоломни завои. Но това не е всичко. Кой знае още колко имаме да изживяваме. Приказката не е свършена, може би.

Приказката на Христос за човешката душа обгръща четири момента. Четири емана: всяка човешка душа е на един от тях.

1. Запазената душа

В групата на 99-те. Те са близо до своя овчар. Те го лобят, те го слушат, те са щастливи. Свързали са съдбата си с него. Всичко останало им се вижда като “пустиня”: мъртво, лъжовно, сиво, опасно.

Може би някога и тя да е била загубена, да е скитаала далеч. Но сега никога вече не ще се отдели.

Може би тепърва някога ще се заблуди. Но досега е била върна.

Това са една група души. Това е тяхната история, приказката им. Това познават от живота.

2. Загубената душа

Родена и израснала под нежните грижи на своя пастир, един нещастен ден тя се отклонява. Далеч от неговия поглед. Не иска лобовта му, грижите му.

Иска нов живот. Светът показва своите примамки. Удоволствия, свобода, безотговорност, багри, слава, радости, смехове, игри, дните в нощи, нощите в дни, хиляди примамки, невкусени радости, съблазнителни блаженства. Та нима това е лошо? Защо га не опита?

Наистина загубена. Там го няма кромкия пастир. Там има хищници, които търсят жертвии, за да зарадват своите ненаситни апетити. Загубва образа си. Загубва своята чистота, мир, деска наивност.

Изват разочарованията. Но вече е много късно да се връща и се погубва.

Гръцката легенда разправя за младия Херкулес. Веднъж,

потопен в размисли, в самотна местност стига на кръстопът. Явяват му се две богини. Едната с блестяща красота, но леко-мислена на вид и по маниер; докосва се до него и му обещава всички земни радости, ако я последва. „Коя си?” – пита той. „Приятелите ме наричат удоволствие, неприятелите ме наричат порок”. Тогава младият герой се обръща към другата: „А ти, къде искаш да ме поведеш?”. „Водя те към труд и опасност, но и до безсмъртна слава пред хората и божествете”. И Херкулес обръща гръб на порока и се посвещава на добродетелта. Той става помощник за човеците и лобумец на божествете.

3. Търсената душа

Пастирът оставя всичко, за да я търси. Цялата Божия любов е подир загубената. За хората ние сме само номера, но за Бога сме много.

Всички средства: „запалва светило” – проблясъци ни праща; „помита” – болести, загуби, разочарования.

„Докамо”. Колко труд; пътеки стръмни; урви шеметни; гръм; kanki кръв. Докрай; докамо я възвърне и спечели. Та тя е негова. Една велика любов.

Майка вдовица има едничка дъщеря – радост и утеша на нейните стариини. Но светът е зъл, сатана не спи. Съблазнява я. Била красива: мой я погалва, прави комплименти. Тя се увлече. Зарязва безутешната си майка. Содомски живот. Но майката не се отказва. Търси я. Никъде не я намира. Опечатава малки обявления: „Дъще, майка ти те чака; ще чакам, докамо дойдеш”. Дъщерята вижда случайно това във вестниците, затрогва се, заплаква и се връща.

4. Намерената душа

Изменила се е до неузнаваемост. Сама себе си даже не може да познае. Смазана. Обезобразена.

„Вдига я на рамената си радостен”. Може ли да има радост по-голяма от радостта на намирането? След толкова безсънни нощи, след толкова страхове, жертвии, рискове, молби, конфликти.

Когато човек се осъзнае, най-близките му се радват. Но ликува

и небето. Ликува невидимият свят. Една спасена душа струва повече от целия свят.

В заключение: коя ли е историята, приказката на моята душа? Докъде съм стигнал? Може би най-далеч от Бога? Може би съм и с Бога, и със света?

Една басня разказва как прилепът искал да се сближи с мишките. Те обаче не го искали, защото бил наполовина птица. Тогава отишъл при птиците, но и те го отхвърлили. Оттогава без нокой се скума в мрака.

Загубени души, това сме ние. Защо днешният ден да не бъде празникът на нашето намиране? Защо да не кажем: “Ще стана да отида...” /Лука 15:18/? Защо радостта да не грейне в нашия тъмен живот? Защо небесата да не възликуват? Защо да не бъдем ние намерените, спасените? Това е най-хубавата приказка за душата.

Амин.

София, 14 декември 1941 г.

“Който има уши”

“Който има уши да слуша, нека слуша.”

/Лука 14:35/

Освен че е Син Божи и Спасител на човешките души, Христос бе голям мислител и ненадминат говорител. Колко пъти се мъчиха противниците му да Го изобличат, да Го уловят, да Го обвинят! И винаги се връщаха засрамени. Колко мощно бе словото му! Никой не е говорил с такава власт, както Него. Той можеше да разплаче и развесели; да убие и да възкреси.

Една типична Негова мисъл и израз, който често е употребявал в речите си, е: “Който има уши”. Тя е Негова, напомня ни за Него, където и да я срещнем. Така тясно са свързани. Прегледайте Евангелията. Употребявал е тези думи и като заключителен акорд на Своите слова.

Какво е искал да подчертава с тях? На пръв поглед те не са нищо особено. На какво са паметник? Главно на две неща.

1. Всеобхватността на това, което казва

Че кой няма уши? Всички имаме. За всички се отнася. Ние трябва да го чуем. Затова са нашите уши: да слушат, да ги употребяваме. Иначе настъпва атрофия. Толкова много си чел, прочети и Евангелията. Не затваряй ушите си! И за теб са! Толкова много си чул, чуй и Христос.

2. Важността

“Нека слуша”. С това иска по особен начин да ни обърне вниманието. Нищо да не бъде изпуснато. Нищо да не бъде пре-небрегнато. Което Той казва, докосва същината ни, докосва съдбата ни.

Какво да прави човек?

1. Да слуша вътрешния си глас

Ние сме обърнали очи към света, а себе си забравяме. Занимаваме се с външното, а вътрешното изоставяме.

Да направим самоанализа. Да се стремим към себепознание. Тогава само бихме напреднали.

Ние сме с много сложен живот. Да се спрем на всичко, което се надига в нас. Както градинарят се навежда над всяко цветче, така и ние над всяко влече и мисъл. Ще открием пъстър свят в себе си. Ние сме цял свят - микрокосмос. И в нас има небе, кал, буря, светкавици, песен. Ние ще намерим съвест, зависим, злоба, любов, недоволство, отчаяние, молби, егоизъм, пожертувателност. Защо?

И така, няма да се лъжем относно себе си. Често се мислим за добри, а ето злото купи и реве в нас.

2. Да слушаме обществения глас

Ние не бива да живеем изолирано. Човек е обществено същество. Не можем да се абстрагираме от околните си. Това е не само нечовешко, но и противобожествено. "Къде е брат ти?".

Дали сме чули неговия глас? Какъв бе: на песен или на проклятие? Кое мъчи хората? Кое прави живота им тежък? Какво искам да имам?

Да сме отзивчиви към човечеството. "Плачете с онези, които плачат". Тук, в тая насока, ние ще докажем своята вяра и религия. Който не чува брат си, не е чул Бога.

3. Да се вслушаме в Божия глас

Това е най-важното. Направим ли това, ще направим и първите две.

Много шум и залисии и по такъв начин е заглушаван гласът на Бога. Всред рева на ненаситните интереси, горящите страсти, алчния егоизъм, безсърдечната жестокост.

А. Благовестието. "Еламе при Мен..."; "Бог толкова възлюби света..."; "Прощават ти се греховете". Омък да се започне.

Б. Предупреждението. "Бог не е за подиграване"; "...отделени

от Мен, не можете да направите нищо”. Да си спестим по този начин мъки и самоизмами. “Небето и земята ще преминат, но Мояте думи няма да преминат”.

В. Повеленията. “Вярвайте в Мен”; “Обичайте се”; “Вие сте солта”; “Идете по целия свят”.

Истински е живял само този, който е чул и последвал тия три гласа.

Да изживеем живота си с отворени уши и отворени за доброто, обществото и Бога души.

Което сме чули, и сега, да го изпълним.

Амин.

София, 20 февруари 1939 г.

София, 20 юли 1947 г.

Бог стана човек

“И Словото стана път и живя между нас; и видяхме славата му, слава като на Единородния от Отца, пълно с благодат и истина.”

/Иоан 1:14/

Няма празник за нас, християните, по-голям от Рождество. Той е възпоменание за най-великото дело, което Бог стори за човека: “Защото Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, но да има вечен живот”. Отново камбаните тържествено бият и звуците им носят навсякъде по земята радостната Вест: Спасител се роди. Коледните дървета горят и блещукат, символи на небесната светлина, що грее в земната тъмнина; познати и лобими коледни песни се пеят; всичко се радва, че Христос се роди.

Но как да определим накратко значението на този празник? Само така: Бог стана човек. Може би да ни се вижда чудно и неправилно, и нелогично, и противоречащо на нашите разбирания и вкусове, но така си е: Бог стана човек. Ние бихме искали да стане обратното: човек да стане Бог, но не е възможно. Спомнете си какво стана с първата гвойка, а също и с Вавилонската кула: и едното, и другото са човешкият устрем човекът да стане Бог, но и в двата случая той свърши камасстрофално. Ако Бог не слезе, човек не може да се издигне; ако Бог не даде, човек не може да има; ако Бог не стане човек, човекът не може да стане Бог. Ние от Бога зависим. С това, че стана човек, Той доказа и обезсмърти Своята любов към нас, хората.

“Словото стана път”

1. “Словото”

То е понятие, заимствано от гръцкия мисловен мир. Малко неразбираемо е за мнозинството. Така е даже и за Фауст, който се

опитва да го преведе с понятието “дело”. За да разберем какво иска да ни каже евангелистът, нека си представим следните два примера. Малко детенце за първи път проговоря, вие го разбираме и опознавате. Чувате някой да ви говори: онова, което се е събрало в него от книги, опитност и размишление, става и ваше достояние. Словото е изявление, словото е откровение. Чрез него се изразява мисъл, чувство, воля.

Бог говори, Той не е ням. Той открива доброто и спасението на хората, Той не търпи да ги гледа как вървят към пропаст. Той прави всичко възможно от Своя страна, за да ги спаси. Думите му не са звукове празни, но чудни дела. Те ни заобикалят. Онова, което Бог иска, се въпълъща. Той рече: “Да бъде”, и светът стана; Той промисли за спасението на човешката душа и Христос се роди.

2. “Стана”

Той не прави скок, а извършва чудното си дело по обикновен начин. Тръгна по общия за всички път и все пак различен. С най-обикновените средства Той прави чудеса.

3. “Плът”

Всяко Божие откровение трябва да стане плът, за да бъде възприето и разбрано. В това се състои рождественото чудо и тайна: вечното влезе във временното, безкрайното в граничното, Духът в плътта. Никой пророк или апостол не е способен да обхване Бога във величието му, затова Сам Той трябваше да се въплъти. Стана плът, като нас. Бедни са Неговите родители; рождението му стана в обор; в ясли бе положен; последва бягство; израсна в немотия, без покрив и огнище; бе мразен, преследван; сполетя Го страдание и смърт; това е съдбата на плътта. Глад, жажда, удари, кърви и смърт, точно като нас. И това именно ни Го прави близък и мил. Иначе щеше да бъде далечен, чужд, неподражаем, неприсъден.

“И пребъдващо между нас”

Не обитава само небесата Си, но ходи по земята, заобиколен от хора. Бог става нам другар и спътник в живота. Син Божи се отнася с хората като брат с братя. Делил е с тях страдания и

радости, неволи и мизерия. И с това гage пример как да се живее: от ясли до световна известност; мразен, а да лобиш; да те бият, а да прощаваш. И говореше на хората: за любов, за братство, за свобода, за Бога и вечността. Той взе греховете на света; натовари се с хорската вина; умря на Голгота, та другите да имат живот.

“И видяхме славата Mu”

1. “И видяхме”

Това не е една мечта, не е мисловно построение или мим, а действителност. Опитността свидетелства.

2. “Славата Mu”

Че каква бе тя? Не като друга. Трябва да я потърсим и през плътта да я прозрем. Роди се като бедно дете, но за Него звезда изгря и ангели пяха, и Ирод се уплаши за своя трон; дърводелски син стана, но пригответваше човешките души за вечността; нямаше где глава да подслони, но цял свят бе Негов; чудни бяха делата Mu, никой не можеше да ги повтори: говореше със сила; свещеници и книжници Го мразеха, а народните маси тичаха подир Него; осъден бе, но земята се разтресе от възмущение и слънцето потъмня от срам; биха Го, но Той се молеше: “Отче, прости им!”; издъхна, но възкръсна.

3. Kou?

Очарите, които видяха в младенца, повит в яслите, дългоочаквания Месия; мъдреци, които се поклониха на Помазаника; ученици, които Го следваха и слушаха; децата, които Той благослови; болните, които привдигна; скръбните, които утеши; грешниците, които избави; умиращите, които възкреси. Ние: с нас какво направи; в света какво влияние оказва; ами ако Го нямаше? Всичко добро е посъдено и подхранено от Него. Славата Mu надминава всичко и всички.

За първи път Христос се роди между хората, а днес трябва да се роди в нас; тогава ще имаме истинско Рождество.

Амин. София, 7 януари 1937 г.

Портретът на апостол Петър

*“Ти си Симон...ти ще се
наричаши Кифа, което значи Петър.”
/Йоан 1:42/*

Днешният ден ни напомня за един от великаните на християнската история и дело и същевременно ни кара сякаш да кажем нещо за него, да го опознаем, за да можем да го оценим и с право да празнуваме неговото име. Животът, характерът и делото на апостолите трябва да ни бъдат познати, доколкото това е възможно, защото те са били най-близките на Христос и когато изучаваме тях, хвърляме по-голяма светлина и се запознаваме всъщност с нашия Спасител. А то е от полза за нас: виждаме техните слаби и силни страни, падения и възход; проследяваме пътя им; по такъв начин обогатяваме себе си. Сведенятията, които имаме, черпим от Новия Завет, по-специално от Евангелията; те са осъдъдни във второстепенните неща, но важното ни е дадено достатъчно ясно.

Името му

“Симон” значи “изслушване”; обикновено име, което често се среща в Писанията. В Матей 16:17 се казва “сине Йоан” – това е името на баща му; известен ни е най-вече като “Петър”, от гръцки “канара” - Камен. Но от името не трябва да съдим за характера му; вие знаете колко непостоянен бе той; името предвиждаше какво тепърва трябва да стане под въздействието на Бога.

Омкъде е?

Неговото първо място, а може би и рожденото място, бе Витсага. Йоан 1:44: “А Филип беше от Витсага, от града на Андрей и Петър”. После се настанява в Капернаум. Омкъде излезе: града, над който Христос плака и произнесе “Горко ти!”; какъв град, а какъв син роди.

Обществено положение

Женен. Матей 8:14 ни казва: “И когато Иисус гоиде в къщата на Петър, видя, че тъща му лежеше болна...”. 1 Кор. 9:5: “Нямаме ли право и ние, както другите апостоли и братята на Господа, и Кифа, да водим жена от сестрите?”. По това можете да съдите каква голяма жертва е направил и какъв риск е поел, когато последва Христос.

Петър е бил рибар – прост, но трудолюбив; честно е изкарвал своя хляб; занаят, изпълнен с борби и опасност; реел се е между двата далечни бряга. Затова Христос от бреговете повика Своите ученици, в това звание има: труд, опасност, други брегове.

Бил е добре поставен: имал е “съдружници”: Лука 5:10: “... Яков и Йоан... които бяха Симонови съдружници”; знаел е да работи съвместно.

Запознаването му с Христос

Йоан 1:41, 42: “Той първо намери своя брат Симон и му каза... Камо го заведе при Иисус...”.

Матей 4:19: “Еламе след Мен” - на Генисаретското езеро.

Лука 5:1-10: “Нищо не уловихме”; без Христос това ще е животът ти.

Призванието му

Лука 5:10: “отсега нататък ще ловиш човеци”; има ли нещо по-велико? И така стана: Мат. 10:7: “... проповядвайте... Небесното царство наближи”; Лука 10:17: “И седемдесетте се върнаха с радост и казаха: Господи, в Твоето име и бесовете ни се покоряват”. Бил е във Вавилон и от там пише първото си Послание: 1 Петр. 5:13.

Мат. 16:18: “... на тази скала ще съградя Моята църква...”; Той основа първата църква в деня на Петдесетница. Деян. 11:18: “И на езичниците Бог даде покаяние за живот”; широкият му поглед и схващане на словото; това бе най-важно за него. Йоан 6:68: “... при кого да отидем?...” – говори от името на учениците.

Неговата непоследователност и крайност

Бе първ между учениците, при важни моменти /Преобръжение,

Гетсимания/ бе един от тримата. *Мат. 14:30: „Но като видя силния вятър, уплаши се и като потъващ...“; Мат. 16:16: „Ти си Христос, Син на живия Бог“; Мат. 19:27: „Ето, ние оставихме всичко и Те последвахме; тогава какво ще имаме?“; Йоан 13:37: „Живота си ще дам за Теб“; Йоан 18:10: „... и му отсече дясното ухо...“; Йоан 13:24: „... Петър му кимна и му каза: Какви ни за кого говори?“; Мат. 16:22: „Бог да Ти се смили, Господи...“; Мат. 26:40: „... каза на Петър: Не можахте ли поне един час да бдите с Мен?“; Мат. 26:70: „А той се отрече пред всички...“; Мат. 26:75: „... плака горко“; разкаяние, съвест, поправление, око за грешките, готовност; Йоан 21:17: „Петър се натъжи за това, че трети път му каза...“; Лука 5:8: „Иди си от мен, Господи, защото съм грешен човек“. Той мина през шеметни висини, а също и през дълбоки бездни; неравен път бе неговият.*

Смело свидетелство

Мат. 16:16: „Ти си Христос, Син на живия Бог“. Когато другите недоумяват и се страхуват, той пръв говори. Деян. 2:14: „А Петър, като се изправи... издигна гласа си...“; Деян. 2:38: „Покайте се...“ - най-силната и вдъхновена реч; пред пъстра тълпа; ударил е часът за работа и победи.

Деян. 5:29: „Подобава да се покоряваме на Бога, а не на човещите“.

Бог му е помагал

Деян. 3:6: „... в името на Иисус Христос Назарянина, стани и ходи“. Деян. 5:15: „... изнасяха болните по улиците...“; Деян. 5:19: „Но ангел от Господа през нощта отвори вратата на тъмницата и като ги извади...“; Деян. 12:7: „... един ангел от Господа застана до него... и му каза: Ставай бързо! И веригите паднаха от ръцете му“; имаме ли Бога, имаме всичко.

Литературно наследство:

I послание: делото на Христос; достоен живот; твърдост и героизъм.

II послание: изване на Христос; ново небе и земя; растяж.

Неговият край

Преданието казва, че изтърпял мъченическа смърт в Рим; бил разпънат; изпълнение на Йоан 21:18: "... когато останеш, ще разтвориш ръце и друг ще те върже и ще те води, където не искаш". Според легендата между 64-67 г. Петър бил в Рим по време на кървавите преследвания на християните от Нерон. Светците в Рим го молили на напусне града. В началото се противял, после отстъпи. Една нощ напуска Рим. По пътя получава видение: вижда Христос и Го пита: "Къде отиваш?". Христос отговорил: "Отивам в Рим, за да Се оставя да Мен разпънат втори път". Петър разбрал отговора. Върнал се веднага.

Сега Петър ни е по-близък. Апостолите са били хора като нас. Нека си вземем поука от този чуден път: рибар стана световен апостол. От грубия материал на рибари стана апостол на Бога. В началото никаква "скала" не виждаме в него; накрая нищо от пясъка; и последната песчинка изчезна.

Ти какво си? И ти можеш да станеш един "Кифа" в живота под водителството и благословията на Бога.

Амин.

София, 12 юли 1936 г.

София, 13 юли 1941 г. - "Свети Петър"

София, 11 юли 1943 г. - "Свети Петър"

Kak една душа намира Христос

*“Филип намери Натанаил и му каза:
Намерихме Онзи... за Когото писаха
пророците... Който е от Назарет.”
/Йоан 1:45/*

Пред нас се редят с една доста голяма бързина няколко картини. Ние намирате Иисус в самото начало на Неговата обществена дейност. Той прави сега първите стъпки по онзи труден път, за който никой не ще Му завиди, път, който ще Го изведе на окървавената от невинна кръв Голгота. И сега Той призовава първите Си ученици. Повиква ония, които са готови да споделят Неговата тежка, а същевременно и славна, участ.

Заслужава си да проследим внимателно как една душа намира Христос, което релефно ни се представя със станалото с Филип и Натанаил.

Търсенето

За да може някой да намери нещо, а особено Иисус Христос, той поне трябва да има искреното желание за това. В сърцето му трябва да се е разгорял появдящият огън на недоволство и постоянно търсене. Иначе той ще затвори очите си пред ценното богатство. Да търсиш - ще рече да разтвориш шепните си за нещо ново, да бъдеш готов да го приемеш; а ако си със затворени шени, ще си останеш бедняк, какъвто си. Натанаил намери Христос, защото търсеше.

Погледнете неговия приятел Филип. Той сияе от неземна радост, че е могъл да се срещне с Иисус, и със светнalo лице отива при своя приятел, за да сподели с него голямото си щастие и да му засвидетелства най-категорично, че е постигнал целта си. И когато отива, Филип не говори дълго. Само с една дума, с първата дума той казва всичко: “намерихме”.

Тая единствена дума казва много неща. Тя е като онова болезнено и радостно шепнене на изгнанка – “Ах, родино моя!” - който след дълги години на робски живот в чужда земя, с побелели вече от несгоди коси, съзира далеч в мъглите очертанията на своя роден край. И това единствено “Ах, родино!” свидетелства за хилядите такива, които с болка са се откъсвали от изгнаническото му сърце, там нейде в чужбина, без да бъдат чути от някого.

“Намерихме” - това е новата радост, която неочеквано, но мощно изгрява в сърцето на болник, виждащ как лекарят с един замах отсича ръката на смъртта, която е щяла жадно да грабне неговия скъп живот. “Намерихме” - това значи край на едно дългогодишно търсене, което не е давало покой на сърцето ни денем, ни нощем. Това “намерихме” е едно грамадно събитие в живота на Филип. Срещата му с Христос е едно преживяване, което прероди душата му, чакала го толкова години тъй, както се чака любим човек. То е разкошно изпълнение и осъществяване на копнежите на сърцето, които единствено са го хранили.

Филип отива при приятеля на своите младини. Нещо го тегли към него. Не само това, че заедно са играли невинните си детински игри или са се надпреварвали в хитростите си. Но те са работили заедно. Той си спомня колко пъти с туптящи от възбуда сърца те са спорили по разни въпроси. Колко пъти с пламнали от тежък размисъл глави са прелиствали свещените писания на дедите си под сянката на някоя смокиня.

Те са виждали несъвършенството на живота. Съзнавали са болезнената негова празнота. И всичко това е подбуждало неспособните им сърца да търсят нещо ново, което би могло да ги задоволи. Да търсят онова, което страниците на свещените книги тъй ясно и категорично обещаваха и мълвяха.

Мнозина днес търсят нещо ново, защото са крайно недоволни от това, което имат и което са. Но въпросът е какво търсят и къде го търсят. Дали като ония гвама младежи, разгърнали страниците на свещените писания, или по тъмните ъгли на света.

Съмнението

Душата, която иска да намери Христос, ще бъде опърлена и

В огнената пещ на съмнението. Там тя трябва да обгори и да се кали.

Натанаил, онзи, който от цяло сърце търси, онзи, който копнее да намери онова, което му липсва, остава студен и при радостните възклициания на своя приятел. Той поглежда недоверчиво и с пренебрежение даже и към златната монета в ръката на приятеля, не вярва, че тя е чиста.

С цялото си държание той е просто отблъскващ. Думите му са като студен душ: "Ом Назарет може ли да произлезе нещо добро?". С това иска да каже: "Филип, не се предавай до такава степен на чувствата си. Опомни се. Забрави ли колко често досега ние сме били изненадвани, колко често сме били излъгани, горчиво излъгани! Колко често са рухвали хубавите построения на нашите истини, оказвали са се фалшиви, та ние е трябвало със сълзи на очи да ги погребваме! Приятелю, братко, от Назарет може ли да излезе нещо добро? Как можеш тъй лесно да му вярваш и да му се отдаваш? На един непознат от някое си малко селище из Галилея". И аз виждам как Натанаил с едно движение на ръката иска да разпръсне и да отхвърли сполетялото го.

Натанаил е представител на модерния човек, който не вярва и не се доверява никому. Даже на най-близкия си приятел. Болезнено, но така гордо, той заявява, че се съмнява във всичко. И такъв човек не може да понесе, че другите са намерили нещо, че са доволни и че вярват. Това за него е безсмислено. Той взема винаги такова становище; предварително още може да ви каже: "Какво добро може да излезе от Назарет?".

Филип е прост рибар. Той ни най-малко не опитва да доказва правотата на своята теза. Филип само се учудва на приятеля си, че може да остане тъй хладнокръвен спрямо това голямо щастие, което сега изпълва и до последните кътчета неговото рибарско сърце. В душата му е станало особено светло и топло, като никога; от срещата му с Христос там се е разгорял един буен огън, затова очите му са тъй светли. Той не се препира, не говори много; той намира и казва само една дума, която просто магически въздейства върху скованото от студено съмнение сърце на Натанаил: "Ела и виж". Иска да каже: "Ако наистина си търсеща душа, ако си честен и сериозен в търсенето си, ти ще направиш непременно и тая стъпка".

Размяна на ролите

Принуден от простите, но силни думи на щастливия си приятел, Натанаил отива при Христос. Но той си е останал все същият скептик, не вярва на казаното. Взел е твърдото решение да изпита Иисус. Най-безпощадно ще му задава въпроси, ще се помъчи до край да вникне в душата на този непознат, който тъй лесно плени приятеля му Филип. Той вярва в себе си, вярва, че нищо не ще остане скрито под неговия остър, наблодателен поглед, че ще съзре беднотата на Иисус.

Но за почува става тъкмо обратното. Едва доближил се, Христос му заговаря и разкрива най-интимното от живота му.

Така е при всяка среща с Христос. Тя донася непременно светлина и яснота на человека, за да се види в какво положение се намира. Може да си идеалист, който най-красноречиво парадира с най-светлите идеи, да се въодушевява от най-благородното и чистото, а всъщност да си останеш завинаги все същият. Върху вътрешния живот може да се стеле една тежка, непрогледна мъгла. Но при Христос тя не може да остане нито час. Тя бива пръсната. Завесите се разкъсват и човек вижда жалкия си образ. Затова да не се чудим защо мнозина отбягват Иисус, крият се от Неговата светлина. Защото гузната им съвест не може да я понесе. Натанаил се изплаши, когато Христос откри нещо хубаво и похвално в него, та какво остава за ония, които са зли и лицемери.

Когато Христос разкрие вътрешния мир на человека, той или ще Го намрази, загдето е отмахната маската му, под която се е крил, или пък смилено ще се поклони пред чистотата на Иисус, съзнавайки порочността си и каейки се за нея.

Край на търсенето

Веднъж намерил Христос, човекът не само открива разрешението на трудни проблеми; не само намира отговор на тежки въпроси; не само разгадава заплетени тайни. Той извиква: "Ти си Цар". Става собственост на Христос. Отдава му се напълно. Става гокрай само Нему послужен. Дотам Боги всяко търсене; това иска Христос от нас.

Приятели, виждаме колко труден и дълъг е пътят, докато човек намери Иисус, докато задоволи жадната си душа, докато намери търсения бисер. Много препятствия, много несгоди има.

На Вас, които търсите, отхранили В себе си търсещи души, ние казваме своето "намерихме". "Елате, за да се уверите". Само при Христос ще намерите желаното. Не обръщайте внимание на другите. Не давайте ухо на техните подигравки и закачки. Елате при Христос, сами да видите, сами да проверите. Убедете се лично и тогава цял свят не ще може да Ви смути. А Христос та��ва ни иска.

Амин.

София, 19 февруари 1933 г.

Чудото в Кана

*“И Иисус и учениците му бяха поканени на сватбата... Иисус им каза: Напълнете джелвите с вода...
и учениците му повярваха в него.”*
/Йоан 2:1-11/

Чудото в Кана. То представлява един извънредно важен момент от живота на Христос. След 30-годишно мълчание и подготовкa на Божия Син идва ред да започне великото Си дело. Какво ще стори? В какво ще се състои Неговата служба? Какви ще бъдат заслугите му? Отговори и тълкувания на всички тия въпроси побърза да даде сам Той с чудото Си в Кана. То представлява основният камък на Неговата обществена и спасителна дейност. То дава основния тон на Неговия земен живот. Всичко, и най-голямото, и най-дребното, което направи после, е в хармония с това първо публично дело. Целият му живот промече в насоката и по линията на първото чудо в Кана. Под знака на чудото!

Можем смело да кажем, че колкото е важно това чудо, толкова е неразбираемо. Или криво се тълкува, или криво се прилага. Едни искат да оправдаят с него своя разпуснат, лекомислен, пиянски живот. Други се мъчат да преиначат и нагодят това, смущаващо на пръв поглед, деяние на Христос, с Неговия извънредно трезвен мироглед и живот. И с това обикновено се свършва. Сякаш въпросът за виното е ядката на чудото.

Нищо подобно. Виното е за кръчмарите. Ние ще направим нещо друго. Най-добре ще бъде съвсем да отминем този маловажен въпрос; не заслужава да се спирате на него. Има нещо много по-ценено. Има безсмъртни истини. Намек затова ни дава ст. 11: “... и яви славата Си”. Значи не виното, а Христос и славата му е централният въпрос в тая случка. Моята цел не е да ви уча как да седите, говорите или се обличате! За какво ни говори това чудо?

1. За положителното отношение на Христос към живота

Да бъде в храма, на площада, на планината, в къпалнята при болните, това е редно. Да си признаем, най-малко Го очакваме на една сватба. “Там ли е мястото Му?” – бихме се запитали. А това ще направи само онзи, който не познава Христос. Ние Го знаем като човек на скърби и печал, викащ “Горко”, виждали сме Го да плаче и се моли до кърви. Обаче, това не е цялата истина.

Христос не е бил мрачен отшелник; няма аскетизъм; не е бил студен като гроб. Щом децата са отивали по-късно при Него, съдете какъв е.

Христос на сватба! А сватбата какво е? Един върховен момент на радост. Със Своето посещение и активно участие Той подчертва, че е за чистата радост в живота. И затова именно направи чудото. Щом като се свърши виното, настъпи смущение; песните бяха заглъхнали; радостта би се изпарила. А това Христос не искаше да допусне. Сватбеното веселие трябваше да продължи. За да може да се радва сам Той и да достави радост на другите, извърши чудото.

И по-късно Той винаги носеше радости на хората. Болните лекуваше, насърбението утешаваше, мъртвите възкресяваше, а блаженство не обещаваше ли? “Елате при Мен...” – Бог иска животът ни да бъде като сватбен пир и ни е дал условия и възможности за това. Дал ни е: горди планини, пъстри поля, плодородни нивя, бистри реки, безгрижни моря, сини небеса, ароматни цветя, музика, поезия, мъдрост, красота, Блага Вест за спасение. “Бог видя, че беше добро”.

2. Че Христос е незаменим помощник

В разгара на веселието Исусовата майка направи обезпокоителната констатация “Нямам вино”. Бяха предвидили, но се излязаха; или повече гости са дошли, или повече са пили, но, във всеки случай, нужда се яви. Кой би помогнал? Кой би купил? Кой да дава пари? Кой да донася? От извънредно неловкото положение ги избави Христос.

Той е готов винаги да се притече на помощ. Той е готовата резерва. Където се яви нужда, там е. Когато ние кажем: “Нямаме сили, не виждаме изход”, Той ще направи още по-голямо чудо в

днешния забъркан живот. Нашите затруднения са въщност за Бога случаи за проявления и прославяния. Той може да възвърне сватбените ни радости, Той може да направи живота ни един нескончаем празник.

3. Че Христос е чудодееен преобразувател

Богата се превърна във вино. Нито Богата, нито виното е важно, а превъщането. Кой може да допусне подобно нещо? Къде другаде е виждано? А Той го прави с лекота.

От виното всеки може да направи вода. Лесно е да съблазниш, опетниш, спънеш, поразиш, провалиш.

Всяко нещо, до което се докосне Христос, става по-достойно и по-добро. Богата стана вино, митарят стана апостол, блудницата стана светица, празните мрежи се напълниха до скъсване, слепите очи прогледжаха, глухите уши прочуваха, куците нозе скачаха, страховитите ставаха смелчаци, гонителят Савел стана защитника Павел.

Христос може и нас да преобрази. Ще ни даде нови умове и нови сърца. Това е най-хубавото, което можем да изживеем. Ето откъде ще води преобразуването на человека и света.

Не губете надежда: Богата става вино!

4. Че Христос наготово не дава

“Напълнете делвите”. Нима бе толкова необходимо? Той направи вино, та вода ли не би могъл. Би било нелогично. Което можем ние, Той юдва ли ще го направи. Чудото започва там, където ние не можем. “Дава, ала в кошара не вкарвай”. Богата от нас.

5. Че Христос не търпи празна религия

Делвите служеха за водно умиване. Те бяха религиозни останци и символи.

Религията да не е гола обредност или да е като празните съдове. Трябва да има вино, буйно, кипящо, т.е. да има живот.

Така и ние, с църквите и домовете си, за да сме угодни на Бога, трябва да сме изпълнени с Духа Му.

Да излеем злобата и отровата и ще се преобразим.

6. Че Божието е по-добро

“Доброто” вино бе донесено на настойника и той се почуди. Не е било обикновено угощение, а сватба – за такива случаи се ангажира и взима най-хубавото. Христос е гост. А Христовото вино направило впечатление даже на тия, които се бяха “понапили”.

Можем да мислим, че сме постигнали много неща, че сме намерили най-доброто разрешение. Когато Бог се намеси, ще вкусим нещо още по-добро. Божието винаги превъзхожда човешкото.

7. Че ни чака чуден край: “... ти си задържал доброто вино досега”.

Ние мислим, че сме в упадък. Слизаме до превала на нашата култура и развитие. Мислим, че повече не може. А е тъкмо обратното. Божият път води все нагоре, към по-доброто. Ние даже представа нямаме за онова, което може Христос да гаде на човечеството. И Той ще ни го гаде, когато нашите запаси от успехи и гордост се изчерпят и пресъхнат. Тогава ще се прояви Христос в славата Си, ще видим пълнотата и превъзходството Му. След тъмната нощ ще гойде сватбен ден.

Чудото в Кана, едно голямо чудо. Сватбата в Кана, една знаменита сватба. Като резултат от всичко се казва: “... и яви славата Си; и учениците Му повярваха в Него”. Ето целта на всичко.

Дано и над днешните хора, които са безгрижни като сватба и търсят жадно забави и забрави, но са останали с празни души, с празна вяра и празни надежди, Христос се смили и повтори Своето голямо чудо. Да превърне мъките ни в радост, злобата ни в лъбов. Да напълни религията ни с живот, а живота ни с блаженство.

Амин.

София, 29 януари 1939 г.

Русе, 5 февруари 1939 г.

Плевен, 23 юли 1944 г.

София, 21 януари 1945 г.

Хотница, 11 март 1945 г.

Варна, 22 април 1945 г.

Бичът на Христос

“... и направи бич от върви и изпъди всички... не правете Бащиния Ми дом дом на търговия... “Ревността за Твоя дом ще ме изяде.”

/Йоан 2:13-17/

Можете ли да си представите вие кромкия Иисус Христос с бич в ръката? Блажени кромките, блажени милосърдните, ако те ударят по едната страна, обърни и другата... Това е само половината от истината, едната страна. Христос с бич в ръка - тази картина ни е чужда, даже неприятна. Ние трябва да сме благодарни, че ни е дадена от четиримата евангелисти.

Обикновено Христос ни се рисува иначе и ние си представяме характера му мек, нежен, дори сладостен. Ние си Го представяме като едно хубаво цвете, невиждало още слана; като един любимец на няколко мечтателни жени; нежен умешител само на разбити сърца. Да не забравяме: това е само една част от истинския образ на Христос.

Или пък виждаме в Него само Божия Син и си Го представяме като съвсем свръхземен, като свръхчовек. Така обаче не можем да Го обикнем, защото по естество ни е чужд и далечен. Една такава картина на Христос заслужава да бъде окачена в олтара, но не е за живота, бурния и труден живот.

За пълното разбиране на Христос трябва да си Го представим и с бич в ръката. Ние познаваме бича на Неговото слово: “Горко ви...”. Но Той е могъл да вземе и бич в ръка и да зашиба с него. Ония, които не са разбирали от дума, не са имали съвест, имали са поне гръбнак за бой.

Какво разчиства Той?

Защото това бе единствената му цел. Не да си отмъщава, не да помиска слабите, това не бе камшикът на тиранина; но да прочисти, като премахне недостойните и светомататците.

1. Храма

Преди големия празник на Пасхата Той влиза в Йерусалим. Тълпи от народ се стичат отвсякъде в свещения град. Къщите са препълнени, далеч не могат да поберат надошлиите гости; улиците просто са станали невъзможни за преминаване; градът се е превърнал в един човешки мравуняк. А храмът е станал пазарище. Хубавите Давидови псалми се смесват с рева на жертвенините животни, блеенето на овцете и вика на търговците. То не е вече храм. Къде са душите, които се молят?

Тая печална и пъстра картина жегва силно Христос. Свято възмущение кипва в чистата му душа. Огън загорява в очите му, гласът му става като метал, Той грабва един бич и замахва смело с него. Животните се разбягват, сплашват се гузните съвести. Събarya масите на саррафите и парите им иззвънтяват по каменните площи. Дошли са тук не за Бога, а за пари. “Бащиният Ми дом – дом на търговия?!“.

С това Иисус разчиства храма. Пред Бога не се търгува, пред Него не се лъже. Нито вашите пари, нито вашите жертви ще ви спасят. Важното е дали обичате Бога.

Ако Христос днес го даде, първо би изпъдил мнозина от храма, тък тогава би въвел нови хора. Той трябва да бъде чист от търговци и лицимери.

2. Дома

Той би трябвало да бъде място на съгласие и хармония, място, където вирее само любовта. Домът би трябвало да бъде едно малка кътче от рая, място за радости, почивка и песни, място, където морният може да си отпочине, където напътженият може да се развесели.

Но не е ли днес светинята на дома пак похитена от търговци, както някога Йерусалимският храм? Той бе превърнат на вертен,

а домът на аг. Потъпкват се тържествени обещания. Там се търгува с чуждата лъбов, търгува се с търпението на другия, ограбва се душата му, убива се достойнството му, развращава се душата на децата, които гледат и слушат мизерията на възрастните.

Трябва едно прочистване и тук. Бич трябва да заплощи, бичът на Иисус Христос. Отново да се въздигне домашният олтар, да загори на него пламъкът на лъбовта.

3. Душата

Какво ли не се е набрало там! Има гъмжило от страсти, пазари на съблазни; и там има викове на търговци, които на евтина цена са готови да продадат чистотата, девствеността, достойнството. Там става размяна на добро със зло, отплащане на добро със зло; там се чува ревът на егоизма, който никога не е сут; пропищаща от време на време омразата и завистта; кръстосва лъжата; лицемерието празнува своя празник; потъпкани са добрите чувства; заглушени са благородните желания; навлязло е и се е настанило там много нещо от свeta. Едва се чуват молитви в храма на душата, едва се откъсват благодарствени и хвалебни песни.

Какво означава този бич?

1. Некакви компромиси

Издигната бич ръка разделя нещо. Христос искаше да раздели търговията от молитвата, вярата от лицемерието. Неща, които нямат нищо общо, не трябва никога да се смесват. А към това ние сме винаги склонни. Готови сме да служим на Бога и на мамона.

2. Некакво търпение

Издигнатата ръка е готова да се стовари. Христос не можеше да чака повече спокойно при вид на такава печална картина. Не трябваше да стоим със скръстени ръце. Бездействието е осъдително в такива моменти. Затова той вдигна бич.

Имаме ли си и ние светиня? Ще позволим ли другите да я

осквернят? Ще се застъпим ли за нея? Ще бъдем ли рицари на правдата и светостта? Независимо какво ще кажат другите или какво ще предприемат, трябва да видим бич и да се борим.

Кои са резултатите?

1. Приятели

С тази си постъпка Иисус спечели сърцата на доблестните и правдолюбивите. Доверието към Него и любовта нараснаха. Емо че извад слепи и саками, които до преди малко не смееха да направят това. Децата запяват “Осанна!”. Малцината, останали правоверни, са лукували.

2. Врагове

Мнозина вече търсеха начин да Го убият. Той ги жегна, те не могат да му простят и не ще го сторят никога. Той им подби името, застраши печалбите, а най-страшно е да се докоснеш до интересите на някого – той е готов всичко да направи, да те погуби, но себе си да осигури.

Големите реформатори са били винаги гонени. Лутер трябваше да се крие в замъка Вартбург. Ония, които разчистват стария живот, които режат неговата гнилота и които по такъв начин се допират до раните и болните места, ще бъдат намразени и преследвани. Борците за правдата ще бъдат и убивани. Но те никога не се свършват, те не умират.

Това не е само един хубав, драматичен разказ, това е жив пример: същото трябва да правим и ние. Да не стоим спокойни, да не позволяваме светоматствата, да разтуряме търговията на другите. Ще ни проклинат, но да издигнем бич, нека ревността по правдата да ни изяде. Да издигнем бич от светковици!

Амин.

София, 2 декември 1934 г.

Новорождение

*“Не се чуди, че ти казах:
Трябва да се родите отново.”*

/Иоан 3:7/

Приятели, тоя път ще се занимаем с една много важна за нас, християните, но, за жалост, дълбоко забравена истина – новорождението. Мнозина от нас са на мнение, че не трябва да се повтаря ни дума вече за нея, че тя трябва да лежи заровена като непотребна вещ там нейде в нашето минало, като че ли нямаме нужда да се взирате в нея, като че ли никога няма да се срещнем с тази истина, която тъй жестоко и далеко сме прокутили от нашия християнски живот. А ще видим и ще се убедим, че тя е една необходимост за нас, ако действително искаме да бъдем и да останем истински човеци и истински християни. Това най-добре се илюстрира от онзи разговор на Иисус с Никодим.

Йерусалим спи спокойно в обятията на една тиха и приятна ориенталска нощ. Късно е вече. Всичко се е прибрало по домовете си и почива. Само луната е будна. Тя разлива своята млечна светлина и бди над спящия град. Нечия ръка предпазливо отваря тежките порти на красивия дом на един юдейски знатен мъж, не далеч от великолепния йерусалимски храм. Също тъй предпазливо, само с един малък шум, който отеква в тишината, вратата се затваря. Ние виждаме прибулен с тъмна мантия човешки образ, който с бързи крачки прекосява широката, добре осветена от луната улица и навлиза в друга една, тясна и крива, за да се изгуби в сенките на къщите и високите сгради. Гузно той се озвърта назад, като че ли се страхува да не бъде проследен от някого. Сякаш е тръгнал да пролива кръв в тоя късен час. Погледът му е неспокойен, той се стрелка във всички посоки, обхожда малките прозорчета с решетки на къщурките, за да се убеди, че няма други будни очи, които биха могли да го видят по тоя съмнителен път.

Той стига вече към края на града. Оглежда се още веднъж и похлопва тихо на една порта. Отваря му се. Човекът казва, че иска да поговори с Учителя. Отвеждат го в полуосветена горница. Тук тайнственият непознат отмахва с едно движение на ръката наметалото и Христос вижда пред себе Си ... един от първенците на висия духовен градски съвет. Гордостта на свещения град, дълбоко почитаният учител на народа изва през нощта при бедния раби от Назарет.

Този човек бе изгубил вътрешното си равновесие. Словата на Иисус, изречени нейде по Йерусалимските улици пред многобройни тълпи, които случайно бе доволил, смущаха неговото гордо сърце. И оттогава колко пъти той е пожелавал да може поне веднъж да поговори насаме с този необикновен човек. Та именно това го накара сега, посред нощ, да се прибулава и страхува като престъпник пред всичко виждащите, даже и в тъмнината на нощта, хорски очи и да похлопа на скромните врати на този още непризнат Учител.

Те сядат на терасата, Христос и Никодим, един срещу друг, сякаш ще делят огромни богатства. Само луната, която ги облива с мека светлина, е свидетелка на тяхната среща и разговор. Не се чува никакъв шум. Нощният ветрец полъхва и гали нежно къдириците на Иисус, Който се радва на Никодим, разкрива му тайните на царството Божие и сочи с пръст към осияното с хиляди трептящи звезди небе. Сякаш иска да му каже: "Никодиме, и твоето сърце трябва да стане тъй чисто като това небе".

А старият учител е випил останър поглед в своята собствена сянка. Той е цял слух и мисъл. Само от време на време високото му чело се дълбоко набраздява. Ето че на изток небето се просветлява. Утро изва. Нов ден се ражда. Никодим се сбогува сърдечно с Христос, взима своята мантия и тръгва пак по самотните улици на свещения град. Но той отнася със себе си зачатъците на нещо ново. Той чувства в старческите си гърди, че с раждането на новия ден се заражда и един нов живот в него. Та нали това искаше Христос, когато толкова пъти му повтаряше по време на дългия, интимен разговор в нощта: "Не се чуди, че ти казах: Трябва да се родите отново"!

Това беше голямата загадка, отговор на която Никодим не

можеше да намери: новорождението. Това беше голямото богатство, което той грижливо запази в сърцето си, когато се раздели с Христос. „Да бъдеш отново роден“ - това отвори неговите очи, които денонощно бяха търсили по безбройните страници на стари книги и папируси разгадката на онзи въпрос, който измъчваше сърцето му. „Да бъдеш отново роден“ - само това ни разкрива какво е да бъдеш истински християнин. „Да бъдеш отново роден“ - само това ни прави християни. Всичко останало е само вид, форма, външност, черупка, с които ние толкова често се самозалъгваме, бойки се да не нарушим своето обично спокойствие. Ние се дълбоко заблуждаваме, ако мислим, че нам не е потребно новорождение. Ние приспиваме своите дребнави души, ако се отнасяме лекомислено към тоя важен предмет.

I. **В какво се състои новорождението?**

Тук трябва да бъдат разрушени из основи някои заблуди, които са сковали някои мозъци, та не могат да схванат чистата истина. Тук трябва да бъдат премахнати много повърхностни схващания, които изопачават и обезценяват святия лик на новорождението.

1. Не да имаш знание за Бога

Зашото нощният събеседник на Иисус бе един учител на народа, който трябваше да му разкрива по начин достъпен и ясен волята и закона на Бога. Години наред, като младенец още, жаден за знание, той бе седял при нозете на прочути учители, беше попивал техните слова за Бога. И те най-усърдно пълниха младежката му глава със сухи знания, с мъртви изрази и понятия за Онзи, Който е самият живот. После сам той бе прелистил много пожълтели от времето книги, та дано някак си намери, нейде между техните стари корици, поне едно зърнце мъдрост повече. А колко безсънни нощи е преживявал той, блъскайки главата си над трудните проблеми за Бога.

И сега този човек идва при Иисус като при един учител, който му се вижда, че превъзхожда другите такива със своето ново знание за Бога, и иска да се научи нещо от Него. За по-солидни знания той идва при Христос, Който му заговаря направо, без много предисловия, за новорождение: „Вие трябва да бъдете родени отново, вие,

чишто глави са препълнени от знания за Бога – иска да каже Христос, - защото вашето ценно знание не е още новорождение. А това е важно за Мен”.

Приятели, аз се страхувам да не ви посрещне Той точно със същите думи, ако бихте отишли при Него да побеседвате. Вижда ми се, че вие знаете, премного даже знаете за Бога, но нека да бъдем откровени, пък и да не бъдем, то ще ни се каже: “Трябва да бъдем родени отново”. Това е, което липсва, знания има достатъчно.

2. Не да бъдеш само религиозен

Защото и Нукодим беше такъв. Той се бе посветил да служи Богу и в дълбините на сърцето си чувстваше едно страхопочитание пред величието и необятността на Яхве, Когото трябваше да разкрива на народа. Той беше човек дълбоко набожен, човек религиозен, който бе направил религията водителка и съветничка на своя живот. Той вярваше в този Бог, Комуто служеше. Но и това не бе достатъчно за Исус. “Трябва да се родиш отново”.

Приятели, струва ми се, че и ние сме на същото положение. И ние парадираме със своята религиозност, за да ни видят хората. И ние имаме вяра, но вяра мъртва, книжна. Нагрея ли се малко по-силно от пламъците на този свят, тя изгаря. Мнозина са онни, те се знайат как са, както редовно идвам на богослужения, слушат проповеди, толкова много проповеди, та даже ушите им са оглушали за Словото на Бога, произнасят дръзки молитви към Всевишния и с това се самозалъгват, че са спасени.

Черковната религиозност и черковната вяра нищо не ползват, новородени трябва да бъдете, братя мои, новородени. При всяка проповед, слушана със студено сърце, Бог страда; от всяка, само с устни произнесена, молитва Бог се погнусява. Той не иска вашето повърхностно почитание, не се нуждае от вашите молитви, Той се отвръща от дебелото ви лицемерие. Бог иска едно: новорождение.

3. Не само да имаш добри дела

Защото и Нукодим би могъл да се похвали с тях. Цял живот той се мъчеше да прави добро, като съблъскува закона, чийто тълкувател бе. На мнозина бе помогнал, още повече бе защитил.

Какво по-голямо добро от това да обясняваш закона Божи и да разкриваш Неговата свята воля? И въпреки това Христос му казва: “Трябва да се родиш отново”.

Приятели, добрите дела, с които бихте се гордели пред хората, няма да ви спасят. Милостините, които сте раздавали, няма да ви избавят. Жертвите, които сте принасяли в храма Божи, и те не ще ви ползват нищо, ако не се новородите.

“Сим Съм на Вашите жертви, омръзнаха Ми Вашите лицемерни приноси, отвратителни са Ми Вашите оскъдни дарове и подаяния, Вашите пари - искам ви новородени”. Положително. Христос не се задоволява с малки външни промени. Не отделни постъпки или качества са важни за Него. Новорождение - това иска Той. Иска:

А. Зачатие на нов живот от Бога. С това се туря край на всичко старо. То бива погребано дълбоко в черната земя, защото е вече мъртво. Искра се хвърля, която изгаря всичко старо, та от него да произлезе буен пламък. И в този пламък грехове и недостатъци биват изцяло изгаряни. Върху старите развалини се полагат основите на нов живот.

Б. Обнова на вътрешния човек. Прави се една коренна реформа, едно преобразуване на вътрешния човек. Човешкото сърце приема един съвършено друг образ.

В. Цялостна промяна на человека. Не подобрене на някои само страни от живота му. Не изглеждане на някои недостатъци. Не напразно и безсмислено наливане на ново вино в стари мехове. Това не е един кърпеж на човешкото сърце, а една коренна обнова на цялостния човек, във всичките негови тъй многообразни прояви. Центърът, най-главното, сърцето бива променяно и с това се променя всичко.

II. **Как става новорождението?**

Мнозина Никодимовци има тук, които биха отвърнали: “Как ще мога да се новородя отново? Аз не съм вече млад. Има само една младост и тя отдавна вече изчезна за мен”. Мнозина са застарели в църквата. Вярата им е станала твърда, безчувствена. Те са застинали, въкстенили са се. Вярата им прилича на прегърбен

старец с двета крака в гроба. Как ще се новородите ли, вие, мършави старци на вярата?

1. Чрез Духа

Има една сила, която не познаваш, Никодиме, която подобно на вятъра незнайно изва и незнайно си отива. Духът Божи ще извърши най-голямото чудо в твоето сърце. Спомни си само за върлия гонител на първите християни Саивел, който по-семне бе прероден в най-ревностния апостол на християнството.

2. Чрез покаяние

Тук ти сам ще премахваш със собствената си ръка онова, което с години се е напластвало по душата ти. Някога имаше лобов помежду ви, а сега няма, някога имаше мир, а сега той липсва. Не оставай твърд, но се прегъни, покай се и ще се новородиш.

Необходимостта от новорождението

Ние се нуждаем от новорождение. А, за жалост, евва ли има някой, който да го съзнава. Мнозина ще се почудят. Но Христос се обръща към такива: “Не се чуди...”. Огледай се наоколо и види тия, които са около теб, дали ги чувстваш като братя. Бъди искрен, признай истината. Погледни на голямата формалност, на скованата студенина и на ужасното лицемerie, които са между нас, пък тогава отречи, че би трябвало да се новородиш. Приятелю, погледни в сърцето си и ще се отвратиш от себе си.

Безсмислени ще бъдат сладките мелодии на твоите духовни песни, безсмислени ще бъдат твоите молитви, безсмислени ще бъдат твоите проповеди, напразна твоята вяра, напразни твоите църковни посещения, твоите дарове към Бога, злато и пари, ако не се новородиш. Без новорождение няма спасение. Не се заблуждавай, е се новороди сега, защото от това зависи твоята съдба.

Амин.

София, 29 януари 1933 г.

София, 14 май 1933 г. - “Солунска”

Жадни души

“... дай ми тази вода, за да не ожаднявам...”

/Йоан 4:4-14/

“Дай ми да пия, за да не ожаднявам”. Едва ли има други думи, които тъй добре да ни разкриват същината на човека. Той е вечният недоволник. Недоволен е от себе си, недоволен е от света. Постигне ли едно, закопнява за друго. Това е човешкото и с него именно ние се издигаме над животинското царство. Човешката душа е винаги жадна. Тя се лута, впуска, търси, сграбчва и все пак си остава ненаситна.

Как майсторски и сполучливо Гьоме въплъти тая истина в образа на Фауст! Той знае и философия, и право, и медицина, и теологията е изучавал с плам. Но това не е нищо за него. Той иска повече да постигне. Душата му е жадна. Затова викаше, макар с други думи, в своя кабинет: “Дай ми да пия”. Фауст отиде дотам, че продаде душата си на дявола. Защото бе жаден.

А кой от нас не жадува по далечното, по съвършеното? Кой не иска повече да постигне? Не отива ли всеки при своя кладенец – на славата, на науката, на изкуствата – където търси доволство и забрава? Не сме ли ние винаги недоволни и от себе си, и от живота, и от другите? Това не говори ли за жадни души? Колко често ние се връщаме жадни и премалели от нашите извори, разочаровани, убити духом! А казва ни се, че има някъде “живи вода”, от която не се ожаднява. Нея да потърсим и с нея да се наситим.

Вън от малкия, старинен градец лежи Якововият кладенец, самотен, пуст. Пладне е. Слънцето, жаркото ложно слънце, сърдито пече, то залива с огън. Мараня покрива всичко. Въздухът трепти. Само отвреме-навреме слабо се полюляват пълнокласите ниви, като тежко златисто море. А там, по обширното поле, по прашен път крачи жена. Наметната е стройното си тяло с плащ, а на

главата си носи стомна за вода. Стънките ѝ са леки, по лицето ѝ има следи от предишна красота, беспокойство гори в очите ѝ, очи, видели страданията и мизерията на живота. Близо до извора, под сенките на палмите, се вижда стройната снага на чужденец, запътил се към нея. Откъде ли изва? Кой ли ще е той? По това време, когато няма жива душа по цялото поле? И те, двамата непознати, се срещат за първи път на кладенеца. Първа среща, първи думи: “дай ми”; “ще ти дам”.

В този разказ аз виждам нещо повече от един епизод от живота на Христос. За мен, тая среща не е станала веднъж, за мен, самарянката не е умряла. Знаете ли коя е тя? Носите я в себе си. Тя е образът на вечно жадната човешка душа, която обхожда, търси и намира доволство само при Христос. Да би могъл всеки да се срещне с Него и вземе от Него! Самарянката е жадната душа. Тя носи черти, характерни за всички – за този на полето, за този в кабинета.

1. Жадна по другар

“... петима мъже си имала, и този, когото сега имаш, не ти е мъж”. Когато е била млада и непорочна, един е купил със своето злато нейната младост и чистота. Но не е имало хармония на душите. Той е общал своето богатство повече от нея. Той умира и тя попада в ръцете на друг, който скоро ѝ се насища и я захвърля като грена. И така един след друг. Имала е толкова много мъже и все пак не е имала ни един. Винаги е била чужда и самотна. В стих 17 казва: “Нямам мъж”. Сред компании, сред милиони си сам! Самотната тегнене.

Не жадуваме ли и ние другар, с когото можем да се разберем, на когото можем да се доверим, на когото можем да кажем болката си, който не ще поругае светинята ни? И не оставаме ли без такъв? И този, когото сега имаш, не ти е другар.

Жадна ли е душата за неизменен, за достоен другар, търси Христос. Само в Негово лице ще го намериш. Той ще бъде винаги с теб: в долината на смъртта и на върха на славата, в радост и скръб. Може всички да те напуснат, но Той – в никой случай.

2. Жадна по живота

Тя е искала да си изгради един завиден живот. Планирала е, мечтала е за него, вярвала е, че ще го постигне. Искала е да има дом, където песни ще се пеят, където детски смехове ще звънтят, където игри ще се играят. Да има възможност всеку ден с пълни шепни да черпи. Когато дойде краят на живота, да не съжалява за нищо.

А стана тъкмо обратното. Не видя щастие, не се насити на любов, ни само от горчилката на живота; живя на повърхността, не слезе в дълбините, не се докосна до съкровищата му. Празен си бе животът за нея, празна бе и душата ѝ.

Веднъж живот се живее и ние с право искаем да го опознаем. Но не да го изживеем с малко музика, с банални песни, с евтини подправки. Това не е живот. Трябва ни живот пълен, дълбок, многостранен, цялостен. Такъв живот има при Христос. Там ще намериме радости и скръб, кръст и венец, предвкусване на вечното; не едно оскъдно парче живот, но самата вечност.

3. Жадна по съчувствие

Защо пък тъкмо по това време отива тя на кладенеца? Когато няма никой там, когато е пусто и празно? Нима е случайно? Не. Тя бяга от града, иска по възможност да избегне парливите думи на хорските езици, които ни денем, ни нощем не престават. Те я обвиняват, говорят за черното ѝ минало, обвиняват я, без да разгърнат и видят какво се тау в нея. Тя бяга от нахалния пръст, който я сочи. Тая помисната от мъка и наранена от нещастие душа търси свободно небе, далеч от гърмежка на масите. Тя бяга, защото никой не я разбира, никой не я съжалява, никой не ѝ казва дума на утеша, никой с любов не гали челото ѝ, под което витаят отчаяни мисли. Нахалните погледи на другите като кинжал се забиваха в изстрадалото ѝ сърце.

Само един я разбра за толкова години, един надникна в дълбините на душата ѝ. Този, когото срещуна на извора.

Пълно съчувствие и пълно разбирателство намираме само в Христос. Страда ли душата, при Него да отиде. Наранена ли е, Той

ще я излекува. Слаба ли е, Той ще ѝ гаде сили. Самотна ли е, Той ще я пригружи. Тъжна ли е, Той ще я развесели.

4. Жадна по братство

Тя говори там, на кладенеца с непознат мъж, а това не бива да става; тя говори с чужденец, народен враг, не е позволено. И всенак го върши. За нея няма национална разлика. Във всеки срещнат иска да види брат или сестра. Студа е на ежби, на разделения.

Не сме ли и ние жадни по братство? Да сме едно, да си помагаме, да митеем един за друг. Да спрат войните, да престанат хулигите, да дойде мир, да грейне щастие. Това ще стане само чрез Христос. Той може да бъде обединителна връзка между всички човешки сърца. Той е нашият най-голям брат. Той пръв ни възлюби. Каза, че Бог е наш баща, а ние всички сме Негови чада.

5. Жадна по Бога

Разочарована от себе си, живота и другите, е търсила и Бога. Тя първа започва: “Нашите бащи в този хълм са се покланяли; а вие казвате, че в Йерусалим е мястото...”. Къде да намери Бога? Ходила е по синагоги, събрания, равини, но никъде не Го е намирала. Само ѝ е било говорено за Него. А тя жадува за самия Него, защото чувства, че само тогава ще получи покой за душата си. Ом Него е откъсната, при Него да се върне.

Не сме ли се питали и ние: “Кой е Той, къде е?” . Не сме ли Го търсили напразно на много места? “Аз, който говоря с теб, съм Месия”. “Който е видял Мен, видял е Отца”. Ето къде душата намира Бога.

6. Жадна по побег

Стих 28: “Тогава жената остави стомната си, отиде в града и каза на хората”. За какво ѝ е вече стомната? Толкова безвкусен, безсъдържателен беше животът ѝ госега! Цял живот да пълни празна стомна. Само това ли? Иска повече. Да бъде полезна. Да остави диря. Да се посвети. Нещо трайно, вечно.

Стих 39-42: “И много самаряни от този град повярваха в Него поради думите на жената, която свидетелстваше... Той е наис-

тина Спасителят на света". Най-хубавото дело: свято и полезно.

Искаш ли подвиг? Бъди в служба на Христос.

Знай: "Всеки, който пие от тази вода, ще ожадне".

Жадни ли сме, да не скитаме из мъртвите пустини на света.

Да отидем при Христос: там ще намерим и живот, и всичко. "Аз не ви давам, както светът дава". Той дава щедро и богато.

Жадни души, елете при Христос! Пийте до насата от вечния извор на изобилие, любов, сила и вдъхновение.

Амин.

София, 7 юли 1935 г.

София, 23 май 1943 г. - "Как една гуша стана щастлива"

София, 3 юни 1945 г.

Варна, 29 юли 1945 г.

Сразяващият Въпрос на Христос

“Да не искате и вие да си отидете?”
/Иоан 6:67/

Приятели, този път ще се занимаем с предмета “Сразяващият Въпрос на Христос”.

Ние се срещаме с Него сега, когато времето на земното му служение отива към своя край. Страдание и смърт Го чакат. Изват моменти на съдбоносни решения не само за Него, но и за учениците. Много нещо пося този велик сеяч в хорските души, ето че изважда жетва. Плевел от жито трябва да се отдели. Ясно да се определи кой кому служи. Затова Христос отправя към Своите Си един сразяващ Въпрос: “Да не искате и вие да си отидете?”. Той прозвучава като гръм от ясно небе.

Към кого е отправен?

1. Не към отстъпилите ученици

А такива имаше. За мнозина Неговото учение бе извънредно тежко и те не можеха повече да Го слушат. Не можеха да търсят, че Той е “хлябът на живота”, че който яде Неговата плът и пие Неговата кръв, има вечен живот. Нямаха правилно отношение към Него и затова не можеха да се убедят в необходимостта от Неговата смърт и възкресение. Облягаха се много на себе си.

Ето Ви един пример. Човек, който се смятал за набожен, сънувал, че е умрял. Всичко около него било тъмно и празно. В далечината човекът видя съдия, седнал пред отворени книги. Някаква сила го понася с изумителна бързина натам. Но около него започват да изпъкват образи. Той познава, че това са хората, с които е бил в съприкосновение, докато е бил жив. Те го приграждат и надават глас на обвинение: “Той ме въведе в грях”; “Той ме измами”; “Той ме научи на лъжа”; “При него търсих, но не намерих любов”. Когато отекнали обвиненията, съдията попитал: “Какво ще

отговориши?”. “Вярно е”. “Каквa да бъде присъдата ти?”. “Загубен съм”.

Ето докъде стига човек със своята правда. Такъв е краят на всички, които само до известна граница следват Христос, а после отстъпват и Го напускат.

2. Но към малцината най-близки

Когато мнозинството страхливо и недостойно се отдръпва назад, Той се обръща към гванадесетте. Те образуват една малка, незначителна група. Мнозинството върви обикновено по широкия, отъпкан път, а малцината по тесния. На малкото стадо Бог е отредил да даде царство. “Защото мнозина са поканени, а малцина са избрани”. Винаги така ще бъде: мнозинството ще се отдръпва назад, а само малко ще бъдат истинските ученици на Христос. Ние от тях ли сме? Пък и като такива често изпадаме в положение, когато Христос трябва да се обърне към нас със сразявящия Си въпрос. “Да не искаме и вие да си отидете?”. Наг малцината бди и за тях се моли. Тях той нума. А това ще рече, самите нас.

Каквo съдържа той?

1. Жалба

А. Че малко Го следват. Той работи толкова много, не знаеше какво е покой, не се посъни за нищо и в резултат – само гванадесет ученици и няколко привърженици тук и там по пътищата, които толкова пъти е обхождал, за да прави добро. А Бог иска да се помогне на всички хора. Те трябва да бъдат избавени. Агнецът Божи трябва да понесе греховете на цял свят. Той умира за всички. Той плаче над коравосърдечието на Йерусалим като квачка, която иска да събере пилците си, но те не пожелават.

Б. Че някои отстъпват. Кой ще измери Неговата болка, като вижда пред Себе Си Юда: “Нима не Аз избрах Вас, гванадесетте? А, ето, един от Вас е явлъв”. Той тъгуваш по това загубено чадо, тъгуваш по всички ония, чието име е легион, тръгнали по неговия път. Толкова близо и толкова дълго да бъдеш с Христос и нак да бъдеш погубен, не е ли това ужасно? Колко много, даже от най-верните, отстъпват. “Да не искаме и вие да си отидете?”

2. Изяснение

“Да не искаме и вие да си отидете?”. Дали ще останат при Него, дали ще си отидат, това зависи от тях. Той не се налага никому. Всеки е свободен да прави каквото ще, но да не забравя, че някога ще дава отчет. Дадена ни е от Бога свобода, Той не ни иска като кукли, а очаква да сме отговорни. Който иска, нека го диге; който иска, нека си отиде.

3. Кръстопът

“Да не искаме и вие да си отидете?”. Този въпрос ни подтиква към себеизпитание, той предизвиква борби в нас. Христос очаква и иска от нас едно здраво, обмислено и крайно решение. Или, или. “Който не е с Мен, той е против Мен; и който не събира с Мен, разпилиява”. Христос иска нашето смело самоопределяне. Той отхвърля всеки компромис. “Не можете да служите на Бога и на мамона. Аз не мога да търпя нерешителните. Поставям ви на кръстопът. Накъде ще тръгнете?”

4. Очакване

Вие трябва веднага да вземете решение. Няма защо да се съветвате първо с близки, няма защо да се допитвате до път и кръв. Пред вас е поставено нещо огромно, с вечна стойност, с това изборът е лек. Не отлагай, защото не знаеш дали утре ушите ще дочекат да чуят повторно въпроса: “Да не искаме и вие да си отидете?”. Искаме ли? Кога?

С какво се отговаря?

1. С контравъпрос. “При кого да отидем?”: почуда, изумление и отговор.

А. Дали в света? Дали да се отдалечим от Теб? Но тогава ще залезе слънцето на Твоята благодат. Кой ще бърше нашиите сълзи? Кой ще утешава угнетените ни сърца? Кой ще успокоява отрудените и обременените? Кой ще ни даде водата и хляба на живота? Там всичко е лъжливо и суетно. “Къде...”

Б. Дали в стария живот? Там, където владее грехът и порокът? Да станем отново роби? Но положението на такива отпаднали е много по-тежко от първото. Дали при старите

учителите? В ледените храмове? В мъртвите служби? Нали трябва да оставим “мъртвите да погребват своите мъртвци”. Къде?

В. Дали към неверието? С него никой не може да се почувства доволен и щастлив. Ние можем да отричаме Бога, можем да не Го почитаме и да се обявяваме против Него, може да си замваряме очите пред истината, но ще дойде ден, когато човекът трябва да умре и тогава идва съд. Страшно е да паднеш в ръцете на живия Бог. Тогава къде? Кое ще ни помогне? Щем, не щем...

Извън Иисус Христос няма нищо, което би могло да задоволи човешката душа. Той ни е необходим сега и за през вечността. Дали ние Го слагаме над всичко друго и над всеки друг? Най-голямото ни желание ли е Той? Или предпочитаме блъсъка на света или сладостта на греха? Дали търгуваме с Него, разменяме Го срещу световните блага? Но който Го изгуби, той въщност няма нищо.

2. С признание

А. “Ти имаш думи на вечен живот”. Петър сам опита това, когато за пръв път чу словата на Христос. После ежедневно се убеждаваше, че Учителят му не говори като книжниците и фарисеите. “... думите, които Съм Ви говорил, са дух и живот”. Те са рожби на небесата, те водят на матък. Те дават път на гаранция за вечния живот. Блажени, които слушат.

Б. “... ние вярваме и знаем, че Ти си Христос, Син на живия Бог, Святыят Божий”. Тяхната вяра им помага да достигнат до върховното знание: Христос е Син на Бога. Това е върховната истина за тях, истината, която ги освобождава.

Никога друг път не се е откъсвало от устните на Христов ученик едно по-съдържателно и по-хубаво признание от това: “Ти имаш думи на вечен живот и ние вярваме и знаем, че Ти си Христос, Син на живия Бог, Святыят Божий”. Дано когато прозвучи сразяващият въпрос на Христос: “Да не искаме и вие да си отидете?”, отговорът на всеки един от нас да бъде: “Само при Теб и само с Теб, Христе”.

Амин. София, 8 юли 1934 г.

При кого да отиudem?

“Господи, при кого да отиudem?”

Иоан 6:68/

Ще застанем пред важния и съдбоносен въпрос: “При кого да отиudem?”. След като десетки години наред Христос работи в една малка работилница в Назарет, Той чу глас от небето, който го призоваваше да захвърли настрана инструментите и да започне да моделира човешките души. Сам Той започна това огромно дело. След това намери Своите първи последователи по бреговете на езерото или на митарската маса. По такъв начин Иисус успя да развълнува цял един народ. И мнозина тръгнаха подир Него. Мнозина видяха в лицето му Онзи, Който би могъл заедно със Себе Си да издигне и тях. А когато Той строго и неумолимо им разкри тяхната съдба, с нейната сериозност и черни кракчи, и когато им заяви ясно какво очаква от тях, мнозина му обърнаха гръб и го напуснаха. Такъв е даденият случай. Дълго време те бяха ходили с Него, бяха слушали хубавите му слова, Той ги бе хранил обилно, а сега те тъй бързо Го напускат. И може би дълбоко огорчен в душата Си Той се обръща към останалите и ги пита: “Искаме ли и вие да си отидем?”. Но Петър, с буйната душа и с горящи очи, застава пред Него и Го уверява: “Господи, при кого да отиudem?”.

Ние се нуждаем от Вожд

Ние постоянно търсим. Та целият ни живот е непрекъснато лутане. Искаме да намерим отговора на много тъмни и трудни въпроси, желаем да налучкаме посоката на много непознати нам области в живота. Все трябва да отиudem при един и да се допитаме от него. Той трябва да ни каже своята дума и да ни поведе. В живота ни е необходим водач и съветник. Нека погледнем около себе си и ще видим мощните фигури на неколцина, които като планински върхове се издигат над масата, а тя е коленичила пред тях, опиянена е от тях. В душите на милиони е кипнал възторгът и въодушевлението пред Вожда. С твърди кракчи и сияещи лица те вървят по

неговите стъпки. Ръцете им здраво държат общото знаме. То се вее гордо над главите им. И те мислят, за малко поне, че са намерили своя водител. И те се радват. Но какво да кажем днес за нашия български народ? Кой ще го избави от днешното му безизходно положение? Кой ще го поведе към светли бъдници? Та горкият народ е обходил вече почти всички. Той е отивал при всеку един със сърце, пълно с надежди, но се е връщал разочарован, с празни ръце, кломнала глава и поругано доверие. И сега, когато такъв ужасен мрак покрива родината ни, ние трябва да се запитаме: “При кого да отидем?”. Всеку един от нас трябва да запита себе си.

При кого можем да отидем?

1. Материалиста

Но важното е дали ще ни се помогне. Какво може да стори неговият черен като земята материализъм? Ние, които сме със замързнати сърца, ще можем ли да се сгреем? Там няма топлина, там всичко е студено и мрачно. Животът ни ще стане по-скучен.

2. Модерния набожник

Възможно е неговата религия да ни се види отдалече хубава. Може той майсторски да е скроил нейните обежди. Но когато се доближим до нея, ще се убедим, че тя е само една мъртва кукла в неговите ръце. Тя е неговото собствено произведение. И когато падне, падат и гвамата.

3. Политика

Той ще ни посрещне с безкрайните си словоизляния. Без да държи сметка, ще прави щедри обещания. И ние виждаме, че много са спечелени. Огромни тълпи, начело с музика, под пъстри знамена и с “ура” на уста вървят след своите политически водачи. Но постигна ли се жадуваното? Даде ли се обещаното? Остава само едно: пресипналият глас на викащите по пазарищата на живота партизани, празните обещания и вечната опозиция.

4. Теоретика

Той е такъв, че сам не може да си помогне. Неговите построения са много слаби. В кабинета те изглеждат ефикасни, но при първото подухване на житейските бури, всичко рухва. Липсва здравата, солидна и вечна основа.

5. Христос

Който Го е познал, за него това е нещо съвсем естествено. Той би се почуил, ако бихме тръгнали в друга посока. Той оставя всички други герои на страна.

Защо само при Него?

1. Ще ни разбере

Той познава нашата същина, независимо от това дали сме учени или прости. Колкото и сложни да са нуждите ни, Той ще ни още съществува. Колкото и тайни да са болките ни, Той има лек за тях. При Него ще намерим пълно съчувство.

2. Ще ни помогне

Той стои над всичко, защото не е обикновен човек. Той можа да смаже греха и да победи смъртта. Той е Син на Бога. Ако сме насъкърбени, Той ще обърше сълзите от очите ни. Той ще замвори раната на сърцето ни. Ще възвърне отново радостта ни. Ако сме отчаяни, ако всичко пред очите ни е тъмно, Той ще грейне като слънце на живота ни. Той ще посее семето на надеждата, ще направи да стане около нас ясно като ден. Ако сме болни, Той ще проспрем лекарската Си ръка, която не само изцелява от всяка болест, но и възкресява. Ако сме слаби, паднали по нашия труден път, Той ще ни изпълни със сила отгоре, душите ни ще кипнат като игриво море, мускулите ни ще набъбнат като пролетно растение. Ако сме грешни, ако тежки престъпления тежкат на съвестите ни, ако дните ни са неспокойни и нощите ужасни, Той ще ни даде Своята чистота, която е повече от вечните планински снегове; ще проспрем ръка да отнеме бремето, ще ни даде Своя мир, който не може от нищо да се наруши.

Защо да се скитаме в безпътица? Защо да губим време и сили? При кого другого можем да отидем, освен при Христос, и там завинаги да останем?

Амин.

София, 22 октомври 1933 г.

Зашо съм християнин?

“Господи, при кого да отидем?”

/Иоан 6:68/

“Зашо съм християнин?”: един стар въпрос, съществувал още тогава, когато е имало един само християнин. Но напълно лице в лице с него е застанал най-напред Петър. Христос го пuma веднъж, след като ясно говори за големия подвиг, който се очаква от тях, и след като “мнозина от учениците Му отстъпиха и не ходеха вече с Него”: “Да не искаш и вие да си идете?”; га се откажете от Мен; светът га ви се види по-приятен; фарисеите по-мъдри; кого ще предпочетеме? А Петър, както винаги, избързва и дава един чуден отговор: “Господи, при кого да отидем?” . Може ли да Те напуснем? Ти стоиш над всичко.

Който е истински убеден и просветен християнин, трябва непременно да мисли като Петър.

Кое ни го налага?

1. Разумът

Човекът е разумно същество. Каквото и да направи, той има своите съображения и основания. Дали ще вземе или гаде, дали ще отиде или ще се върне, приеме или отхвърли, той знае защо върши това. Колко повече по този въпрос трябва да бъде сигурен! Безбожниците са готови с град от съображения и възражения да те отрупам. Нима ние не можем? Нима за християнина няма логика?

2. Библията: 1 Петр. 3:15: “... бъдете винаги готови да отговаряте... на всеки, който ви пuma за вашата надежда”. “Ще Ми бъдете свидетели”.

Ползата от това?

1. За нас

Ще добием яснота, системност. Тогава ще станем положителни, твърди, уверени. Нищо не ще ни смущава, няма да има изненади.

2. За другите

Нека чуят. Те гледат от своя страна на нещата. Нека ги видят и от нашата. Нашият отговор ще бъде за тях откровение и апел.

Какво значи “християнин”?

За първи път последователите на Христос се нарекоха християни в Антиохия.

1. Камо Него

Да си Негов ученик. Да възприемаш това, което Той ти дава. Да направлява мисълта ти, да я подхранва. Да те възпита. Да те напои със Своя Дух. Да бъдеш Негова рожба.

2. Да си Негов

Учителят е господар над своя ученик. Разполага с времето и силите му. Ученикът е посветен, няма свои пътища.

Отговорът

Не може да бъде чисто теоретически, в него трябва да има непременно една голяма доза сърдечна и жива изповед. Тогава ще има сила.

1. Защото само така мога да **осмисля** живота си

Поставен съм в едно безкрайно и постоянно бушуващо море от тайни и конфликти. Много тежки проблеми се изпречват пред мен и много парливи въпроси смущават душата ми.

А. Аз често се питам: “Откъде съм дошъл? Защо съм роден на тая земя? Кой ме е поставил тук? Защо съм такъв, а не друг?”. Тогава християнството mi предлага своите ясни като небето и дълбоки като морето отговори.

Б. Когато се замисля накъде отивам, какъв ще бъде моят край, какво ще стане с мен след смъртта,нак то е,което видига нежно завесата на мъчителната тайна и пропъжда съмнението и страхъ,

както ми дава възможност да хвърля поглед върху онова, “каквото око не е видяло и ухо не е чуло, и на човешко сърце не е извало”. И ми става радостно и леко на душата, виждам пред себе си една слънчева страна.

В. Когато се изправя пред големите неправди в живота, пред реките от горещи сълзи, пред огнените страдания - мои или чужди - не се смущавам вече, защото зная, че “всичко съдейства за добро на тези, които обичат Бога”, и че косъм не пада от главите ни без Неговото знание.

2. Защото само така мога да **научя** как да живея истински живот

А. Християнството ми казва откъде да почна: да търся първо царството Божие и всичко останало ще ми се даде.

Б. Докато хората са на мнение, че със сила и бруталност се успява, аз се научих, че “кромките ще наследят земята”. Светът мисли, че за да си щастливи, трябва само за себе си да се грижиш, а християнството ме научи да възлюбя другите. Аз знам, че “поблажено е да дава човек, отколкото да получава”; да прощаваш, отколкото да отмъщаваш; да виждаш във всеки срещнат брат, а не враг; да работиш над себе си, докато станеш съвършен.

3. Защото само така мога да **получя** помощ и подкрепа в борбите на живота

А. Когато искам да правя добро, ето, злото е пред мен. Сам не мога да се справя с него.

Б. Но аз имам една тайна и една опора: Христос е с мен. Когато съм слаб, Той ми дава сили. Когато съм на кръстопът, Той ме направлява. Когато не знам, Той ме учи. Когато съм паднал, Той ме вдига. Каквото съм, дължа го Нему.

4. Защото само така мога да **спася** душата си

А. Грехът е факт. Аз го виждам вън в живота, чувствам го и вътре в себе си. Диагнозата ми е вече поставена: грешен съм.

Б. Присъдата ми е прочетена: душа, която греши, трябва да умре.

В. Има само един Път, само една Истина, само един Живот: Христос. Няма друго Име, чрез Което човек би могъл да се спаси. Затова отивам при Него: миналите ми грехове да заличи и от бъдещите да ме предпази. Аз миля за душата си, защото тя стои над всичко, по-ценна и от целия свят.

5. Защото не можа да пренебрегна **Христос**. Неговата личност ме пленява

А. Когато мисля за лобов, Той застава пред мен. Когато мечтая за чистота, не можа да Го отмина. Когато търся мъдрост, при Него трябва да ида. Когато си пожелая приятел, не намирам по-добър от Него. Когато искам да стана благ, работлив и съвършен, не можа да последвам друг.

Б. Той ми е необходимост. Както малкото цветче неволно разтваря своето крехко венче пред лъчите на благодатното слънце, така и душата ми се разтваря за Христос. И остава завинаги Негова. Без Него не можа.

Цялата ми опитност, която съм добил до днес, говори, че трябва да остана христианин и да бъда още по-предан в това.

В основата си всички имаме еднакви нужди. Следователно това, което нам е помогнало, може да бъде всекому полезно.

Само едно трябва да направиме: елете и вижте, не стойте далече. Опитайте и вижте. Тогава ще се чудите как може да не са станали всички християни. И ще започнете да живеете за това.

Амин.

София, 9 юли 1939 г.

Оазис сред пустинята

*“Ако някой е жаден, нека
гойде при Мен и да пие.”*

/Йоан 7:37/

Ние намираме Христос на един от големите национални празници: празника Шатроразпъване. Всяка година в продължение на една седмица народът е трябвало да си спомня за големите събития от своето минало в пустинята. Тогава той е изведен от земята на черното египетско робство, тръгнал е по дългия и труден път, водещ в Обетованата земя.

Десетки години се е скитал из пустинята, кръстосвал е из нея, разпъвал е своите шатри и после нак ги е вдигал. Пустинните вихри са ги подгонвали, вдигали са облаци от пясък и са ги сипали върху тях, изморени те, изтощени, за да ги погребат. Други, от дни не сложили нито капка вода в засъхналите и попуканите устни, едва влажещи морните си нозе по жежкия пясък, са падали и умирали незнайни и забравени. Така народът, тръгнал към свобода, е осейвал своя път с хиляди трупове. Но и там, в пустинята, Бог не го е забравял. Сред пясъците, в скалите, под палещото южно слънце Той е поил умиращите от жажда с хладни извори.

И как да се не изпълни с радост душата на онзи, който си спомня за такива трудни, но велики моменти от своята история? Как да не заиграе сърцето му радостно? Как да не празнува? И в момент на такова въодушевление, когато целият народ пее хвалебни песни и свещениците пред олтара държат златни съдове за вода в ръка, се изправя Христос, обръща се към всички и казва: “Ако някой е жаден, нека гойде при Мен и да пие”.

Той вижда, че народът празнува избавлението от пустинята преди години, но днес душите се скитат през една друга пустиня, духовна, много по-страшна. Те умират, те гинат, защото изворите, при които отиват, са празни, пресъхнали или с горчица вода. И Той

надава вик, за да ги стресне, да предпази от напразно лутане, да ги предварди от гореща, пустинна смърт. „Ако някой е жаден, нека дойде при Мен и да пие“. Аз съм оазисът в пустинята. Който не иска да умре, трябва да дойде при Мен. Ела и си отпочини под сянката на стройните палми. Ела и пий до насита от хладните води на живота. Навсякъде другаде е царството на смъртта. Далеч от Мен всичко повяжва и гине. Пътничче, жаден ли си, ела.

Жаждата на душата

Безброй са образите на всичко онова, по което душата човешка жадува. Хиляди са обектите на желанията. Един работи непрестанно, за да придобие име, славолюбието го блазни. Друг жадува по богатства, за да има достъп до всички удоволствия на живота, и най-скъпите. Трети се стреми към власт и сила, да бъде господар и да разполага с чуждия имот. И все пак, колкото и примамно и съблазнително да е всичко това, то не е най-ценното.

Още мъдрецът на гревността, който е имал достъп до всичко, е казал: „Суета на суетите...“. Та малцина ли са ония, които са се пресищали от този живот и той е ставал за тях скучен, еднообразен и сив? Не говори ли това, че има друга една нужда, друга една жажда: жаждата на душата? Okomo е създадено за светлината, ухома за звука, дробовете ни за въздуха, а душата за Бога. И тя не ще остане нивга спокойна, докато не намери Него. „Както еленът пъхти за водните помоци, така душата ми въздиша за Теб, Боже“. Вечният конек, вложен в човека, се стреми към три неща. Те са основната жаждка на душата.

1. Жажда по истината

Потопени в света на постоянните промени, ниеискаме да се хванем в нещо трайно и здраво. Заобиколени отвсякъде със суета, ние търсим Вечното. Подхвърлени на постояннни разтърсвания, искаме една непоклатима основа под нозете си. Човекът иска да се ориентира в този житейски лабиринт. Накъде да отиде? Коя посока да улови? Коя е върната? По какво да се стреми? Какво да догонва?

Ето че толкова неща загубват своята стойност. Поставяни на първо място до вчера, днес те биват захвърлени в прахта. Вчера

блестящи като брилянти, а днес изгарят и се превръщат на пепел. Кое е същественото? Кое е ценното и трайното? Кое е съкроверището, което не може да бъде разядено от молец, нито от крадец откраднатото? „Аз съм истината“. Ето Кой се възправя пред една такава жадна и търсеща душа. Ето централното и важното, вечното. Слънцето грейва и онова, което е било тъмно, мрачно, неясно, се открива напълно. Когато лъчите на слънцето паднат върху обрисуваните църковни прозорци, тогава изпъква великолепната картина.

Когато признаем Христос за основната истина, тогава всичко около нас взема друг вид. Всичко се променя. Само в светлината на Христовата истина ние взимаме правилно становище спрямо Бога, хората и всичко останало. Когато познаем истината в Христос, животът ни добива значение и смисъл.

2. Жажда по покой

Човекът иска да намери удовлетворение в този живот. Да отпочине. След дългите бури и борби да настане затишье. След гръмотевиците и светкавиците, на мястото на мрачните облаци, отново да грейне светло и весело слънце. А колко много неща измъчват душата, колко неща я тормозят! Нуждите вливат острите си зъби в нея. Тя се гърчи и примира. Вие се като змия. Незадоволени амбиции, непостигнато щастие, поругана любов, загубено благовремие, страшно престъпление - това са бичовете, които плащат по човешката душа и не ѝ дават покой. А такъв може да има само на едно място.

Спомняте си за Велможата на етиопската царица. Връща се той от поклонение в Йерусалим. Зад него са златните кубета на храма, където се е молил и принасял жертвa. Но пак безпокойство и пак недоволство. Нищо не му помогна. Докато, след срещата с Филип, извика: „Вярвам, че Иисус Христос е Божият Син“, и „радостен продължи пътя си“.

Христос казва: „Мир ви оставям. Моя мир ви давам“, „Елате...“. Ето убежището за всяка измъчена душа. Ето тихото и безопасно пристанище за подхвърляната над пропасти душа. При Него намираме всичко. И тогава се чувстваме доволни и щастливи.

Защото Той проща миналото и обещава да ни пази в настоящето и бъдещето. Той е нашата най-голяма сигурност и гаранция.

3. Жажда по живота

Няма нищо друго, което ние тъй силно да желаем, като живота. Той ни е мил и скъп. Той е най-голямото ни богатство. Готови сме за него всичко да дадем. Ние искаме той да няма край. Само мисълта, че някога ще трябва да кажем своето сетно “сбогом” на тази земя, е страшна за нас. Ние коннеем по живот, безкраен, безпределен. Искаме да се слеем със самата вечност. А то става само чрез Вярата ни в Христос.

Идва един младеж и пита: “Какво добро да направя, за да имам вечен живот?”. Неговата уста е уста на цялото човечество. Отговорът е: “Ела и Мe следвай”. Вечен живот ще има само онзи, който вярва в Христос. Извън Него това е невъзможно. Пък Той обогатява и настоящия живот. Прави го много по-съдържателен и по-разнообразен. Докато по-рано, разяждан от egoизъм и от грехове, той е приличал на една пустиня, сега в него започват да цъфтят нови мисли, идеали и сили.

Дълг е на онзи, който е намерил “оазиса в пустинята”, да каже и на други. Когато керван привърши водата, с последни сили, под сипещото жар слънце, се пръсват в разни посоки да търсят вода. В дълга редица, един до друг. Който намери, вика: “Ела!”; вторият подема това и така, докато цялата пустиня прозвучава от това “Ела”. Намерили оазиса, ние трябва да станем “помощи от жива вода”. Ще се наредим около него и така ще превърнем безводната мъртва житейска пустиня в цъфтяща градина.

Амин.

София, 15 юли 1934 г.

Неосъдената грешница

*“Който от вас е безгрешен,
нека пръв хвърли камък по нея.”*

/Йоан 8:1-11/

Ще се занимаем с предмета “Неосъдената грешница”.

Особено тук, както почти никъде другаде, тук, пред грешницата от Йерусалим образът на Христос ни става мил и свят. Тук Той доказва на дело, че не е дошъл да съди света, не да го смрази с острата Си присъда, не да го прокълне с жълчна клемтя като грешен, но да му подаде ръка, да го привдигне и спаси. Така в Него ние съзирате Спасителя, Онзи, Който обича човека и е готов да направи всичко възможно за неговото издигане; Онзи, Който не убива лекомислено грешната човешка душа, а се стреми от нея да направи светица.

Престъплението на грешницата

Било една ранна утрин. Прекарал дългите нощи часове в молитва на Елеонския хълм, Христос се връща отново в храма да поучава народа. Изведнъж се чува шум. Тълпа се приближава към Него, а сред нея – една грубо блъскана жена. Всички съскат и реват край нея, искат да я удавят със злобата си; била грешница, уловена на меснопрестъплението.

Такава ли е тя действително? Заслужава ли омразата на сляпата тълпа? В какво се състои нейният грех?

Може би тя е жена на безсърдечен богаташ, купил я със своето злато. Още като младо момиче, току-що напътило в живота, тя бива подмамена и попада в грубите му ръце. И преди още да разцъфне, тя е трябвало да повехне. Жалка участ. Да повехне от неговите студени и строги думи, от неговото безсърдечно отношение, да замръзне от ледения дъх на присъствието му. Тя е очаквала щастие в богатия му дом, нейното младо сърце е коннеело

по ласки, а е било потопявано само в омраза. И прекрасният гворец на богаташа се превръща за нея в черен гроб. Един ден, отчаяна от живота, убита от безсърдечето на своя мъж, тя избягва по тесните, опасни и хълзгави улици на Йерусалим, където гордо се разхожда на свобода порокът, и се отдава или на онзи, когото някога, като млада, силно е обичала, а не е могла да има по каприза на жестоката съдба, или в ръцете на първия, случайно срещнат, само за да може да изживее изгладнялата ѝ душа, след толкова сиви безвкусни години, един поне розов час на щастие.

Може би тя съвсем невинно да е паднала в ръцете на измамник, поругал се с нейната чест и после захвърлил я като непотребна вещ. Тя се е борила, тя е викала, но кой да я спаси? И позорът пак остава неин.

Може би, като жена на бедняк, лентяй, болник или неспособник, хранещ се от труда на нейните ръце, тя е имала и дечица, единствената ѝ радост и утеша в живота. Но те са гладували, защото не са имали баща да се грижи за тях. И при това никой гори не ги е запитвал как изпращат стария ден и как посрещат новия. Веднъж, чула плача на гладните си деца и видяла пороя на безпомощните им сълзи, тя затръшва отчаяна вратата след себе си, тръгва по пътя на безпътицата и за парче хляб, за да нахрани рожбите си, продава своята плът. Ето нейното престъпление!

Не е ли тя образ на всяка човешка душа?! Не носим ли и ние в себе си по една такава грешница? Не пропада ли и тя? Не навлича ли си нови грехове? Какво ще стане с нея? Какво става с душата-грешница?

Тълпата строги съди

Книжниците и фарисеите заедно с простолодието влачат жената. Събрало се е едно гъмжило около тази нещастница. А тя е сама сред толкова враждебни погледи; те се впиват в нея, пронизват я, разкъсват я. Никой не се пита защо ли падна тя. Нито един не се опума да я разбере. Те искат при това и най-тежкото наказание. Разкъсаните от бой и ритници дрехи ѝ покриват. Разплетената ѝ черна коса се спуска по голите ѝ рамене. Страхът се чете в очите ѝ, тръпки я побиват при вида на тази побесняла тълпа, позорът е

страшен, смъртта е още по-страшна. Тя стои възправена сама сред толкова много обвинители и съдници, строги до жестокост и несправедливост.

Така и ние се събираме около някоя прегрещила душа и сме готови, не, хвърляме вече своите тежки камъни върху нея, за да я убием.

Запитали един човек какво има най-много в света, а той отвърнал: "Съди". Това е много право. Най-разпространеният и гибелен недостатък е осъждането на другите. Ние постоянно търсим техните грешки, увеличаваме ги, критикуваме ги. Нима само това намираме в тях? Няма ли нещо хубаво? Защо оставаме слепи и неми за него? Защо не се опитаме най-сетне да разберем другите хора? Някой излъже и ние веднага го наричаме лъжец. Това не е право. Може някой да открадне и нак да няма душата на крадец. Камо Жал Валкан. По една-единствена постъпка не можеш да познаеш човека. А ние гледаме през увеличително стъкло на чуждите грешки. Кой би казал на Бога: "Съди ме така, както съм съдил другите"? Гръцкият басноворец Езоп казва: "Човек носи през рамо две торби: в предната, която винаги вижда, са грешките на другите, а в задната, която никога не вижда, са неговите собствени".

Кои са причините да има толкова много съди? Кое ни прави съдници над братя? Кое ни кара постоянно да критикуваме другите, кое отваря устата ни да говори лошо? Трябва да отбележим, че истинската причина да доведат тогава при Христос грешницата от Йерусалим не беше дълбокото морално възмущение от нейната постъпка. Както тогава, така и днес, евва ли има някои, които съдят и критикуват от благородно възмущение. Истинските причини бяха:

1. Злорадство

Не могат да търсят възхода на другите. Има някои, които са доволни само когато намират за какво да са недоволни, когато има за какво да осъдят.

2. Прикриване

Насочваш вниманието върху другите, та ти сам да се

предпазиши и да се избавиш. Намяташ мантията на съдник, та да прикриеш в себе си престъпника.

3. Себеиздигане

Фалшиво: чрез принизяване и унижаване на другите. То въсъщност не е никакво издигане. Може да черниш другите и с това да станеш по-малко черен за тях, но то не ще рече никак, че с това си станал чист.

Моли се за своя брат, защо критикуваш?

Осъдените съди

Печално е подобно положение, но в дадения случай е факт. Те държат строгите си обвинителни речи. Според железния закон на Моисей грешникът заслужава смърт: убиване с камъни. Никаква прошка, никаква милост. Христос се навежда и започва да пише по пясъка: чуди се на корабите им съвести; иска да види докъде могат да стигнат в своето лицемерие и безочие. Изведенъж настава обрат. Той се изправя. Поглежда ги строго. Всичко мълква. Каква ли ще бъде присъдата Му над тази грешна душа? Най-сетне отваря уста и гласът му прокънтява: “Който от Вас е безгрешен, нека пръв хвърли камък по нея”. Съдиите стават подсъдими. Това ги смайва. Гръм от ясно небе ги поразява. И навели гузни очи, скрили гузни съвести, се промъкват и изчезват. Защото самите те, които най-много са кряскали против нейния грех, са я въвлекли в него. Някой от тях, може би, се е поругал с нейната чест, преди малко само е играл с нея, а сега я обвинява. Нейните похитители са били обвинителни. Те са спомогнали, макар и косвено, за нейното падане. Кой я упъти? Кой я насърчи? Не бе ли това тежен дълг? Неизпълнен дълг не е ли престъпление?

Така и с нас.

1. “... в каквото съдиш другия, себе си осъждаш...” /Рим. 2:1/. Не сме ли и ние такива? Не носим ли в душата си поне същия грех? Кой е напълно чист от това, което осъжда?

2. Не сме ли ние причина за падането на другите? Когато не сме ги задържали, не значи ли това, че сме ги тласнали?

Не съдете! Оставете камъните! Бъдете взискателни към себе си и снизходителни към другите! Влагайте толкова много време за собственото си усъвършенстване, че да нямате време да се занимавате с постъпките на другите!

Оправданието на грешницата
Което хората осъшиха, Христос не осъди!

Омекват последните стъпки. Христос пита: “Жено, къде са онези? Никой ли не те осъди?”. “Никой, Господи”. И сълзи на разкаяние бликват. “И Аз не те осъждам; иди си...”. Неосъден грешник не съгрешава вече. Ако би я осъдил, щеше да я убие, но с тия думи възкреси в нея новия човек.

Хората ще ни осъждат. Съдят най-големите грешници. Но само при Христос има блага дума, разбиране и прошка. Той го ѹде да спаси душата-грешница. А ти ще дръзваш ли да я убиеш със свое то осъждане?

“Който от Вас е безгрешен, нека пръв хвърли камък”.

Амин.

София, 10 март 1935 г.

Христос - Светлината на света

*“Аз съм светлината на света;
който Ме следва, няма да ходи
в тъмнината, но ще има
светлината на живота.”*

/Йоан 8:12/

Нека тоя път дадем ухо на ония тъй хубави и препълнени с един вътрешен блъсък думи на Иисус Христос: “Аз съм светлината...”.

Ние Го намираме сега в сърцето на свещения град на йодеите, Йерусалим. В града, който бе един сладък бляян на всеки истински йодеин, град, който би трябвало да бъде посетен поне веднъж в годината, за да може измъченото от трудностите на живота и сковано от строгостта на закона сърце да намери утеша и покой, свито пред нозете на Оногова, който изведе бащите от земята на робството. Празник е. Мнозина са се събрали тук, дошли от всички краища на отечеството. Те се разгват и принасят щедри жертви в храма.

Там е и Христос, дошъл не да принесе кръв в жертвата на Всевишния, но да изгори тежката заблуда на цял един народ, без жал да пръсне заблудата, която го е сковала. Действително хората и градът са празнично накичени, а вечер, кога тъма прибули свещения град, тогава се разгарят безброй огньове и хвърлят трепкаща светлина, която облива всичко, но това са само красиви гледки за окото. В душите на тия, които призовават името на Яхве между немите стени на храма, се стеле мъгла, тежка и влажна. Там цари мрак, ужасен гробовен мрак.

И сред такива хора с почернели души и мрачни сърца Христос застава и от устата му се отронват бисерносветлият думи: “Аз съм светлината”. Прибуленият от тежки, тъмни облаци народен небосклон, който години наред е бил все тъй неприветлив, начумерен и ням, сега се проценва от няколко ослепителни светкавици.

Кромките поклонници в храма са изплашени. Те не знаят що да строят. А мнозина се опълчват против онзи смелчага, който тук, в святия храм, си позволява да смути привикналата вече да лежи в непрогледен мрак народна душа.

Той не е един обикновен проповедник, роден в малкия Витлеем и който ще изчезне незабелязано, ще намери гроба си в някое забравено селце на Палестина, след като е обходил хорските къщи със Своето учение. Той не е един дребнав човечец, роден и повит в пелените на мрака, за да изтлее там и да се загуби за света. Мнозина са в почуда, щом чуват Христос да говори такива странни думи: "Аз съм светлината на света".

Не е ли и за мнозина от нас това една претенция, която не можем да оправдаем? Истина ли е, че Христос е светлината на света? Убедени ли сме в това? Видели ли сме лично Неговия блъсък? Не е ли това само едно превъзнасяне, едно безсмислено превъзнасяне от Негова страна? Не са ли тия думи последните трептения на загасващото светило на Неговия дух?

Много светила са хвърляли светлина през дългата човешка история. Мнозина са извали, изгаряли са и так са си отивали, като че ли не са били. Даже най-ярките светила на човешката мъдрост са погасвали сред тъмните на тоя свят. Но има Един, Който е преживял дългия низ от векове. Това е Христос. Той е смогвал, макар и безшумно, да се докосне до всичко. Той е проникнал до всички кътчета на тоя живот.

Едно по-хубаво и сполучливо сравнение за себе си Христос едва ли би могъл да намери, от това, че Той е светлината на света. С това дава израз на голямото и неизмеримо значение, което Той има за нас. Светлината е едно благо за човешкия род. Благо за него е също така и Христос. Както земята би била едно студено мъртво тяло, полетяло из безмерните пространства на Всемира, ако нямаше животворната слънчева светлина, така и в духовния мир би царяла пустота и смърт, ако Христос не бе светлината. Колко ужасно е, когато тя липсва! Как дълги и отегчителни понякога са тъмните зимни нощи, с техните студове, виелици и мъчителни мисли!

Светлината е най-големият дар на природата. Ах, как хубаво е, когато златният блъсък на разтапящото се на синия небосклон

слънце се разлива по полята! Тогава тревите се зеленеят, крехки и сочни, а цветята изпълват въздуха с благоухания. Плодовете зреят, чакат ръка да ги откъсне. И тогава не само птичата песен се понася към небесните висини, но и човекът страдалец запява песен от сърце. Тъй е, когато светлината се разлива по тая земя.

Нека сега се запитаме и се потрудим да намерим отговор какво значение имат тия Исусови думи. Какво ли е тяхното съдържание? Какво разбираме ние, когато ги кажем или когато ги чуем?

1. Светлината е за ориентиробка в живота

Христос иска да каже с тия думи, че ние трябва да се направляваме от Него. Защото тук, в тия живот, ние се намираме в една чужда страна. Тя ни е напълно непозната. Ние пристъпваме нейните предели и веднага забравяме откъде идваме и накъде отиваме. Тия дава тъй важни въпроса са отминавани мълчешком от мнозина, а от други са страхливо долавяни, с един трепет на сърцето пред голямото неизвестно, което лежи зад тях и което същевременно ги очаква. Мнозина са изгубили всяка представа за каквато и да е посока или цел. Те се скитат от място на място без план, без мисъл. Животът е едно лутане в тъмнина. Пипнешком, те простират несигурната си ръка като слепци, тръгнали по незнайни пътища.

А това положение е много рисковано. Защото животът е препълен с опасности. На всяка крачка пред нас се отварят бездни, готови да ни погълнат. Всеки миг се вият пред нас примамливи пътища, водещи ни към нашата собствена гибел. Или пък се появяват лъжливи светлинки тук и там, мамят ни, докато тръгнем подир тях, а те гаснат именно тогава, когато са ни най-необходими. Колко много има, което са сгрешили в своя живот и са тръгнали по нежелателни посоки, защото са изгубили ориентиробка!

А мисълта за един напразно пропилян живот е ужасна, тя просто разкъсва човека. В мрак живеем, лутане, напразно и жалко лутане ще бъде нашата съдба, ако нямаме нещо, благодарение на което винаги ще можем да се справим. В развилиялото се житейско море, което е готово да разбие кораба ни да хиляди парчета, ние се

нуждаем от една светлина – фар, който да ни насочи към спасителния бряг. През тъмните нощи над главите ни трябва да грее една звезда, към която всеки да впива поглед, да чертае своя път и да се ориентира. “Аз съм – иска да каже Иисус – фарът и звездата”.

2. Светлината е за опознаване

Само с нейна помощ ние можем да видим нещата. Иначе всичко остава закрито и прибулено за нас.

А. Опознаване на външния свят. Когато всичко е потопено в светлина, ние можем да си съставим едно понятие за него. Тогава можем да намерим границите, да отделяме, да свързваме. Помедством светлината ние можем да различаваме, а това ще рече вече да опознаваме. Без нея бихме се мамили толкова много! В тъмнината не можем да сторим нищо, чужд ще ни остане светът или, най-малкото, ще го схванем фалшибо. Ще си съставим една невярна картина за него. А Христос е светлината, която ще ни помогне да видим света и всичко, което става около нас, така, както си е. Ние ще проникнем до неговата същина и ще се отнасяме към него според стойността му.

Б. Опознаване на себе си. Ние ще успеем да се видим такива, каквито сме, само когато светлината на Христос проникне в нас. Ще узнаем какви сме. Хубавото и благородното ще бъде добре осветено, но и грозното и лошото не ще останат закрити.

3. Светлината е здраве и живот

Като че ли Христос иска да каже: “Този свят е болен, той умира от ден на ден. Смъртоносните бащи на греха са се загнездили в него и изсмукуват жизнените му сокове. Тялото на човечеството е покрито с гнойни рани, то е обезобразено. То гние просто. Но не всяка надежда е изгубена”.

Има още един лек за тоя полумъртвец. Може да му се помогне. Само да би той подложил своите разкопани меса под обгарящата струя на живителната светлина, те биха заздравели. Ако би се оставил да бъде облян от нея, то още в първия момент той би почувстввал нейната целебна сила. Ако тя би се докоснала до неговия загасващ живот, той би се отново възпламенил. Ако светъл лъч се

пречупеше в него, то там нова искра на живот би се родила. Тая светлина ще превърне нашата земя от една огромна болница в разкошна градина на цветущ живот.

Христос е светлината на света, Христос е моята светлина. Нека най-светните излезем от тъмните и влажни зандани, в които толкова години е тлеел нашият живот, да излезем на свобода и да вдъхнем дълбоко в гърдите си свеж въздух! Нека Христовата светлина окъпне душите ни и те ще се възродят.

Амин.

София, 15 януари 1933 г.

Може ли без християнство?

*“...ако не повярвате, че съм
Този, за Когото ви казвам, в
греховете си ще умрете.”*

/Иоан 8:24/

Може ли без християнство? Ето един основен въпрос. С него засягаме основите на Църквата, Библията, културата и на самото християнство. Това е “въпрос на живот и смърт”. Не е безразлично дали ще отговорим положително или отрицателно. Отговорът ни ще даде облик и отпечатък на живота.

Поставяме този въпрос главно поради две причини:

1. Невежеството, с което е свързан. Това ще открием в изложението си.
2. Заговори се за нов свят. Ще има ли място за християнството в него? Трябва ли да има?

Още от самото си появяване християнството е било подложено на критика и гонение, вярващи и властници са го гонили. И всеnak е побеждавало. Това показва, че е било камък за препъване.

Три отговора:

“Да, напълно”

“Нещо повече: трябва да се освободим от него, да се борим”. Обвинения много: заробвало човека, убивало радостите, създавало слабаци, ограбвало човека.

В една работилница се подигравали с християнството: било вредно за народа, човек губел от него. Най-сетне един, който досега мълчал, се обадил и казал: “Губи се от християнството, аз лично съм опитал това. Загубих скъсаните си дрехи, гамаджаната с вино, бастуна, с който биех жена си, лошото си име, лошата си съвест, домашния аг и много още”. Подигравателите веднага мълкнали.

“Може без него” – съгласявам се. Но какъв живот ще бъде?

Можеш да не ядеш, но как ще се чувстваш? Може да не се миеш, но на какво ще заприличаш? Можеш и без спасителен пояс да се хвърлиш във вълните, но какво ще стане? Можеш и без разум да живееш, но колко струва това? Блудният син е жив пример на това разбиране, но да не забравяме, че той стигна до свинете, оскотя. Докъде ще стигнем без християнство? До мизерия, измами, войни, безумство. Самият живот е най-блестящо доказателство дали може без християнство и какъв е животът тогава.

“Ами християните не вършат ли грях? Значи християнството не смогва да премахне това”. Има такива. Но е вярно и че първо изоставят своето християнство, пък тогава вършат грехове. Ако някой скочи от паубата на пахода и се погуби, това не значи, че паходът не би го отнесъл на брега; ако някой скочи от християнството в блатото на греха, виновно не е християнството. То не може да се замества с нищо друго.

За да се иска от човека, той трябва да има откъде да вземе. Точно това е предназначението на християнството: да даде. Един познавач на религиите ги характеризира накратко и сполучливо така: “Елинът казва “Познай себе си”; римлянинът – “Обуздай себе си”; китайецът – “Подобри се”; будистът – “Уничожи се”; браминът – “Помони се”; мюхамеданинът – “Покори се; Исус – “Без Мен не можете”.

“Донякъде”

Когато стане дума, подкрепят християнството, но истински ли? Такива хора са за вероучението, кръщението, венчаването, погребението, освещението. Това обаче не е същината, а външни форми. Каква непоследователност! Ако толкова ревниво пазят тях, колко повече самото християнство! Напълно! Навсякъде! При всеки случай! Дори когато става дума за болни и умиращи. Но, ако това е необходимо, за такива сериозни положения в живота, когато нищо друго не помага, християнинът трябва действително да има особена сила, нещо изключително в себе си. Тогава защо християнството да не е полезно и за другите, макар не толкова опасни, положения? Пък не сме ли всички, кой по-малко, кой повече, ту болни, ту умиращи? Защо да не е за нас? Щом нещо предпазва двете ти очи, защо да не е полезно и само за едното?

“Не, никак”

Това е мнението на Богочовека: “Ако не повярвате, че съм Този, за Когото ви казвам, в греховете си ще умреме”. Какво е Той? Живот, път, светлина, хляб. “Без Мен не можете” – следователно е необходимост.

Може ли без любов, братство, съвест, смирение, труд, усъвършенстване, милосърдие, прошка, вяра? А това е християнство.

“Ако не повярвате...”. Какво ще изберем, кое е разумно: да умрем или да повярваме?

Амин.

София, 23 февруари 1941 г.

Кой е Христов?

*“Моите овце слушат гласа Ми и Аз ги познавам, и те Мене следват.
И Аз им давам вечен живот...”*

/Йоан 10:26-28/

Приятели, този път ще се занимаем с Въпроса кой е Христов? Той се повдига и разглежда особено из верските среди и кръгове. Неговото разрешение е от значение преди всичко за тях. Има главно две причини, по които той бива разглеждан. Две неща ни подтикват да търсим отговор.

1. Желанието за преъзходство

Често пъти ще срещнете вярващи, които взаимно оспорват правотата си. Всеки иска да покаже себе си по-съвършен. Всеки се слага на първо място. И това стига чак до ненавиждане, омраза.

2. Нуждата от изобличаване

Лицемерието е пръснало своите бацили и под покрива на храма. Мнозина се представят за набожни, а не са такива. Мнозина се молят, а не вярват. Мнозина минават за християни, а не знайат и не признават Христос. Има вълци, които обличат овчи кожу. И такива трябва да бъдат изобличени, да им се скъса маската, да се открият пред другите.

От повдигането на този въпрос и от неговото правилно разрешение ще има само полза. Това ще бъде от значение за нас. Ще се видим какви сме: дали отговаряме на условията, къде се намираме. А също така е от значение и за другите. Не ще ги анатемосваме предварително. Не ще ги осъждаме неоснователно. Но ще се сдобием с Божия мащаб.

Характерното

1. “Слушат гласа Ми”

Имат ухо само за познания Христов глас. Той е за тях настърчение и съд. Те и от двете се нуждаят. Преди да сторят нещо, те се вслушват в него. Когато привършат нещо, те чакат или неговото одобрение, или негодуванието му. Той е от значение за тях. Гласовете на приятели, роднини и познати биват заглушавани от Христовия вик. Гласът на собствената изгода, желание замира като глас в пустинята. Те не се влияят от това какво ще кажат хората. Не се нагаждат и не се съобразяват с модерното. Не се поддават на съблазнителните примамливи гласове. Повтарят думите на Павел: “Господи, какво искаш да сторя?”, и чакат отговор.

2. “Те Мe следват”

Те не са само празни слушатели на словото, но и негови изпълнители. Те избират за свой водач в живота най-добрия и съвършен такъв. Не доверяват душата си, нито живота си в ръцете на някой случайно преминаващ мошенник или ласкател. Те знаят кого избират. Знаят след кого тръгват. Знаят по кой път да вървят. И никога не ще стигнат там, където се кроят долни планове, където се мърси душата, където владее смъртта, където се прахосва щастието, където се убива, лъже и краде. Защото Христос никога не е бил там. Труден, но светъл е Неговият път.

3. “Аз ги познавам”

Не е толкова от значение дали ние знаем много за Христос, дали ние го познаваме, дали можем да кажем много за него. Най-важното е дали Той ни познава. От това зависи нашата съдба. На неразумните Той казва: “Не ви познавам”. А на ония, които само лицемерно споменават Неговото име, молят му се и се смятат сами за Негови, Той казва строго и страшно: “Аз никога не Съм ви познавал; махнете се от мен”. А Той ще ни опознае тогава, когато отидем при него, тъй както болният отива при лекаря, подсъдимият при своя защитник и блудният син при баща си. И тогава открито и всичко ще му кажем: какво сме направили и какво сме сега. Така Той ще види нашите слабости и недостатъци, а също нашите благородни желания и непрекъснати и непосилни борби.

Чрез какво ставаме Негови?

1. Вяра

Ония, които постоянно искаха чудеса и свидетелства от Христос, не вярваха в Него и затова Той им каза, че не са Негови. Те са Му напълно чужди, също така и Той им е чужд. Вярата е осъществяване на неща, които се не виждат; даване реалност на онова, което не е материално. С нея само ние ще се приобщим към Христос. Затова Той винаги е искал от Своите Вяра. “Блажени онези, които, без да видят, са повярвали”.

2. Обръщане

За да отидем при Христос, трябва да променим посоката. Да престанем да се отдалечаваме. Да спрем, да не се лутаме, да направим решителното “кръгом”. Да се отдръпнем от света, да му обърнем гръб и с това да се възвърнем обратно към Христос. Това изжиия Павел, когато запъхтян, дишаш омраза и смърт за християните, бе стигнал вратите на Дамаск.

3. Прощение на греховете

Казва се в Исаия 53: “Всички ние се заблудихме като овце... и Господ възложи на Него беззаконието на всички ни”. Няма защо да се чудим, че Христос е чужд за нас и че не можем да се докоснем до Него. Защото ние сме трупали постоянно една грамада между Него и себе си, грамадата на нашите грехове. Тя расте и ни отдалечава един от друг. Тя трябва да бъде разрушена и погълната от Божията любов и прошка: чак тогава ще станем Негови.

4. Благоволението Божие

“Отец Ми, Който Ми ги даде”. На друго място Той се моли не за тия в света, но за тия, които са Му дадени. Ако Бог не благоволи в нашите усилия, те ще останат напразни. Ако Бог ни привлече, ще бъдем Христови.

Тяхната съдба

1. “И Аз им давам вечен живот”

Още тук, на тази земя, те предвкусват вечното. Не се

задоволяват само с преходното, но търсят онова, което не се мени.
Пък и след смъртта те минават през прага на вечността.

2. “Няма да загинам”

Какво ще ни ползва обещанието за вечен живот, когато още тук можем да го изгубим? Но Христос не само ни избавя, а и ни предпазва.

3. “Никой няма да ги грабне”

Нашите живот и съдба са скрити в Божите ръце. А по-силни и сигурни от Неговите няма. Там е най-безопасното място за нас. Ако Бог ни държи, кой ще ни съблазни? Ако Той е с нас, кой ще бъде против нас? Ние сме под Неговата вечна грижа и закрила.

Да сравним себе си с ония, които са наистина Христови. Това ще бъде само от полза за нас. Да изгубим живота заради Него, за да го намерим. Да станем Негови в живот и смърт!

Само Негови!

Амин.

София, 22 юли 1934 г.

Голямото изпитание на Вярата

“Исус ѝ каза... Вярваши ли в това?...”
/Йоан 11:25-26/

Приятели, тази сутрин ще разгледаме предмета “Голямото изпитание на Вярата”. Ще го разгледаме така, че да ни ползва нещо в нашия практически, всекидневен живот. Въз основа на прочетената част на Свещеното Писание ще се потрудим да намерим смисъла на тежкото и едва поносимо положение, в което се намираме; положение, от което всеки един се оплаква. Действително, много тежък и жесток е станал животът. Това се повтаря от хиляди уста хиляди пъти на ден. Но това не ще ни помогне. Нека за момент поне да оставим настрана своите нескончаеми оплаквания и нескромни негодувания и да погледнем на живота от друга една гледна точка, с други очи. Нека се помъчим такъв, какъвто е, да го разберем.

Нека се запитаме: “Какво ли иска той да ни каже и да ни научи днес?”. Защото ако вярваме, че животът не е един хаос, че нищо не става без върховната воля на Всемогъщия, че има един Вечен план във Вселената и във Всемирната история, то трябва да допуснем и да приемем, че и днешните изключителни времена, от които ние тъй много се оплакваме, като една халка от безкрайната верига на Вечно-протичащия живот трябва да имат своя смисъл.

Онова, което става около нас, което не ни харесва, срещу което ние негодуваме, представлява за нас един непознат шрифт, писан от невидима ръка; кризата за нас е една от ония неразбираеми, тайнствени суми, които някога при едно блъскаво пръшество бяха писани по стените на царския палат. Кой ще ги разбере? Опумваме ли се поне да ги разгадаем? Защо са тия несгоди и страдания, които правят живота ни горчив? Защо толкова тежки изпитания, които разкъсват и душа, и мяло? Защо толкова много тежести и неправди, под които изнемогваме? Защо така бързо животът

промени своя образ и стана толкова грозен и отвратителен?
Можем ли да намерим някакъв смисъл вече в него?

Тези въпроси смущават особено ония, които вярват в Бога. Целият живот, в неговата пълнота, е станал напоследък за вярващия едно голямо изпитание. Но, приятели, тук аз съзират вече Божи пръст. Бог иска нещо да ни каже. Кой го чува?

Изпитанието като условие за Вярата

Ние трябва да се простим със своите криви, но удобни схващания относно вярата. Те са фалшиви, не струват нищо, не се оправдават от живота и като такива нямат никаква цена.

Нека се запитаме къде може да вирее истинската вяра, онай вяра, за която Христос казва, че могла и планини да премества? Нали трябва да има планини? На каква почва вирее това особено расление? Къде можем да го намерим? Кои са условията, при които вярата може да поникне и да закрене?

1. Не спокойствието

Вярата може да се роди само там, където има движение, защото тя е жива. Бурите и вихрите, които всяват ужас в слабото човешко сърце, са родното място на вярата; тя е тяхна ръзба. Където има спокойствие, там вярата умира. Тя започва да линее под жаркото слънце на топлите и спокойни дни. Та потърсете я в сърцата на ония, които не знаят що е буря и мъчнотия, ония, които са галени чада на живота, ония, които са осигурени, и вие никога няма да я намерите.

2. Не доволството

Там, където мед и масло протичат като вода, там липсва вярата. Те са само като средства за нейното балсамиране: ще намерите само нейната съсухrena и красива мумия, която е като ням свидетел за някогашен цветущ живот. Доволството създава една тежка, неподносима за вярата атмосфера. То значи смърт за нея.

3. Но изпитанието

Само там може да се прояви вярата. Това трябва да бъде

разбрано. Защото иначе тя губи своя смисъл. Тогава, когато почвата под нашите нозе започне да се разклаща, когато се почувстваме несигурни в живота, когато всичко хубаво и красиво рухва, тогава само Вярата може да се прояви като едно твърдо упование в Бога. А тя в своята същност нали не представлява нищо друго? Когато изгубим най-лобимото и ценното, когато трябва да се откъснем и простирам с много неща, тогава Вярата представлява за нас неразривната връзка с Христос. Когато сме напълно отчаяни, обезсърчени и ни се струва, че всичко е изгубено, тогава можем да пристъпим в зоната на Божите изненади.

Кога Христос ни изпитва?

Някога, в един тежък, съдбоносен час, към една извънредно много опечалена душа Христос отправи своя въпрос: “Вярваш ли? Вярваш ли, че Аз съм Възкресенето и животът и че който вярва в Мен, няма никога да умре?”. И тя повдига настълзени очи към Него и призна: “Да, Вярвам, Господи”.

Изпитването на нашата Вяра изва непременно. Всеки от нас бива изправен пред този голям въпрос: “Вярваш ли?”, и трябва да даде своя личен отговор. А колко много, срещнали се веднъж с Христос, Му обръщат гръб, като богатия младеж, връщат се опечалени обратно в света, защото чувстват, че изпитанието, на което ги подлага Христос, е голямо!

Но този велик изпит трябва да бъде издържан от нас. И зад дневния живот като едно голямо изпитание, и зад дневните тежки времена трябва да виждаме Христос, Който ни пита: “Вярваш ли?”.

1. Когато сме в нужда

Под покрива на онзи тих и щастлив дом на Лазар, в малкото красиво селце Витания се бе вмъкнала нуждата и неволята. Та има ли по-голяма от тая да изгубиш мил брат, да виждаш как твой отчаяно се бори със смъртта? Има ли по-голяма от смъртната нужда?

И ето че домашните пращат някого да намери Христос. Те можеха много лесно да се отнесат първо до своите съседи за помощ. Те можеха да повикат от престолния град някой опитен и прочут

лекар. Кой би посмял да ги упрекне за това? Но вижте, тяхната мисъл се носи само около Христос; Той единствен трябва да им помогне в тая голяма нужда, Той трябва да им се притече на помощ.

А тия големи нужди и неволи не ни ли навестяват твърде често и в нашия живот и под нашия покрив? Та нали само с тях ние се борим? Те се вмъкват между нас и формата на тежка болест, която бавно подкопава живота на мил човек, ту като безработица, която отнема и последния къшер хляб на малките ангелчета – дечицата – в дома. Те пропъждат светлата радост, която скромно си е била свила гнездо там. Те прогонват плашливото щастие. Те нарушават сладкия мир, който е владеел там. Нуждите и неволите създават една опасна атмосфера на тежко обезсърчение и черна безумешност. Като мъчително бреме те лежат на плещите ни.

Но как съвсем друго би било положението ни, ако ние се сещахме по-често и навреме за нашия приятел Христос! Помедством нуждите и неволите Той ни пита: “Вярвате ли още в Мен?”. Това е голямото изпитание на нашата вяра. Затова всеки път нека изпратим някого да Го повика, нека се обърнем към Него, да Го призовем като наш Спасител.

2. Когато очакваме помощ

Пратеникът, изпълнил възложената му мисия, се връща обратно във Витания. Всички се притичват към него и с нетърпение го питат: “Какво отговори Учителят? Ще дойде ли?”. Те очакваха, може би, да видят двамата, че са събрали заедно. Но изненадата бе голяма. Колко често ще да са отивали сестрите на болника да надзърват през прозореца: дали Христос идзе вече! При всеки шум те са дотърчавали до вратите, но напразно – други пътници отминават по своя тежък друм, а дългоочакваният и горещо желан Христос не идва. И всеки път скръбта и болката са ставали по-осезателни.

Не става ли това и в нашия живот, почти по същия начин? Не се ли повтаря хиляди пъти? Нали за някои неща сме чакали толкова дълго, а отговор липсва; молили сме толкова настоятелно, а никаква помощ? Сякаш Този, Който е силен, не се интересува никак за Своите приятели. Сякаш Той не дава ухо за горещите

молби, отправяни към Него. Как тежко и безконечно ни се вижда времето, когато сме принудени да чакаме! Но въпреки това не трябва да забравяме, че Христос обича Своите Си. Рано или късно, може да ни се струва, че е вече късно, но Той ще дойде.

3. Когато нещастие ни сполети

Спремната селска къща, красива и приветлива, се покри от черната сянка на смъртта. Любимият брат лежи вече в студения, неприветлив гроб. Печалта е голяма, липсват думи, за да се изкаже. Мъката е гвойна: мъка по онзи, който лежи вече в обятията на черната земя, мъка по Онзи, Който не дойде на помощ. Но в гърдите на опечалените живее, въпреки всичко, вярата. Те предчувствуваат, че Христос може да помогне, въпреки че не могат да кажат по какъв начин; те не знаят как, но че Той може - в това са твърдо убедени.

Когато тежки нещастия се струпват изobilно върху нас, когато най-скъпото ни бъде отнето, да знаем, че това е едно безмълвно запитване: “Вярваш ли още в Мен? Уповаваш ли се, даже и тогава, когато дружите, пък и самият ти, смятате всичко за изгубено?”. Всяка болка, страдание, нещастие са една дума от въпроса, който Христос отпраща към нас: “Вярваш ли в Мен?”.

4. Когато прави обещания

Току-що завърнал се, обграден от ония, които толкова дълго Го очакваха, Христос прави Своето чудно обещание: “Брат ти ще възкръсне”. Та можеше ли Той да обещае нещо повече на ония наранени души? Той им предложи най-милото и желателното. Но с това питаше: “Вярвате ли в Мен? Вярвате ли още, че няма нищо невъзможно за Бога? Вярвате ли, че Синът Божи има власт да стори всичко? А веднъж обещае ли, Той ще изпълни обещанието Си. Вярващ ли това? Аз съм възкресението и животът. Повярвай и ще се спасиш”.

Последствията от изпитанието

1. Прочистване

Изпитанието в живота са огнената пещ, през която трябва да премине златната руда на вярата, за да се прочисти. Много нещо ще

се превърне на прах, много нещо ще изгори, много нещо ще изчезне безследно, но пък онова, което ще остане, е ценно. Колко много са навлизали в живота тълни с вяра, а скоро след това са оставали с празни ръце! Какво показва това? Че вярата им е била фалшива, тя е била само имитация. Колко много вярващи са отпадали от вярата, тъй както гнилите плодове падат от дървото при най-слабото разтръскване! Гнилата вяра ще падне, остава само чистата и истинската, свежата, в която има живот. Всичко мъртво, лицеперно и фалшиво трябва да бъде отделено и захвърлено на сметта.

2. Закрепване

Само там, където има борба, там живот, там блика енергия. Погледнете на гордия дъб, който е прострелян със клони, сякаш иска да обгърне земята или да стигне небето, запитайте го и той ще ви разкаже своята дълга история, прошарена от бури, вихри и гръмотевици. Той се е закрепил, защото е трябвало да устоява на жестоки изпитания. Така е и с вярата: благодарение на изпитанията тя става мощна и кренка.

3. Доближаване до Бога

Този, който често е падал в борбите на живота, знае колко слаби са неговите мишици и затова е навикнал да ги промяга за помощ. Който се е лутал из нощите на живота, знае да гледа нагоре към светлините звезди. Който търпи изпитания, търси Бога.

4. Награждаване

Бавно и мъчително минава времето на изпитанието, много жертвии трябва да се правят, но в случай на сполучка като по чудо ние получаваме онова, по което сме конели. Изгубеното, умрялото възкръсва отново: ето наградата.

Приятели, вярвате ли това? “Вярвате ли в Мен?” – пита Христос и тая сутрин. Дайте му своя отговор и Той ще извърши чудото на възкресението във вашите изстрадали сърца: възкресение на радостта и щастието.

Амин. София, 16 юли 1939 г., София, 7 юни 1936 г.

Къде можем да видим Христос?

“... искаме да видим Иисус.”

Иоан 12:21/

Приятели, този път ще се занимаем с въпроса: “Къде можем да видим Христос?”. Неговият образ е най-светлият и най-съвършеният, който можем да си представим, най-красивото и най-идеалното, след което можем да тръгнем. Затова в никой случай твой **не бива**:

1. Да остане скрим

Зашпото никой, който пали свещник, не го поставя под шиник, но нависоко, за да свети на всички. Той не бива да бъде потулван. Назначението на слънцето е да се издига високо на хоризонта и да свети и на добрите, и на злите; така и с Христос. Името Mu трябва да бъде разнесено по цялата земя. Всички трябва да чуят за Него, да Го опознаят. Затова мисионери напускат родна земя и отиват в далечни страни; жертвват всичко и се посвещават на Неговото дело, та Той да блесне пред разядените, болни езически души.

2. Да бъде представян криво

Тъй както художниците по разни начини възпроизвеждат Неговия физически образ, ту нежен и мил, ту силен и корав. Мнозина си съставят своя картина за Него. Представят си Го тъй, както могат или както искат. И това е грешно. Той трябва да бъде видян такъв, какъвто е, да не се изопачава образът Mu.

Кое ни кара да Го видим?

1. А любопитството

Само за малко време да отпочине погледът ни на Него и после накда Го отминем. Да Го забравим, да Го турим в архивите на миналото. Да Mu се полюбуваме като на нещо ново, което като

всичко друго ще овехмее и ще бъде захвърлено. Оставаме само галечни зрители, които нак ще си отидат.

2. Омразата

За да можем да хвърлим чернилка на Неговия снежнобял образ. За да Му се подиграем, да Го обезобразим, да Го стъпчим с мръсните си нозе. Да Му припишем нашите грехове и слабости, да Го опетним с нашата злъч. Като онази тълпа, която Го изпращаше и придружаваше по пътя към Голгота, за да Му се надсмива и да го ругае. Искам да Го видя, та да Го премахнам и с това никога друг път да не Го срещат.

3. Нуждата

Дочули за Него, че Той може да се справи с всичко, ние Го търсим. Когато душата е болна, иска да види лекаря. Когато е развълнувана, иска да се срещне с Онзи, Който ще каже заповеднически: "Спри и усмири се". Когато е отрудена и обременена, иска да намери Онзи, Който може да я утеши. Когато някой е сляп, иска да си възвърне зрението, когато някой е в гроба – да бъде възкресен. Със сълзи на очи или молба на уста ние Го приближаваме.

Къде можем да Го видим?

Ако днес ни запитат...

1. В Писанията

Сам Той каза да търсим в тях, защото те свидетелстват за Него. С други думи, цялото тяхно съдържание се заключава в Него. Без Него не може да има Свещено Писание. То би било безсмислено. Още отдалече то говори за Неговото изване; прави подготвката за това. А по-сетне се занимава с Него като вече дошъл. В страниците на Писанията ни е дадена най-вярната и пълна картина на Христос. Там ние виждаме Неговия оригинал и неподправен образ. Ние Го виждаме под блъсъка на Витлеемската звезда. Срещаме Го в малката работилница, с инструмент в ръка. Намираме Го под покрива на храма. Той се мярка в здрава на нощта нейде вън на някой хълм, отишъл за молитва. И пустинята не остава необходена. Нагазва във водите на Йордан. Върви по

бреговете на Генисаретското езеро и събира първите Си ученици. Храни тълпите. Среща вдовицата в Наин и възкресява милото ѝ чадо. Виждаме Го пред гроба на Лазар. Като призрак ходи нощем по езерните води. В горницата на последната вечеря. В самотата на Гетсимания. Пред съда. Провесен на Голгота. В каменния гроб. Та чак в кръга на заключените от страх ученици.

Ние знаем колко Той е скромен; колко е жалостив, че плачеше над Йерусалим; колко бе строг, че взимаше бич в ръка и удряше по гърбовете на търговците; колко бе богат с любов, че каза “прости им”; колко бе мъдър, че ги поучаваше в тайните на Царството. Никъде другаде не може да бъде познат по-добре. Не отивайте другаде. Вгледайте се във всяка страница, вслушайте се във всяка дума от олтара и ще Го видите. Много по-верен, по-мощен и съвършен, отколкото би Го представил всеки друг.

2. В събитията

Трябва да привикнем да Го виждаме и там. Защото нищо не става безразборно. Нито един косъм не пада от главата на человека без знанието Божие. Всичко, както най-едрото, така и най-дребното, е включено в плана му. Вълните на живота са тласкани от Него. Зад всичко стои Той. То става или с Неговата воля, където Той активно се проявява, или защото допуска някои неща. Но “без Него не е станало нищо от това, което е станало”. Днешното влошаване и безверие говори, че ние отиваме към онзи краен и знаменателен антихристиянски период, за който Писанието ни говори.

3. В нашия живот

Цял свят се обръща с сумите: “Искаме да видим...”. Дали ние сме им Го показали? Ще Го видят ли в нас? А ние трябва да бъдем “светлината на света и солта на земята.” Отразява ли се Неговият образ в нас и живота ни? Негово огледало ли сме?

Един мисионер разказва: “Когато отидох със своя помощник да проведа богослужение в едно малко африканско селце, след службата всички се струпаха, горящи от желание. Питам какво искам. Те казват: “Вие сте гвама бели, кой от вас е Христос?” И

този въпрос ни накара да се замислим сериозно и да се себеизпитаме”.

4. При Иеването

Той ще Се открие на всяко око. Ония, които са Го обичали, ще видят своята радост, а ония, които са Го отричали и мразили, ще видят своя съдия. Всяко коляно трябва да се преклони пред Него. Всеки трябва да си вземе заслуженото. И живи, и мъртви ще видят Христос.

Колкото по-рано се срещнем с Него, толкова по-добре за нас. Да не отлагаме до последна възможност, защото тогава ще бъде страшно. Да Го видим, възлюбим и заживеем с Него.

София, 15 юли 1934 г.

Амин.

Христос и нашите нужди

*“Да не се смущава сърцето ви
... има много обиталища...
Аз съм пътят...”*

/Йоан 14:1-6/

Приятели, този път ще се занимаем с предмета “Христос и нашите нужди”. С това аз гоня голямата цел всеки един от нас да се проникне от съзнанието за великото значение на Христос. Ние знаем много добре, че Той имаше големи претенции. Изправи се пред цял свят и го приканваше към Себе Си. Той произнесе тежка присъда над всички ония, които Го отхвърлят. Смяташе се за по-велик от най-великия. Нему равен няма. Вярно ли е всичко това? Оправдани ли са Неговите претенции, или са нескромни? Какво може Той да даде на измъчения човек? Може ли да освободи пленениите? Може ли да даде утеша на обезсърчените? Какво ще предложи на ония, които са отчаяни от живота? Защото само един такъв Христос, Който помага, Който издига, Който оказва влияние, има смисъл и заслужава да бъде последван. Христос като едно празно понятие, като една украса е без всякаква стойност и трябва да бъде захвърлен. Христос, на Когото можем да се наслаждаваме само под прохладната сянка на живота, не заслужава дълбоката почит на вечния борец и мъченик – човека. Христос трябва да има нещо в Своите ръце или Своето сърце, Което да ни предложи тогава, когато ние се мъчим и страдаме в ежедневния живот. Как ще оправдаем иначе жертвите, които се правят за Неговото дело? Как да обясним вярата на хияди, които Му се отдават и остават Негови и в живот, и в смърт? Той не е безучастен. Той не може спокойно да седи и да гледа. Той се намесва в живота ни, готов да вземе участие, готов да помогне; не се е откъснал, а се намира във връзка с нашите нужди. Колко често ни се казва, че, изправен пред народа, виждайки неговите болки, мъки и тегла, Той се е смилявал над него.

Нашите нужди като изоставени

През Христос са Неговите близки и лобими ученици, ония, които заради Него оставиха всичко: баща и майка, жена и деца, спокойен живот; ония, които възложиха надежди само на Него, които Го бяха направили динамичния център в своя живот; на които Той толкова пъти е помагал, а сега им казва печалното и смразяващо: "Още малко време Съм с Вас...". Той ще ги остави. И тогава... Бури ще се развихрат над главите им. Ще бъдат разпръснати. Ще се отрекат от Него. Ще загаснат. Защото им липсва обединителното звено. Такава е участта на изоставените.

1. "Да не се смущава сърцето Ви"

Емо с такива думи Той се обръща към тях. Емо това има да им даде. Насърчава ги. Прави ги здрави и смели. Колко много има, които са загубили почва под нозете си; които се клатушкат; които се чувстват без опора в живота; които са изоставени и откъснати, безпочвени! Не намират никъде насърчение и опора. Те са листи, отблъснати от жестокия вихър и безспирно гонени от място на място. Те нямат нийде никого. Самотни са, изоставени. Животът си играе с тях, подиграва им се. Никой не ги пита за техните болки; никой не се интересува от техния си, мълчалив живот. Те минават като през пустиня. Но като нежна майка Христос им шепне: "Да не се смущава сърцето Ви". Емо отгух и опора.

2. "Вие вярвате в Бога, вярвайте и в Мен"

Вие, самотните в живота, не сте изоставени въщност. Има Един, Който бди над Вас; Един, Който се грижи. Нито косъм не пада от вашата глава без Неговото знание. И при това положение как можете да се мислите за изоставени? Той е в тъмнината и в светлината; Той е вън от Вас и вътре във Вас. "В него живеем, движим се и съществуваме". Кой може да избяга от Неговото присъствие? Вярвайте и Той е с Вас.

Нашите нужди като бездомни

А такива бяха Неговите ученици, защото сам Учителят им "нямаше къде глава да подслони". Те бяха чужденци в своята родина. Не е ли така с всички земни жители? Какво имаме ние? Всичко чезне.

Гол си дошъл и гол ще си отидеш. Нашето отечество е другаде. Колко много има, които са се превърнали в скитници! Всичко им е чуждо, всичко противно. Нямат своя стряха, където биха свърнали в буря, за да се подслонят, или в нек, да си отпочинат. Нямат ръка на близък човек, която би погалила тяхното набръкано чело. Няма кой да ги посрещне с усмишка. Колко страшно е да бъдеш без родина и без дом! Колко тежко е да живееш между чужди. Където и да отиде човек, една нежна нишка свързва сърцето му с родината и дома. Ден и нощ, в тишина и шум нещо го тегли напатък. Може да обходиш целия свят, пак домът си остава най-тих.

1. “В дома на Моя Отец”

Христос изва и прогласява на бездомните и чужденците в живота, че има Един Бог Отец. Има Един, Който се грижи като баща. Той ни е създал, Той промисля за нас. Той е със сърце, което гори от любов към заблудилия се човешки син. Той го чака с отворени обятия, готов е всичко да прости. Не безчувствен съдия и не каменно сърце ни чака, но лъбящ баща.

2. “Има много обиталища”

Емо умеха за бездомните. Край на техните нужди! Тук е широта и простор. Тук всичко е близко, родно и мило. Те биват въвеждани в роден край. Това е прародината на човешката душа. Тук морния скитник намира покой. Тук лошканият от жестоките вълни на живота намира тихо пристанище.

Нашите нужди като безпътни

Тома му казва: “Господи, не знаем къде отиваш; а как можем да знаем пътя?” Това са суми на цялото човечество. Накъде отиваме? Какво гоним? Къде е Бог? По кой път можем да Го намерим? Къде се крие щастие и благоденствие за нас? Не знаем. Ние сме в безпътица. Кой ще ни упъти?

1. “Аз съм пътят”

А страшно е да си без път. То е царството на страхъ и смъртта. Кой е оставил в безпътица? Той знае, че тя води към отчаяние и гибел. В безпътицата няма радост.

Изморени от дневното катерене по скалите, няколко тури-

ти стигат пред една отвесна скала. Трябва да се слезе. Смрачава се, буря изва след тях, горе е студено. Не може да се пренощува. Грохнали, изва намират една малка пътешка, но в мракаnak я загубвам. Започват да слизат, без ясно да видят път. Мрак се стеле, води шумят, става студено. Гърми се, наблюдава буря. С последни сили пристъпват от камък на камък, надвесени над пропасти. От гърдите им, които през деня радостно туптяха, се къртят викове за помощ. Но нийде признак за живот. Само ехома зловещо и подигравателно се обажда. Те се мъчат, ранят ръце и нозе, а ако имаха път, биха стигнали прибежище и стряха, биха весело насядали край огъня. Скала се откъртва...

Ти, който си останал без път в живота, искаш ли да се не изгубиш, погледни към кръста на Христос. Той ще ти даде насока. Той ще ти послужи за ориентиробка.

2. “Аз съм истината”

Безпътните са хора заблудени и изгубени. Измамата и лъжата ги е въвела в безкраен лабиринт. Само Христос помага да се види истината: какви сме, колко сме грешни и паднали, колко е опасно нашето състояние; какъв е Бог; как да се избавим; подир кое да тръгнем.

3. “Аз съм животът”

Наматьк трябва да видим поглед. В тази посока трябва да тръгнем. Всякъде другаде е мрак и смърт. Само при Христос е светло, приятно. Наоколо е пустиня, Той е оазис. Наоколо е пропаст, Той е прибежище.

Ето защо Вярата е необходима за всеки един. Когато се чувстваме откъснати, когато сме чужди, когато сме безпътни - умеха и помощ ще намерим само при Христос. Той побеждава всяка нужда и бедствие, в които ние бихме изпаднали. Без Него сме жалки твари; с Него можем да бъдем горди.

Амин.

София, 5 август 1934 г.

Христос - единственият път за човечеството

“Аз съм пътят и истината, и животът...”

/Йоан 14:6/

Приятели, тая сутрин ще спрем своето внимание върху ония добре познати и много лаконични думи на Христос: “Аз съм пътят и истината, и животът”. Бяха дошли сепните дни на Неговото видимо пребиваване тук, на земята, дни, когато Той трябваше да Се прости със Своите възлюбени ученици, спечелил ги с такива неимоверни усилия и труд. Назад вече бяха останали дългите години на земното служение на измъчения Божи Син, втурнал Се в низините на земния живот с едничката цел: да го издигне до висотите на небесния. И сега предстояха само няколко стъпки, за да увенчае с успех започнатото дело на Спасител, но стъпки, които трябва да бъдат извървени в самота. Той трябва да се отдели и прости с всичко, колкото и скъпо да е то.

И ние Го чуваме как отправя в сепния час сепните Си думи към тия, които ще останат след Него на тая грешна земя да се мъчат, работят и борят. Моментът е такъв, че Той трябва да говори накратко. Иисус вижда пред Себе Си умилиителните образи на Своите ученици, ония, които, може би, още умре, когато Той не е вече между тях, не ще знаят по кой път да погляят. Онова, което се набира в душата му, което Го вълнува относно тяхното бурно бъдеще и което иска да им завещае като скъп подарък, Той облича в лаконичните думи: “Аз съм пътят и истината, и животът; никой не идва при Отца освен чрез Мен”. С това Иисус смело начертава бъдния житейски път на всички ония, които преминават по лицето на тая земя.

I. Необходимостта от един път

Аз не зная дали има други думи, които биха били по-навременни и по-необходими, от тия. Ние ще се убедим непременно в това, ако само за момент хвърлим поглед върху заобикалящия ни живот. Признато е от всички, че положението, в което се намираме, е крайно неподносимо, защото сме навлезли в едни ужасно заплетени и противоречаващи си обстоятелства на живота. Всичко онова, на което хората тъй самоуверено възлагаха своите крехки надежди, онова, на което те се облягаха с цяло сърце, онова, с което те мислеха да се гордеят, показва своята нищета и гнилота. То рухна пред техните собствени очи и погреба в развалините си най-хубавото и милото, което модерният човек притежаваше. И намирайки се в един свят от развалини, той търси да намери изход от това тежко положение, търси пътища, макар и малки, тесни и неравни; той горещо желае да излезе от този хаотичен свят.

Прег неговите очи се мяркат от време-навреме светли пътеки на възход, обещаващи му лелеяното щастие, и той се впуска по тях, за да бъде отново още по-жестоко измамен и разочарован. Всеки нов път го води към бездна; вървежът по-нататък е невъзможен. И той се спира за момент и се оглежда, търсейки с поглед далчините, та дано те най-сетне му открият желания нов път, обаче пред взора му се изпречват, хаотично разбърканци, картините на този живот. Като безкрайно голяма мрежа, хвърлена за присмех от нечия чужда ръка, се вият пътища около него, обаче пътища незнайни и измамни. Животът се е проснал мощно около нас като един безкраен лабиринт. Ние сме се изгубили в него, ние не знаем накъде да тръгнем. Нам е потребен един опитен водител, който да ни поведе по един нов, невървян досега, път, който да открие пред нашите замъглени очи нови хоризонти.

Но не само външно хората се намират в безпътица. Тя е по-ужасна в техните души и сърца. Там тя се отразява съдбоносно. Защото този, който е загубил веднъж почвата под своите духовни нозе, той никога не ще намери изходен път във в живота. Пустотата в душата се изразява във външно безпътство.

При вида на тая печална картина на всеобща безпътица, на безкрайно въртене като в омагьосан кръг, на хабене, губене на сили

и време, от гърдите на всеки един искрен и съзнателен човек се изтрягват волни и горещи желания за един по-друг живот. Всеки вижда, че е невъзможно да се търпи за по-дълго това ужасно положение. Трябва най-сетне да се намери тъй дълго търсеният път и да се сложи веднъж завинаги край на тая убийствена безпътица. И в тоя отчаян вид на човешките синове за помощ и избавление ние дочуваме обещаващите слова на Христос: “Аз съм пътят”. Няма нищо по-навременно, няма нищо по-желано. С това Той идвa да удовлетвори най-крещящата нужда на днешното време: да ни покаже истинският път.

II. **Какъв е тоя път – откъде и закъде?**

1. По времето на Христос, когато се говореше за път, хората разбираха Свещените Писания, особено закона на Моисей. Когато някоя душа, луташа се в безпътица, е идвала при книжниците за съвет и подкрепа, те самоуверено са ѝ показвали пътя, като са я отправяли към Закона. А отговорът на Христос беше съвсем друг: “Аз съм пътят”. Не Законът е очакваният път, защото той е мъртъв и студен. Не някоя система може да ви изведе от това положение. Не някое учение ще ви спаси. Пътят, по който ние трябва да тръгнем, е една личност, живя и дейна. Тя е Христос. Той не е като всички други, които могат да сторят само едно: да посочат онова, което мислят, че е истинският път. Той е самият път. Той предлага Себе Си за такъв.

2. Тоя път извежда от безкрайния лабиринт на примамливия и лъжлив свят, в който ние се губим. Тръгнали по него, ние забравяме напразните лутаници, не правим вече отклонения, не се впускаме по измамните сенки на живота. Човек се освобождава тогава от заблудата. Защото тоя път води към възвишенното царство на Истината.

3. Той извежда от развалините и пустинята, които са около нас, от мъртвилото, което цари наоколо, към пълния живот. Там чезне всеки недъг, който ни смъква надолу, и всяка болест, която изсмуква жизнените ни сокове. Той води към заздравяване на душата, към процъфтяване на живота.

4. И, най-сетне, крайната му цел е извънето при Отца. Той трябва да бъде извървян от всеки, който иска да си състави едно понятие за Всевишния и да Го опознае. Защото друг достъп няма, за да може човек да отиде толкова далече. Христос е бил пътят, по който Бог се открива на човечеството, и, много естествено, Той ще послужи на човечеството и да отиде при Бога.

III. Какво означава тоя път?

1. Той не ни се дава, приятели, само за едно лениво бленуване. Да забравим себе си и това, което лежи пред нас, и да се отгадем на сладки мечти по съвсем други светове. Той не е тук, за да прехвъръкнем, а още по-малко, да прегънем своите хилави нозе и мирно и кромко да си седнем.

2. Пътят означава движение. Той ни води през суровата действителност на живота, който е достатъчно сериозен, за да плени цялото наше внимание. Не е вярно, че християнството създава хора неподвижни и некадърни. Нека всички знаят, че то не ги приспива, не ги омайва, не ги задържа на едно място, но ги поставя в движение, тласка ги напред. Техният християнски живот не е нищо друго освен един път, един вървеж.

“Аз съм пътят”. Христос е единственият път, по който заблудилият се в чужбина по измамни видения човешки род ще може да се върне в Бащин дом, където го очакват само песни и радости.

Амин.

София, 11 декември 1932 г.

Плодовит живот

“Всяка пръчка в Мен, която не дава плод, Той я отрязва и всяка, която дава плод, подрязва я, за да дава повече плод...

Аз съм лозата, вие сте пръчките; който пребъдва в Мен и Аз в него, той дава много плод; защото, отделени от Мен, не можете да направите нищо.”

/Йоан 15:1-6/

Своите големи и безсмъртни мисли и идеи Христос е обличал често във форма на притчи и сравнения, а материал за тях е почерпвал от околния живот. Той е имал око за природата, за планините, дъждовете, слънцето, бурите, птиците и лилиите, жътвата на нивата.

При безкрайните Си пътувания от място на място Иисус е минавал покрай някои натежали от плодове лозя. Това Го е радвало и му е навявало особени мисли. А може би над ниската вратичка на Неговата родна къщурка в Назарет се е извивала някоя стара и здрава лоза, чиито грани са били превити до пречупване от тежки гроздове. От жарките целувки на ложното слънце всяко зърнце е заприличвало на кехлибар. Листата са зелени и свежи, сянката е прохладна и приятна. Как да не се радва човек на такава една картина! И Христос я използва, но не само да гаде цвят и украса на Своята реч, а да каже нещо сериозно, важно, което от всеку трябва да бъде разбрано и никога да не се забравя.

Предназначени за това

“Аз съм лозата, вие сте пръчките”; “Моят Отец е земеделецът”. Можем ли ние да си представим земеделец без надежди за богат плод и очаквания за богата жътва? Та нали за това се е

трудил цяла година? От ранна утрин до късна вечер се е борил със земята; под слънчев нек и при проливен дъжд едно е било неговото желание: да напълни своя хамбар или изба. Той очаква от своето лозе не пръчки, не листи за сянка, не цветове за украса, той иска плодове.

И сравнявайки ни с лозови пръчки Христос иска да каже, че очаква същото и от нас. Защото това е нашето предназначение. Павел изброява веднъж плодовете на християнския живот: любов, радост, мир, дълготърпение, благосърдие, вярност, кротост, себеобуздане. Ако ги има в нашия живот, само тогава ние сме християни. Ние трябва да дадем нещо, с което ще ползваме другите. Не само да хвърляме сянка в живота, не само да се кичим с цветове, но да дадем плодове, които ще наситят гладните, ще ги освежат, ще им дадат сили, ще ги направят доволни и щастливи. Това очаква Бог от нас. Ще го намери ли, когато води и разгърне нашия живот? Или ние ще му покажем само своите безплодни граници? С празни ръце ли ще Го посрещнем? Денят на жътвата иде. Денят на беритбата наближава. Изпълнихме ли предназначението си?

Всеки един, който води безплоден християнски живот, ще получи заслуженото си. Той ще бъде отрязан, ще изсъхне и ще бъде захвърлен в огън. Където няма плодове, там няма и по-нататъшен живот, а унищожение и смърт.

Силата за това

“Както пръката не може да даде плод от само себе си...”. Това е ясно. Оная пръчка, която остане на лозата, запази връзката си с нея и черпи постоянно храна и сили, тя само е годна за живот, растеж и плодове. Всяка откъсната или пък пречупена, останала така без приток на сокове, залинява и засъхва.

Кое е онова, с което християнинът трябва да запази връзката си, за да може да принесе плодове? Откъде ще получи той сили за това? “Аз съм лозата – казва Христос. – Който пребърда в Мен, той дава много плод, без Мен не можете нищо да сторите”.

Без Него няма плодовит християнски живот. Където плодовете липсват, липсва и Той. От какво голямо и съдбоносно значение е Той за нас! Ние обикновено Го взимаме и посочваме за пример. Това е вярно и хубаво. Но то не е достатъчно. Какво ще ме ползва и най-

благородният и върховен пример, когато ми липсва силата да го реализирам в своя живот? Каква ще е ползата, ако кажа: "Аз съм в почуда пред Него, но подобен не мога да Му стана; искам, но не мога"? Христос е повече от пример, Той е лозата, която иска да ни напои със своите изобилни и здравословни сокове, та да имаме плодовит живот.

Какво голямо настърчение и каква голяма утеша се крие в този факт! Да любиш Бога от всичката си душа, да гадеш живота си, да се смириш, да служиш, да се отречеш, да прощаваш, да благославяш, които те кълнат - кой може да извърши това? Но как светло става пред очите ни, когато знаем, че това, в основата си, е дело на Бога! Ние сме само инструментите, каналите, по които тече силата, въплъщаваща се в плод. Апостолът казва: "За всичко имам сила чрез Онзи, Който ме укрепява". Пръчки, нищо повече!

Особеното при това

"... и всяка, която дава плод, подрязва я, за да дава повече плод". Тя трябва да търпи, когато ѝ отсекат излишните и диви издънки или клонки, които само биха ѝ взимали силата. Ножът реже онова, което е било, може би, хубаво и силно. И това причинява болки, открива рани, бисерни сълзи ще прокапят от лозата, но всичко това трябва да стане, за да принесе повече плод.

Изпитвали ли сме ние как прочистващата Божия десница с нож се е приближавала към нас? Тя ни е отнемала може би онова, с което вътрешно сме били сраснали; което грижливо сме пазили; което ни доставяше радост; на което възлагахме надежди. Болката бе остра и сега душата се гърчи от мъка, и сега се ронят от зачервените очи горещи сълзи.

Нека да разгледаме това под светлината на Христовото сравнение. Живителните слънчеви лъчи падат върху цялото лозе, както и силният дъжд: върху добро и лошо, здраво и болно. Но ония пръчки, които изживеят нещо повече, изпитват върху си нещо особено, резливия нож, те са били в опасност и те са, които дават надежди за богата беримба. Всичко друго е без значение.

Ето към какво трябва да се стремим, ето как да схващаме своето предназначение, най-вече като християни, и ето как да гледаме на трудностите и болките в живота, които не са нищо друго, освен едно прочистване. Да не минаваме живота си напразно. Има какво да вършим. Да осеем житейския си път с дела светли, благородни, велики, християнски. Да допринесем нещо за другите, което ще ги ползва и ще им остане, даже когато ние изчезнем. Само плодовитият, дарен живот заслужава да се живее.

Живот: не пустиня, а градина!

Амин.

София, 12 август 1934 г.

Христос и днешното време

“... отделени от Мен, не можете да направите нищо.”

/Йоан 15:5/

“Христос и днешното време”. Това са гва фактора, които мъчно могат да бъдат поставени във връзка един с друг или ако има някакво отношение между тях, то е само отношение на отрицание. Днешното време не се вслушва в гласа и повелите на Христос, не иска даже да слуша за Него, не Го признава, не се спира, отрича Го категорично. Такова отношение има то към Онзи, Който дава живота Си заради неговото добро - отношение несправедливо и жестоко. Но нас ни интересува повече какво е отношението на Христос към днешното време, какво Той може да направи за него?

Какво има да му каже?

Много нещо, но едно стои над всичко. Паметни, незаличими, смели и богати по съдържание си остават Неговите думи, отпра-вени към учениците в края на земните Му дни: “Без Мен не можете нищо да направите”. Скоро след това Той издъхна на Голгота, но ехом на Неговите думи не замря, напротив, то става все по-многогласно, разбиващо се в постоянно увеличаващите се спра-дания и мъки човешки. Това е:

1. Окончателна присъда

Гордо е изправен Христос пред Своите Си. Вековете минават край Него и Той, гледайки тежкия упадък на човешкия род, повтаря: “Без Мен не можете...”. Като присъда звучат тия думи. Това е една смела декларация, неизречена още от никой друг, никога. С един замах само Той разбива човешката гордост и постижения. Сам Той, на свой ред, отрича света в неговия суетен стремеж да изгради самостойно нещо.

Вярно ли е това? Но защо да питаме, има ли нужда? Нима

хилядолетията от тогава до ден днешен не са едно красноречиво и необоримо доказателство за истинността на Христовите думи? Нима нескончаемите и увеличаващи се страдания, кърви, войни и разрушения не са потвърждение обективно на тази Му присъда? Който има очи да гледа, ще види правотата на тия думи, както в миналото, така и в настоящето; който има уши, ще чуе вика на живота в подкрепа на Христос.

Това може да не допада на някои от нас. Ние сме горди със своите постижения и открытия, но каква полза от това? Машини и богатства, удобства пълнят света, но също така и страданията и мизерията са станали нечувани и невижданни. Ако си останем само с нашите гигантски машини и прогресираща наука и ако само на тях се надяваме, не ще можем нищо полезно и благородно да сторим в света. Не искам да кажа, че абсолютно нищо не ще направим. Важното е какво ще бъде то. То ще означава изсъхване, залез, смърт на човечеството. Кой не вижда това и кой не признава, че сме тръгнали по този именно път? Без Христос вашето можене ще се състои в това само да разрушите вековните ценности в минути на опиянение и злоба и да превърнете човешката душа в пустиня. Без Христос ще можете цялата земя да завладеете, но ще я удавите в кръвта на невинни жертви. Без Христос ще проникнете и ще покорите всичко, но ще озверите сърцата и ще обезобразите човека.

Ние сме без Христос и затова всеки ден страданието расте; ние сме без Христос и затова всеки опум за подобрене пропада.

“Без Мен не може в църквата. Как ще Ми се кланяте и служите, като не Ме пускате и не Ми давате да Ви говоря; как да бъдат чути молитвите Ви, когато сърцата Ви служат на сатана; как ще привлечете нови души, когато сами не сте преобразени? Без Мен не може в обществото. Ако Моята любов и милосърдие не се промъкнат между Вас и не Ви завладеят, едни в разкоша си и забравата си ще се скапят, а други в мизерията си ще се удавят. Ако не Ви стопля с Моя Дух, леденостуден ще бъде животът. Ако не влезе Моята правда между Вас, небесата ще се сринат над главите Ви. Без Мен не можете в търговията; ако честността бъде прокудена, какво Ви остава и какво бихте могли; не Съм ли Аз най-

голямата гаранция? Без Мен не можете в училището, защото каквото ви се гаде там, трябва да го осмислите и поставите в служба на възвишено то. Без Мен не можете в междудържавния живот; карахте без Мен и ето докъде стигнахте; нима не ви стига това? Аз Единствен ще спра кръвта от раните на онеправданите народи, ще избръша сълзите на робите, ще премахна телени мрежи, отровни газове. Защо не Ми дадете почетно място и не се вслушавате в гласа Ми? Сами себе си ще погребете. Та защо не се сепнете? Нима не е време? Не видяхте ли, че сте тръгнали по криви пътища? Че нищо добро не ви очаква?”

2. Спасителна надежда

“Без Мен не можете” – казва Иисус, но заедно с това мълчаливо казва и друго: “С Мен ще можете”. “И каквото и да поискаме в Мое име, ще го направя...”. Каква хубава възможност се открива и предлага! “Ако се водите от Моя дух и повеления, чудеса ще направите; светът ще стане неузнаваем само за няколко години. Колкото и безнадеждно да е положението, когато поставите Мен на челно място, ще предизвикам обрат”.

Остави всичко друго настрана; “пребъдвайте в Мен” - ето ключа и тайната. От никъде другаде не ще дойде спасение. Днешното време се нуждае преди всичко от Христос; за днешното време има само един изход: Христос. “Без Мен не можете да направите нищо”.

Кому говори Той?

1. Откритото безбожничество

“Ще премахнете Мен от душите и сърцата на хората, но с това ще ги убияте”. Без Бог не може. “Как ще имате правда без Мен, Върховната Правда; как ще имате братство без Мен, Който Съм любовта?”

2. Фалшивото набожничество

“Ще се молите и викате, но докато правите това само с устните си, а сърцата ви далеч отстоят, успех не ще имате. Трябва органически да бъдете свързани с Мен. Като отрязани пръчки сте

край Мен; огън ви чака. Целият християнски свят трябва добре да запомни”.

3. Macume

Коумо сърагам, коумо се борят за правдини, коумо се смятат за силни, коумо искам га променят живота.

4. Водачите

Коумо засстават начело, коумо чертаят светли бъдници, коват програми и издигат знамена. Вие трябва га сте водени от Христос. Иначе тежко ви, вие и тия, коумо са подире ви, ще паднете в ямата.

Неговото основание

1. “Аз ще ви науча”

Какво га поставиме за прицел, коя е великата нужда, с какво може га се удовлетвори. Откъде да започнете и кое га поставиме на първо място. Как га го постигнете; не с меча на смъртта, а с меча на лъбовта.

2. “Аз ще ви подкрепям”

Ще ви давам сили и вдъхновение, мъдрост и търпение. Ще бъда с вас в огъня на битките и изкушенията, ще ви закрилям, ще ви превеждам през смъртната долина, ще Съм редом с вас, когато празнувате своите победи.

Докога лутане и мамене? Докога суетни надежди? Докога сълзи, неправди, кърви и плачове? Нима не стига? Нима не научихме урока си?

Цял свят га разбере днес: “Без Мен - към смърт, с Мен - към живот”.

Амин.

София, 29 ноември 1936 г.

София, 20 декември 1936 г. – “Солунска”

Проповеди. Том II – Нов Завет.
н-р Цветан Литов
Първо българско издание
©2006 Евангелска Мемодиумка Църква

Предпечат и дизайн: н-р Самуел Алтунян
Печат: Хеликс Прес, Варна